כ״ב באלול תשמ״ז, 16.9.1987 מיספר 2611 שנה 51 המחיר 4.00 שקל חדש (כולל מע״מ)

העולם הזה

פריצת־דרך? פרובוקציה?

בלוף? תעלול־פירסומת?

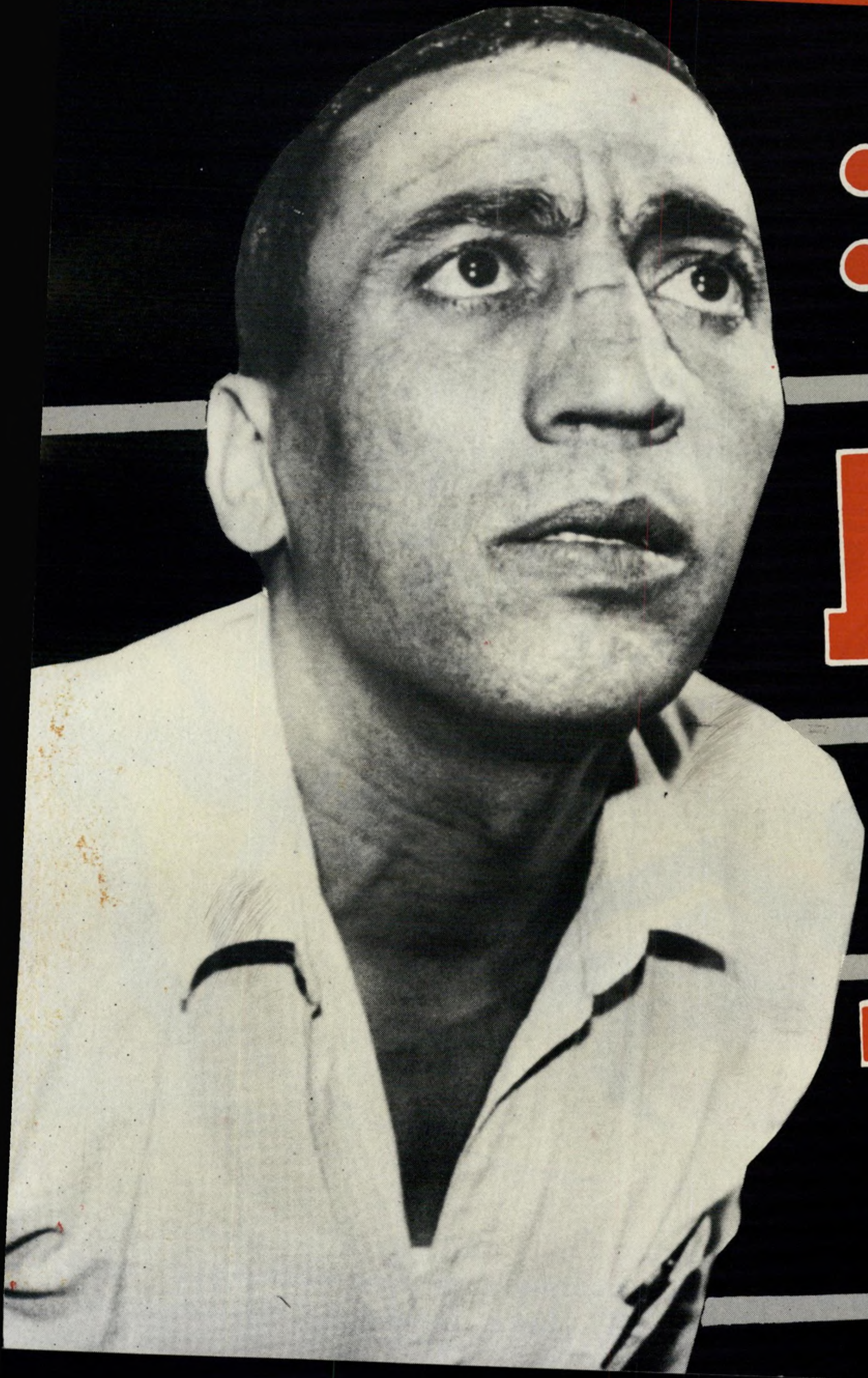

צרלי: שליחות או ברווז?

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

מיכתבים

הישראלי היפה והשפוי

עוד הצעות קוראים לאיש־השנה תשמ"ז, שיופיע בשבוע הבא בשער גליון ראש־השנה תשמ"ח של העולם הזה.

...משה ניסים, שר־האוצר, המצליח להחזיר את המשק הישראלי לפסים של שפיות. בלי רעש, בלי מהומה, בתבונה, בשיקול־דעת, אך במהלכים מחושבים היטב.

ניסים הוא מסוג האנשים, שהימצאותם בשטח מבטיחה עתיד טוב יותר למדינת ישראל.

וגם במחיר שאשמע מגזים, אני מנמק את בחירתי בכך שבין השאר מייצג ניסים את הישראלי היפה, העושה את מה שיש לעשות, גם אם אין נותנים לו על כך צל"ש, כדוגמת עמידתו האיתנה בנושא הלביא. **משה פרל**, בת־ים

● ● ●

חזרה לקריאת־הקרב

האיש המבקש לשים קץ לסטטוס קוו השביר.

איש־השנה הוא החרדי, המשתלט יותר ויותר על חיינו (או יותר נכון, יורד לחיינו). זה האיש שהצליח להקצין ולקטב את הניגודים בין מחנה הרוב החילוני למחנה המיעוט הדתי, ניגודים עליהם כיסו עד כה עשרות שנים של הסכמה הרדית, שאיפשרה את קיומו של הסטטוס קוו השביר.

זה האיש שצילו השחור הולך לפניו והוא מחזיר אותנו לקריאת־הקרב שהושמעה פעם בנסיבות אחרות: "תנו לחיות בארץ הזאת!" **גילעד רז**, ירושלים

● ● ●

אי־הבנה באיסלנד

האיש שמעשיו ומחדליו יפגעו בנו, בבנינו ובבני־בנינו.

בהתחשב בכך שאנחנו כתם קטן על המפה העולמית, אין ברירה אלא לבחור באיש־השנה מחוץ לגבולות ישראל.

זהו רונלד רגן, מנהיג המערב כביכול, שבחולשתו, אם מפאת עצם טיבו, אם מפאת גילו, דירדר את המערב לעמדה נחותה במאבק־האיתנים הקבוע עם המיזרח. השנה הוא עשה זאת החל מוועידת־הפיסגה באיסלנד, בה, למעשה, לא הבין רגן בכלל במה המדובר ועד לצעדו האחרון, ההרפתקה במיפרץ הפרסי.

מעשיו ומחדליו של רגן פוגעים ויפגעו בנו, בבנינו ואני חוששת מאוד גם בבני־בנינו. **גיטה גניני**, גבעתיים

● ● ●

רגליים על הקרקע

אלוף פיקוד בחזית הייצור והייצוא.

מן הראוי לצאת השנה מן העולם המוגבל, והמגביל, של מדיניות גבוהה, יחסים בינלאומיים, שיקולים קוסמיים וכו' ולשוב עם הרגליים לקרקע המציאות האפורה, ושם נפגוש את איש־השנה תשמ"ז — אלוף (מיל.) ישעיהו גביש, מנכ"ל קונצרן־הענק כור, על עשרות מיפעליו, עשרות אלפי עובדיו ומחזור המיליארדים שלו.

גביש עומד בצומת המכריעה של מדינת ישראל, והוא עתה אלוף פיקוד חזית הייצור והייצוא, האיש שמעשיו ישמשו דוגמה מחייבת כלל התעשיה הישראלית, כאשר זאת תצטרך, בסופו של דבר, כדיברי בומה שביט, "לעבוד על המחרטות ולא על הממשלה," לייעל מיפעלים, לייצר מוצרים אותם אפשר לייצא וכנראה גם לסגור מיפעלים וגם לפטר עובדים. **יאיר פרצוביץ**, תל־אביב

● ● ●

כאש בעצמותינו

האיש העומד למישפט בירושלים.

אין ברירה. איש־השנה הוא ג'ון דמיאניוק. בין אם הוא איוואן האיום ובין אם לאו. הופעתו בירושלים מוכיחה דבר אחר: השואה עדיין איתנו. השואה עדיין רודפת אותנו. השואה עדיין כאש בעצמותינו. **דוד ניסן**, תל־אביב

● ● ●

שדה־קרב וההיסטוריה

ותיק האלופים הרואה נכוחה.

איש־הביטחון של השנה הוא האלוף משה בר־כוכבא, ותיק האלופים בצה"ל ויוצא האירגון הצבאי הלאומי. דווקא הוא רואה נכוחה ומבקש שצה"ל ילמד לקחים לא רק משדה־הקרב, אלא גם מההיסטוריה, בצאתו בשפה ברורה נגד ההפצצות האחרונות בלבנון. **ישראל יופה**, חיפה

בלעדי

חווה מדברת

לראשונה מאז נעצרה ונשפטה, העניקה חווה יערי ראיון עיתונאי מהכלא. "אילו יכולתי לחיות את חיי מחדש," היא מהרהרת בקול. "הרב של הכלא הסביר לי שאבי לא היה צדיק, ומגיע לו עונש... אביבה גרנות היתה לסבית סמויה... אהוד עשה חשבון קר של נישואין כדאיים..."

40

ילד טוב ירושלים

בכל פעם שהציבור החילוני מתעורר ומגלה סימני מרד בכפייה הדתית, קם ילד־טוב־ירושלים וקורא למתינות. ילד המדבר על התפייסות, על הידברות, שולחן עגול ופשרה וכו' וכו'. הילד הזה הוא תמיד חילוני. תמיד שייך למיפלגת העבודה, תמיד פוזל לעבר טדי קולק.

7

ההנצחה השערורייתית

עיריית תל־אביב, בשיתוף עם עיריה גרמנית, החליטה להנציח את י"א הספורטאים. הבניין נקרא "בית מינכן" — על־שם מקום הרצח, ולא על שם הנרצחים. 35 בני המישפחות של הקורבנות, זועמים: עד היום לא קיבלו דוחות פאתולוגיים על גורם המוות, בטקס כמעט התעלמו מקיומם, והשר אברהם שריר הדהים בנאומו כשהשמיע פראפראזה על סיסמה נאצית: "אנחנו עם אחד, דאגה אחת, עצב אחד."

36

כתבת השער הקידמי:

אחרי ז'נווה

כמיספר המשתתפים בכינוס מטעם האו"ם בז'נווה, כך מיספר הגירסות על מה שאירע שם. צ'רלי ביטון נפגש עם יו"ר אש"ף, ויצא מחדרו כשבפיו הודעה מדהימה. דוברי אש"ף מכחישים, ביטון מתעקש, דובר רק"ח יצא לחופשה פיתאומית ובמיפלגתו מיתממים: בכלל לא היתה שם מישלחת של רק"ח, אלא של חד"ש! בכל המהומה נשכח, בינתיים, נאומו הפומבי החשוב של ערפאת.

8

כתבת השער האחורי:

זוהי יפו בלילות

יש לה מלך, ליפו. זהו מלך הסטריפטיז, חיים לוי. מופיעות אצלו ריטה קאדילק (שני צעירים על זרועותיה אחרי כל הופעה), מגדה מאייר הסולידית, שאינה אלא גבר, ובריג'יט הגרמניה, המחדירה לגופה סכינים. לוי עצמו מתגעגע לאשתו, שממנה נפרד, כי "תמיד אהבתי ותמיד אוהב אותה".

28

יוסף ויתקין והסמים

אביבה נג'ר מנסה להקים קהילה טיפולית לנגמלים מסמים, ועל הבית שקיבלה לצורך כך נטוש מאבק. למי שמנסה להפריע לה, לא איכפת שאמה היתה, בראשית המאה, אהובתו של החלוץ המפורסם יוסף ויתקין, שמנהיגי הישוב ביקרו בבית הוריה, ושהיה לה דוד אדמיראל. מאיימים לשרוף לה את הבית.

16

תשמיש רק במיטה

ההסבר המדעי שבפי החרדים לאיסורי המין (תשמיש): "כל השטוף בבעילה — זיקנה קופצת עליו, כוחו תש ועיניו כהות." ועוד: מדוע אסור להביט בבעלי־חיים מזדווגים, מדוע אסור ללבוש מיכנסיים הדוקים, מדוע לרווק אסור להביט בזמן השינה. לא בעמידה, לא בישיבה, לא לאור הנר, רק במיטה.

31

הלוויית אבא ריקליס

פינחס ריקליס מת בגיל 94 במיטתו. אחרי ארונו הלכו בנו, משולם (שמור היטב, ללא כרס וללא קמט בפניו), כלתו פיא זדורה (חליפה מחוייטת, בובת־תינוק בידיה), לילי ואריק שרון, שלמה להט ושתי מטפלות כושיות.

39

שומר שאבעס

שתי עיתונאיות התחפשו לנשים כשרות ויצאו לרגל במאה־שערים, בעת הסגנת שבת. חוליית־הסיקור של "העולם הזה" מדווחת על החרדים בבני־אדם: התחפושת, מסתבר, היתה צנועה מדי, כי החרדיות היו לבושות לפי מיטב האופנה — הרבנים השליטו סדר ומנעו מילדים לזרוק אבנים — הגברים שרו במקהלה "שומר, שומר שאבעס!" קרי: (שומר־שבת).

14

הגליון הבא של

העולם הזה

גליון ראש־השנה תשמ"ח יוקדם ביומיים ויופיע ביום ב', ה־21 בספטמבר ויהיה מצוי במקומות־המכירה בתל־אביב ביום א' לפנות־ערב.

על שער הגליון יופיע דיוקנו של

איש השנה תשמ"ז

המשמש מוקד לכתבה השנתית הממצה של אורי אבנרי, שבה יגבש את תמונת תשמ"ז על כל היבטיה, ינתח את האירועים שהעניקו לשנה זו את דמותה המיוחדת, יקבע מי לא זכה בתואר ומדוע.

זוהי הפעם ה־37

שבה בוחר "העולם הזה" באיש השנה — בחירה שנתית הזוכה בתשומת־לב לא רק בארץ, אלא גם בעולם.

רכוש את הגליון בהקדם!

פיטורי השניים

הגירסה הראשונה היתה, שהכוונה היא להדיח את עמירם ניר. ניצה שפירא וישראל פלג הוכנסו לרשימת המפוטרים רק כדי לסמן עיגול סביבו. בסוף מתברר שהפגיעה היתה רק בעיגול. לא במטרה. השניים יפוטרו, ניר יישאר. בינתיים.

37

"אני צמח־בר!"

"צמח־בר" הוא שם תקליטה הראשון של סי היימן. "צמח־בר זה אני!" היא אומרת. אבא, המלחין, ירד מהארץ, כדי להצליח בחו"ל. בגיל 12 היא חזרה לבדה, נדדה כפליטה ממקום למקום. התקליט מבטא את הכאב של אשה בת 26, שלא היתה לה ילדות. רוצה להצליח.

24

רחל המרחלת מדווחת:

ארז קידר (בנו של מוטקה, מאגף האיקסים), בכלא הבריטי, מחכה לביקורה של חברתו מיכל (בתה של תמר דנציגר, שהיתה אשת אביו) ● מוריס ששון (אופנת ג'ורדש) תפר שימלת כלה לנילי דרוקר ● יורם שפטל ותירצה בשארי — כפעם הראשונה במדור רכילות ● אילנה אביטל ביחד עם חיים בולקין ● איתן וזקלין בינג — רצו בן, בחרו בבראזיל בת ● עדי בן־יוחנן מתגרשת מדורון איינהורן ● נישאה דנה וקסלר.

34

המדורים הקבועים:

מיכתבים — אי הבנה באיסלאנד	3
איגרת העורך — שלוש נשים בלבד	4
במדינה — ארבעה שהלכו	6
הנדון — טדי בויס	7
תשקיף — טבלת־הקצבים	10
יומן אישי — נזם באף יהודי	11
אנשים — הנחש ואשת הח"כ	12
מה הם אומרים — אריק איינשטיין חיים דבורין, ריבקה מיכאלי, יצחק ארד, בועז אפלבאום וחיים שור	18
זה וגם זה — חתימה וקישקוש	21
לילות ישראל — קרין דונסקי חושפת	22
דף חדש — מים בפישון	26
עצם העניין — טלי קליין במדים	31
תשבצופן — תקוע בחווך (2)	32
הורוסקופ — בתולה וגם דרקון	33
רחל מרחלת — על כל העולם	34
תמרורים — החייל הקשיש ביותר	37
חור ברשת — צחי במחנה האויב	42

איש השנה תשי"א
העולה החדש האלמוני

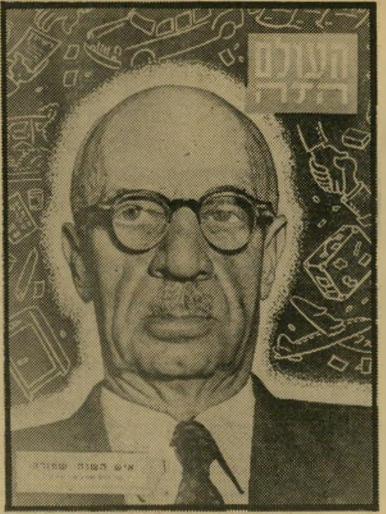

איש השנה תשי"ב
מבקר־הסוכנות שמוראק

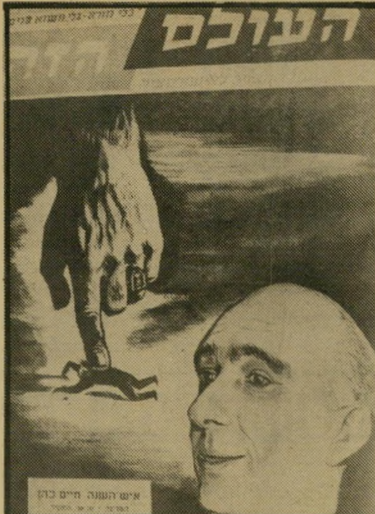

איש השנה תשי"ג
יועץ־מישפטי כהן

איש השנה תשי"ד
עסקן־שואה קסטנר

אשת השנה תשי"ט
סופרת דיין

קורא יקר,

בשער הגליון הבא של העולם הזה יופיע — זו הפעם ה־37 — איש־השנה של העולם הזה.

את המסורת של בחירת איש־השנה פתח העולם הזה בגליון ראש־השנה תשי"א, כאשר בחר בעולה החדש, שסימל את השנה של עליית־ההמונים לארץ. מאז בחר העולם הזה בעוד 35 אנשי־שנה, ומבט אחד עליהם (בעמודים שלפניך) פורש את כל ההיסטוריה של מדינת־ישראל, המבוגרת אך בשלוש שנים ממוסד איש־השנה.

ההיסטוריה של המדינה, על כל אבני־הדרך שלה, מן המילחמה בשחיתות שפשתה בה בראשיתה (מבקר־הסוכנות שמורק, תשי"ב), עד עליית הליכוד לשילטון (ראש־ממשלה בגין, תשל"ז) ועד צמיחתו המבחילה של הפאשיזם היהודי (כהנא, תשמ"ד).

מאותה מישפחה

איש אחד נבחר שלוש פעמים כאיש־השנה (אריאל שרון, כמקים־הליכוד בתשל"ג, כשר־הביטחון בתשמ"א וכפולש־ללבנון בתשמ"ב). שלושה אנשים (דויד בן־גוריון, משה דיין ומנחם בגין) נבחרו פעמיים, ובין אנשי־השנה מצויים גם שלושה בני מישפחה אחת (משה, יעל ואסי דיין).

חמישה אנשי־שנה היו לא־ישראלים (גמאל עבד־אל־נאצר, רוברט סובלן, אדולף אייכמן, הנרי קיסינג'ר ורוח־אללה חומייני) ורק שלושה היו נשים (יעל דייז, גולדה מאיר וגאולה כהן).

איפיון אחר של אנשי־השנה: כל מי שהיה אי־פעם ראש ממשלת־ישראל (מלבד משה שרת) זכה להיות איש־השנה של העולם הזה (ובן־גוריון ובגין, כאמור, אף פעמיים). וגם כל מי שהיה שר־ביטחון (ושוב, מלבד אחד, משה ארנס) היה איש־השנה של העולם הזה.

אגב, האיפיון השכיח ביותר של איש־השנה הוא עובדת היותו (בהווה, או בעבר) שר בממשלה (כל איש־שנה שני).

מאותה מחתרת

שלושה אנשי־שנה היו במהלך הקריירה הציבורית שלהם רמטכ"לים (דיין, רבין, ברלב); שלושה היו מזכירי ההסתדרות (בן־גוריון, לבון, בן־אהרון) ושלושה הם כוהני־דת (האיית־אללה חומייני, הרב לוינגר והרב כהנא).

אבל רק שניים היו חברי האירגון הצבאי הלאומי (האצ"ל) לפני 40 שנה (שמואל תמיר המנוח ומנחם בגין) ורק שניים היו חברי מחתרת לוחמי־חרות־ישראל (לח"י): גאולה כהן ויצחק שמיר.

עשרה מאנשי־השנה הם ילידי הארץ, מלבד שלושת הלא־יהודים, כולם אשכנזים, מלבד שניים: עמוס חכם וגאולה כהן.

13 אנשי־שנה כבר הלכו לעולמם. ומהם נתלה אחד (אדולף אייכמן); נרצח אחד (ישראל קסטנר), התאבד אחד (רוברט סובלן) ואחד נפל בקרב (אריק רגב).

ולבסוף: השבוע עוד ניתן לערוך, במסיבת ליל־השבת, את המישחק המקובל על קוראי העולם הזה ערב כל ראש־שנה — לבחור באיש (או באשה) שלדעת המסובים מסמל את מאורעות השנה יותר מכל אדם אחר, לטובה או לרעה, וגם לנחש מי ייבחר על־ידי העולם הזה כאיש־השנה תשמ"ז.

ובאמת, מי ייבחר הפעם?

איש השנה תש"ך
רכז־שואה אייכמן

איש השנה תשכ"א
מודח לבון

איש השנה תשכ"ז
כלכלן ספיר

איש השנה תשכ"ז
שר־ביטחון דיין

איש השנה תשכ"ח
לוחם־בפידאיון רגב

איש השנה תשל"ג
מקים־ליכוד שרון

איש השנה תשל"ד
מסדיר־ביניים קיסינג'ר

איש השנה תשל"ה
ראש־ממשלה רבין

איש השנה תשט״ו
פרקליט תמיר

איש השנה תשט״ז
נשיא־מצרים עבד־אל־נאצר

איש השנה תשי״ז
מצביא־סיני דיין

איש השנה תשי״ח
חתן־תנ״ך חכם

איש השנה תשכ״ב
קורבן סובלן

איש השנה תשכ״ג
מתפטר בן־גוריון

איש השנה תשכ״ד
יורש אשכול

איש השנה תשכ״ה
מפלג־מפא״י בן־גוריון

איש השנה תשכ״ט
מפקד מיבצר־ישראל בר־לב

איש השנה תש״ל
לוחם־שלום דיין

איש השנה תשל״א
מזכיר־ההסתדרות בן־אהרון

אשת השנה תשל״ב
גולדה המלכה

איש השנה תשל״ו
מנהיג „גוש אמונים" לווינגר

איש השנה תשל״ז
ראש־ממשלה בגין

איש השנה תשל״ח
שר־ביטחון וייצמן

איש השנה תשל״ט
מהפכן חומייני

אשת השנה תש"ם
קואית כהן

איש השנה תשמ"א
שר־ביטחון שרון

איש השנה תשמ"ב
פולש־ללבנון שרון

איש השנה תשמ"ג
פורש בגין

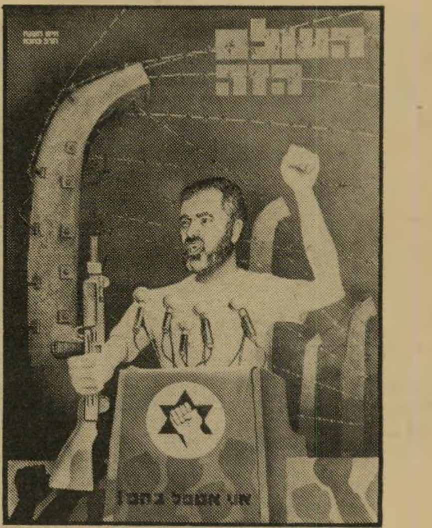

איש השנה תשמ"ד
פאשיסט כהנא

איש השנה תשמ"ה
ראש־ממשלה פרס

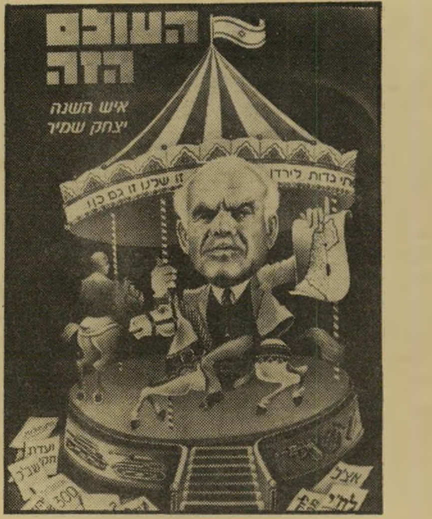

איש השנה תשמ"ו
ראש־ממשלה שמיר

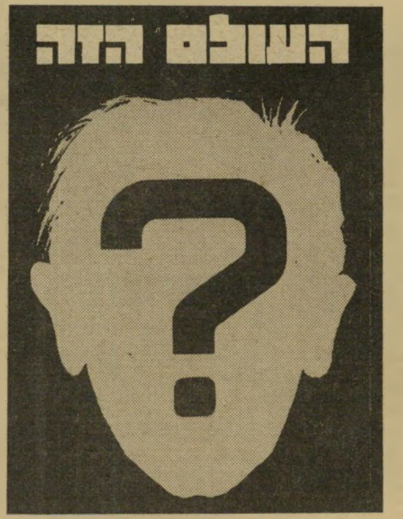

איש השנה תשמ"ז
???

העם

סטאטיסטיקה של דם

האם גורמת לכך העצבנות המתגברת של חודשי־החום?

תאונות־הדרכים שוב הטילו את מוראן על האדם הישראלי.

היה נדמה כאילו הוטלה על הארץ קללה. מיספר הקורבנות, המגיע בדרך כלל ל־7 עד 10 בשבוע, קפץ לפתע ל־20 ויותר. מיד יום נוספת תאונה קטלנית דרמאתית, כשכל תאונה שונה מקודמותיה.

כדי להגביר את ההתרגשות, נפתח השבוע מישפטו של נהג־הקטר, שהיה מעורב בתאונה שבה נדרס אוטובוס־הילדים מפתח־תיקווה על פסי־הרכבת. להשלמת התמונה הקודרת פורסמה סטאטיסטיקה, שהעידה כי מאז קום המדינה נהרגו בה בתאונות דרכים כ־14,400 אלף איש ואשה, זקן וילד כמעט בדיוק כמיספר ימיה של המדינה עצמה. כמיספר הזה נהרגו בכל מילחמות־ישראל ובפיגועים על רקע לאומי.

הרע בעיני ה'. תאונות יש תמיד. זוהי תופעת־לוואי של התנועה המנועית. חלק מן התאונות הן בלתי־נמנעות, ונובעות מהצטברות מיקרית של נסיבות.

אך מה גרם לעליה התלולה הפיתאומית?

יש שאמרו: זהו מיקרה בלבד. מדי פעם יש עליה בעקומה. מבחינה סטאטיסטית אין לה משמעות, אף שהמחיר האנושי נורא.

יש שאמרו: זהו עונש משמיים. ויעש ישראל את הרע בעיני ה'.

אך יתכן שיש לתופעה המזוויעה סיבה טיבעית יותר. ישראל מגיעה אל סוף הקיץ. העצבנות המצטברת של שלושת חודשי החום משפיעה על רמת הנהיגה, שהיא רעה גם בלאו־הכי. הנהגים, המבלים את החודשים האלה במכוניות בלתי־ממוזגות, מתפרעים והולכים. הולכי־הרגל נזהרים אף פחות מן הרגיל.

סוף הקללה. כל זה אינו נחמה למישפחות. הן לא תמצאנה נחמה גם בהיסטריה הקולנית, המלווה בדרך כלל עליה כזו בעקומה — הקריאה לעונשים יותר ויותר חמורים לנהגים, ההכרזות של הפוליטיקאים על אכיפת־חוקים, מאמרי האזעקה לגינוי.

הסתיו עומד בשער, ומביא עימו את השנה החדשה. יתכן שגם קללה זו תחלוף, עד הפעם הבאה.

הכנסת

ארבעה שהלכו

ארבעה נפגשו עם ערפאת. ליועץ המישפטי יש בעיה. מה עושים?

ליועץ המישפטי לממשלה יש בעיה. ויוסף חריש אינו אוהב בעיות אלה.

ארבעה חברי־כנסת נפגשו עם מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת (ראה עמודים 8־9). יתכן כי נסיבות הפגישה מהוות הפרה של הפקודה למניעת טרור, כפי שתוקנה לפני שנה. על פי התיקון, כל פגישה עם בעל־תפקיד באש"ף, שנועדה לדו־שיח של שלום, מהווה עבירה. (כל פגישה אחרת היתה אסורה גם קודם לכן).

החוק גונה בעולם כולו כאנטי־דמוקרטי. מומחים מכובדים למישפטים בישראל שללו אותו גם מהבחינה המישפטית, מפני שהוא יוצר עבירה שאינה תלויה בכוונה פלילית. לפי חוק זה, כוונתו של בעל־המעשה אינה חשובה כלל.

אולם המחוקק לא הביא בחשבון בעיה אחת: מה יהיה דינו של חבר־כנסת העושה מעשה כזה?

מילוי תפקיד. ח"כ העובר עבירה רגילה, דינו ככל אזרח אחר. אולם לפני שהוא מובא לדין, על היועץ המישפטי לממשלה לבקש מן הכנסת להסיר את חסינותו. בעבר זה היה כמעט תהליך אוטומטי. באחרונה משתדלת הכנסת להגן על ח"כים־גנבים, מובן מאליו שלא תגן על ח"כים מבקשי־שלום.

אלא שלא זאת הבעיה.

לחברי־כנסת יש סוג אחד של חסיונת, שאינה ניתנת כלל להסרה. חוק חסינות חברי־הכנסת קובע בסעיף הראשון שלו, שאין לתבוע אחריות פלילית מחברי־הכנסת על מעשים שעשו במילוי תפקידם.

כל ארבעת חברי־הכנסת שנפגשו עם ערפאת — מתי פלד ומוחמד מיעארי מן הרשימה המתקדמת, צ'רלי ביטון ותופיק זיאד מחד"ש — דוגלים בפה מלא במשא־ומתן בין ישראל ואש"ף. עניין זה מילא תפקיד מרכזי במצעים שלהם לפני הבחירות. על סמך מצעים אלה נשלחו לכנסת.

יתר על כן, כדי למלא תפקידו כראוי חייב כל חבר־כנסת להשיג מידע רלוונטי. פגישה עם ראשי אש"ף, לשיחה על האפשרויות להשגת השלום, היא אמצעי חשוב להשגת מידע רלוונטי, ממקור ראשון, הדרוש לחברי־הכנסת מכל המיפלגות כדי למלא תפקידם כראוי.

לפח הזבל. היועץ המישפטי אינו שופט, ולא הוא הפוסק האחרון.

גם אם יחליט חריש להעמיד את הארבעה לדין, והכנסת תסיר את חסינותם, קרוב לוודאי שבית־המישפט יזרוק את כתב־האישום לפח־הזבל. יתכן גם שיוסיף כמה פסוקים עוקצניים על החוק ועל היועץ המישפטי, המקבל החלטות מפוחדות כאלה. שום יועץ מישפטי אינו אוהב לעמוד במצב כזה.

לכן מתלבט חריש. אולם אין זה עניין הנוגע לחברי־הכנסת בלבד. הפרשה מטילה אור נוסף על החוק הזה כולו. הוא אבסורדי מבחינה מישפטית ומאוס מבחינה דמוקרטית.

אך איך מבטלים חוק כזה, אחרי שהתקבל על־ידי כנסת בהתקף של אדישות וציניות?

אפשר, כמובן, לבטל את חוק חסינות חברי הכנסת, ולהפוך את הכנסת למעין סובייט עליון של „דמוקרטיה עממית". אך חברי־הכנסת אינם מוכנים לגדוע את הענף שהם יושבים עליו.

ירושלים

אצל חוסייני. בלילה

מה עושים לערבי מרגיז, שאין נגדו הוכחות? שולחים אותו למעצר מינהלי

בפעם השלישית. פייצל אל־חוסייני נעצר.

השילטונות אינם אוהבים את פייצל אל־חוסייני. יש להם סיבות לכך.

ראשית כל, הוא נושא שם המעורר התלהבות אוטומטית אצל כל ערבי פלסטיני. לא בשל קרובו־הרחוק, חג' אמין אל־חוסייני, המופתי המפורסם של ירושלים. אלא בשל אביו, שהיה איש חשוב עוד יותר: עבד־אל־קאדר אל־חוסייני, הגיבור האגדתי שפיקד על הכוחות הפלסטיניים בקרב על ירושלים ב־1948, ושנהרג בקרב במרומי הקסטל.

שנית, מפני שהוא פלסטיני לאומי, המטיף להתנגדות לכיבוש.

שלישית, מפני שהוא עושה זאת בצורה מרגיזה במיוחד. לא בדרך של מעשי־אלימות, אלא בהטפה שקטה, מתמדת, עיקבית, הרוכשת אהדה גם בחוג מכריו היהודיים, המתרחב והולך.

בשנים האחרונות שקעה ההנהגה הקודמת של הציבור הפלסטיני בגדה המערבית. חלק ממנהיגיו גורשו, כמו פאהד קוואסמה ומוחמד מילחם. חלק נפצעו על־ידי המחתרת היהודית, כמו כרים ח'לף, שמת בינתיים, ובסאם שכעה, שמתח ביקורת על מתינותו של יאסר ערפאת ונדחק הצידה.

חוסייני מילא את החלל הזה, מבלי לחפש כבוד או מישרה. הוא הפך גיבור הדור החדש, שחיפש מנהיג שקט, סמכותי, המסמל את האידיאל של „צומוד" — ההצמדות לקרקע, החזקת־מעמד, העמידה לטווח ארוך, ההתנגדות לכיבוש.

ככה ייעשה לאיש. מה עושים נגד איש כזה?

השילטונות הטילו עליו מעצר מינהלי לשישה חודשים. חוסייני עירער בבית־המישפט. כתושב־ירושלים, יש לו זכויות החסרות לתושבי הגדה, שהיא שטח כבוש על פי החוק.

בית־המישפט הקטין את המעצר המינהלי לחצי, דבר בלתי־רגיל מאוד. חוסייני שוחרר. עם שיחרורו פירסם חומר על דרכי החקירה של השב"כ, שעליהן למד בכלא.

על כן נעצר שוב, והפעם בהליך מישפטי. הוא הובא לפני שופט, ואחרי כמה ימים שוחרר מבלי שהוגש נגדו כתב־אישום. פשוט לא נמצאו שום ראיות שאיפשרו את העמדתו לדין.

זה מרגיז, ועל כן באו השוטרים והלמו בלילה על דלת ביתו של חוסייני, בפעם השלישית. ושוב הוטל עליו מעצר מינהלי לשישה חורשים.

ככה ייעשה לאיש שאין נגדו הוכחות.

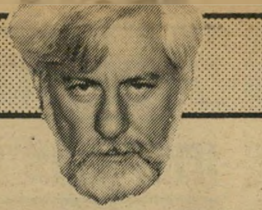

הנדון:

זהו הפיתרון: חלוקת ירושלים לשכונות אוטונומיות

טדי בויס

נשיא־המדינה אמר פסוק מוזר. כשם שלא יעלה על הדעת למכור אלכוהול בשכונה של מוסלמים, אמר, כך לא יעלה על הדעת להקרין סרטים בשבתות בירושלים.

הפסוק הזה מוזר מפני שחציו הראשון אינו מתקשר עם חציו השני.

אדם הגון מתחשב בריגשות־הזולת. הוא לא יציע אלכוהול למוסלמי אדוק. הוא לא ייכנס למיסגד כשהוא נועל נעליים, או לכנסיה בכיסוי ראש.

זה ברור. אבל לא זה הדבר שאמר הנשיא.

הוא לא אמר: „כשם שלא יעלה על הדעת למכור אלכוהול בשכונה של מוסלמים, כן לא יעלה על הדעת להקרין סרטים בשבתות בשכונות של יהודים אדוקים."

אילו אמר כן, היינו מוחאים לו כף. בהחלט. אסור לפתוח בית־קולנוע בלב מאה־שערים.

אבל הקרב אינו גועש סביב קולנוע במאה־שערים. הקרב נטוש על זכותו של הציבור החילוני לחזות בהצגת־קולנוע בלב השכונות החילוניות.

פסוקו של הנשיא הוא פשוט NON SEQUITUR — דבר שאינו נובע מדבר.

אלא אם כן ביקש הנשיא לטעון כי כל ירושלים כולה היא שכונה חרדית, שאין בה מקום ליהודים חילוניים.

■ ■ ■

הנשיא לא אמר זאת. אבל היה מי שאמר זאת במפורש. אחד ממנהיגי הציבור החרדי שהופיע בטלוויזיה.

הוא אמר בפשטות: מי שרוצה לחיות חיים חילוניים, אל יישאר בירושלים. שינדוד מערבה.

כדאי לחשוב על רעיון זה פעמיים, כדי לעמוד על מלוא החוצפה הטמונה בו.

עדיין יש בירושלים רוב חילוני. הרוב קובע את דרכי־המקום.

לא קם מנהיג חילוני שיאמר: ירושלים היא שלנו. ירושלים תהיה חילונית. ומי שאינו מוכן לחיות בירושלים חילונית, שיארוז את פקלאותיו וינדוד, ברוב כבוד, לבני־ברק.

ומדוע לא, בעצם?

■ ■ ■

אי־אפשר להפריד בין הקרב על ירושלים ובין הקרב על המדינה כולה.

מה שקורה היום בירושלים, יקרה מחר בכל המדינה.

אם ייכנעו החילונים בירושלים, הם ייכנעו מחר גם בתל־אביב וחיפה.

הטענה שירושלים היא משהו מיוחד, משהו שהשכינה גרה בו, משהו קדוש שחלים עליו כללים מיוחדים — טענה זו מופרכת מיסודה.

היא בולשיט.

שהרי מי שמקבל טענה זו, מקבל מראש את ההנחה שיש דבר כזה כמו שכינה, שההיסטוריה של עם־ישראל היא היסטוריה דתית, שדויד המלך היה קנאי חרדי, שהיבוסי לבש שטריימל וקאפוטה.

ולא היא. דויד המלך היה נואף זקן, ובכלל טיפוס מפוקפק מכל הבחינות. הוא לא היה קנאי דתי. הוא הקים את בירתו בירושלים היבוסית, שנשארה יבוסית גם בימיו, מפני שרצה לברוח קצת מאחיו הישראלים.

מאז היו לירושלים עליות וירידות, תהפכות וכיבושים, היסטוריה מגוונת של כמה אלפי שנים.

היא עיר נהדרת, יפהפיה, מרתקת. פסיפס של תרבויות ודתות.

להפוך אותה עכשיו לעיר חרדית, עיר של שטריימלים פולניים, עיר של יידיש וציציות — הרי זה פשע כלפי ירושלים.

■ ■ ■

אפשר להילחם בחרדים. השבועות האחרונים הוכיחו זאת.

כמו שאמר בנימין זאב הרצל, חילוני, אתיאיסט, שהציע לכלוא את הרבנים בבתי־הכנסת: „אם תרצו, אין זו אגדה."

הרצון הוא הקובע.

של הרוב החילוני, בירושלים כמו בכל

הבעיה היא שהרוב קובע במישטר הדמוקרטי רק אם הוא פעיל, רק אם איכפת לו. וזה קורה לעיתים רחוקות מאוד.

בדמוקרטיה, כמו בדיקטטורה, שולט המיעוט. השוני הוא רק בשיטה.

כאשר מיעוט קנאי יוצא לקרב, מאוחד ומגובש, חדור להט, — הרי הוא יגבר תמיד על רוב אדיש, שאנן, רדום. „הרוב השקט" המפורסם.

„הרוב השקט" אינו שווה מאומה, כל עוד הוא שקט, אם מולו עומד מיעוט קולני ותוקפני, ויהיה קטן ככל שיהיה.

זהו לקח החיים. זהו גם לקח הפוליטיקה.

לכן יש למחנה הדתי משימה כפולה: לעורר את הציבור החרדי לקרב, ולהרדים את הציבור החילוני.

החלק השני של המשימה חשוב לא פחות מהראשון, ואולי אף יותר.

■ ■ ■

לכן, בכל פעם כאשר הציבור החילוני מתעורר ויוצא לפעולה, קם ילד־טוב־ירושלים וקורא למתינות.

ילד־טוב־ירושלים הוא ילד מתון. ילד שוחר־התפייסות. ילד המדבר על הידברות ושולחן־עגול ופשרה ולחיות־ולתת־לחיות.

הוא תמיד־תמיד ילד חילוני. לעולם אינו חרדי.

הילד הזה שייך, כמובן, למיפלגת־העבודה.

הוא פוזל לעבר טדי קולק. הוא למד כבר בגן־הילדים (החילוני) איך עושים קריירה.

הכל אוהבים את ילד־טוב־ירושלים. נותנים לו כותרות בעיתונות, הופעה על המירקע, פיתחון־פה ברדיו. מפני שהוא כל־כך טוב.

וכך אומר לנו ילד־טוב־ירושלים: החרדים והחילוניים צריכים להבין זה את זה. הם צריכים לדבר זה עם זה. הם צריכים להושיט יד זה לזה.

מתי? כאשר החילוניים מתעוררים. כאשר הם משיבים מילחמה שערה. כאשר הם נזכרים שהם הרוב, שמותר להם לקבוע בעירם את הסדרים שהם חפצים בהם.

■ ■ ■

אומרים שאין די רופאים־מרדימים במדינה. הם שוכחים.

והנה יש לנו מרדימים בשפע.

הם קוראים לעצמם „מישמרת צעירה". חוץ מהגיל הכרונולוגי, מה צעיר בהם? ואם זה צעיר, מה זה זקן?

ואכן, הם פועלים על־פי השראתו של פוליטיקאי, שאינו צעיר ביותר: טדי קולק.

טדי קולק נחשב כראש־עיריה טוב. הכל מפליגים בשיבחו. הוא נטע גנים. הוא לא נתן להרוס בתים חשובים. הוא הרגיע את התושבים הערביים, אף שאין להם נחלה בניהול העיר.

אבל יש צד שני לתקופה של טדי המלך בירושלים! העיר הפכה גיהינום לחילוניים. הם נטשו אותה בהמוניהם, בהתאם לתפיסתו של אותו עסקן דתי, שיעץ השבוע לנותרים לרדת לשפלה גם הם.

בתקופת כהונתו של טדי פשטו החרדים על העיר, שכונה אחרי שכונה, והפכוה לנחלתם, כשהם מגיחים משכונותיהם פעם אחר פעם כדי לכבוש שכונות נוספות, ועכשיו גם את מרכז העיר.

כאשר מתעוררים החילוניים, במאוחר, כדי להגן על עירם, באים אותם ילדים טובים, הטדי־בויס, כדי לשים קץ להתעוררות, לפנות את החילוניים משדה־הקרב ולהשאיר אותו בידי החרדים.

■ ■ ■

אם לפעול על־פי ההיגיון האמיתי הטמון בדיברי נשיא־המדינה, הרי שיש פיתרון פשוט לירושלים.

יש בעיר שלוש אוכלוסיות שונות, ולכל אחת מהן אורחות־חיים משלה. אורחות־חיים אלה אינם ניתנים למזיגה. הם סותרים זה את זה.

אם רוצים שכל אדם וכל ציבור באמונתו יחיה, הרי הפיתרון ההוגן הוא חלוקה, מימשל־עצמי.

ערים רבות אחרות בעולם מחולקות לשכונות אוטונומיות. לכל שכונה יש עיריה משלה, הקובעת, על־פי דעת הרוב בשכונה, את אורח־חייה.

כך זה בלונדון. כך זה בפארים. כך זה במקומות רבים אחרים.

מדוע לא בירושלים?

תחולק־נא העיר לשכונות. מטבע־הדברים, יהיו בה אז שכונות יהודיות־חילוניות, שכונות יהודיות־חרדיות ושכונות ערביות.

בשכונות החרדיות לא יוקרנו סרטי־קולנוע בליל־שבת. חס ולילה. בשכונות החילוניות הם יוקרנו, כאוות נפשם של התושבים. השכונות הערביות ינהלו את עצמן.

מעל לכולן תהיה עיריית־על, ושם יוכל טדי להמשיך למלוך.

זה פיתרון סביר. יש בו פיתרון לכמה מבעיות העיר, ולא רק בתחום היחסים שבין החילוניים והדתיים. גם בתחום היחסים שבין היהודים והערבים, נושא הטעון גם הוא חומר־נפץ, שיתפוצץ באחד הימים, אם לא ייווצר עד אז מצב חדש.

■ ■ ■

כל זה לא יוכרע במישור העירוני. הוא יוכרע במישור הפוליטי הארצי.

במישור הזה פועל אותו הכלל עצמו: מיעוט תוקפני משליט את דיעותיו על הרוב הדומם — כל עוד הרוב דומם.

הדבר בולט במיוחד בעידן האחדות־הלאומית, כאשר הדתיים אינם מהווים לשון־המאזניים בפועל. לפי שעה אין קולותיהם דרושים לתיפקוד הממשלה. ובכל זאת הם שולטים.

מדוע? מפני שהם פעילים, כוחם מגובש ומגוייס, קולם נשמע.

ואילו קולו של הרוב החילוני במדינה אינו נשמע כלל. חוץ מכמה גורמי־שוליים, חסרי כוח פוליטי, אין למחנה החילוני מכשירי־פעולה.

במצב כזה, פועל היגיון פוליטי פשוט ביותר: כדאי לפייס את המיעוט, ולצפצף על הרוב.

אם ניתן למיעוט מה שהוא רוצה, על חשבון הרוב, הכל מאושרים: הזאב החרדי ישבע לכמה שבועות, ואילו הכבש החילוני אף לא יגעה. לא איכפת לו.

ההיגיון הזה ישתנה בן־יום, אם הציבור החילוני יתארגן בהמוניו, ויקים קבוצת־לחץ שתתאים לגודלו ולעוצמתו הפוטנציאלית.

כאשר כל אחד משני הגושים הגדולים יצטרך לקחת בחשבון שהוא יאבד את קולותיהם של המוני בוחרים חילוניים אם ייכנע למיעוט הדתי — המצב יהיה שונה.

זוהי התורה כולה על רגל אחת.

■ ■ ■

להתפיים? לא אם התפייסות פירושה כניעה לחרדים.

להושיט יד? לא אם הצד החרדי יתפוס את היד כדי להפיל את הצד החילוני ארצה.

שולחן עגול? לא כאשר המיעוט החרדי טוען כי הוא פועל על־פי צו אלוהי, העומד מעל לרצונו של הרוב. כי אז כל הידברות היא חד־סיטרית, וכל פשרה תבוא על חשבון הרוב החילוני.

סטאטוס קוו? לא עם הסטאטוס־קוו בולם רק את הרוב החילוני, ואילו החרדים מתייחסים אליו כאל חומה, שאפשר להגיח מאחוריה שוב ושוב כדי להטיל אימה ופחד על הרוב שמסביבם.

בירושלים התעורר הרוב, סוף־סוף. הוא יכול להתעורר גם בשאר חלקי־הארץ.

אל־נא נניח לאיש להרדימו שוב!

מאת אורי אבנרי

תעלומת־המיסתורין של המסר, שבו הודיע יו"ר אש"ף לראש ממשלת ישראל באמצעות צ'רלי ביטון, שהוא מוכן לוותר על ועידה בינלאומית ולהיכנס למשא־ומתן ישיר. פריצת־דרך? ברווז? פרובוקציה? תעלול־פירסומת? ענת סרגוסטי חקרה

היה או לא היה?

היה או לא היה? זו השאלה שהטרידה השבוע את הציבור בישראל.

האם צ'רלי ביטון, חבר־הכנסת מטעם החזית הדמוקרטית לשלום (חד"ש, מייסודה של רק"ח), הביא מסר מיאסר ערפאת, ראש אש"ף, ליצחק שמיר ולשימעון פרס? האם החליט ערפאת לבחור בצ'רלי ביטון כדי להעביר דרכו מסר היסטורי לראשי השלטון בישראל?

כמיספר האנשים שבחשו במיסתרי המסר שהיה־או־לא־היה, כך מיספר הגירסות.

על כמה עובדות אין ויכוח. בלילה שבין היום השני ליום השלישי בשבוע שעבר נפגשו שלושה ישראלים עם יאסר ערפאת ואנשיו בחדרו שבבית־המלון בז'נווה.

מן הצד הישראלי היו בפגישה ח"כ צ'רלי ביטון, דויד איש־שלום וויקטור אלוש. מן הצד הפלסטיני היו שם ערפאת עצמו, ראש־לישכתו סאמי מוסלם, יועצים ושומרי־ראש.

השיחה התנהלה בין הצדדים באנגלית, ולעיתים גם בערבית.

המיפגש בא ביוזמת החברים הישראליים.

עד כאן הכל ברור ומוסכם. מכאן יש גירסות שונות וסותרות על מה שהתרחש.

כל הדברים קרו במסגרת האו"ם, שכינס את הארגונים־הלא־ממשלתיים (NGO) העוסקים בבעיה הפלסטינית.

חבר שלישי למזכירות

פורום זה התכנס בראשונה ב־1983, אחרי שעצרת האו"ם החליטה להכריז על „הזכויות שאינן ניתנות לעירעור" של העם הפלסטיני, ובראשן הזכות להגדרה עצמית.

פורום זה מתכנס אחת לשנה, ולכל כינוס כזה מזמין האו"ם עצמו אישי־ציבור ממדינות שונות בעולם, כנואמים מיוחדים מטעמו. לכינוס הראשון הוזמנו מטעם האו"ם, בין השאר, מתי פלד (היום ח"כ הרשימה המתקדמת לשלום) ואורי אבנרי.

לכינוסים של הפורום יכולים לבוא נציגים של כל הארגונים הלא־ממשלתיים הרשומים בו, אך הם באים ושוהים בארץ המארחת על חשבונם.

למוסד־הגג של הארגונים האלה יש מזכירות עולמית נבחרת קבועה, ובה 10 חברים. שניים מהם ישראלים: אמנון זיכרוני, מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, ותופיק זיאד מטעם רק"ח.

בכינוס הנוכחי, שנערך בז'נווה שבשווייץ, הועלתה הצעה לצרף חבר שלישי למזכירות הקבועה.

מתי פלד, שהוזמן לכינוס על־ידי האו"ם והיה שם גם כנציג הרשימה המתקדמת לשלום, הציע לצרף כחבר שלישי את יוסי שילות, שחקן במיקצועו ואיש החזית המיזרחית, גוף של מיזרחיים שוחרי־שלום.

גם סביב הנקודה הזאת, הנראית כטכנית, התנהלו ויכוחים מרים בין הגופים מישראל.

אנשי־חד"ש הציעו את לטיף דורי, המקורב אליהם, והמייצג באופן רישמי גוף הנקרא הוועד לדיאלוג ישראלי־פלסטיני מייסודם של בני עדות־המיזרח.

בשלב הזה היה ברור שאילו היתה נערכת הצבעה דמוקרטית, היה שילוח זוכה ברוב קולות. אך במהלך הוויכוחים החליט שילוח להסיר את מועמדותו, ומצד שני החליטו זיכרוני וזיאד שלא יצורף נציג ישראלי שלישי.

אז התערב ז'אן־מארי למבר, יו"ר המזכירות הקבועה, והציע שהישראלים יבחרו נציג שלישי אחרי שיחזרו לארץ, ויכנסו את נציגי כל הגופים הפועלים במיסגרת זו. הצעתו התקבלה על דעת כולם.

לא הפרת החוק

אין ספק שהופעתו של ערפאת בכינוס נתנה לו נופך דרמאתי, רקיבצה אליו נציגים רבים מאמצעי־התיקשורת העולמיים בכלל, והישראליים בפרט.

היום הראשון של הכינוס נערך באולם־המליאה הגדול בארמון האו"ם, בהשתתפות חברי המישלחות מכל קצות תבל. ערפאת ישב על הבימה ביחד עם המוזמנים האחרים, והמתין בסבלנות לתורו.

את נאומו קרא מן הכתב בערבית, והנוסח האנגלי חולק לכל באי־הכינוס.

הנאום היה מתון ביותר, לדיברי כמה ממשתתפי הכינוס, והוא דיבר בביטחון עצמי רב. אחרי הכינוס האחרון של המועצה הלאומית הפלסטינית באלג'יר, שבו חזרה האופוזיציה לחיק הארגון והעניקה יתר־כוח ליו"ר, התחזק מעמדו.

יום קודם לכן העניק ערפאת ראיון, ובו אמר שפיתרון באמצעות קונפדרציה עם ירדן עומד עדיין על הפרק, כמו פיתרון של מדינה פלסטינית עצמאית. לקראת סיום נאומו אמר באופן ברור שהוא מקבל את „כל החלטות האו"ם, ובכללן ההחלטות 242־338."

מי שבקי ברזי הסיכסוכים השונים במרחב הבין מנאומו, כי הוא מושיט יד גם לכיוון של המלך חוסיין. ההסכם בין חוסיין לערפאת בוטל לפני שנה וחצי על־ידי חוסיין, גם על רקע העובדה שערפאת לא היה מוכן אז להכיר בשתי החלטות אלה של האו"ם.

במהלך נאומו חיזק ועודד ערפאת את כוחות־השלום בישראל והזכיר שהמועצה הלאומית הפלסטינית שהתכנסה באלג'יר קיבלה החלטה לטפח קשרים עם גופים אלה (מבלי להתנות זאת, כבעבר, בהיותם אנטי־ציוניים.)

רוב הנוכחים באולם־המליאה, ובכללם העיתונאים, היו תמימי־דעים שזה היה נאום חשוב.

עם תום סידרת־הנאומים הודיע יו"ר האסיפה שכל חברי־הפרלמנטים מן המדינות השונות מוזמנים לפגישה באולם סמוך.

המישלחת של הרשימה המתקדמת לשלום התכנסה להתייעצות. היה ברור להם שבפורום כזה לא יהיה מנוס מפגישת פנים־אל־פנים עם ערפאת עצמו, וכי יתכן אף מגע פיסי בצורת לחיצת־יד או חיבוק של נימוס מיזרחי.

לאיש מהם, כך אמרו אנשי הרשימה, לא היתה כוונה לעשות את המיפגש למיפגן של הפרת החוק האוסר כיום פגישות עם חברי־אש"ף. אומנם, הם מגנים את החוק, אבל לא היו רוצים לנצל את ההזדמנות להפרה מופגנת שלו.

אמנון זיכרוני שימש בעת התלבטות זו כיועץ מישפטי. אחרי דיון קצר הגיעו החברים למסקנה שמיפגש בין חברי־פרלמנטים הוא כינוס לגיטימי וחוקי, גם אם ערפאת בעצמו נוכח בו, והחליטו ללכת למיפגש.

הודעה על המסר

גם אנשי חד"ש, שלא היו שותפים להתייעצות זו, הלכו למיפגש.

במיפגש זה התנהלה שיחה לא־פורמאלית על ענייני המרחב. במהלך [illegible] שיחה דובר גם על תוכנית־אל[illegible] דוגלים רוב חברי מיפל[illegible] ישראלית. ערפאת [illegible] לפני הנוכחים מ[illegible] ארץ־ישראל, ונ[illegible]

צ'רלי ביטון בנמל־התעופה בן־גוריון (בעת שובו מבודאפשט). מימין: לטיף דורי
„הפירסום לא בא ביוזמתיו"

אורי אבנרי, העולם הזה

אילן הלוי
„לא היה ולא נברא"

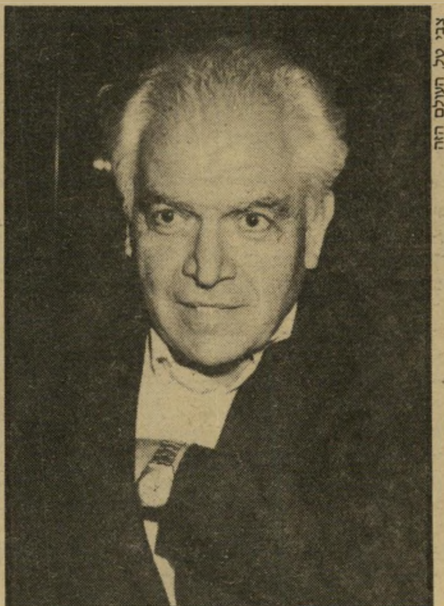

צבי טל, העולם הזה

מתי פלד
„טריק שחוכן מראשו"

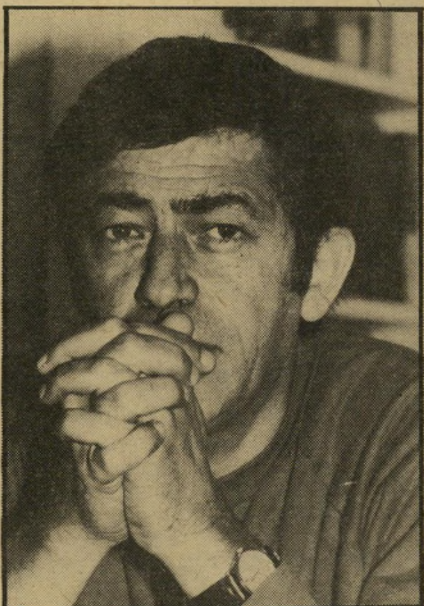

חיים הנגבי
„נעשה פשעו"

יאסר ערפאת בכינוס־ז'נווה (1983)
„האם אתם מוסמכים למסור מסרים?"

נית־אלון, כשהוא מסביר מדוע אינה מקובלת על הפלסטינים.

כל חברי־הכנסת הישראליים שבאו למיפגש הכירו את ערפאת מפגישות קודמות. בין הצדדים היתה פגישה חמה, ובמהלכה התחבק ערפאת והת־נשק עם כל הישראלים הנוכחים.

מובן שהמיפגש הפיסי הזה העסיק מאוד את העיתונאים הישראליים שב־או לכינוס, ואף שימש נושא לכותרות ראשיות בכל עיתוני־ישראל, שיצאו למחרת היום.

מאוחר יותר, באישון־לילה, נערכה בחדרו של ערפאת הפגישה, המשמשת עד עכשיו נושא עיקרי לוויכוחים, הן בין הקבוצות השונות שהשתתפו בכי־נוס בז'נווה, הן בין הגופים הפוליטיים השונים בישראל.

למחרת פגישתם של צ'רלי ביטון, דויד איש־שלום וויקטור אלוש עם ערפאת, חילק דובר רק"ח, עוזי בור־שטיין, שהיה גם הוא בז'נווה, הודעה באנגלית לעיתונות.

בהודעה סיפר בורשטיין על עצם קיום המיפגש, והוסיף כי במהלכו נמ־סרו לביטון מסרים סודיים, המיועדים באופן איש ליצחק שמיר ולשימעון פרס. הוא הרגיש שזו „הפעם הראשונה בהיסטוריה של מיפגשים מסוג זה ש־ראש אש"ף, יאסר ערפאת, שולח מסר חשוב ביותר לראש ממשלת־ישראל ולסגנו."

הפירסום על „המסר" תמוה, ואינו עולה בקנה־אחד אף עם דיבריהם של ביטון עצמו ושל נציגי אש"ף.

צ'רלי ביטון הסביר בשובו ארצה שהפגישה עם ערפאת נקבעה מראש, בצהרי אותו היום. הוא אמר שפירסום המיפגש ותוכן המסר לא באו ביוזמתו, אלא — דרך כתב המקומון הירושלמי כל העיר, שקיבל את הדברים מפיו של איש־שלום, שנכח גם הוא בפגישה עם ערפאת. ביטון הכחיש בשיחה עם העו־לם הזה שעוזי בורשטיין הוא שפירסם את הדברים.

איש־שלום, צעיר מיזרחי עשיר, איש־עסקים שהוא יוצא־דופן בין הגר־פים המאורגנים, אמר באופן ברור: „הבנתי אחרי הפגישה שהמסר צריך להישאר חשאי, ולא פומבי. הזהרתי שלא לפרסם את הדברים, וכשפנו אליי ושאלו אותי, הכחשתי שהדברים ניתנו בפומבי. אמרתי שלא נאמרו כלל!"

מובן שפגישתם של ביטון ואיש־שלום עם ערפאת דחקה הצידה כל עניין אחר הקשור בכינוס האו"ם —

שביטלו אותו מייד בהתחלה, וטענו ש־ביטון אינו האיש הרציני למסור מס־רים.

אחרים אמרו שאין בדבריו של ער־פאת שום חידוש.

היו שטענו שאין לסמוך על ערפאת בפרט, ועל אנשי אש"ף בכלל, מכיוון שהם מכחישים כל דבר מייד למחרת־היום.

מעטים אמרו שאולי כדאי לפקוח אוזניים ולהקשיב, שאולי יש סיכוי לפריצת־דרך.

במהלך הימים שחלפו מיום פירסום קיומו של המסר ועד פירסום פרטיו, עברו תגובותיהם של אנשי השילטון בישראל טלטלות עזות. הם הספיקו להכריז שאינם מוכנים לקבל שום מסר מערפאת. הם מוכנים, כך הודיעו גם פרס וגם שמיר, לכל היותר להטיל על יועציהם לשמוע מה בפי ח"כ ביטון.

עם פירסום הסיפור על המסר באה הכחשה מפי כמה מדוברי אש"ף. אחמד

יוסי אלוני, י.פ.א

דויד איש־שלום
„ניירות־עבודה במשך חודשים!"

עבד־אל־רחמן, הדובר הרישמי של ה־אירגון, פירסם הכחשה בתוניס, מקום מושבם הקבוע של מוסדות אש"ף. גם דובר אש"ף בכווית פירסם הכחשה וכך עשה גם ראש־לישכתו של ערפאת. חשובה במיוחד הכחשתו של מחמוד („אבו־מאזן") עבאס, חבר הוועד־הפועל של אש"ף הממונה מטעם האירגון על המגעים עם גופים ישראליים. זה האיש

הסוציאליסטי, היושב בפאריס: „אם ערפאת היה צריך להכחיש כל שקר שנאמר עליו, הוא לא היה עושה שום דבר אחר, אלא היה עסוק כל הזמן בהכחשות."

לא הגיעה השעה לחשוף

לענין הפגישה עצמה ותוכנה: דויד איש־שלום הסביר שפגישה זו היתה רק תוצאה של מגעים שנמשכו על פני חודשים רבים, ושבמהלכם הוח־לפו הרבה ניירות־עבודה בין הצדדים: „לפגישה קדמו מגעים במשך כמה חו־דשים ביני לבין גורמים בגדה, בישר־אל, וגורמים של אש"ף בחו"ל, בתיווך של צ'רלי ביטון. היה ברור שנתקבל לפגישה הזו אצל ערפאת, והיה ברור שימסור מסר."

לשאלה מדוע בחר ערפאת דווקא בשניים אלה כדי להעביר מסר היס־טורי לראש ממשלת־ישראל, ענה איש־שלום: „כי אנחנו הקדמנו לפגישה חודשים של עבודה מאומצת ובלתי־תלויה, כדי להביא את ערפאת לרעיו־נות שיביאו פריצת־דרך. יש דברים ש־עוד לא הגיעה השעה לחשוף אותם, ואנחנו לא נחשוף אותם כי זה יזיק לנושא."

אילן הלוי מספר סיפור אחר על מהלך הדברים בפגישה, למרות שלא היה נוכח בה.

הוא הסביר שערפאת היה מוכן להיפגש עם כל מי שהשתתף בכינוס. הוא הדגיש שלא התקיימה פגישה בארבע עיניים שבמהלכה נמסר מסר, וכי היוזמה לפגישה היתה של ביטון ואיש־שלום.

הלוי אמר באופן חד־משמעי שער־פאת לא מסר באמצעותם כל מסר. „ד־ויד איש־שלום שאל את ערפאת אם יש לו מסר לממשלת־ישראל. ערפאת ש־אל אותו אם הוא מוסמך למסור או להביא מסרים, והשניים ענו שלא. ,אם כך,' אמר להם ערפאת, ,אני מוכן למסור דרככם מסרים לממשלת־ישראל ואם ממשלת־ישראל מעוניינת לקבל מסרים היא יכולה לפנות באופן רישמי ובאמצעות גורמים שונים. ואני אענה.' ערפאת הדגיש שכל מה שהיה לו למסור נאמר בנאומו ובמסיבת־העיתונאים שקיים אחר־כך.

„כל עניין המסר הוא שקר, שלא עילה לאוייבי־אש"ף להמשיך ולטעון שאנחנו משתמשים בכפל־לשון."

דחיפות לכיוון הדלת

ביום החמישי, לקראת חזרת ה־מישלחת לישראל, הוציא מישרד דובר חד"ש הודעה לעיתונות על מסי־בת־עיתונאים של מישלחת חד"ש, וב־ראשם ח"כ צ'רלי ביטון ועוזי בור־שטיין, הדובר עצמו, בנמל־התעופה.

ישראלים שאינם חברי חד"ש, וש־חזרו גם הם באותו היום מז'נווה, סיפרו כי בנמל־התעופה בשווייץ היה בור־שטיין מתוח. הוא שאל אחרים מן ה־נוסעים אם מתי פלד, ח"כ הרשימה המתקדמת, יהיה גם הוא באותה הטיסה ונוסעים אחרים נשאלו אותה השאלה לגבי מוחמד מיעארי, גם הוא ח"כ המתקדמת.

כנציג הפנתרים בחזית הדמוקרטית לשלום. היא אמרה שזה לא מהותי מתי נודע לשאר חברי מישלחת חד"ש על פגישתו של ביטון עם ערפאת, וכי זכותו של ערפאת לומר מה שהוא רו־צה, ולמי שהוא רוצה. היא הרגישה שההכחשה של אש"ף לעניין המסר נג־עה רק לנקודה בעניין הוועידה הבינ־לאומית, וחזרה שוב על הטיעון שע־רפאת בעצמו לא הכחיש את הדברים.

מתי פלד, אלוף לשעבר, הידוע כא־דם שקול שאינו מתעסק ברכילויות, אמר: „אני חושב שכאשר דיווח עוזי בורשטיין שלצ'רלי יש מסר, הוא ידע שכל העסק מוטל בספק גדול מאוד. אבל ניצל את זה כדי לתת לכל העסק פירסום גדול. הם השיגו שלושה ימים שבהם התעסקה כל העיתונות, היש־ראלית והעולמית, בצ'רלי ביטון. אולי הם חשבו שהדברים יעניקו להם יתרון בקרב חלק מהציבור הישראלי.

„התגובה הראשונה שלי, כששמעתי על עניין המסר, היתה שזה ברווז, כי אני חושב שהמסר היה בנאומו הפומבי של ערפאת. ומה שרצה להשלים עשה במסיבת־העיתונאים, שנערכה למחרת הנאום.

„תוכן המסר לא תאם את התפיסה הפוליטית שהציג ערפאת. הוא אמר שאת הפיתרון יש למצוא בפורום בינ־

(המשך בעמוד 41)

The uniqueness of this meeting derives from the fact that now, for the first time in the history of such meetings, the PLO chairman utilised it in order to relay a highly important message to the Israeli Prime Minister Itzhak Shamir and his deputy Shimon Peres. The message includes three points and is based on a declaration on the willingness of the PLO to embark upon open negotiations with the government of Israel. (The details of this message will not be publicized before they are relayed to Msrs Shamir and Peres.).

קטע מההודעה־לעיתונות של עוזי בורשטיין בז'נווה
„הייחודיות של פגישה זו נובעת מהעובדה שבפעם הראשונה בהיסטוריה..."

כגון נאומו החשוב של ערפאת — עצמו — והכל התרכזו ב„מסר הסודי".

דובר אש"ף מכחיש

הידיעות הראשונות על המסר שהגיעו לארץ דיברו על נייר כתוב, שיש בידי השניים לשמיר ולפ־רס. הן דיברו גם על־כך שערפאת הציע משא־ומתן ישיר, שלא במיסגרת ועידה בינלאומית.

למחרת כבר פירסמה ממשלת ירדן הודעה חריפה בגנות ערפאת, על שנ־קט עמדה זו, הנוגדת לחלוטין את ה־קונסנזוס הערבי.

בעיקבות הפירסומים התחילה המ־ערכת הפוליטית בארץ לעבוד בקיטור מלא. שרים וחברי־כנסת ממיפלגות שונות נתפסו לעניין. איש מהם לא התעסק עוד בנאומו הפומבי של ער־פאת, שחייב דיון מעמיק והתייחסות לתוכנו. הכל התרכזו במסר הסודי. היו

שנפגש עם ביטון וחבריו בראשית הש־נה בבודפשט.

דויד איש־שלום טוען שאש"ף הכ־חיש את קיומו של המסר, מכיוון שה־סיכום היה שהעניין סודי, ולכן לא היתה ברירה אלא להכחישו.

ביטון אמר שההכחשה כוונה רק לנ־קודה אחת שהובנה בטעות, ושדיברה על משא־ומתן ישיר, ללא ועידה בינ־לאומית.

במישרדי רק"ח אמרו שהם מתייח־סים בזהירות להכחשות, שאבו־מאזן בעצמו אמר דברים ברוח דומה בכינוס שנערך בבודפשט לפני חודשים אח־דים, ושערפאת בעצמו לא הכחיש את הדברים באופן אישי.

קשה להאמין שמיכאיל גורבצ'וב, או מרגרט תאצ'ר, או יצחק שמיר, או אפילו מאיר וילנר, טורחים להכחיש באופן אישי כל ידיעה לא־נכונה הנוג־עת אליהם.

כך אמר גם אילן הלוי, הישראלי־לשעבר, נציג אש"ף באינטרנציונאל

היה ולא נברא. צ'רלי רצה לתת לעצמו יותר חשיבות ממה שיש לו, ולכן שי־קר."

הלוי הוסיף שהנקודות שעליהן דיברו הישראלים, כלומר: משא־ומתן ישיר במקום ועידה בינלאומית, על בסיס הפסקה הדדית של פעולות־ה־איבה, הפסקת ההתנחלויות והכרה הד־דית, הן נקודות שהעלה איש־שלום, ולא אש"ף. הוא אמר ששני הישראלים העלו את הנקודות, וערפאת לא הגיב עליהן. ערפאת הסביר באופן מפורש שהוא מעוניין לנהל משא־ומתן עם ממשלת־ישראל, ולא עם כוחות־הש־לום בישראל, ולכן שאל באופן ברור ביותר אם ביטון ואיש־שלום מוסמכים לנהל משא ומתן בשם ממשלת־ישראל. הם הודו שלא.

אמר הלוי: „יכול להיות שצ'רלי פעל בתום־לב, בנסיון לקדם את עניין השלום. אני חושב שהוא טעה, שזה לא קידם, אלא יצר מבוכה ואי־בהירות ו־

מייד כשנגעו גלגלי־המטוס באדמת הארץ, דחף בורשטיין את ביטון לכיוון דלת המטוס, והאיץ בו למהר לתפוס מקום ליד דלפק ביקורת־הדרכונים. השניים אף לא טרחו לקחת את מיזוו־דותיהם, ורצו אל אולם קבלות־הפנים, שבו נקבעה מסיבת־העיתונאים. הם חששו שהעיתונאים, שהמתינו להם, ירצו לדבר גם עם ישראלים אחרים שהיו בכינוס, בעיקר פלד או מיעארי, ורצו לטרפד אפשרות כזאת מראש. פלד חזר רק כעבור שלושה ימים.

ביום השני כבר אי־אפשר היה למ־צוא את בורשטיין. הדובר המסור, שי־דוע כמי שאינו מחסיר יום ושגם שב־תות וחגים הם אצלו בבחינת ימי־עבודה, לקח חופשה.

רק תמר גוז'נסקי, חברה ותיקה בפוליטביורו של המיפלגה הקומוניס־טית, ניסתה ככל יכולתה לענות לש־אלות שהיו מופנות לבורשטיין. היא לא היתה חברה במישלחת, וסיפרה שביטון לא היה שם כנציג רק"ח, אלא

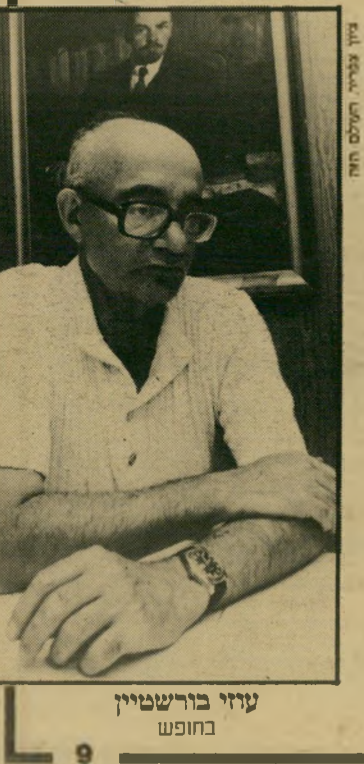

עוזי בורשטיין
בחופש

דף תשקיף

ניר אצל שמיר

יצחק שמיר זימן אליו השבוע את עמירם ניר, יועצו לענייני מילחמה בטרור.

הפגישה, שנמשכה שעה ארוכה, נועדה בין השאר להזים את השמועות על פיטוריו של ניר וכי חל ביניהם נתק.

סנה: למיפלגת העבודה

ד"ר אפריים סנה, העומד לפרוש מתפקידו כראש המינהל האזרחי בגדה המערבית, עומד לקבל תפקיד בכיר במיפלגת־העבודה.

סנה הוא בנו של מנהיג המיפלגה הקומוניסטית, ששאף בסוף ימיו לחזור לתנועת־העבודה.

"טבלת הקצבים"

מה מחירו של ילד הרוג? מה מחירו של בוגר שנהרג בתאונה? כמה מקבל נכה? לתאונות־הדרכים יש גם צד כספי, שאין מרבים לדבר עליו. הכוונה לטבלות־הפיצויים המשמשות את חברות־הביטוח, המכונות בסלנג המיקצועי "טבלות־קצבים".

יוסי גיא, מהחינמון־לנהגים "בדרך", שהקדיש את כל גיליונו האחרון לתאונות־הדרכים, ערך תחקיר בנושא רגיש זה, והעלה מימצאים בלתי־ידועים: חייו של ילד "זולים" יותר מחייו של מבוגר מפרנס (8000 ש"ח לעומת סכום מרבי של 400 אלף ש"ח), ורגל קטועה של נהג שחייו ניצלו "שווה" יותר (350 אלף) מחייו של הרוג ממוצע.

אין דובר ליק"ל

מזה כמה שבועות אין דובר ליחידת הקישור לדרום לבנון. הדבר מטיל משימות נוספות על יחידת דובר־צה"ל — משימות שיחידה זו ביקשה בעבר להתרחק מהן.

20 חתימות לפייצל

הכנסת תדון בהתנבלויות השב"כ לפייצל אל־חוסייני.

ביוזמת הרשימה המתקדמת לשלום, נאספו השבוע חתימות של 20 ח"כים, הדורשים דיון מיוחד בעניין, בזמן הפגרה.

פו"ם בריטי בארץ

מישלחת של קולונלים, הלומדים בקולג' ההגנה של ממשלת בריטניה, מסיירת בארץ. בין התלמידים־המבקרים קצין מבראזיל, קצין מקניה וקצין ממלאווי.

גוש־אמונים בגליל

"אמנה", תנועת־ההתיישבות של גוש־אמונים, מחפשת אתרים להתנחלות גם בגליל. יופנו אליהם צעירים אוהדי הגוש מאיזור הצפון, שאינם רוצים להתרחק מבית־הוריהם.

עד כה יש לאמנה ישוב אחד בלבד בגליל, הוא מיצפה־נטורה, ליד צומת־גולני. לאחרונה התברר, כי לא כל המתגוררים במקום תומכים דווקא בגוש־אמונים, ויש בהם גם יונים דתיות. בהתנחלויות הבאות יקפידו שתופעה זו לא תחזור על עצמה.

ועד ארצי ב"תדיראן"

על אפה וחמתה של ההנהלה, ועל אף נסיונות ההכשלה של ההסתדרות, הצליחו עובדי "תדיראן" לבחור ועד ארצי.

ההסתדרות, שהיא מבעלי הקונצרן, טרם הכירה רישמית בוועד. אולם ישראל קיסר כבר נפגש לשיחה עם נציגיו.

הסוכנות לערוץ 2

הסוכנות הצליחה להשיג דריסת־רגל בערוץ השני: המחלקה להסברה, בראשות עוזי נרקיס, השיגה את הזכות לשדר מגאזין דו־שבועי בהפקתה, בשם "כל ישראל", שיהיה מיועד בעיקר לעולים.

הגיליון הראשון של המגאזין ישודר במוצאי השבת הקרובה, ב־8.30 בערב. תגיש אותו עולה חדשה מבלגיה, בשם מתי פרנקו, שהיא ילידת־זאיר.

הסינים עדיין רחוקים

בסמליתו של שימעון פרס, היוצא השבוע לעצרת־האו"ם, שוררת פסימיות באשר לאפשרות של פגישה עם דיפלומטים סיניים.

בכר: טרשת־עורקים

אהרון בכר סבל מטרשת־העורקים — כך עולה מדוח הנתיחה־שלאחר־המוות, שנחתם לאחרונה על־ידי הפאתולוגים.

סודות הלוויין דלפו

במישרד־התיקשורת הוצא חוזר פנימי לעובדים הבכירים, המתרה בהם שלא למסור מיפרטים טכניים או נתונים על מיכרזים עתידיים הקשורים בשידורי־כבלים, שידורי לוויין והערוץ השני.

הפרטים שדלפו עד כה איפשרו לגורמים מיסחריים להצטייד בציוד מתאים ולהיערך לקראת המיכרזים.

תעמולת־סוכנות בגל"ץ

במחלקת־ההסברה של הסוכנות זועמים על שלמה גזית, מנכ"ל הסוכנות, על שפלש לתחומם. הוא החליט לשגר לאירופה, על חשבון הסוכנות, שני אנשי גל"ץ, כדי שיכינו שידורי־תעמולה בתחנה הצבאית, על פעולותיה של ההסתדרות הציונית העולמית.

גם בגיזברות־הסוכנות כועסים: גזית הגניב את ההוצאה עבור מסע השניים — 21 יום בסך הכל — באמצעות ועדת־השליחות, שהוא עומד בראשה.

המישטרה מחרימה האקדמיה

המישטרה הפסיקה לשתף פעולה עם המחלקות לקרימינולוגיה באוניברסיטות, אינה מעבירה להן נתונים סטאטיסטיים ואחרים, ואינה נעזרת בהן.

החוקרים טוענים, כי הנתק חל מאז נכנס יגאל מרקוס לתפקידו כראש מחלקת החקירות.

שופט נגד מיבצעים

שופט מחוזי השמיע בפורום סגור ביקורת חמורה על המיבצעים ההמוניים ללכידת סוחרי־סמים, הנעשים בעזרת סוכנים סמויים. הוא אמר, כי מיבצעים אלה סותמים את בתי־המישפט לפירקי־זמן ארוכים, ומונעים מהשופטים להתפנות לדיונים בתיקים חשובים יותר. עיקר תרומתם של המיבצעים, אמר, הוא בקידום תדמיתה של המישטרה, ולא במילחמה בפשע.

הדברים נאמרו בנוכחותו של המפכ"ל.

למנדה היה איש־קש

אמנון מנדה, עסקן במיפלגה הליברלית ממקורבי שריר אברהם ושותפה של השדכנית הלנה עם־רם, עמד מאחורי חברות־הפירסום שמכרו את שירותיהן לליכוד, בזמן מערכת־הבחירות — כך נחשף בכתב־תביעה שהגיש נגד מנדה שותפו בחברות אלה, מאיר פליישר.

בזמנו הכחיש מנדה כל קשר לחברות. פליישר גם מגלה כי מנדה הסתתר מאחורי איש־קש, עורך־הדין שלמה צבי. הוא תובע ממנדה עשרות־אלפי שקלים — חלקו בעיסקה הסורית.

זפט לתל־אביב

שופט השלום מנתניה יהודה זפט, המקורב למפד"ל, מונה כרשם בית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

אשתו של השופט, עורכת־הדין מרים זפט, מקורבת לבנק המפד"לי המיזרחי, אותו היא מייצגת בתביעות שונות.

מי גילה את החטיפה?

במישטרת תל־אביב יבדקו מי הדליף לעיתונות את פרשת־החטיפה־שלא־היתה. מסתבר שכתבי־הפלילים הגיעו לזירת האירוע עוד לפני שהועברה להם הודעת־הדוכר.

דיון בהנפקות מוזרות

ח"כים בוועדת־הכספים יבקשו מהיו"ר, אברהם שפירא, לקיים דיון מיוחד עם נציגי־האוצר על הנפקות תמוהות שאישרה לאחרונה הרשות לניירות־ערך.

ידידי "איכילוב" בצרות

בהנהלת בית־החולים "איכילוב" שוב שוררת מתיחות, בגלל אי־סדרים באגודת־הידידים של בית־החולים, האוספת תרומות למען המוסד.

מבקר עיריית תל־אביב גילה את האי־סדרים כבר מזמן, אולם הבעיה לא נפתרה.

מירוץ לביתו של ברנר

בקהילה הסיפרותית צפוי מאבק על הקומה השניה בבית שבו התגורר יוסף־חיים ברנר, בשכונת נווה־צדק בתל־אביב.

הבניין המתמוטט, שניצל מהריסה, ישופץ בקרוב. העמותה שהוקמה לצורך זה, בראשותו של תדי קאופמן, מזכיר מועצת־הפועלים בעיר, החליטה להקים בקומה הראשונה חדר־עיון ומועדון לסופרים. ואת הקומה השניה להעמיד לרשות אחד העיתונים הסיפרותיים. טרם נקבע איזהו העיתון שיזכה.

הפסיקה שתוליד מהומה

פסק־דין של השופט המחוזי בחיפה א"ד בר עלול לזעזע מן היסוד את כל ההליכים הקשורים ברכישת־דירות: השופט פסק כי "חוק־המשכון" עדיף מ"חוק־המקרקעין". עד כה היתה נהוגה הלכה הפוכה.

המדובר במיקרה של אדם שרכש דירה באמצעות זכות חוזית — כלומר, מבלי לרשום אותה בטאבו, מפני שהדירה טרם היתה רשומה על שמו של המוכר. במקביל הוא לווה כספים מבנק־הפועלים, ורשם משכנתא בלישכת־המשכונות בנצרת. כשהאיש פשט את הרגל, תבע הבנק את הדירה מכונס־הנכסים — למרות שלא היה עליה שיעבוד בטאבו — וזכה בה.

הפסיקה החדשה תחייב את רוכשי הדירות לבדוק לא רק אם הדירה חופשית משיעבודים בטאבו, אלא גם להתרוצץ ולבדוק בחמש הלשכות השונות לרישום משכונות, בכל רחבי הארץ.

הגיליון הבא של

העולם הזה

יוקדם

הוא יהיה בקיוסקים בתל־אביב ביום הראשון בערב, ובמקומות־המכירה בשאר הארץ ביום השני.

תגיד לי מי אויביך...

לא תמיד היה לי מזל לגבי ידידים. היו אנשים שרציתי מאוד להתיידד עימם, וזה לא קרה. היו ידידים שבגדו ותקעו לי סכין בגב. ככה זה בחיים.

לעומת זאת, תמיד היה לי מזל לגבי אויבים. ועל כך אני צריך להודות לאלוהים.

תמיד שנאו אותי האנשים הנכונים. אנשים שאני מתעב אותם. אנשים שייצגו את הדברים השנואים עליי: פישפשים שעלו למעלה, חנפנים, פאראזיטים החיים על גבורתם של אחרים, משתמטים מכל הסוגים, מי שקראנו להם בנעורינו דרעקעס.

לא־אחת תמהתי על האינסטינקט המרוייק של אויביי. קרה שאיש מסויים השמיץ אותי באופן קבוע, בקנאות בלתי־נלאית, לא ידעתי מדוע, כי מעולם לא עשיתי לאיש כל רע. אחרי שנים למדתי להכירו, עמדתי על תכונותיו, וממש התגאיתי להימנות עם אויביו. נדמה לי שיש לי מעט מאוד אויבים בין יריביי הפוליטיים.

הפיתגם אומר: תגיד לי מי ידידיך, ואגיד לך מי אתה. זה אינו תופס תמיד. אך תמיד־תמיד נכון הכלל ההפוך: תגיד לי מי אויביך, ואגיד לך מי אתה.

מן האדמה

יש ברשותי אוסף קטן של תצלומים ממילחמת־העצמאות. חלק מהם צילמתי בעצמי, במצלמה איטלקית צבאית קטנה שמישהו הביא לי מהחזית הלובית (במילחמת־העולם). חלק לקחתי מחברים, או אספתי בכפרים „נטושים".

בין התמונות האלה יש תצלום שצילם אחד החברים למחרת הקרב על הגיבעה 105, מן הקרבות המכריעים של המילחמה.

ענת סרגוסטי, העולם הזה
בר־כוכבא

בתמונה יש רגל, הבוקעת מן האדמה. רגל של חייל מצרי שנקבר בחיפזון.

התמונה זיעזעה אותי אז, וגם את חבריי. ביקשתי אותה, והיא שמורה עימי באוסף בשלי. היא משמשת לי כתיזכורת לזוועות־המילחמה.

נזכרתי בה בשבוע שעבר, כאשר עיתוני־ישראל פירסמו בעמודים הראשונים תצלום של רגל־אדם, הבוקעת מבין החורבות של בית שנהרס בהפצצת צה"ל ליד עין־אל־ח'ילווה בלבנון.

אין לדעת אם זוהי רגל של גבר או אשה, „מחבל" או אזרח סתם, זקן או נער.

פעם זה היה מזעזע. כיום זה נראה לעורכי־העיתונים, וכנראה גם לקוראיהם, ככל תמונה אחרת. זמר־פופ מנשק מעריצה, חיילת זכתה בתחרות כלשהי, שר־השיכון מדבר עם עמית מהונולולו, רגל בוקעת מתוך החורבות.

גס ליבנו.

ובאותו הקשר: האלוף משה בר־כוכבא מתח ביקורת על קטל נשים וילדים בהפצצות. על כך ננזף בפי הרמטכ"ל, דן שומרון.

בריל, כפי שהוא נקרא בפי כל, היה תמיד קצת יוצא־דופן. טוב לצבא שיש בו יוצאי־דופן. לא תמיד הסכמתי לכל מילה שאמר.

אך על אמירה זו — הידד. זוהי אמירה של חייל. של לוחם. של איש־צה"ל. ראש גדול.

טוב שיש אלוף בצה"ל המוכן להגיד דברים כאלה בפה מלא. גם במחיר של נזיפה. כל עוד יש אלוף כזה, צה"ל יהיה צה"ל.

נזם באף יהודי

אדומים. סרט גדול. סוחף. מלהיב. גם בעיני מי שרואה אותו בפעם השניה או השלישית. סרט המעורר למחשבה. גם בלילה שאחרי, גם למחרת־היום.

שוב שאלתי את עצמי: מה היה קורה, אלמלא הותקפה רוסיה מכל העברים למחרת המהפכה הבולשוויקית? האם היה המישטר החדש מתפתח באפיקים הומאניים יותר? האם היתה נמנעת העריצות האכזרית, שאכלה את אויביה ובניה כאחד, וביניהם זינובייב וראדק, שהופיעו בסרט?

על אותו המישקל: מה היה קורה למדינת־ישראל, אלמלא הותקפה עוד לפני שנולדה, אילו השלימו הערבים עם החלטת החלוקה של האו"ם? האם היינו כיום שווייץ שניה? יפאן קטנה? קריית־המדע עולמית? מרכז רוחני?

המהפכה הבולשוויקית, המתוארת בסרט בצורה כה מוחשית, היא הטראומה הגדולה של המאה ה־20. אולי אף יותר מהשואה. המישטר הנאצי היה רשע מראשיתו, רשע עד לשורשי תפיסתו. ואילו הקומוניזם היה תורה הומאנית, תורה משיחית של גאולת־האדם. כאשר פרצה המהפכה הבולשוויקית, הלכו אחריה שבי ... המוחות, מיטב אנשי־הרוח. ג'ון ריד, גיבור הסרט, היה רק ...ם. וכגודל התיקווה, גודל האכזבה, כפי שהיא מבוטאת ... גולדמן, הלוחמת היהודיה־האמריקאית.

...ופיע גם לנין על המסך. וציטוט מדיברי ... קר. בלי כאריזמה. בלי כושר־נאום ... שולט בכושר האינטלקט לבדו. ... היתה לו התכונה החשובה ביותר: ... הזדמנות החולפת, שאינה חוזרת. ... פאציפיסט, ובוודאי לא התכוון ... הוא רצה לרכז את האיכרים ... הבין כי שתי הסיסמות האלה — ...ים — הן־הן המפתח ללב ההמונים ולהצלחת המהפכה. הוא הרים את הדגלים האלה ושינה את פני העולם. זדמנן מושלם. אופורטוניסט, בלעז.

החלק המרגש ביותר בסרט הוא זה המתאר את „עשרת הימים שזיעזעו את העולם", כשם הספר של ריד, שקראנו בנעורינו. (צחקתי הרבה כאשר נזכרה אחת הזקנות בסרט: אמרו אז שריד כתב את הספר בעשרה ימים, ולכך התכוון בכותרת.)

הקטע המשעשע ביותר בסרט תיאר את הקונגרס האנטי־קולוניאלי בעיר באקו. ריד נאם על המילחמה בקאפיטליזם, וזינובייב תירגם את זה למילחמת־קודש בכופרים. הוא התאים את המסר להמונים. תועמלן מושלם.

בילדותי שמעתי בדיחה על קונגרס זה. זינובייב וראדק עמדו על הבימה, ונציגים מכל עמי אסיה ואפריקה עברו על פניהם, כל מישלחת בלבושה הלאומי הססגוני. לבסוף פנה זינבייב היהודי

אורי אבנרי

יומן אישי

(שמו האמיתי היה אפפלבאום) אל ראדק היהודי (שמו היה סובל־זון) ושאל: „מדוע אין כאן מישלחת של בני־זולו?"

השיב ראדק: „עזוב, איזה יהודי יסכים שיכניסו לו נזם באף?"

פרקליטי לוס־אנג'לס

לפני כמה ימים מסרה לי אילנה אלון, שהיא עורכת־דין והכתבת שלנו לענייני־מישפט, מחמאה. מישפטן חשוב קרא את מאמרי על מישפט ג'ון דמיאניוק ואמר לה: „תגידי לבוס שלך שהוא מבין במישפט יותר מהרבה שופטים." הוא התכוון לדברים שכתבתי על השקרים של נאשמים. נאשם יכול לשקר בגלל הרבה סיבות טובות ורעות, שאין להן שום קשר למידת אשמתו.

„האם הוא למד מישפטים?" התעניין המישפטן.

אז ככה:

בגיל 14 הלכתי לעבוד. המצב הכלכלי בבית לא הותיר לי ברירה.

תחילה ניסיתי את כוחי כטכנאי־רדיו. אחותי הבכורה רצתה שאהיה מהנדס. שאעבוד ביום, אשתכר ואלמד בערב.

אחרי שבועיים החלטנו בהסכמה הדדית — הרדיו ואני — שלא נולדנו זה למען זה. נפרדנו בכבוד. אחרת הייתי בוודאי מפגין עכשיו בשערי מישרד־הביטחון.

חיפשתי עבודה, ובמיקרה התחלתי לעבוד במישרד של עורך־דין. עבדתי שם במשך חמש שנים. הגשתי מישפטים. טיפלתי בצד המינהלי. עסקתי בהוצאה־לפועל. טיפלתי בענייני הטאבו. מילאתי טפסים בלא־ספור.

זה עזר לי מכמה בחינות.

ראשית כל, כאשר יצאנו במאי 1939 לשרוף את מישרד־הטאבו כמחאה על הספר הלבן, ידעתי מה כדאי לשרוף.

שנית, נתקלתי בראשונה פנים־אל־פנים עם הבעיה הפלסטינית. בית־המישפט המחוזי, חלק מספרי־האחוזה וכמה ממישרדי־השילטון היו ביפו. שהיתי ביפו לפחות אחת לשבוע. היכרתי — אם כי שיטחית — עמיתים ערביים, פקידי־עורכי־דין כמוני. למדתי לאהוב את יפו, כפי שהיתה אז, עיר ערבית יפהפיה. יכול להיות שזה השפיע על דרכי לאחר־מכן.

שלישית, למדתי לאהוב מישפטים. מעולם לא למדתי מיפשטים. מכיוון שלא גמרתי את בית־הספר היסודי, הדבר כלל לא עלה על הדעת. אבל קראתי סיפרי־חוקים, ביליתי הרבה שעות פנויות בהקשבה למישפטים, סיגלתי לעצמי את ההגיון המישפטי, שהוא שונה מכל הגיון אחר.

בשביל מה אני מספר את כל זה? כדי להגיד שמכל הסדרות המוקרנות כעת בטלוויזיה, אני אוהב ביותר את זו המספרת על מישרד של עורכי־דין בלוס־אנג'לס.

אני רואה אותה בהתפעלות ממש. לא בשל הבימוי המצויין, המישחק המעולה וההומור השופע. כאלה יש גם בסדרות אחרות. אלא בשל התוכן החינוכי שלה.

הסידרה מטפלת בבעיות של הומו־סכסואליות, איידס, הריגה־מתוך־רחמים, זנות, אהבה חופשית, גיזענות, פמיניזם ועוד ועוד. היא מטפלת בכל הבעיות הכאובות של ימינו. באומץ־לב מפתיע.

ברור שזה לא היה קורה לולא לחמו פורצי־דרך ופורצי־גדר במשך שנים כדי להכשיר את דעת־הקהל להתמודדות עם נושאים אלה. אבל גם כך יש הרבה העזה בהצגת הבעיות כפי שהן מוצגות בסידרה זו. עוד יזרמו הרבה מים בנחל־קידרון לפני שהטלוויזיה שלנו תטפל בבעיות כאלה בישראל.

גם סידרה זרה יכולה לחנך, ודווקא בשעה שאנחנו צוחקים ונהנים.

אש ומים

אריך הונקר, מנהיג גרמניה המיזרחית, דחה בתוקף את רעיון איחודה מחדש של גרמניה, שהועלה שוב בעת ביקורו בגרמניה המערבית.

„אי־אפשר לאחד אש עם מים," פסק.

החבר הונקר לא שמע מעולם על יעקב אגם, ולא ראה מימיו את האנדרטה העומדת במקום שבו היתה פעם כיכר־דיזנגוף.

אני מציע לגנרל לינדנר — הידוע יותר בשם צ'יץ', ראש עיריית תל־אביב — לארוז את האנדרטה ולשלוח אותה כמתנה לברלין. אחרי שתופל שם החומה, ברוח הגלאסנוסט' של החבר גורבאצ'וב, אפשר יהיה להעמיד את האנדרטה של אגם מתחת לשער בראנדנבורג, בין שני חלקי־העיר.

תל־אביב בוודאי תצא מורווחת!

לחיים!

אין כמו קוראי העולם הזה.

השבוע ביקר במערכת קורא בשם יעקב שכטר, החי בלונדון. הוא לא היה מוכר לי. הוא השאיר בשבילי בקבוק ומיכתב. וזו לשונו:

„באחת הכתבות שלך, לפני הרבה חודשים, מהביקור שהיה לך בביירות, ציינת כי נהנית מאוד משתיית העארק של זחלה.

„ידיד ביירותי, שבא ללונדון לעיתים תכופות, עשה לי טובה והביא את הבקבוק המצורף.

„בתיקווה כי תיהנה עוד כמה פעמים מלגימה אחת או שתיים מהעארק המפורסם הזה.

„הנני מקווה, ועוד יש הרבה כמוני, שעם הזמן יבוא הפיתרון וההסכם לבעיות המקומיות, והקניה תיעשה על־ידך ישירות בביקור כלבנון.

„נשתה לחיים לשלום המצופה."

אז לחיים.

כל הביציות בסל אחד

הרב חיים דרוקמן מכחיש את השמועה שיש בידיו רשימות של תקופות הנידה והביוץ של נשות כל אסירי המחתרת היהודית, לשם אירגון חופשותיהם מהכלא. אבל הוא מודה בכך שטיפל בבעיות הביוץ של כמה מהן, למטרה זו.

זה מעורר כמה שאלות.

למשל: מדוע אין חבר־הכנסת דרוקמן מחזיק במישרדו רשימות־הביוץ של כל נשות האסירים היהודיים? הרי המיצווה פרו־ורבו חלה על כולם, גם על מי שלא זכה לרצוח נער ערבי או לקצץ את רגלו של ראש־עיריה. האם אין הרב הנכבד חייב לדאוג לפרו־ורבו של כל האסירים היהודיים הנמקים בכלא הציוני, וביניהם סתם רוצחים וסתם מקצצי־רגליים?

דרוקמן

אך גם בזה לא די. כשאלוהים אמר „פרו ורבו", הוא התכוון ליהודים דווקא. „ויברך אותם אלוהי לאמור: פרו ורבו ומילאו את המים בימים והעוף ירב בארץ." זה היה ביום החמישי של הבריאה. לא היו עדיין יהודים. לא היו בני־אדם בכלל.

הוא חזר על כך למחרת היום, אחרי שברא את האדם, זכר ונקבה ברא אותם. „ויברך אותם אלוהים ויאמר להם אלוהים: פרו ורבו ומילאו את הארץ וכיבשוה." אז לא חלם עדיין על עם־ישראל.

גם אחרי המבול חזר אלוהים על מיצווה זו. „ויברך אלוהים את נוח ואת בניו, ויאמר להם פרו ורבו ומילאו את הארץ... ואתם פרו ורבו, שירצו בארץ ורבו בה." כלומר, לא רק בני־שם, הממלאים את בתי־הכלא שלנו עד אפס־מקום, אלא גם בני חם ויפת.

אומנם מיצווה זו לא נכללה בשבע מיצוות בני־נוח. אבל ההלכה היהודית כפופה לאלוהים, ולא להיפך. מה שאלוהים אמר, אמר. מיצוות פרו־ורבו חלה לא רק על פושעים פליליים ערביים, אלא גם על המחבלים ר"ל, שהם בני־אברהם כמונו.

אז קדימה, הרב דרוקמן. נא להכין רשימות־ביוץ. בימינו אפשר גם למחשב אותן.

סעו! סעו!

טוב ששר־המישפטים, אברהם שריר, מכהן גם כשר־התיירות. תודות לכך הוא מבלה את רוב זמנו בטיולים בעולם. זה עולה לנו כסף, אבל זה כדאי.

כי בכל פעם הוא מגיח ארצה לשהות קצרה, הוא עושה דברים נוראים. בשעתו מנע את הסגרת ויליאם נקש. עכשיו הוא תובע מהיועץ המישפטי להעמיד לדין חברי־כנסת שנפגשו עם יאסר ערפאת, במילוי התפקיד שלמענו נבחרו.

הדמיון הפרוע ביותר אינו יכול לתאר לעצמו מה האיש הזה היה עושה אילו כיהן כשר־המישפטים בלבד, והיה נמצא כל העת בארץ!

הח"כ שמחפש את רמבו, הגורילה שהיכה את הדוגמנית והזמרת שגררה את הספר לערד

■ הדיפלומט איש־אש"ף **שפיק אל־חוט**, שפגש השבוע ידידים ישראליים בכינוס מטעם האו"ם בז'נווה, סיפר להם כיצד נגזל ממנו דרכונו הפלסטיני המנדאטורי, שבו החזיק למזכרת מאז שגלה מיפו, העיר שבה נולד. היה זה בשיאה של מילחמת־הלבנון, בדיוק לפני חמש שנים, כשצה"ל כבש את מערב־ביירות, אחרי מות בשיר ג'מאייל. „החיילים הישראלים נכנסו לביתי וערכו חיפוש. למזלי, לא הייתי בבית, כי אחרת מי יודע היכן הייתי גומר," נזכר אל־חוט, שהיה באותם ימים שגריר־אש"ף בביירות. „אשתי דרשה מהם להתנהג בצורה תרבותית. אבל הם הפכו את המגירות, לקחו כמה ניירות וביניהם הדרכונים שלנו. בסוף אמר לה אחד החיילים: ,מה, אנחנו לא תרבותיים'?"

■ מיקרה בלתי־נעים אירע לאשתו של חבר־הכנסת **גידעון גדות**: בעת שעבדה בגינה בביתם שבאורנית, הכישה נחש־צפע. האשה נהגה בקור־רוח, מיהרה להזעיק עזרה מהשכנים, ואחרי אישפוז בן־יומיים־וחצי בבית־החולים שבה לביתה.

■ חבר־הכנסת **מיכה רייסר** הקדים את שובו ארצה בכמה ימים, עקב הפירסומים על ההחלטה הצפויה של היועץ המישפטי לממשלה, **יוסף חריש**, בעניינו ובעניין עמיתו, גידעון גדות, בפרשת **מיכאל אלבין**. רייסר לא הסתיר מחבריו עד כמה שהוא מתוח.

■ רייסר משתוקק לפגוש בכוכב־הקולנוע **סילווסטר סטלונה**, השוהה בארץ, ולהודות לו. על מה? הח"כ, ששב מאוסטרליה לפני כמה ימים, נתקע בנמל־התעופה של בומביי במשך שש שעות תמימות. לישראל הגיע כשהוא תשוש ובמצב־רוח מזופת. מי ששיפר לו את המורל היה סטלונה, שסירטו הוקרן במהלך הטיסה.

■ אירוע חמור קרה השבוע לדוגמנית **סמדר גנזי** במלון שרתון התל־אביבי. גנזי הוזמנה לתצוגה במלון. בגלל התחייבויות קודמות היא הגיעה לאולם דקות ספורות לפני תחילת התצוגה. היא חיפשה את הכניסה לחדר־ההלבשה, ולא מצאה אותה. מחוסר־ברירה היא עברה מעל לאחד השולחנות. באותו הרגע התנפל עליה אחד מאנשי־הביטחון של המלון, לפת אותה בחוזקה, ניער אותה והחל להכות אותה לעיני מאות אורחים, שעמדו וצפו במחזה המביש מבלי לנקוף אצבע. גם המחאות של חברותיה־למיקצוע, שצעקו לו שהיא דוגמנית, לא עזרו, וכך נמשך העניין חמש דקות תמימות. כשביקשה ממנו סמדר את פרטיו האישיים, סירב למסור. היא ניגשה של קצין־הביטחון הראשי של המלון והתלוננה. אחרי דקות אחדות הגיע הבחור שהיכה אותה והתנצל, אך הדוגמנית לא הסתפקה בכך, ודרשה מיכתב־התנצלות רישמי מהמלון. היא הודיעה לאיש הביטחון שהיכה אותה שהיא תגיש נגדו תלונה במישטרה. הבחור רמז לה שהוא קצין־מישטרה לשעבר. הנהלת־המלון מסרה גירסה שונה, אך עדים שהיו שם מחזקים את גירסת סמדר.

■ **בנימין ג'יבלי** שב עמוס־חוויות מיום־ההולדת של איל־השוקולד **אים הוף** בגרמניה. ג'יבלי הקדים את שובו בגלל מחלתה של חותנתו, אמה של אשתו **אלישבע**, ואילו אלישבע, שכל־כך התכוננה לכבוד האירוע הנוצץ, נאלצה לוותר עליו ולהישאר ליד מיטת אמה בבית־החולים רמב"ם.

■ הזמרת **גיתית שובל** החליטה לשנות את תדמיתה. לשם כך גררה הזמרת הצעירה את הספר הצמוד שלה עד ערד, שם נערך פסטיבל־הזמר. הספר שינה את תיסרוקתה הפרועה לתיסרוקת אסופה־נערית, וקישט את ראשה בסרט מרהיב. עבור הספר היה זה הטיול השני לערד תוך זמן קצר: בפעם שעברה הגיע גם־כן בעיקבות שובל לפסטיבל ועיצב את תיסרוקתה, אלא ששביתת־הטלוויזיה קילקלה את שינוי־התדמית המתוכנן — הפסטיבל לא שודר אז. השבוע שוחזר האירוע, והכל יצאו מרוצים אך עייפים.

■ הפסלת **אילנה גור** הרגיזה לפני כמה שבועות את חברתה, **לאה רבין**. גור, אחוזת ריגשות־אשמה, נאלצה לעזוב את הארץ. לאות פיוס, שלחה לרבין זאכר־טורטה מווינה וצירפה פתק־התנצלות. חיכתה־חיכתה לאות־חיים שהעוגה המפוארת הגיעה — לשווא. לבסוף טילפנה לרבין והתבשרה שהסליחה אכן חלה עליה, אך שום עוגה לא הגיעה לבית שר־הביטחון. משניסתה גור לבדוק מה קרה לעוגה, עוררה גיחוך בקרב־יודעי דבר — העוגה, נאמר לה, לבטח פוצצה על־ידי אנשי־ביטחון.

■ גור שוהה כעת בארץ ומתכוננת במרץ לקראת הצבת פסל משלה במוסיאון ירושלים. לביקורה זה הצטרפו אליה גם **לני**, בעלה, ובנה **קני**, ש„קפץ" מניו־יורק כדי להעביר ג'יפ על שמו.

■ המלצרים במלון תל־אביבי יוקרתי נדהמו בשבוע שעבר מגינוני־המיזרח המדוייקים עד כדי דקויות של סועד דובר־עברית. הסועד, שזיהה את מוצאם המצרי של המלצרים, פנה אליהם במצרית ובילבל אותם לחלוטין. רק בסוף הסעודה, כשהגיש להם המחאה בנקאית בצירוף פרטיו האישיים, גילו שהמדובר ב**משה ששון**, שגריר ישראל במצריים מזה שבע שנים.

■ השהות בצרפת משחררת כישורים חבויים, וגורמת להתגלותם של כישרונות חדשים. הזמר **חיים כהן**, המכונה ארם, התגלה בצרפת כשהצטרף לשירה־בציבור, בחברתם של הזמר **יזהר כהן** והאמרגן **שלמה צח**. **לאנט**, אשתו של **שמואל פלאטו־שרון**, קרה דבר דומה, כשישבה בחברתם של המעבד **נגסי ברנדס** והזמר **שימי תבורי** בארוחת־ערב, במיסעדה בריוויירה הצרפתית. היא פצחה בשירה ואז פנה אליה ברנדס והציע לה להקליט כמה שירים בעיבודו. כשבאו ארצה, החליטו השניים שאולי כדאי ... לעניין את הדוגמנ... **עמי**. שהיא... אנט ש... לפנ... הקד... **ליואב**. ...

■ יו"ר המחלק... עבודה בהסתדרות וחבר... רה המרכזת, **שרה אלספק**...

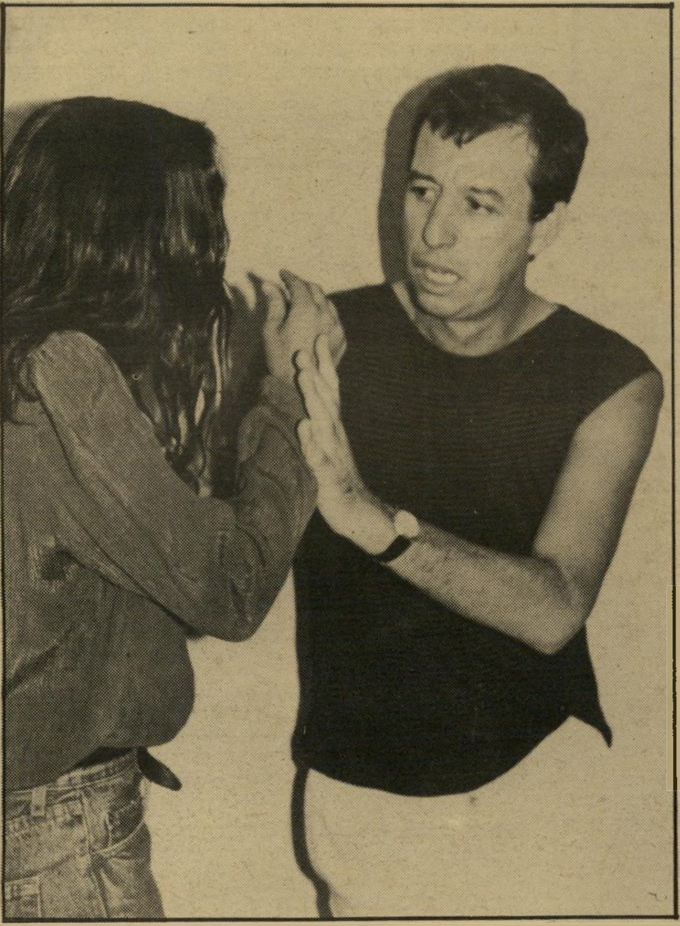

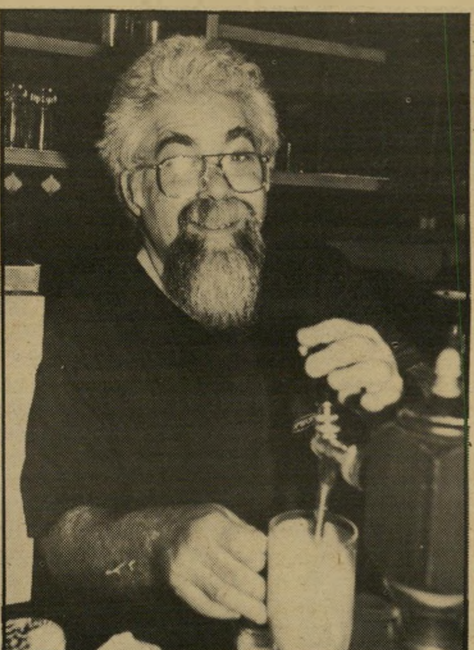

יוסי קריים עורך הירחון הסיפרותי „פרוזה", ערך ב„בית הסופר" מסיבה לרגל צאת הגליון ה־99 שלו. הוא עצמו שימש בה כברמן (למעלה מימין). במסיבה נפגשו סופרים, אמנים ואנשי־רוח. כך, למשל, פגש שם הסופר יהושע בר־יוסף, בן ה־78 (למטה מימין), בפעם הראשונה את הסופר פינחס שדה (למטה משמאל), והם החליפו ביניהם מיספרי־טלפון. שם פגש גם המחזאי איציק לאור את העיתונאי יוסף („טומי") לפיד. לאור רתח מזעם, מפני שלדעתו לפיד הוא שפתח במסע־הרדיפות נגד מחזהו „אפרים חוזר מהצבא". כאשר יצא לפיד עם אשתו, שולמית, המתין לו לאור בחוץ והתנפל עליו בצעקות „נאצי'ו" והרים עליו יד, אולם נעצר על־ידי חברתו אלינה קורן, עוזרתו של קריים (משמאל) והסופר שלמה שבא. הזמרת־משוררת־מלחינה אפרת („שז") עוז (למעלה משמאל, חובשת מיגבעת) שהציגה את עצמה כלסבית, באה לשיר משיריה, אך התיזמורת שהיתה צריכה ללוותה לא הופיעה.

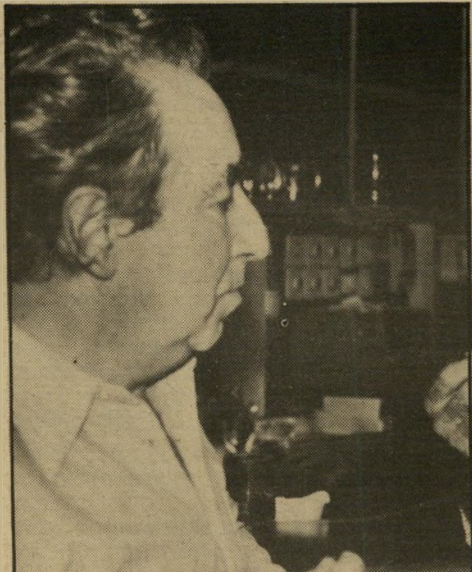

רחל אבנרי, העולם הזה

פרדריקה סגל מלכת חיי־הלילה של שנות ה־60, שנעלמה מהנוף הלילי מזה שנים, באה לחתונת דנה וכסלר ואיציק ספקטור, אחרי שהתערבה עם ידיד, שהבטיח לה 100 דולר אם תבוא לחתונה. סגל, במצב־רוח מרומם, מאוששת ממות בעלה הארכיטקט דב סגל, פגשה במכר ותיק, איש־העסקים ז'אן תירוש (בתצלום באמצע) שהיה מעמודי־התווך של חיי־הלילה בימי זוהרה. הוא חי כעת בצרפת. תהילה סלע (משמאל) לשעבר נערת־ישראל וכיום אשתו של אברשה טמיר, מנכ"ל מישרד־החוץ, שייכת לדור־הביניים של החברה התל־אביבית. היא הציגה את כרסה, והיא מצפה ללידה בעוד חודש. השלושה היו בין 800 המוזמנים בחתונת־הפאר של דוגמנית־הצמרת ומלכת־היופי לשעבר, ובנו של איש־העסקים אליהו ספקטור. את הצעת הנישואין קיבלה הכלה כשהזוג טס במטוסו הפרטי של הבעל לפני שלושה חודשים. הזוג טס למיזרח הרחוק, לטיול שיימשך חודש וחצי, שלאחריו חוזרת הכלה למסלולי הדוגמנות.

ימים, אחרי שלא ביקרה כאן במשך יותר משש שנים רצופות. אשל הוזמנה על־ידי אירגון הי־לאי, העוסק בהזמנת אמנים שו־נים למיצפה־רמון ומעלות, כדי להציג את עבודותיהם לפני בני־נוער. היא תציג פיסול סביבתי בשם „עונות השלום". הפסלת בעלת אוריינטציה פוליטית בל־תי־מזוהה, מקווה לתרום את חלקה להבאת השלום למרחב על־ידי אמנות ללא גבולות.

■ מעריציו של סילווסטר סטלונה, שנקהלו במיסדרונות מלון מוריה בשפת ים־המלח, נתקלו פיתאום בחבורה אלגנ־טית, שהסבה ליד כוסות־שמפנ־יה ועוגה חגיגית. שניים מהחו־גגים — שנראו בעשור החמישי לחייהם — היו זוהרים במיוחד, והוצגו כ„חתן וכלה". לא היה זה זוג טרי, אלא המנהל בפועל של המלון, **אילן גייר**, ואשתו, ש־התפנו לחגוג את חתונת־הכסף שלהם באמצע פסטיבל־סטלונה, ולעיני אנשיו.

■ ב־22 בספטמבר, החל בש־עות־הבוקר המוקדמות, תתקיים מכירת 200 עוגות שנאפו על־ידי 60 אחיות מבית־החולים איכילוב, שהן פעילות באגודת ידידי בית־החולים. כספים שיי־אספו ישמשו למילגות לתלמי־דות בית־הספר לאחיות. את ה־מיבצע מארגנות **לאה אילת**, אשת השופט **חיים אילת**.

■ נגן הקלרינט של התז־מורת הפילהרמונית, **ישראל זוהר**, הוא הקלריניסט הראשון בעולם שזכה להפיק קומפקט־דיסק ובו שירים חסידיים. הוא מקווה לפרוץ את גבולות הארץ, ולשלב קידמה טכנולוגית במסו־רת היהודית.

■ הזמרת **שולה חן**, המו־פיעה על בימות הבידור והתי־אטרון זה יותר מ־20 שנה, הביעה בפורום חברי את מישאלתה ה־כמוסה מזה שנים, להופיע ב־סטנד־אפ־קומדי. לדבריה הגיע הזמן שהיא תופיע בהופעת־יחיד, תחת להתרוצץ בכל החלטורות שהיא עושה.

דפנה ברק, זוהר אוהליאב ■

הדסה מור עורכת־דין במיקצועה, שהתפרסמה ברומאן ש־היה לה עם משה דיין ובספר שחיברה על כך, סיפרה על הספר החדש שהיא תוציא לאור בעוד חודשיים. כשנשאלה על תוכנו, סירבה למסור פרטים. ידידיה טוענים שגם בסיפרה זה היא מתייחסת למשה דיין, אך הפעם באור שונה. מור (בתצלום מימין) וחווה גמזו היו בין המוזמנים הרבים שבחנו ובדקו את פסליו של משה שק, בפתיחת תערוכתו.

טור, הוזמנה לקונגרס בינלאומי על האחריות החברתית של איר־גוני־עבודה, המתקיים בפולין. אך אלספקטור מצאה עצמה ב־מילכוד: בתור נציגת ההסתדרות היא תומכת, כמו הרבה איגודים מיקצועיים בעולם, באירגון הפו־עלים המורד סולידריות. אך מ־אחר שפולין נמצאת כעת במצב של הפשרת־היחסים עם ישראל, היא גם נחשבת כנציגה של מדינת־ישראל, ובתור שכזאת [illegible] תתקשה ביצירת מגעים [illegible] עם אירגון סולידריות. [illegible] היא עוד לא מצאה.

[illegible] הקולנוע הצעיר [illegible] נרגש מאוד: הש־[illegible] תרחש שום עיכוב [illegible]־טפו — יסתיימו [illegible] רט שאותו הוא מביים, [illegible] שבוע גם יוצא למס־[illegible] תל־אביב סרט אמריקאי חדש, סירטו הראשון של הבימאי הכושי **ספייק לי**, המכונה באר־צות־הברית „וודי אלן השחור". תמיר מחזיק אצבעות גם לסרט האמריקאי. מה הקשר? מסביר תמיר: „למדתי עם ספייק באוני־ברסיטת ניו־יורק, וגם עבדנו ביחד על סרט־סטודנטים. מאז אני עוקב אחרי הבחור. אני יודע שהוא יגיע רחוק."

■ הזמר **אפרים שמיר** זכה במחווה יוצאת־דופן מידי חבריו ועמיתיו־למיקצוע. הוא הוציא ל־אור תקליט חדש, שהמלווים ה־מוסיקלים שלו הם חברי להקת כוורת, **יוני ריכטר גידי גוב, דני סנדרסון, אלון אוליאר־צ'יק ויצחק קלפטר־צ'ר־צ'יל**. מקובל בעולם המוסיקה שזמר משתמש בנגנים מיוחדים לצורכי הקלטות, אך במיקרה הזה, לאות הוקרה לפועלו בתחום המוסיקה, החליטו חבריו המוס־יקאים לשמש כנגנים עבורו.

■ הפסלת הישראלית **חנה אשל** הגיעה לישראל לחודש

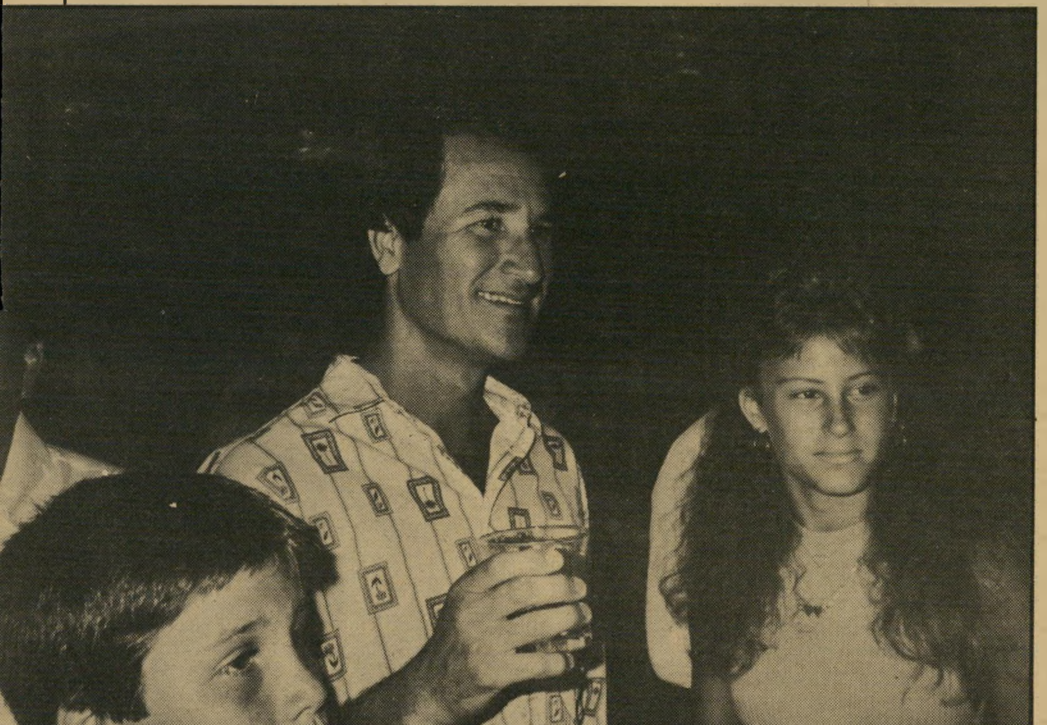

טל ברודי שחקן כדורסל בעבר ואיש־עסקים בהווה, נראה באחת המסיבות כשהוא מלווה בעלמה צעירה ותמימת־מראה. השניים הסתובבו צמודים כל הערב. כשישאל מי הנערה, השיב שזאת בתו הבכ־ורה קארין בת ה־14, שלעיתים מתלווה אליו לאירועים. גם בנו היה עימו. ולמרות שהשתעמם לא קיטר והתנהג כיאות.

ענת סרגוסטי ורונית אנטלר התחפשו כחרדיות כדי לסקר מהצד השני. הן גילו שהצעירות החרדיות לבושות דווקא לפי מיטב האופנה

איפה מרדכל'ה?

ענת סרגוסטי, העולם הזה

עיתונאית סרגוסטי ואנטלר בתחפושת
התפשטו בחדר־מדרגות

אחרי שעות אחדות שבהן הסתובבנו מחופשות במאה־שערים, הבנו שמה שמבדיל אותנו משאר החרדים זה לא הבגדים הצנועים, לא התיסרוקות הצנועות, לא שפת היידיש שבה הם שולטים ואנחנו לא, לא האמונה והדבקות בהשם יתברך, אלא שקית־הניילון.

כשהחלטנו ביום־השבת בבוקר לצאת ולסקר את הפגנות החרדים בירושלים מהצד של מאה־שערים, חשבנו שיש כמה דברים שהם בבחינת ייהרג ובל יעבור. קודם כל — העגילים באוזניים צריכים להיות שניהם מאותו הסוג. שעון הסווץ' המודרני חייב היה לפנות את מקומו לשעון־מחוגים קטן וצנוע. השרשרות על הרגליים נשארו בבית. התחפושת: חצאיות ארוכות כהות נשלפו ממדף ביגדי־החורף. חולצות בעלות שרוולים ארוכים, וצווארונים סגורים הנלבשות מעל החצאית, נמצאו בקושי בארון־הבגדים. גרביניילון כהים ונעליים שהיו הכי דומות לנעלי־גולדה שיכולנו למצוא בין חברותינו.

דבר אחד היה ברור לנו מראש: אין לשאת כלום בשבת. צימצמנו את מטלטלינו למפתח המכונית. אותה החנינו מוקדם בבוקר יום־השבת במרחק של כמה מאות מטרים מן השכונה החרדית. את המפתח הבאנו בחזייה.

שקיות ניילון

החלטנו להיכנס לשכונה בדרך צדדית, כדי שלא למשוך את תשומת־ליבם של החרדים מחד ושל אנשי־המישטרה והעיתונאים מאידך.

כשצעדנו ב־8 וחצי בבוקר בסימטות המובילות למרכז מאה־שערים, היינו כמעט היחידות ברחוב.

הראשונים שראינו היו הילדים הקטנים. כולם לבושים כאילו בתילבושת אחידה: מיכנסי־טרלין כחולים כהים, או שחורים, ארוכים או עד הבירכיים. אלה היו מחוברים לכתפיים בעזרת שלייקס, כהים גם הם. חולצת־כותונת לבנה, שממנה יוצאות ארבע כנפות הציצית.

חלק מהילדים חבשו לראשיהם כיפות שחורות מקטיפה, חלקם חבש כובעים שחורים מקטיפה, בעלי מיצחיה קטנה. לכולם הסתלסלו פיאות ליד האוזניים.

הילדים שלבשו מיכנסיים עד הבירכיים גרבו גרביים שחורים, שהגיעו גם הם עד הברכיים. את הגרביים החזיק גומי של תחתונים, כזה שבו משתמשים, להבדיל, החיילים בצבא להצמיד את המיכנסיים לנעליים.

הילדים הקטנים החזיקו בידיהם שקיות־ניילון שקופות. בתחילה חשבנו שזה עניין מיקרי. בשקית היו מעורבבים לקח, במבות, ופלות־שוקולד וקלות מלוחים.

הילדות הקטנות, מסורקות היטב, חלקן בשתי צמות ובסרטים בשערותיהן, לבשו שמלות מהודרות, כמו שימלת־השבת של חנה'לה. גם הן החזיקו בידיהן העדינות שקיות־ניילון בעלות תוכן דומה. אז שמנו לב לכך ששקית־הניילון אינה עניין מיקרי, אלא חלק מן התילבושת האחידה.

כעצת חברים, הלכנו בשכו[illegible] כתפינו כפופות קצת לפ[illegible] מושפלות לאדמה, כדי [illegible] חלילה, בעיניו של אברך [illegible] עליו ועלינו רעה גדולה.

מכל בית שני בשכונה נשמעו זמירות־שבת ותפילות. כל בית־כנסת כזה שאף לכך, שקול מתפלליו יגיע יותר עמוק לשמיים, וכל קבוצת מתפללים צעקה חזק יותר משכנתה.

בשעה הזאת היינו הנשים היחידות ברחוב. בסימטות נראו רק גברים לבושים בקאפטות מהודרות ובשטריימ־

שוטרים מפנים מפגין בירושלים
„אתן לא יכולות לעמוד כאן!"

לים עבי־פרווה, כשהם מובילים ילדים קטנים ששקיות־ניילון בידיהם.

בדי משי ושיפון

אחרי שערכנו סיור מקיף בשכונה וכל שללנו העיתונאי הסתכם במודעות הקוראות לשומרי־השבת המסורים להפגין, הרגשנו בעייפות. ישבנו על ספסל מזוהם במרכז השכונה, וצפינו בעוברים ושבים.

בשלב הזה התחילו גם הנשים החסודות להוציא את פרצופיהן אל הרחובות השקטים. אז הבנו שהבגדים הכהים והצנועים, שבהם בחרנו להתחפש, היו דווקא יוצאי־הדופן ביותר ברחוב.

הנשים החרדיות היו לבושות במיטב האופנה. שמלות בסיגנון צ'רלסטון עשויות בדי משי ושיפון קלילים, בצבעים מרהיבים ובדוגמות ססגוניות. כולן ענדו שרשרות על צווארן, ועגילים לאוזניהן. הקנאיות והמבוגרות שביניהן לבשו לראשיהן מיטפחות שחורות עבות, כשהיה ברור ששיער־ראשן מגולח למישעי. לרגליהן גרבו גרביים שחורים עבים ונעלי־גולדה מיושנות. הצעירות יותר חבשו כובעים מודרניים, או שביסים מסוגננים וציבעוניים, או פיאה מסורקת למישעי.

למרבה הפלא, גם הנשים כולן, אחזו בידן האחת שקית־ניילון, שתוכנה לא נודע ולא נראה מבחוץ, ובידן השניה מוללו מיטפחת לבנה קטנה. גם האביזר הזה היה חסר לנו באופן בולט.

כל אשה דחפה לפניה לפחות עגלת־תינוקות אחת, כשעליה תלויים עוד שניים שלושה ילדים בגילים שונים. לעיתים נראו גם ילדים קטנים כשהם דוחפים בקושי עגלה, ובתוכה ילד או ילדה קטנים מהם. כולם דיברו יידיש רהוטה ושוטפת.

כל הרחובות והסימטות היו, כמובן, נטולים כל כלי־רכב ממונע, וכך יכלו הילדים הקטנים להסתובב בהם באין מפריע ובאין סכנה.

מפצחים גרעינים

הרחוב היה שקט. מדי פעם נעצרו לידינו קבוצות קטנות או בודדים, שקראו בעיון את המודעות הקוראות להפגנה. המודעות היו כתובות עברית. אבל גם את העברית הזאת יכלו רק תושבי מאה־שערים להבין, מכיוון שהיא היתה מלאה בראשי־תיבות, סתומים לנו.

בחור ובחורה, שניהם שזופים, הוא במיכנסי־ג'ינס הדוקים, היא בחצאית־מיני צרה ובחולצה ללא־שרוולים, צדו את עינינו. השניים פסעו יד ביד, כשעל כתפו תלויה מצלמה. חשבנו שהם יהיו בקרוב קורבן ללינץ' שכונתי, אבל טעינו. השניים, תיירים דוברי־אנגלית, לא עוררו כל תשומת־לב בשכונה החרדית. הם עברו בה באין מפריע, ואיש לא פנה אליהם, דיבר איתם, הסתכל אליהם, או קילל אותם.

פיתאום, בשיא השקט והתפילות, נשמע ברחוב רעש מחריש של גלגלי־מתכת על כביש ריק. היינו בטוחות שבעוד רגע תצוץ מן הפינה עגלה עמוסת דרדקים זבי־חוטם. אך טעינו טעות מרה.

במורד הרחוב הלך ילד, שגילו לא עלה על 10, ודחף לפניו בכוח עגלת־ברזל גדולה, כשזו עמוסה בסירי־מתכת מבריקים, ובתוכם הקוגל (או קיגל, ביידיש) המסורתי, שאותו נוהגין לזלוז בכל פה מייד אחרי תפילת־הבוקר כשבת.

גלימות פסים

מול התקדמה באותו הזמן קבוצת גברים, שנראתה כאילו שייכת למקום אחר. לראשיהם היו כיפות לבנות קטנות, הם לבשו מיכנסיים בהירים מן היישוב וחולצות ששרווליהן מופשלים לאורך הזרוע. הם ריברו בקול רם, תוך כדי פיצוח גרעינים. אלה היו תושבי שכונת גאולה, שחזרו מן התפילה בבית־הכנסת הספרדי במאה־שערים. גם אליהם, איש מלבדנו, לא שם לב.

במאמצים רבים הצלחנו להציץ בשעון שהיה חבוי מתחת לשרוול החולצה הצנועה למהדרין. ראינו ששעת־ההפגנה מתקרבת, והחלטנו לצעוד לכיוון צומת שיבטי־ישראל ורחוב הנביאים. משבתות קודמות, שבהן סיקרנו את הפגנות החרדים מן הצד החילוני, ידענו שזו צומת סואנת ורבת־מעללים.

הלכנו לאיטנו לאורך הרחוב הראשי של השכונה. מבעד לחלונות ראינו נשים חסודות בביגדי־שבת עורכות את השולחן לסעודת הצהריים. מפות לבנות, חלות קלועות מכוסות במפית רקומה, בקבוק־יין, שאינו מיבול שנת־השמיטה, וכלים נוצצים.

התפילות בבתי־הכנסת השונים התחילו להסתיים והרחוב התמלא בגברים, קצת נשים ובעיקר בילדים. הגברים היו המרכיב העיקרי באוכלוסיית הרחוב, והלכו בחבורות־חבורות. כל אחד לפי השיוך החצרי שלו.

בורות כמונו אינן יכולות להבחין בין החצרות השונות, אבל יכולנו להבדיל ביניהם לפי התילבושות שלהם. אחרים לבשו קאפטות חומות מבד סטן מבריק. מתחת היתה גלימת פסים בגוון צהוב וחגורת בד מאותו הצבע, לרוחב המותניים. אחרים לבשו קאפטות שחורות מבד סטן מבריק, ועליה חגורת־שרוך דקה ומגולגלת. היו שלבשו מיכנסיים שהגיעו עד הברכיים, ומתחת למיכנסיים גרביים לבנים עבים בתוך נעליים שחורות לא־מצוחצחות. אחרים לבשו מתחת לאותם המיכנסיים גרביים שחורים עבים בתוך נעליים שחורות. והיו גם לובשי חליפות פשוטות, שלראשיהם מיגבעות קטנות. בעלי הקאפוטות חבשו שטריימלים מפוארים מפרווה.

למרות שבעין בלתי־מזויינת נראים כולם כאילו איש אחד, אפשר היה אף ביניהם להבחין באברכים מצועצעים, בצנועים יותר, במהודרים, בפשוטים, בעשירים ובעניים.

שומר, שומר

לקראת היציאה מהשכונה, קצת לפני הצומת, עמדו לרוחב הכביש שני מחסומים ש„הושאלו" מן המישטרה, ועליהם הודבקה כרזה גדולה: „שבת קודש".

בצומת כבר התחילו להתאסף המתפללים. כדי שלא לבלוט בין הגברים, הקפדנו ללכת רק לאורך הקירות, בעיקר בצל. בשלב הזה כבר התחלנו להזיע מחום בתילבושת בת־ישראל הצנועה והכשרה, וקינאנו בעמיתינו, העיתונאים, שעמדו מעבר לכביש כשהם לבושים בביגדי־קיץ קצרים וקלים. אז גם תהינו על נכונותה של התיאוריה שלפיה לבדווים, הלובשים גלימות שחורות באמצע הקיץ הלוהט, לא חם מתחת לבגדים.

עמדנו בצד, הרחק מן ההמון הסוער, והמתנו בשקט להתפתחויות. מעט נשים חלפו לידינו, חלקן אחזו בידיהן סיפרי־תפילה עבים, אחרות דחפו עגלות ושמרו על זאטוטים קטנים, חובשי כיפות שחורות. הן הקפידו לעמוד בצד, סמוך לקיר, ולא העזו להתקרב לחבורות הגברים המתפללים ממול.

הלהיט שאותו שרו הגברים היה: שוימר, שוימר, שוימר שאבעס... („שומר, שומר שומר שבת", בעברית).

מנגד עמדו השוטרים. חלקם רכובים על סוסים, אחרים בקבוצות מאורגנות, חבושי קסדות, כשבידיהם אלות ומגינים.

ילדים קטנים התרוצצו בהתרגשות בין הגברים המתפללים, וניסו להלהיט את הרוחות. בכל כמה דקות צעקו בקצב ובקול צלול וצרחני: „שאבעס!"

אנחנו ניסינו להתקרב אל מחסומי־המישטרה מן הצד, כמובן, כדי לעקוב מקרוב אחר המתרחש. ילד קטן רץ לעברנו בבהלה, כשהוא צועק שנזוז משם וגם נידב הסבר הגיוני: „הנשים," אמר, כשעיניו נוצצות ושמחות אליקרב, „צריכות לעמוד שם, בצד. אתן לא יכולות לעמוד כאן, כי אתן מפריעות לנו. אנחנו צריכים לרוץ הלוך ושוב."

מול הסבר זה לא יכולנו לעמוד, וחזרנו בצניעות לאגף־הנשים.

צילם: זום 77 ■

(המשך בעמוד 32)

שוטרים עוצרים מפגין חרדי
„אנחנו צריכים לרוץ הלוך ושוב!"

חרדי ובנו ליד תותח גאז־מים
הילד זרק אבן, הרבנים צעקו עליו ביידיש

אמה של אביבה נג'ר היתה אהובתו של יוסף ויתקין. מנהיגי הישוב ביקרו בביתה בקאהיר. עכשיו היא מנסה להקים קהילה טיפולית לנפגעי סמים. על כך נטוש מאבק איתנים

— אחת המיפלגות שהתאחדו והקימו את מפא"י — ודמות חשובה בהיסטו־ריה של הישוב. את עיקר תהילתו קנה לו בכך שפירסם, ב־1903, קול קורא לצעירי ישראל, לנטוש את הגולה הדוויה ולעלות לארץ. יוזמה זו עוררה את גלי העליה הראשונים במאה ה־20 מרוסיה, שלימים קיבלו את הכינוי „העליה השניה". ויתקין עצמו עלה לארץ ב־1898, בגיל 22, מהעיירה מוהילב ברוסיה. הוא היה פועל חקלאי, מורה בגדרה ובמסחה, ומנהל בית־ספר בראשון־לציון.

אביבה נג'ר היא אשה מלאת־מרץ, גבוהת־קומה, שאינה מוכנה לגלות את הפרשה ההיא. באותה תקופה, בבתים מהוגנים לא דיברו על אהבה. אמא אומנם הזכירה את ויתקין, אבל היה ברור לי שהיא מדברת עליו כאילו היה אדם מיקרי שהכירה בגדרה."

ביילה בנינסון, בתו של חובב־ציון ממנסק, יהושע בנינסון, היתה תלמי־דתו של יוסף ויתקין בבית־הספר בגד־רה. היא היתה צעירה ממנו בעשר שנים. עם תום לימודיה שבה למינסק.

אחרי חמש שנים חזרה לארץ והת־קבלה לעבודה כפקידה ביקב של ראשון־לציון. אז שבה והתוודעה לוויתקין, שהתאהב בה בלהט כזה, שאפשר למצוא רק אצל מהפכנים.

אביבה נג'ר השבוע ליד המיזוודה
אח אחד היה בעלה של אילנה רובינא. האח השני הוא בעלה של פנינה זלצמן

יוסף ויתקין והסמים

לפני שנה צלצל הטלפון בביתה של אביבה נג'ר. מעברו האחר של הקו היתה שולמית לסקוב.

„אני כותבת ספר על יוסף ויתקין," אמרה. „האם יש לך מיכתבים שכתב ויתקין לאמך?"

נג'ר השיבה בשלילה, וביקשה לד־עת מדוע סבורה לסקוב, היסטוריונית ואלמנתו של חיים לסקוב, כי ויתקין טרח לכתוב מיכתבים דווקא לאמה.

לסקוב נדהמה. „אינך יודעת שאמך היתה אהובתו של יוסף ויתקין?" שאלה את נג'ר.

נג'ר לא ידעה על כך דבר. „הייתי המומה, ומייד התחלתי לחשוב, לשחזר את זיכרונות הילדות."

„זמן קצר אחרי שנישאו, עזבו הוריי ונסעו למצריים. תמיד שאלתי את עצ־מי מדוע הם העדיפו לחיות במצריים. לשניהם היתה כאן מישפחה ענפה. שניהם היו מושרשים בחיי הישוב.

„פיתאום, אחרי השיחה עם לסקוב, הבנתי. נראה שאבא לא רצה לחיות בארץ, סמוך ליוסף ויתקין. הישוב היה אז קטן, כולם הכירו את כולם. הכל ידעו על אהבתו של ויתקין לאמי. אך טיבעי הוא שאבי לא רצה לגור בקיר־בת גיבור הפרשה ההיא."

כי פרשת־אהבה עם אדם כמו יוסף ויתקין, אינה עניין של מה בכך. האיש, שעל שמו יש בארץ ישוב והרבה רחובות, היה ממקימי הפועל־הצעיר

גילה. חייה מלאי פעילות ומרץ, ממש כמוה. היא ד"ר לפסיכולוגיה, מומחית למחלות הפוגעות בזיכרון ונשיאת אידא"פ, אירגון בינלאומי למילחמה בסמים.

אך דומה כי מהרגע שבו נודע לה על סיפור־האהבה בין ויתקין לאמה, ביילה בנינסון, מאפילים חייה של האם על אלה של בתה, הופכים לחשובים יותר, מעניינים יותר.

„אנחנו, הילדים, לא ידענו דבר על

ביילה בנינסון ובנה הבכור
„הוא היה חולני..."

„ביילה בנינסון הייתה צעירה מרשימה מאוד," כותבת שולמית לסקוב בסיפרה קול קורא. „היא היתה גבוהת־קומה ובעלת גיזרה נאה והילוך מלכותי. שיערה שחור ומסתלסל בגלים, וצבע עיניה ירקרק עם נטיה לכחול. זוכרים אותה כנהדרת, בעלת סבר־פנים נאה, מקסימה, רצינית ולבבית, יותר מרתקת ומרשימה מאשר יפה. בהיכנסה לחדר לא היו נותנים את הדעת אלא עליה."

חולה ועני

כשנתיים נמשכה פרשת־האה־בים בין ביילה בנינסון ליוסף ויתקין. וכל אותו זמן נחצה ליבה של ביילה בין ויתקין להוריה.

„כפי הנראה, בני־מישפחתה לא אהבו את האהבה הזו," אומרת אביבה נג'ר. „ויתקין היה חולה ועני. הוריה, כמו כל ההורים בעולם, רצו שתינשא לגבר בריא ועשיר."

במיכתביו לאחותו, שרה, הירבה ויתקין לכתוב על ביילה ועל ריגשו־תיה כלפיו: „אני שכבתי על הארץ ובכיתי, ותשובתה היתה שתיקה... היא סיפרה לי על געגועיה אליי... היא מוסיפה לתת לי להבין שרוצה היא בכל זאת להיות חופשיה."

בקיץ 1907, אחרי שהתברר לווית־

הזוג נג'ר במצריים

אביבה בת 15 בקאהיר
„משה שרת נהג לקרצף בעצמו את האמבטיה, למרות שהבית היה מלא במשרתים..."

קין כי ביילה אינה מוכנה להינשא לו, נסע לווינה. חמש שנים אחר־כך, והוא בן 36, מת בדירת אמו בתל־אביב, ממחלת הסרטן. הוא מת ערירי, לא נשא אשה ולא הוליד ילדים.

„מאז השיחה עם שולמית לסקוב, אני אומנם מרבה לחשוב על ויתקין ואמי. אולם לא שאלתי את עצמי אף לא פעם אחת מדוע לא התחתנה איתו. הוא היה אדם חולני, ויכול להיות שנהגה בחוכמה כשהחליטה להיפרד ממנו," אומרת נג'ר.

שנתיים וחצי אחרי פרידתה מווית־קין נישאה ביילה בנינסון ליעקב

יוסף ויתקין
„כל הישוב ידע..."

וייסמן, בן הישוב הישן, ירושלמי שהיה מורה בגדרה.

„הם עקרו לקאהיר והקימו שם בית ציוני," אומרת נג'ר. „כל מנהיגי הישוב ביקרו אצלנו. משה שרת היה אורח קבוע. היה לו מינהג מוזר. אחרי שהת־רחץ, נהג לקרצף את האמבטיה במלוא מירצו. לא עזרו הסבריה של אמי כי יחוס על כוחותיו, שכן הבית מלא במשרתים. הוא הקפיד להשאיר אחריו את האמבטיה ממורקת ונקיה.

„והיה גם טדי קולק. בחור צעיר, פזיז, רדוד ושיטחי. נדהמתי לשמוע שנבחר לראש עיריית ירושלים. תמיד חשבתי שראש־עיר צריך להיות רציני יותר.

„גם בן־גוריון ביקר אצלנו, וגולדה מאיר. אורד וינגייט הגיע בוקר אחד בשעה 5. השחר עוד לא האיר. הוא חמק אל תוך הבית מכניסה צדדית. הכל היה מיסתורי כל־כך, והבית הענק, שהיו לו שתי יציאות והמון מדרגות, רק הוסיף לתחושת המיסתוריות."

לפרנסתו שיווק יעקב וייסמן גאז לכל רחבי המיזרח־התיכון. „אני חיה משרידי עושרו עד היום," אומרת נג'ר.

ארבעה ילדים נולדו לביילה בנינסון וליעקב וייסמן. את כולם הרתה בקא־היר וילדה בארץ, בראשון־לציון או בגדרה.

הבכור, עמרם, נהרג בתאונת־ספורט כשהיה בן 22. אביבה נג'ר היא הבאה אחריו. השלישי, יגאל וייסמן, הוא בעלה של הפסנתרנית פנינה זלצמן, תפס את מקום אביו בעיסקי שיווק הגאז. הצעיר, גוריון וייסמן, היה בעלה של אילנה רובינא, ונפטר לפני 14 שנים ממחלת הסרטן.

מילחמת־העצמאות ניפצה את בית הווייסמנים בקאהיר. יעקב וייסמן הושלך לכלא באשמת פעילות ציונית. שנה תמימה ישב בכלא. כששוחרר, כאילו הזדקן בעשרות שנים. ליבו נחלש. גאוותו נפגעה.

ביילה ארזה מיזוודה אחת, תחבה לתוכה כמה תצלומים ישנים, והשניים ברחו לפאריס, שם גרה אביבה נג'ר באותה תקופה. אחר־כך עלו לארץ.

שגרירות ביפאן

יעקב וייסמן נפטר ב־1956. שש שנים אחר־כך מתה ביילה בנינסון־וייסמן, כשהיא מותירה אחריה כמה שורות פתיחה מספר־זיכרונות: „החיים חולפים מהר. כמה קשה להאמין שהכל כבר מאחוריי, שאני אשה זקנה." כך כתבה, ולא הספיקה להגיע אל העיקר, אל סיפור־האהבה הגדול.

„מיזוודה אחת השאירה לי אמי, מלאה בתצלומים ובמזכרות. מאז מו־תה, לפני 25 שנים, לא נגעתי במיזוודה הזו," אומרת אביבה נג'ר בקול דרמא־תי.

בית הנג"רים בירושלים מלא בחפ־צי־אמנות, תמונות מקוריות, עתיקות וכיסאות מסוגננים. שני מרתפים קט־נים גדושים בספרים ובכדי־חרס, מדר־גות־שיש מתעגלות מובילות אל המר־תפים, משוות לבית מראה מיסתורי.

אביבה נג'ר יורדת במדרגות המת־עגלות אל המרתף, וכהרף־עין פותחת את המיזוודה, נוברת בשלל התצלומים, שולפת בצהלות־שימחה תמונות מצהי־בות מתחילת המאה של אדמיראלים זרים ומנהיגים ציוניים ובני הישוב הישן. כולם בני־מישפחתה. קשורים אלה באלה בקשרים כה רחוקים, עד כי לפעמים נשתכחו, אברו בדרכי הזמן.

אביבה נג'ר, רושפת שימחת־חיים, נאבקת בזמן, נצמדת בכל כוחה למצי־אות העכשווית, אינה מוכנה להיטמע גם היא במיזוודת־העור החומה, להיש־כח מלב.

„מילחמתי בסמים היא אחת הדרכים לכך," היא אומרת.

בגיל 18 היא נישאה, בקאהיר, לאמיל נג'ר, יליד מצריים. הוא היה אז בן 22. היכרותה עם ראשי הישוב סייעה לזוג הצעיר במציאת פרנסה. עם קום המדינה התמנה אמיל נג'ר כיועץ לעיתונות בשגרירות ישראל בפאריס.

„במשך 30 שנה היינו שגרירים," היא אומרת, ובאה במבוכה כששואלים אותה אם היא עצמה היתה שגרירה.

הם נעו ונדו בעולם, מפאריס עברו ליפאן, שם הועלה נג'ר לדרגת שגריר. אחר־כך נדדו לבלגיה ולאיטליה. אמיל נג'ר היה שגריר. אביבה נג'ר עסקה בנושאי רווחה.

„וכל־כך היינו עסוקים בענייני צי־בור, עד ששכחנו להביא ילדים לעו־לם," היא אומרת.

לפני שמונה שנים פרש אמיל נג'ר ממישרד־החוץ. היום הוא יועץ פינאנסי של חברת־השקעות ניו־יורקית, מש־מש כמומחה לענייני השוק האירופי המשותף.

הזוג נג'ר מוסיף לנדוד בין ירושלים, תל־אביב, פאריס וניו־יורק. אמיל נג'ר מייעץ, אביבה נג'ר מקימה אירגוני רווחה. האחרון שבהם הוא אידא"פ, ארגון וולנטארי בינלאומי למילחמה־בסמים. נג'ר מתרימה אנשי־עסקים מכל רחבי־העולם. הכסף מיועד למא־בק בסמים הישראלים.

„עכשיו, בערוב ימיי, אני רוצה לייסד משהו שיהיה רק שלי, שינציח אותי: קהילה טיפולית לנפגעי סמים. לקהילה הזו אוריש את כל רכושי," היא אומרת.

בינה לבין החלום ניצבים רק אנשי כפר־נחם.

שרה ליבוביץ ■

הדוד האדמירל ואחיה של אביבה בארגנטינה
„החיים חולפים מהר..."

נשרוף את הבית!

ציון צפריר, העולם הזה

על הבית הזה במושב נחם נטוש הקרב. התושבים מוכנים להחליף את המוסד במשחטה מצחינה

מצד אחד, המרץ הבלתי־נלאה של אביבה נג'ר. מנגד – סירובם העקשני של תושבי הכפר נחם. זו וגם אלה אינם מוכנים לוותר, מצהירים כי יילחמו עד אפיסת־כוחות.

מספרת אביבה נג'ר:

ב־1985 פתח אידא"פ, שאני עומדת בראשו, מרכז טיפולי לגמילה מסמים בטירת־הכרמל. התושבים התנגדו. המרכז נסגר. אני לא אמרתי מילה. לא התקוממתי. לא צעקתי.

אחרי שנה החלטתי לעשות נסיון נוסף. הת־רמתי כמה בנקאים עשירים בניו־יורק. הבאתי את הכסף לארץ, ואז חתמתי על הסכם עם מישרד־העבודה־והרווחה, מישרד־הבריאות וא־גודת אל־סם.

ההסכם קובע שאנחנו נשכור מיבנה, נשפץ או־תו ונשלם את שכר־הדירה בשנתיים הראשונות. כמו־כן נשלם 50 אחוזים מהוצאות תיפעול המרכז והטיפול בנגמלים. שאר 50 האחוזים יתחלקו בין מישרד־העבודה ומישרד־הבריאות.

ואכן, כך קרה. שכרנו שני מיבנים בפאתי המו־שב נחם, שיפצנו אותם, וכשעמדנו להתחיל לתפעל את המרכז הודיעו תושבי הכפר כי הם מתנגדים.

ניסינו למצוא דרכי־פשרה. הצענו להם עובד־סוציאלי, על חשבוננו, שיטפל בנוער של המושב. הבטחנו שננטוש את המיבנים אחרי שנה ונשאיר להם, בחינם, את המיבנים המשופצים. הם עומדים בסירובם. והיום התקשרו ואמרו לי כי ישרפו את המיבנים האלה אם נתעקש לשכן בהם נגמלים מסמים.

עד כאן נג'ר.

נחם, כפר קטן, מדרום לצומת נחשון, רוב תושביו תימנים וקוצ'ינים, מתפרנסים ממטעים ומלול. הכפר שייך להפועל המזרחי.

שעת בין־ערביים. במורדות שביל צדדי, בכ־ניסה אל הכפר, שני מיבנים נטושים. כאן מתכוון הארגון אידא"פ לשכן את הנגמלים, להחזירם לחיים רגילים, ללמדם איך לעבוד ואיך לבשל ואיך לבלות או להתרגז, וכל זה בלי עזרת־סמים.

בבית־הכנסת המקומי עשרים מתפללים. כולם מתנגדים לשכנות החדשה שנכפתה עליהם לפתע.

זכריה דויד, יו"ר ועד הכפר: יש כאן שתי בעיות. האחת חוקית. את המיבנים השכירה ל„אידא"פ תנועת בני־עקיבא, שהשתמשה בהם בעבר. בדיקה מישפטית גילתה כי המיבנים שייכים לכפר, ולא לבני־עקיבא. כך שפעולת ההשכרה אינה חוקית, וממילא כאילו לא נעשתה.

הבעיה האחרת היא חינוכית. במרחק של 60 מטר בקו אווירי נמצא בית־הספר האזורי, אבן־העזר. בבית־הספר לומדים 1200 תלמידים. רובם נחשבים לאוכלוסיה בינונית, והם עלולים להיות נתונים להשפעות רעות.

קודם יבואו הנגמלים, אחר־כך יבקרו אותם חבריהם המסוממים, אחר־כך יסתובבו כאן, במושב, ספקי־הסמים ויגררו אחריהם את הנוער שלנו ושל בית־הספר. אני לא מוכן לתת יד לאפשרות כזו.

מי שטוען שאנחנו מגלים התנגדות נמרצת רק כדי לסחוט כספים מהממשלה או מאידא"פ – טועה. אם לבסוף נחליט להתפשר – לא נסחוט כספים, אלא הבטחה ממישרד־הבריאות שיסגור את משחטת עוף ירושלים, הנמצאת סמוך למושב, וריחותיה ממררים את חיינו.

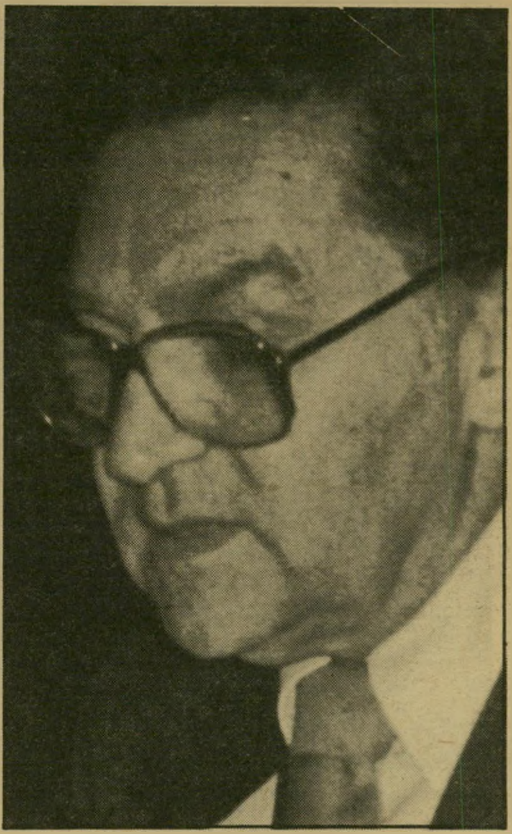

יצחק ארד:

„האפיפיור אינו הראשון המשתמש במילה ,שואה'!"

בפגישה שערך האפיפיור יוחנן פאולוס ה־2 עם יהודים אמריקאיים בארצות־הברית, דיבר האפיפיור אנגלית, אבל השתמש במילה העברית „שואה", כשהזכיר את הנושא.

אין זאת הפעם הראשונה שהמילה העברית נכנסת לנאומים, או אף לטקסטים באנגלית. באחרונה פחות ופחות שומעים את המילה HOLOCAUST ויותר ויותר את המילה „שואה".

שאלתי את מנהל יד ושם, הד"ר יצחק („טולקה") ארד, האם שם לב לזה, ואם כן, מתי זה התחיל.

גם אני שמתי לב לזה בנאומו האחרון של האפיפיור, שאגב פה ושם כבר השתמש במילים עבריות כאשר דיבר עם יהודים. לא

שואה

ברור מתי התחילו אנשים, שאינם דוברי־עברית, להשתמש במילה שואה במקום ב־.HOLOCAUST אני מניח שלסירטו של קלוד לנצמן, הנושא את השם שואה, יש חלק בכך. אבל נדמה לי שהעובדה שהתחילו להשתמש במילה HOLOCAUST גם לאסונות אחרים גרמה לאנשים להשתמש במילה שואה, כשרצו לדבר על שואת־היהודים במילחמת־העולם השניה.

● מה כתוב בפירסומים הלועזיים שמוציאים ב„יד ושם" HOLOCAUST או שואה?

אני מניח שמי שמתעניין בנושא כבר מכיר את המונח העברי שואה, אבל אחרים לא מכירים. (דניאלה שמי)

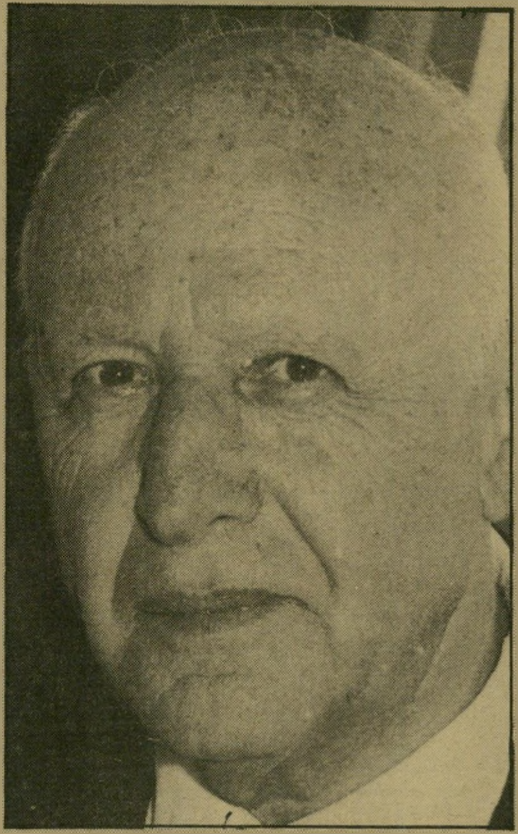

חיים דבורין:

„השופט שהשתתף בחוקן אולי רצה להשתעשע!"

השבוע התבשרנו על חידוש בתנאי עבודתם של השופטים בישראל. אסיר בלע הרואין ולא הסכים לעשות את צרכיו. השופט, שציווה לעשות לו חוקן, גם נכח בעת עשיית החוקן ובדק את טיבו.

שאלתי את השופט בדימוס חיים דבורין האם מותר לעשות חוקן לעצירים.

בפסק־דין של השופט אהרון ברק בבג"ץ נקבע כי אי־אפשר לעשות חוקן לאדם בעל כורחו.

● ובכן, מדוע נעשה החוקן?

במיקרה המסויים הזה, אני חושב שהיתה כאן סכנה לחייו של העציר. שאם יתמיד בעצירות, הוא עלול לסכן את חייו, שכן הסם היה עלול להתפוצץ בביטנו.

מישפט

אין לי ספק שבמיקרה כזה השופט ברק היה אומר: תעשו לו חוקן. פסיקתו של ברק לא קבעה שבשום מיקרה ובשום תנאי אסור לעשות חוקן. עוד בחוק העותמאני האזרחי במג'לה נאמר, באחד הסעיפים, כי בוחרים בקטנה משתי הרעות. ולכן צו השופט להציל חיי־אדם היה נכון ובמקום.

● ועכשיו נקבעה לשופטים עבודה נוספת: נוכחות בעת עשיית חוקן?

לדעתי זה היה מיותר בהחלט שהשופט נכח בעת עשיית החוקן. הוא יכול היה להוציא צו ולא היה צריך להיות שם. אלא אם כן רצה להשתעשע. (רונית אונטלר)

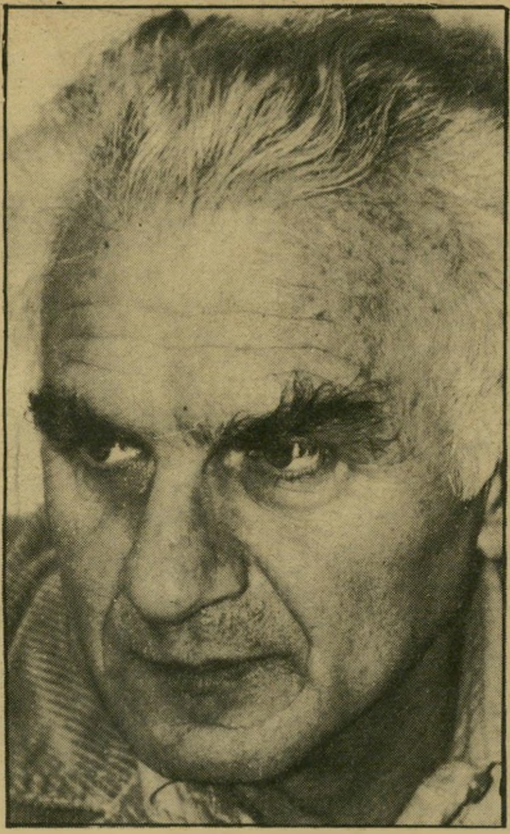

חיים שור:

„,ניו־אאוטלוק' זוכה ביוקרה רבה בעולם!"

בשבוע הבא ימלאו 30 שנה לניו־אאוטלוק. זהו מוסד מיוחד במינו. הוא קודם כל כתב־עת, היוצא פעם בחודש. הוא כתוב בשפה האנגלית, מופץ בעיקר בחו"ל, אך מתרכז בנושאים הנוגעים לסיכסוך הישראלי־פלסטיני.

ניו־אאוטלוק גם מארגן כינוסים על נושאי המרחב. את ציון 30 שנות קיומו של העיתון תקיים המערכת באירוע, שאליו הוזמנו אישי־ציבור רבים.

שאלתי את חיים שור, עורכו מזה חמש שנים של הירחון, מה החגיגה.

אני חושב ש־30 שנה לניו־אאוטלוק זה חג גדול. זה כלי־ביטוי של ישראל השפויה, שוחרת־השלום, אל העולם הגדול ואל העם הפלסטיני. עובדה היא שאנחנו מחזיקים מעמד כבר 30 שנה בעיתון לא־מיפלגתי, הנתמך על־ידי ההכנסות ועל־ידי רצונם הטוב של מי שרואים עצמם כידידים שלנו ושל העניין שאנחנו מייצגים, ואני חושב שזה הישג גדול.

● אבל זה לא עיתון.

זה ביטאון־ירחון, שבמשך 30 שנה זוכה ליוקרה בעולם.

● במה זה מתבטא?

הוא מופץ ב־49 ארצות. כמעט שאין עבודת־מחקר רצינית בעולם הנוגעת לענייני המיזרח־התיכון שאינה מתייחסת לניו־אאוטלוק. בעיני הפלסטינים הוא מוחזק כבן־ברית רציני ביותר שאפשר לבטוח בו, שעומד על זכויותיו הלגיטימיות וגם לוחם על זכויותיו של העם הפלסטיני. רואים אותו במידה רבה כבית שלהם.

● הם מפרסמים אצלכם?

כל הזמן.

● מי, למשל?

אפילו יאסר ערפאת רואיין לניו־אאוטלוק ומי לא? כל הפלסטינים הבולטים. חלקם גם כתבו מאמרים.

● אבל הוא לא מופנה לקהל הישראלי. יש לו בכלל שוק בארץ?

במידה מוגבלת, בקהילה האקדמית ובקרב קוראים אנגלו־סכסיים. הרעיון היה שהוא יופיע באנגלית ככלי־ביטוי משותף, ליהודים ולערבים.

כתבי־עת

● יש חברי מערכת ערביים?

יש.

● אילו דברים בולטים היו בו ב־30 שנות־קיומו?

ב־1977 נערך כנס ניו־אאוטלוק בישראל, בדיוק בזמן ביקורו של סאדאת בארץ, וניו־אאוטלוק היה הגורם הלא־פרלמנטרי היחידי שנפגש עם סאדאת. ניו־אאוטלוק גם הקים את המרכז הבינלאומי לשלום. לא מזמן השלים פרוייקט בנוגע לדמות הערבי, כפי שהיא באה לידי ביטוי בסיפרי־לימוד של בתי־הספר התיכוניים בארץ. (ענת סרגוסטי)

צבי סל, העולם הזה

רבקה'לה מיכאלי:

„בשעה הנוספת הלכתי סוף־סוף למסיבה!"

מלבד המיליונים שהרווחנו על־ידי שעון־הקיץ, גם נתנו לנו, בסוף השבוע האחרון, שעה אחת במתנה. לאנשים ע־סוקים מאוד, שעה אחת היא שימחה גדולה.

שאלתי במוצאי־שבת את אחת הנשים העסוקות בארץ, רבקה'לה מיכאלי, מה היא תעשה בשעה הנוספת.

שעון־קיץ

הילדים שלי ביזבזו כבר כמה שעות בלחשוב מה הם יעשו בשעה הנוספת. אני החלטתי ללכת למסיבה, שאילמלא השעה הנוספת לא הייתי הולכת אליה.

● את הולכת למסיבות רק פעם בשנה, כשמו־סיפים לך שעה?

אני לא יוצאת במוצאי־שבת לדברים שנגמרים מאוחר, כי בימי־ראשון אני קמה מוקדם.

אבל הפעם, בגלל השעה הנוספת, יש לי הרגשה שזה בסדר. מצחיק שכולם מתייחסים לשעה הזאת כאילו נתנו להם יום במתנה. (דניאלה שמי)

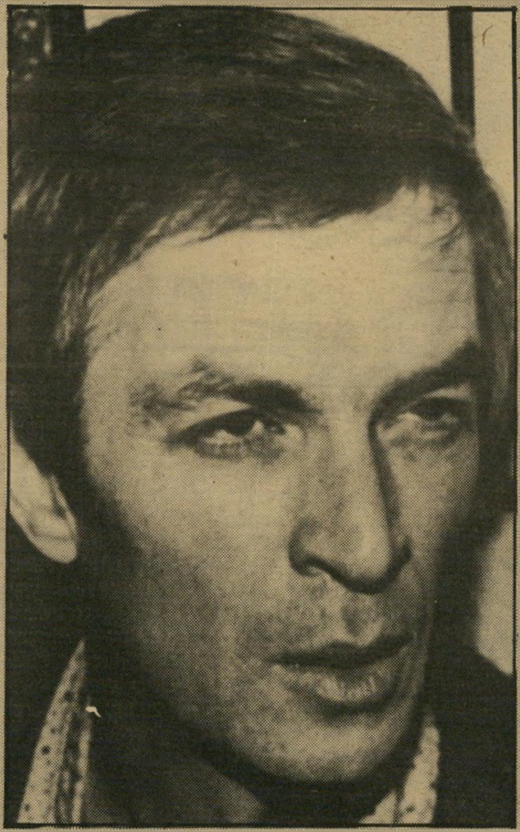

אריק איינשטיין:

„אילו ידעתם כמה אני רחוק מזה!"

אריק איינשטיין בכותרות. הזמר ששמו הפך מילה נרדפת לארץ־ישראל היפה והנושנה, הפך פיתאום נושא לפולמוס לאומי, עד כדי תביעות מישפטיות, בגלל שירו נגד העיתונות, שאותה הוא רואה כחטטנית וכקטנונית.

בעוד הכול מוחים וצועקים, נדם קולו של איינשטיין עצמו. ממש דממה רועמת. ביקשתי ממנו שיגיב על מה שקורה.

בידור

עיזבו! אין טעם לנסות אפילו לשכנע אותי. מדוע? מפני שאילו ידעתם כמה אני רחוק מזה... גם אין לי זמן להתעסק עם זה. אני נמצא רוב שעות היום באולפן ומקליט.

● בוודאי פונים אליך רבים בשבועיים האחרונים ומבקשים תגובה.

מי שפנה, ביקשתי שיניח לי — והניח לי.

● אתה לא חש צורך להגיב על כל מה שנאמר ונכתב עליך באחרונה?

לא, מפני שאין לי זמן וממילא הדברים יוצאו מהקשרם. אני פשוט רחוק מזה. זה פשוט כך. (דפנה ברק)

ציון צפריר, העולם הזה

בועז אפלבאום:

„'עלובי החיים' זה כמו 'הלביא'. עוד מגלומאניה!"

בימים טרופים אלה, כשהציבור הישראלי, המסוכסך והמפולג כמעט בכל נושא, מתאחד לפתע ויוצר קואליציה מקיר־אל־קיר של התפעלות מההצגה עלובי החיים, נבהלתי, שמא לא תהיה לי ברירה ואיאלץ סוף־סוף, אחרי שנים, ללכת לראות הצגה. אבל לפני שנכנעתי ללחץ הציבורי החלטתי לחפש בכל זאת מישהו שיגיד איזו מילה רעה, וישאיר אותי בבית. מצאתי.

מצאתי את בועז אפלבאום, ראש הלישכה של מ"מ ראש־הממשלה, שימעון פרס, שהתנגד להצגה באותו להט שבו המליצו עליה רבים מאוד מחבריי. מה ההתנגדות שלך, שאלתי אותו.

משני טעמים. אלף, אני שונא עדריות, נהירה של כולם למקום אחד, הסכמה שאין בה ספקנות ובדיקה, וכולה שמנוניות של התבטלות. ובית, לעניות־דעתי, ההצגה פשוט גרועה.

● מה בדיוק לא מוצא חן בעיניך?

השחקן הראשי, דויד פישר, דומה לתיבת־נגינה. אינו נע ואינו זע, רק מפיק צלילים. הבימה עמוסה לעייפה בערימות של קר־קר. המיתרסים מפלסטיק, הדמעות מפלסטיק, המוסיקה בנאלית, והעיקר — המסר הולך לאיבוד.

● מה פירוש?

ויקטור הוגו כתב רומאן ספוג במחאה סוציאליסטית ובפאתוס מהפכני. מה שמקבל כאן הקהל הוא סיפור קטן על פושע מזרקן, המאמץ ילדה יתומה ומשיא אותה לסטודנט חסר־סבלנות. התוצ־אה: שיעמום.

תיאטרון

● או־קיי. אז הצגה המוצאת חן בעיני רוב הציבור הישראלי אינה מוצאת חן בעיניך. מה שאני לא מבינה זה למה אתה כועס כל־כך?

אני כועס שתיאטרון ציבורי רפרטוארי, שאיננו פרטי ואיננו מיסחרי, מבזבז כספי־ציבור על הפקה יקרה ולא־חשובה. שוב אנחנו נתקלים בתיסמונת הלביא: מגלומאניה, מגלומאניה ומגלו־מאניה.

● בועז, אני יכולה להגיד שלא הלכתי לראות את „עלובי החיים" בגללך?

תגידי שלא הלכת בהמלצתי, ואני אהיה מאוד גאה בזה. (דניאלה שמי)

ויסקי חדש — אבל ישן

את ויסקי אולד קליפר אין צורך להציג. מאז הופעת הבכורה שלו בארץ, לפני שנתיים, הוא הפך לסיפור־הצלחה והוא, כיום, הוויסקי הנמכר ביותר בישראל.

בעיקבות הצלחה זאת החליט יבואן אולד קליפר, חברת י.ד. עסקים בע"מ, להרחיב את המישפחה ולייבא את ויסקי אולד קליפר בן 12 שנה.

טעם משובח

כל מי שמבין בוויסקי יודע, שאין תחליף לטעמו המשובח של ויסקי ישן. ואכן, אולד קליפר 12 הוא ויסקי שהתיישן במשך 12

שנים תמימות במרתפי אחד היקבים הנודעים בסקוטלנד ועל כך מעידים גם טעמו וגם התעודה המצורפת לכל בקבוק.

וכיאה לוויסקי במעמדו, מוגש אולד קליפר 12 בבקבוק מיוחד ובאריזה מהודרת, המעמידים אותו בשורה אחת עם סוגי הוויסקי היוקרתיים בעולם.

מחיר מפתיע

ולבסוף מן הראוי להזכיר כי אוהבי הוויסקי ייהנו לא רק מטעמו המעולה של אולד קליפר 12, אלא גם ממחירו המפתיע, מחיר העושה את אולד קליפר 12 לקנייה הכדאית ביותר בתחום המשקאות החריפים.

במדינה

דרכי חיים

המישפטן המזמר

אריק שרון ורפול הם חיילים של בדיל, ולמה אין כאן אהבה

הוא כבר כמעט עורך־דין. חסרה לו רק הבחינה הסופית, של לישכת עורכי־הדין, כדי לקבל את התואר. אבל פיתאום, בגיל 26, הוא מגלה שזה בכלל לא הכיוון שלו בחיים. הוא מרגיש שיש לו מה לומר בנושא אחר, והוא הולך עם ההרגשה הזאת עד הסוף.

אחי כהן־רז כותב טקסטים בעלי מסר פוליטי, כמו „איפה שטנק גורר מחרשה, איפה שהלילה תמיד צהוב, וכל הגברים עומדים בשורה, נכנעים לנשים היפות; איפה שמפחידים אותך, ולכיפה יש צבע ארום, וכל יום נולד בוקר חדש, ובשדות צומח אגרוף." בשיר זה, לו הוא קורא „כוכב הדמים", הוא כואב את האווירה המילחמתית בארץ, מתאר מה זה עושה לאנשים — החיים האלה, בצל איום תמידי של מילחמה.

שיר אחר אותו הקליט כהן־רז הוא חיילים של בדיל. „זה שיר על אריק שרון," הוא אומר, „בלי להזכיר את שמו. בעצם זה לא רק אריק. לא משנה השם, זה יכול להיות גם רפול. זה לא נגד שרון באופן אישי, אלא נגד תופעת הכוחניות, אותה הוא מייצג כל־כך טוב."

שיר המוות. אחי, שנקרא כך על־שם אחיה של אמו, שנפל במילחמת־העצמאות, כתב, הלחין ושר: „והמידבר אוהב אותו, הוא מפקד גדול וחייליו הם חיילים של בדיל. מצעיד אותם בשדות, מול השמש החורפית. הם מכירים את שיר המוות כל־כך טוב. אחד אחד הם נופלים, נכנעים בלי קרב, כבר לא נשאר מהם דבר. למה אין כאן אהבה, שאלתי אותו, והוא לובש מדים, מדים של בנאדם."

כהן־רז נולד בירושלים. לפני שנה עבר לתל־אביב. אביו הוא מרצה לחינוך מיוחד באוניברסיטה, אמו ציירת, אחותו הבכורה, נועה, היא שחקנית ומורה לדראמה, ואחותו הצעירה לומדת פיסול וציור. בצבא הוא שירת כמפקד־טנק. בינתיים הוא עובד במישרדו של עורך־דין רפי ברוכשטיין, העוסק בעיקר בבנקאות. לבחינה הסופית מתכוון אחי לגשת, אבל לא ברור לו אם יעסוק בעתיד במישפטים.

„אני לא כל־כך מתלהב מהמיקצוע הזה," הוא אומר. „אין לי בו הרבה אפשרויות ביטוי. נכון, השקעתי זמן ומאמץ בלימודים, אבל פיתאום הבנתי שזה לא מתאים לי. אני רוצה שיקשיבו לשירים שלי, שיחשבו לרגע. אנחנו חיים בעידן מאוד חומרני, במירוץ אחרי כסף וכוח. לא מסתכלים לעומק על מה שקורה."

בעיה של כבד. כהן־רז, המלווה את שירתו בגיטארה, צירף אליו את הקלידן גל פרידמן, ועימו הוא מקליט את שיריו. לצמד הוא קורא ותיקי הברינאדה. „סתם שם שהמצאתי," הוא אומר, „לצחוק על סטייל ההתרפקות על המילחמות, על העבר הקרבי."

לפני הקלטת „החומר הרציני", כפי שהוא קורא לשירים בעלי המסר הפוליטי והחברתי, הקליטו השניים כמה שירים קליטים וקלילים יותר, בסיגנון שנות השישים. בובה מותק שלהם הושמע ברדיו, הגיע עד המקום החמישי במיצעד־הפיזמונים ושודר בטלוויזיה בעוד להיט, והשיר גלי משודר בימים אלה.

„לא רציתי להתחיל עם החומר הכבד," אומר כהן־רז. „יש ברדיו בעיה עם חומר רציני מדי. עלולים לזרוק את זה לאיזו פינה ולא לשדר, אם אתה לא זמר מוכר, כמו שלום חנוך, למשל.

„התחלה עם שירים כאלה נראתה לי כסיכון. ברדיו הולכים על מכנה משותף נמוך מדי. יש נטיה לכיוון השלאגרים, כמו אצל הדודה והדוד. אני לא יודע אם היו משדרים כיום בעברית שירים בסיגנון של בוב דילן."

המישפטן־שבדרך השקיע בהקל־טות את כל חסכונותיו, כשהוא משתדל לעבוד באולפנים הזולים ביותר. יש לו, מלבד השירים, גם קטעים מוסיקליים, באורך של 20 דקות כל אחד. הגשמת החלום שלו — לצרף נגנים נוספים ולצאת להופעות — נראית כרגע רחוקה מאוד.

נעמי רון ■

תל־אביב

הקרב על השופטים

השכנים איימו על סגן־ראש־העיריה, שגר בסמוך לפאב

„כל מה שאני מבקש מצ'יץ' זה שימשיך לתת לאנשים לשתות עד שעה 1 בלילה", אומר איציק ברנר, בעליו של פאב השופטים, שהפך במשך שש שנות קיומו למוסד חברתי, מקום עליה־לרגל לבעלי מיקצועות חופשיים בגילים 35־30 ואחד ממקומות־הבילוי האופנתיים בעיר. סביבו מתחוללת בימים אלה סערה, בשל החלטת העיריה לסגור את המקום.

לא רק בעלי המקום, איציק ברנר ואיתן ורדי, מתמרמרים על החלטת העיריה. גם קהל הלקוחות הקבוע, הממלא את הפאב מדי יום ביומו, מתקומם. „לאן נלך כשיסגרו את הפאב?" שואלים הלוגמים, „איפה יש בעיר הזאת עוד מקום כמו השופטים?

לעמוד ממול. איציק ברנר פתח את המקום לפני שש שנים, ואחר־כך החכיר אותו לאחרים. לפני שלוש שנים חזר לפאב, ומאז הוא מנהל אותו בשיתוף עם איתן ורדי.

ברנר הוא עורך־דין במיקצועו, שפנה לעיסקי האלכוהול והמיסעדות מייד עם סיום לימודיו. המישפטנות לא משכה את ליבו, ונסיון בבתי־האוכל היה לו עוד מימי היותו סטודנט, כשעבד בבית־התה של שמיל ברחוב ירמיהו.

ורדי בן ה־31, בנו של תת־אלוף (במיל') זלמן, שהיה קצין־מישטרה־צבאית־ראשי, בילה שנים בחו"ל, כמדריך טיולים, ניסה כוחו בביטוח, היה מאבטח בבורסה ובמיפעל־הבשר שבו שותף אביו. לפני שלוש שנים, כשפגש את ברנר, התחיל גם הרומאן שלו עם מזיגת־האלכוהול.

פאב השופטים היה במצב גרוע. החוכרים הציבו ברחוב רמקולים אדירים שהרגיזו את השכנים, והעסק התנהל בצורה איומה. איציק הבין, שאם לא יקח את המקום בחזרה הוא יתמוטט. הוא ידע שאין באפשרותו

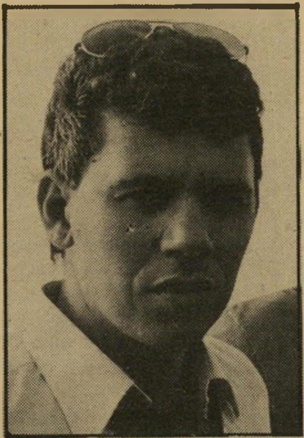

פרקליט כהן־רז
נגד תופעת הכוחניות

לנהל את העסק לבד, והציע לאיתן שותפות. איתן הסכים.

השניים הביאו לביטול צו־הסגירה שהוצא בגלל הרעש, קיבלו את כל הרשיונות הדרושים, והחלו מנהלים את הפאב בהצלחה.

הבעיות נוצרו בעיקר בימי חמישי בשבוע בחודשי הקיץ. לפני הפאב היתה היסטריה המונית, מקומות הישיבה התמלאו, המידרכות היו עמוסות. אנשים ישבו באי־התנועה, באמצע רחוב איבן־גבירול, מול הפאב.

בעלי־מועדון איציק ברנר ואיתן ורדי
טלפונים בלילה ליצחק כספי

מועדון „השופטים" בחצות
בילוי על אי־תנועה, באמצע הרחוב

נחום גינת

כך נולד המושג „לעמוד מול השופטים" — שכן למצוא מקום ישיבה או להגיע לבר היו משימות בלתי־אפשריות.

איציק ואיתן קיבלו אזהרות מהעיריה, וכדי להימנע מצרות, החלו סוגרים בימי החמישי בשעה 12 בלילה.

השכנים ברחוב השופטים המשיכו ללחוץ. הרעש שעלה מפיסת המידרכה בת 20 המ"ר בה הצטופפו ערב־ערב 120 איש, הטריד אותם. איציק ואיתן ויתרו על השטח, אחרי שיצחק כספי, סגן ראש העיריה, המתגורר בבית הסמוך לפאב, הבטיח להם כי ויתורם על השטח יחסל את הבעיות עם השכנים.

דרישתם הבאה של השכנים היתה לסגור את הפאב בשעה 12. רשיון־הלילה שלהם עד 1 עדיין לא בוטל.

פקחי־העיריה, שהופיעו מדי פעם אחרי השעה 1 ומצאו את המקום פתוח, הובילו אותם לבית־המישפט.

טענת השותפים שהם מקבלים טיפול מיוחד מצאה אוזן קשבת אצל השופטת חיה חפץ, והיא פטרה אותם בקנס נמוך.

העיריה ערערה. היא טענה שמדובר במינהג יום־יומי, ודין חצי שעה כדין 10 שעות. השופט בן דרור השתכנע, והוציא צו המחייב את השניים לסגור בשעה 12. מייד לאחר מכן הודיעה העיריה שהיא שוקלת את שלילת רשיון־העסק מבעלי־המקום.

טלפונים אנונימיים. איציק ואיתן רוצים לערער לבית־המישפט העליון. כחלק מהכנת העירעור הביאו מומחה לרעשים, שמדד דציבלים על הגגות, בחדרי־המדרגות ובקצה רחוב השופטים, וקבע חד־משמעית כי הרעש הבא עד שעה 1 מהתנועה ברחוב איבן־גבירול עולה על הרעש הבא מפאב השופטים.

העובדה שניתנו כמה רשיונות־לילה לפאבים חדשים באיבן־גבירול מגבירה בהם את תחושת־הקיפוח. העיריה, הם אומרים, נוהגת בהם איפה ואיפה.

„בעצם," אומר איציק ברנר, „רוב המסע מתנהל על־ידי שניים־שלושה שכנים, שהחליטו לסגור את הפאב ויהי מה. הם מנסים להסתמך על אישיותו של סגן־ראש־העיריה. הם מפעילים נגדו מסע איומים, הכולל שיחות טלפוניות אנונימיות, שבהן מאשימים אותו בקבלת שוחד, ומקווים שהוא יבהל וילחץ על ראש־העיריה לסגור לנו את המקום."

יצחק כספי סיפר להעולם הזה על חלקו בפרשה:

„אני לא מתערב בנושא, לא כשכן ולא כבעל תפקיד בעיריה. כללית, אני בעד חיים בתל־אביב. זאת עיר ולא כפר. יש צורך למצוא את המכנה המשותף בין חיי־מגורים לבילויים, ודרך משותפת בין מקומות בילוי ובין שכנים הגרים סמוך לעורקים ראשיים. בעיקרון, אינני תומך בסגירת מקומות."

סבלת מאיומים טלפונים מצד שכנים?

„היו שיחות־טלפון אנונימיות, שקיבלתי מכמה אנשים הגרים ברחוב. איני יודע מי הם היו. זה עבר את גבול הטעם הטוב, הן במבחינת השעות שבהן התקשרו והן מבחינת הדברים שנאמרו.

„פעם אחת, כששהיתי בחו"ל, התקשרו לאשתי בשעה 2.30 בלילה, ואיימו שיפרסמו בעיתונים שאני מקבל שוחד מבעלי־הפאב. כל זאת מפני שברצוני להישאר ניטראלי ולא להתערב לטובת אחד הצדדים בסיכסוך."

הגשת תלונה למישטרה?

„לא הגשתי תלונה למישטרה, כי הם לא הזדהו. אך הדברים שנאמרו היו באמת איומים."

האם פאב השופטים יסגר?

„איני יודע. אני לא עוסק במתן רשיונות־עסק, זה לא התחום שלי. הצעתי לבעלי השופטים שיכנסו למיסגרת, ואז אולי יחודש הרשיון."

מלישכת דובר עיריית תל־אביב נמסר, כי הומלץ לסגור את פאב השופטים בהיותו מיטרד לשכנים. „אם השכנים יחתמו על מיסמך שאינם מתנגדים להמשך פעילות הפאב, או העיריה תתרשם שאכן המצב לא מהווה מיטרד לתושבים — תישקל הסגירה שנית."

בימים האחרונים אכן משתדלים איתן ואיציק לא לעורר את כעס השכנים והעיריה. בדיוק ב־1 נסגר הבר. המלצריות מעודדות את הקהל לשלם וללכת, ותוך חצי שעה המקום סגור וריק מעובדיו. לאותם שעדיין רוצים לבלות, לא נותר אלא להחליט לאן ללכת — לטרמינל או לקינג ג'ורג'.

נחום גינת ■

חברים שלי

לא פעם שואלים אותי אנשים זרים, איך אני מצליחה למצוא כל־כך הרבה סיפורים כדי למלא מדור שלם כל שבוע. ממש לא מבינה מה הבעיה. יש לי בעל, שני ילדים, שני חתולים וכמה עשרות חברים. עם מה שקורה למוזכרים למעלה, אפשר למלא שלושה מדורים כל שבוע. רוצים דוגמה?

הם זוג נחמד מאוד. היא קצת שמנמונת והוא שמן נורא. היא עושה דיאטות כל כמה חודשים והוא אוכל ואוכל ואוכל.

אם היא מעירה לו משהו בקשר לממדיו, הוא מקבל מצב־רוח איום ואוכל כיפליים. אז היא החליטה לא להעיר יותר, אלא להקדיש מחשבה עמוקה לנושא ולמצוא טריקים חכמים איך לגרום לו לרצות לרזות.

אמרה שהיא עושה דיאטה ונורא קשה לה, ואולי הוא מוכן להצטרף אליה כדי לעזור לה פיסית ונפשית. הוא אמר שהיא תתחיל, ואם יהיה לה קשה הוא יצטרף. התחילה דיאטת כאסח תוך כדי ההמתנה שהוא יצטרף אליה, עברו שבועיים. היא הורידה 6 קילו ממישקלה והוא אכל עוגה, גלידה סנדוויץ', גולש, שתי בירות והלך לישון.

היא לא נרדמה. חשבה מה לעשות. בבוקר היא אמרה לו שאולי הוא מוכן ללכת איתה לדיקור סיני, היא שמעה שזה נהדר ומרזים מזה פלאים. אמר לה שהוא מפחד פחד־מוות ממחטים ומדקירות. אולי היא מוכנה ללכת קודם, ואם זה לא יכאב הוא יצטרף אליה. הלכה, דקרו אותה, חזרה הביתה וסיפרה שלא כואב כלל והיא לא מרגישה רעב וזה נהדר. הוא נורא נבהל. תיכף הוא הבין שאם ידקרו אותו, הוא לא ירגיש רעב, ואם הוא לא ירגיש רעב הוא לא יאכל, ואם הוא לא יאכל — הוא לא יהנה מהחיים.

היא כבר בחודש השני של הדיאטה. כמעט לא רואים אותה. ירדה 12 קילו. שישה שרצתה לרזות ועוד שישה בשבילו. הוא מסתכל עליה ורואה מה בן־אדם יכול לעשות בכוח־הרצון, וזה מעצבן אותו עד מוות, אז הוא אוכל. עלה בחודשיים האלה 7 קילו נוספים, רק בגללה.

מה זה סימן?

זה סימן שאם יש לך משהו להגיד לבעלך, תגידי לו. הוא לא מבין רמזים, האידיוט.

שיחת חולין

נתנו לי טופס ואמרו לי לכתוב עליו את שמי. רשמתי. דניאלה שמי

אחר כך, אמרו לי, במקום אחר על אותו הנייר, לחתום. חתמתי. דניאלה שמי

„כאן רק חתימה," אמרה לי הפקידה.
„זאת החתימה שלי," השבתי.
„לא. זה השם שלך."
„נכון. וגם החתימה שלי."
„אין לך איזה קישקוש כזה שהוא החתימה שלך?"
„לא."
„נורא משונה," אמרה הפקידה.

פינת בן־יהודה

אתם זוכרים את פינת בן־יהודה, שבה פירסמתי מילים עבריות חדשות לנוחיותכם והשכלתכם?

מן האקדמיה שכחו אותי בחודשים האחרונים ולא שלחו לי אף מילה. אז התלוננתי קצת, והמישלוח הראשון של המילים הגיע.

אסרטיבי — דעתן
ריגרסיה — חסוגה
סימולציה — הדמיה

למה לא שאלו אותי?

פיתאום קם אדם בבוקר ומרגיש שהוא... כלום. שום דבר. בן־אדם לא חשוב. לא מוכר. אף אחד לא מחשיב את דעתו. אף אחד לא שואל אותו ולא מצטט אותו בעיתון. דברים חשובים קורים, אנשים כותבים שיר, אנשים אחרים מגישים תביעות מישפטיות, עיתונאים חשובים מתעסקים בחדשות, מראיינים אנשים חשובים, שואלים לדעתם. האנשים החשובים אומרים שאומנם הם מזדהים עם השיר, אבל מצד שני אסור לעשות הכללות. ואם לאריק איינשטיין יש חשבון עם איזה עיתונאי, קטן או גדול, לא כדאי שהוא יערבב את כל העיתונאים, אבל מצד שלישי צריך להיות חופש הדיבור וההתבטאות ומצד רביעי אולי אפשר לראות בזה הסתה נגד ציבור העיתונאים ומצד חמישי זכותו של אריק איינשטיין לכתוב מה שהוא רוצה כמו שזכותו של העיתונאי...

ואני יושבת לי שעות על יד הטלפון ואף אחד לא מטלפן לי ולא שואל את דעתי ואיך אני מרגישה עם זה, ומה זה עשה לי (שאלה שאני אוהבת במיוחד) ואיך אני רואה את הבעיה באופן פרטי וציבורי. כלום. הטלפון שותק כאילו שהוא מקולקל. אז מה נשאר לי מלבד לדמיין?

ואני מדמיינת לעצמי שהנה הטלפון בביתי מצלצל, ואני מרימה את האפרכסת, וזה נשמע בערך כך:

— הלו, דניאלה שמי?
— כן.
— אנחנו מאד מעוניינים לדעת מה דעתך על השיר של אריק איינשטיין ועל התביעה המישפטית שהוגשה נגדו על־ידי צבי זינגר?
— תגיד, אין לכם כבר במה להתעסק?

הידעתם?

שאפשר היום להשיג בארץ ישראל קוויאר אדום כשר? קופסה בת 50 גרם עולה 12 ש"ח, וקופסה של 100 גרם 24 ש"ח. במעדניות המובחרות, אלא איפה?

* * *

שאחרי שכל המישחות וכל הקרמים וכל ההבטחות לא החזירו לכם את הנעורים, אתם יכולים להתעודד, כי יש דבר חדש. קוראים לו פריי־אויל — שמן הנעורים. קונים אותו בבתי־המירקחת תמורת 38.30 ש"ח, מורחים על הפנים, מעסים את הפנים ומחכים לנעורים. מי יודע, אולי מרוב קריאות הם יגיעו.

* * *

שחברת כרמל מיזרחי התחילה לשווק — (בינתיים רק למיסעדות, פאבים ובתי־קפה) בקבוקים אישיים של יינות תוססים. יינות תוססים אינם נשמרים לאורך זמן לאחר פתיחת הבקבוק, אומרים המומחים, ולכן במיסעדה לא ימכרו לך כוס אחת של יין. עכשיו ימכרו בקבוק קטן שמכיל כוס אחת.

* * *

ש778 בית־יצחק ייצרו והוציאו לשוק בימים אלה סידרה של תבשילים מהירי הכנה בשם טובשילים. תבשיל אורז עם פירות, תבשיל אורז צימוקים וצנובר, תבשיל אורז עם ירקות ופטריות, מג'דרה, ותבשיל פסטה ברוטב עגבניות. כל שקית במישקל 175 גרם מספיקה, לאחר הבישול כמובן, לשלוש־ארבע מנות. מחיר לצרכן 1.79 — 1.93 ש"ח. טעמתי את כולם, והם מצויינים.

יש מי שעושה את העבודה

אני לא יודעת איך זה אצלכן, בעניין אנינות־הטעם, אבל אני מוכרחה להגיד שבאמת בשנים האחרונות מאוד התפתחתי. עד לפני 10 שנים, המשקה הכי חריף ששתיתי היה בירה שחורה. אחר־כך, כשכבר ממש התבגרתי ואפילו נהייתי אמא, הסכמתי לשתות פעמיים בשנה ורמוט עם קרח. הטעם היה די בסדר, אבל מה שהיה שיגעון ממש זה להחזיק ביד כוסית לנענע אותה קלות ולשמוע את שיקשוק הקוביות. אוח, ההצלחה!

אחר כך התבגרתי עוד יותר והוזמנתי לעוד יותר מסיבות ואירועים, ופגשתי המון אנשים מושחתים שרצו להוריד אותי מדרך הישר והציעו לי ויסקי, וודקה וקוניאקים למיניהם. אבל אני מעולם לא נשברתי. במיוחד לאור העובדה שרק הריח של שלושת המוזכרים מעלה גרם לי צמרמורת ואובדן־ההכרה.

ואל תחשבו לרגע שזה קל ללכת לכל מיני מסיבות ותמיד להיות חריגה. כמה פעמים יכול בן־אדם להגיד לבר־מן „מיץ עגבניות בלי כלום, בבקשה".

ואז, יום אחד, בארוחת־ערב נהדרת, אמרו לי שזה בלתי־אפשרי שאני לא אשתה יין עם האוכל.

נו, אז אם זה בלתי־אפשרי — שתיתי. היה דווקא טעים מאוד. נכון שישנתי אחר כך יומיים רצוף, אבל שינה זה בריא. מאז עברו שנים והיין נכנס לרפרטואר המשקאות שלי בכבוד גדול. אני קונה יין, אני מגישה יין לאורחיי ואני אפילו שותה יין. אבל מה? כשמתחילים לדבר על חברות־יין ועל סוגי־יין ועל שנת־הבציר וסוג פקק־השעם, אני שוב מרגישה אבודה לגמרי. לך תדע איזה יין נחשב עכשיו הכי טוב? בהתחלה דווקא ניסיתי להגיד שאני מעדיפה יין אדום, אבל אחר כך הסבירו לי בשקט שזה כמו להגיד שאני אוהבת גבינה צהובה. וכל מטומטם, אפילו כמוני, יודע שגבינות צהובות יש 200 סוגים, רק בארצנו, וההבדלים ביניהם רבים מאוד.

עכשיו דווקא הצילו אותי. פתחו משהו שנקרא מועדון היין. במועדון הזה משתתפים כל מיני יודעי דבר שעוברים בין כל היקבים בארץ, טועמים מכל החביות, יושבים בישיבות ומחליטים מה היין הכי טוב לריבעון זה של השנה.

אז היינות הנחשבים בריבעון זה של שנת 1987 הם: 1. יין לבן חצי־יבש, בציר 1986 של יקבי כרמל. 2. יין אדום קברנה סוביניון בציר 1983, של כרמל. 3. יין לבן סוביניון דן, בציר 1986, יקבי מונפורט. 4. יין אדום תבור, מזן קריניאן, בציר 1985 מיקבי אליעז. 5. ריזלינג יבש. בציר 1986 של יקבי הברון.

נא ללמוד את זה בעל־פה לפני שאתם הולכים לפגוש אנשים תרבותיים, כמוני, שיודעים.

מיסעדה במתנה
לבן ★ קוויאר לנערת־יש־
ראל ★ חתן וכלה בצבע בלונד

מדונה היתה שם

החתן והכלה נראו כלקוחים מתוך וידיאו־קליפ לתקליט של מדונה. הזוג הצעיר המורכב מהמאפר **ירין שחף** ואשתו **נאווה**, התחפשו ביום חתונתם לדמויות קולנועיות ידועות. נאווה, שמרבית השנה היא שחורת־שיער, וכנ"ל גם בעלה, ירין, צבעו את שיערם והתאפרו בהתאם. נאווה נראתה ככפילתה של הזמרת מדונה, וירין נראה כאחיו הצעיר של השחקן דון ג'ונסון.

רוב האורחים היו בני־מישפחה וקרובים שונים, אך בקצה הרחוק של האולם השתכנו החברים הצעירים והפריקים של בני־הזוג, כמו הגרפיקאי **ליאור היקרי**, המעצב **טל לנדמן**, שתיכנן את ביגדי הזוג, והדוגמניות **חני שטיינר** ו**רונית יודקביץ**. אחרי שבוע־דבש בטבריה, הזוג המאושר אינו חוזר להוליווד, אלא לדירה צנועה בתל־אביב ולעבודה.

חנה אורדן יפהפיה בת 32, ה... לשמור על יחסים ... לשעבר, ראובן רכס (מימין), שגם נשאר ידי...

שרה מילר בשימלת־ערב בעלת מחשוף נדיב ביותר, שחשף חזה זקוף להפליא, עוררה את קינאתן של נשים אחרות במסיבה. מילר, שיש לה בן שמלאו לו 20 ובעל חתיך וצעיר, נראתה במיטבה.

דפנה שוקר צלמת וסטודנטית באה בחברתו של הצלם אלדד מאסטרו ועשתה הרבה רעש. שוקר גררה חלק מהעייפים לרחבת־הריקודים, השתעשעה במחולות כעשר דקות, ואז עזבה.

פגישת מחזור

טקס בר־המיצווה של **שחר רכס**, בנה של נערת־ישראל לשנת 1972 וסגנית ראשונה למיס תבל, ועורך־הדין **ראובן רכס**. שנערך במלון דניאל בהרצליה־פיתוח. היה אירוע מרשים ואלגאנטי, ששימש מיפגש לכל היפים והיפות שאיכלסו את טורי־הרכילות והמסיבות בשנות השיבעים. בין קוויאר רוסי לאילתית ושמפניה ושמלות־ערב מהממות, נראו דמויות רבות שנעלמו מהשטח: **ריטה שובס**, אשתו של **ראובן שובס** איש־עסקים עשיר, לבשה חליפת מיני מפאריס, האופנאית **ג'קי בינג** הרשימה בחליפת פאייטים מנצנצת. **ארל'ה בן־אהרון**, בעבר מבעלי הדיסקוטק קיסר וכיום יהלומן, בא מבלגיה, בחברת אשתו **מאיה**, איש־העסקים **אלי אפרתי**, ששמו נקשר בשוד־הכספות הגדול בלונדון, ישב בחברת אשתו ובנו, ושמר על פרופיל נמוך.

יפה אלפרסון וגלית ורטהיי... תחושה של ... והבנות סבלו מכך. כשהוצע להן לפשוט ...

ניסים גרמה הזמר העדיף ... מההמולה בפני... (בתצלום משמאל) באה במחשוף נדיב, ...

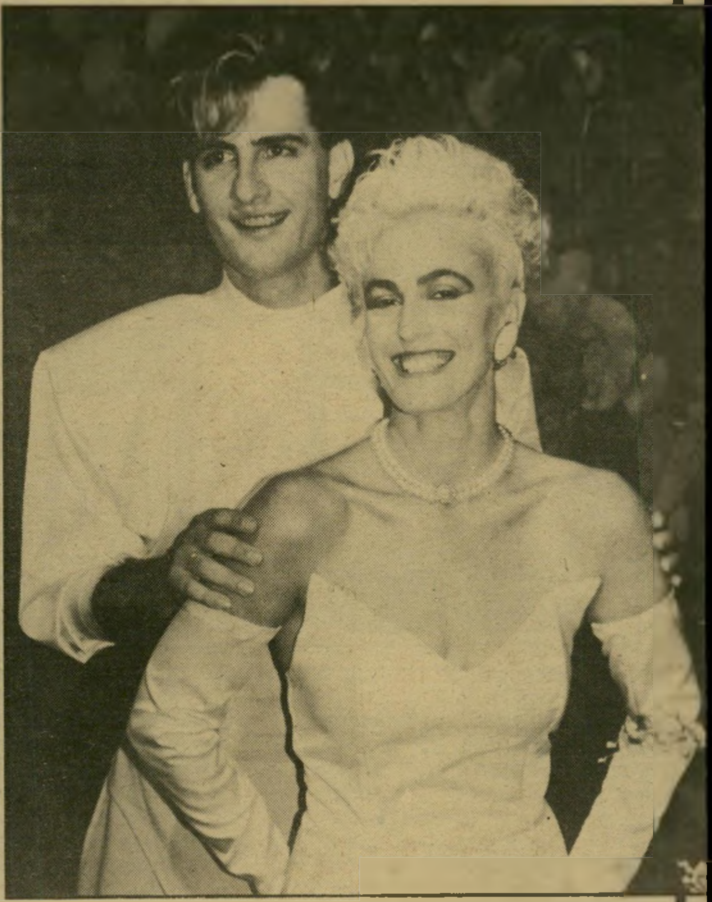

ירין שחף מחבק את אשתו הטריה, נאווה, שהתחפשה לזמרת מדונה, אך סירבה לשיר. נאווה שחורת־השיער, שצבעה את שיערה לבלונד, התקשתה לרקוד. בתצלום משמאל: אפי כהן, בחברת דפנה שוקר.

יהודית נגר שמשתלטת באיטיות על חיי־הלי־לה של תל־אביב, כאשת יחסי־ציבור, נראית בכל האירועים. הדוגמנית הסוערת מנסה ללמד את קארין דונסקי המאופקת איך להיראות פרובו־קטיבית ולמשוך את תשומת־לב הצלמים. דונסקי החליטה לנסות וחשפה רגל חטובה. נגר סיפרה על נסיעתה הקרובה.

ה לכולם שניתן
בים עם הבעל
ל בעלה הנוכחי,

הפסיכיאטר יוסי צימרמן (משמאל). ארדן לבשה שימלת־ערב פאריסית, שהשאילה מידידה רק לצורך האירוע, שחשפה את גבה עד המותניים ובחלקה הקידמי היתה עטורת־נוצצים.

אמריקאים בסיגנון הצרפתי

מה עושה אדם עשיר מאוד, שיש לו עסקים חובקי עולם, כשהוא רוצה להעניק לבנו מתנה? מקים למענו מיסעדת־פאר. זה בדיוק מה שעשה **מישל אזוגי**, איש־עסקים ישראלי שבנה את המיסעדה מנהטן, ומסר את ניהול המקום לבנו **משה**.

זה שהמיסעדה עלתה מיליון דולר, לא עיניין איש. החוגגים באו לשתות ולאכול ולהתפנק. כמעט אלף איש, חלקם מאלה שלא הוזמנו לחתונת וכסלר־ספקטור, ואחרים שהיו בחתונה, השתעשעו במקום הגדול. **חיים כהן**, נשיא חברת האופנה דניאל אקסל, הגיע במיוחד מניו־יורק, וריכז הרבה תשומת־לב באישיותו התוססת. הדוגמנית **שלומית אמיר נתנה** כניסה מרשימה בשימלת־ערב אורי־גינאלית של האופנאית סוניה ריקאל.

ולבשו לצורך העניין בבגדים שנועדו לתת
צרפתי, אך הבגדים היו מיושנים וכבדים,
ם, גיחכו במבוכה וכמובן סירבו בכל תוקף.

מרים גבריאלי השחקנית, נראתה מהור־הרת במסיבה. זאב הלפ־רין מאירגונית (במרכז) הבטיח לה נשיקה, אם היא תחייך. גבריאלי הסכימה. חברתו, הבימאית אלה אלתרמן (משמאל), לא נשארה חייבת, והעניקה נשיקה לאחד מידידיה. לחבורה העליזה הצטרפה גם מיקי אמדורסקי.

ת ויסקי בחוץ
עירית אטיאס
עורר התפעלות.

כתב: זהר אהליאב, צילם: צבי טל

„צמח-בר זה אני!"

סי עם מכנס בביתה
„למה לסבול בגלל הקריירה של אבא?"

„אני חייתי ביניכם כמו צמח־בר" — מילים שכתבה רחל שפירא, הלחין נחום („נחצ'ה") היימן. השיר היה להיט ענק.

„השיר הזה עליי", אומרת סי היימן, בתו של נחצ'ה. „אבא הלחין את השיר וחשב עליי. צמח־בר — אין הגדרה יותר מתאימה לי. אני זוכרת כשהוא הלחין את השיר. הייתי בת 12, היה לילה גשום וקר בדירה שלנו בלונדון, אבא ישב ליד הפסנתר ואני עמדתי לידו ובכיתי. גם הוא בכה. הלחין ובכה. למחרת עליתי על מטוס וחזרתי לארץ לבדי."

השבוע ייצא תקליט הבכורה של סי בת ה־26. דרך ארוכה וקשה היא עשתה מאז אותו הלילה בלונדון, לפני 14 שנה.

את רוב המילים והלחנים בתקליט היא כתבה בעצמה. „אלה לא שירים על תותים וקצפת", היא אומרת. לשירים שלה יש אמירה אישית וחברתית, תקליט שהוא פיסת־חיים של סי היימן.

סי אשה יפה. בתמונות היופי עובר פחות, בחיים יותר. יש לה תנועות־ידיים רכות, עיניים בהירות, שקופות כמעט, הן אומרות ומספרות ללא מילים. הקול שלה, שלא כמו בשירים, מלטף, חם, עוטף. אפשר להביט לה בעיניים ולהקשיב שעות לקול הנפלא הזה, להתמכר לו.

היא נולדה בקיבוץ בית־אלפא. כשהייתה בת 6 ארזה מישפחתה מיזוודות ונסעה לצרפת לפאריס.

„אבא רצה לעשות בחוץ מה שהוא לא הצליח לעשות פה, הקריירה שלו הגיעה כאן למבוי סתום, הוא לא היה יכול להתפתח עוד. גם בקיבוץ הערימו על דרכו קשיים, לא התחשבו בו, היו משבצים אותו בתורנות־חליבה ובלילה הוא היה כותב שירים. היום הם מצטערים על זה שלא עזרו לו יותר. עד עכשיו הם אומרים בגאווה שנחום היימן בא מקיבוץ בית־אלפא."

היא הרגה את ישוע!

ההתאקלמות של סי בצרפת היתה מהירה. „למדתי שם בבית־ספר ישראלי עם אחותי הגדולה בילי (כיום מעצבת־בגדים מצליחה מאוד), והשתלבנו שם יופי.

„לאבא היה נורא קשה. אז לא ידעתי את זה, לא הבחנתי, רק היום אני מבינה כמה היה לו רע. הוא חי בשני עולמות. כלפי הבית הוא הראה שהכל בסדר, הוא רצה שיהיה לנו טוב ולא סיפר לנו על הקשיים בקריירה. אחרי שלוש שנים בצרפת החליט אבא שפרק חוץ־לארץ נגמר ואנו חוזרים לארץ.

„באותה תקופה רצה טדי קולק להקים בירושלים שכונת־אמנים, והוא מכר בשכונת אבו־טור בתים זולים לאמנים, ואבא קנה. ארזנו מיזוודות, סידרו לבילי ולי מקום בבית־ספר בירושלים, והתכוננו לחזרה לארץ.

„כמה ימים לפני הנסיעה אסף אותנו אבא במיטבח והודיע לנו שהתוכנית שונתה: לא חוזרים לארץ אלא נוסעים ללונדון, כיוון שהוא קיבל שם הצעת־עבודה. ככה זה בשאו־ביזנס, הכל בא בהפתעה."

בהיותה בת 9 היא עברה לאנגליה, בלי לדעת מילה באנגלית." אז החלה התקופה הגרועה בחיי. בילי, שידעה אנגלית, התקבלה לבית־ספר ברמה גבוהה. אותי לא קיבלו שם. בלית־ברירה נרשמתי לבית־ספר לפליטים, ככה אני קוראת לו. למדו שם כל מיני בני־מיעוטים ברמה הכי נמוכה, כושים וערבים, ואנגלים משכבות נחשלות.

„היתה בבית־הספר אנטישמיות עצומה, כולם שנאו את כולם, אבל כולם ביחד היו נגד היהודים.

„סבלתי מהשפלות, מקללות ואפילו ממכות. בבית־הספר הייתי „יהודיה דפוקה", וזה שבר אותי. הפכתי מילדה מאושרת וחייכנית לילדה שבורה ומדוכאת שנאתי את בית־הספר ואת אנגליה.

„התחלתי לכעוס על אבא, להיות ממורמרת, שאלתי את עצמי למה אני פה בכלל, מה אני עושה פה, למה בגלל הקריירה של אבא אני צריכה לסבול. שאלתי מה הם עושים לי, ההורים שלי, איך הם יכולים לתת לי לסבול ככה?

„אבא חיפש את עצמו, אבל הוא לא היה פריק בן 20. הוא היה נשוי ואב לשתי בנות מתבגרות. היום הוא מודה שגם הוא לא ידע מה הוא עושה שם בדיוק.

„עם כל הכאב שלי התחלתי לכתוב טקסטים. על מוסיקה עוד לא חשבתי, כתבתי רק מילים עם המון כוח וכאב. הייתי בסך הכל בת 10, אבל מרירה וכואבת כמו אדם מבוגר."

מיכל היימן

סי ו„להקה מקומית"
„אין לי עוד כוח למועדונים"

אבא ירד מהארץ כדי להצליח כמלחין בחו"ל. היא חזרה לבדה בגיל 12. במשך את הוריה רק פעם אחת. תקליט חדש מבטא את תחושות הכאב

מוטי קמחי

סי לפני שנתיים, לפני שינוי התדמית
שיער ארוך, גרבי־רשת

שלוש שנים היא החזיקה מעמד באנגליה, עד שהרגישה שהיא לא יכולה לשאת עוד את הסבל. „יום אחד ישבתי בכיתה בשיעור־דת. המורה לימדה על ישוע, ופיתאום הילדים התחילו להצביע עליי ואמרו: „זו הרגה את ישו! ואז המורה אמרה: „נכון, אבל צריך לסלוח ליהודים".

„קמתי וברחתי מהכיתה. הרגשתי שאפילו המורים בבית־הספר נגדי. ברחתי ממררת בבכי לתחנת־הרכבת והסתובבתי שם שעות כדי להירגע. את כל הכסף שהיה לי הוצאתי על מישחקים אלקטרוניים.

בלילה מאוחר חזרתי הביתה, והודעתי לאמא ואבא שאני לא חוזרת עוד לבית־הספר הזה.

באותה תקופה היה לאבא ג'וק חדש בראש: הוא רצה לפתוח אולפן - הקלטות, ולא הסכים לחזור לארץ. כל הלילה דיברנו, ובבוקר החלטנו שאני אחזור לבד לקיבוץ, ואבא והמישפחה יגיעו בתוך שנה לארץ."

סי בת ה־12 באה לבדה לקיבוץ. הניתוק מההורים התארך לעשר שנים.

גם בקיבוץ הרגישה סי כנטע זר, לא הסתדרה.

„בצרפת היינו ישראלים, באנגליה צרפתים וכאן בקיבוץ הייתי אנגליה, צמח בר. המיפגש המחודש עם הקיבוץ היווה לגביי הפתעה. אני חזרתי בג'ינס משופשף, שרשרות־צמידים ווקמן עם מוסיקת רוקנרול. הילדות בקיבוץ הלכו במיכנסי־גומי ושמעו את חווה אלברשטיין.

„שוב הייתי בודדה ולא שייכת. חיכיתי כל הזמן שהשנה תיגמר והמישפחה תחזור לארץ.

„יום אחד קיבלתי מיכתב מחוץ־לארץ. פתחתי אותו בהתרגשות, בפנים היה מיכתב מאבא. הוא כתב לי שהאולפן הצליח והוא לא חוזר לארץ. הוא ביקש שאבוא אליהם לאנגליה. בקיבוץ היה לי אומנם חרא, אבל ביחס לסבל שסבלתי באנגליה זה היה ממש גן־עדן. אמרתי לעצמי שלסבל של אנגליה אני לא חוזרת, והחלטתי להשתנות, להיות כמו כולם בקיבוץ ולהתקבל לחברה.

„אני זוכרת איך זרקתי את הבגדים שלי - הורדתי אותם במובן הפיסי של המילה - וניסיתי להיות כמו כולם. כלפי חוץ זה הצליח, אבל בפנים סבלתי.

כתבתי אז שיר „אני מורידה את עלי־הכותרת שלי ונהפכת לקוץ". ככה הרגשתי. אבל ביחד עם הוויתור הזה, הרגשתי בפעם הראשונה בחיים שהנה יש מעגל שאני שייכת אליו.

שרפה מיצנח

למרות שהתקבלה סוף־סוף לחברה, צבטו בלב הגעגועים להורים. הגעגועים לא הירפו, צרבו עד כאב.

בכל פעם שהיתה מצטרפת לחברה לארוחת־ערב ביתית עם ההורים, היה ליבה נצבט מקינאה. „כל פעם אחרי ערב כזה הייתי בוכה המון. הכי קשה היה לי בשבתות וחגים. שנאתי שבתות וחגים, כולם היו עם המישפחות ואני לבד."

ארבע שנים נמשכו החיים שאותם היא מגדירה „הרע במיעוטו". הגעגועים להורים הפכו להשלמה כואבת. היא למדה לחיות עם הכאב והצער, והפכה להיות כמו כולם.

כשהיתה סי בת 16, חזרה אחותה בילי לארץ. היא התגוררה בבית בירושלים.

„כשבילי חזרה, נשברתי. פיתאום, כל הגעגועים החבויים שטפו אותי בסערה. למרות הטוב היחסי שהיה לי בקיבוץ, ארזתי שוב מיזוודות ועברתי לגור עם בילי בירושלים.

„המעבר הזה לירושלים שינה אצלי הכל. בגלל המעבר הזה אני שרה היום. פיתאום כבר לא הייתי במיסגרת הכופה של הקיבוץ, שוב יכולתי להתלבש כמו שאני רוצה, להאזין למוסיקה שאני רוצה, להיות אני. פרצתי את כל המיסגרות שנכפו עליי בקיבוץ, אהבתי את התקופה הזו."

אבל גם התקופה הזו לא ארכה זמן רב. אחרי שנה החליטה בילי שמקומה לא כאן, היא נסעה לארצות־הברית כדי ללמוד אמנות. סי נשארה שוב לבדה.

„אני מקווה שזה לא נשמע טראגי מדי", היא מחייכת, „זה לא סיפור־ילדות, לא היתה לי ילדות בכלל. במשך שבע שנים ראיתי את המישפחה שלי פעמיים.

„היום אני יודעת שהגירושין של אמא ואבא היו בגללי. אמא כעסה על אבא שבגללו נפרדנו. „בגללך אין לי בת", היא אמרה לו.

„בכל זאת היא הלכה אחריו ועשתה מה שהוא רצה. אבא הוא אדם דורשני מאוד, 25 שנה אמא היתה אשתו־של, היא היתה הצל שלו ועשתה את זה מרצונה. רק אחרי שהם התגרשו היא התחילה לחיות."

בגיל 17 היתה סי למורת־הבדידות שוב לבדה. הפעם בדירה בירושלים. „הלכתי ללישכת־גיוס, אמרתי להם שיש לי צרות וביקשתי שהם יגייסו אותי. הלכתי לבחינות של להקה צבאית, ולא קיבלו אותי. טענו שאני שרה רוקנרול, ואין לזה מקום בלהקה צבאית.

אם לא עזר לי שאני הבת של נחום היימן? לא סיפרתי את זה, לא רציתי שיקבלו אותי בגלל אבא, והם לא ידעו שאני הבת שלו."

סי ליד המחשב הביתי
„כל חברות־התקליטים השיבו בשלילה"

בצבא היא היתה מקפלת מיצנחים. יש למיקצוע הזה הילה של זוהר, אבל זה סתם משעמם. כל היום יושבים ומקפלים מיצנחים. אוי, איזה שיעמום!

„במהלך העבודה היה אסור לעשן, אבל אני לא יכולתי להתאפק. יום אחד הדלקתי סיגריה קטנה, ועם המזל שלי שרפתי מיצנח. היה לי מישפט וישבתי שבועיים בכלא.

„נשברתי. רציתי להשתחרר מהצבא ולעזוב את הארץ, אבל החלטתי שהפעם אהיה חזקה, שבפעם הראשונה בחיים שלי אגמור משהו בצורה נורמאלית, כמו כולם."

ואז היא אומרת בגאווה בלתי־מוסתרת: „קשה להאמין, אבל עשיתי את זה. גמרתי שרות צבאי מלא כטוראית אמנם, כמו שהתחלתי — אבל גמרתי: טוראית סי היימן."

במהלך השרות הצבאי עברה להתגורר בתל־אביב. באותה תקופה החלה בתל־אביב פריחת המועדונים. סי, שבמשך כל השנים נתנה לרגשותיה ביטוי בשירים במחברות שמצאו דרכן למגירה, החלה לשיר בליווי הגיטרה.

בהתחלה שרה לחברים בבסיס. „רציתי לראות איך הם יקבלו אותי. קיבלו אותי נהדר." מאוחר יותר, עם השיחרור, הצטרפה ללהקות רוק וגל

שי כרם, צילם: צבי טל ■

(המשך בעמוד 30)

גרשון קניספל

בעיקבות מאיאקובסקי על פני ברית־המועצות

גרשון קניספל, צייר, פסל וחבר תנועת הידידות ישראל – ברית־המועצות, זכה למה שנשמע כאגדה: „מסע פתוח" על פני ברית־ה־מועצות, בעיקבות משורר המהפכה הגדול ולאדימיר מאיאקובסקי. כל זאת, בחסות השילטונות הסובייטיים שפתחו לפניו ארכיונים וגינזכים והגישו לו כל עזרה אפשרית בפגישות עם סופרים, אמנים ואחרים שעימם ביקש להיפגש.
בשבועות הקרובים יתפרסמו במדור זה רישמי המסע שלו.

גם האמן היוגוסלאווי־אמריקאי כריסטו לא היה מצליח לפרוש תפאורה על פני ארץ ענק זו, מטאלין האסטונית המשיקה לפינלנד ועד לבאקו שבקווקז, על שפת הים הכספי. גם לוא נעזר ביריעות ניילון גדולות פי אלף־אלפים מאלה המ־שמשות אותו לכיסוי יערות, גשרים ובנייני־ענק.

„גילוי רוסיה" חדש זה שלי נתאפשר תודות לאריבותם ולמאמציהם של מארחיי הסובייטיים, אנשי המחלקה לקישרי־חוץ של ברית־המועצות אשר תיכננו בשבילי, על־פי בקשתי, מסע הרפת־קני בעיקבות משורר המהפכה הנערץ ולאדימיר מאיאקובסקי. המשורר, בן למישפחה רוסית, נו־לד בעיירה בשם „בגדדי" (כן, בדומה לשם בירת עיראק) במחוז קוטאיסי שבגרוזיה. לאחר מותו/התאבדותו בשנת 1930 הוסב שמה של העיירה למאיאקובסקי, וכך היא נקראת עד היום.

לפיכך, כלל מסעי את גרוזיה, את באקו, בירת אזרבג'אן ארץ הנפט, את מוסקווה, אליה הגיע מאיאקובסקי בשנת 1906, עם אמו ושתי אחיו־תיו, משהתייתם מאביו והוא בן 13 בלבד. וכן את לנינגראד, אז עוד פטרוגראד בשמה, אשר בה פגש המשורר באנשי־רוח ואמנים רבים, דוגמת הצייר הנודע איליה רפין.

ביקוריי באתרי ההנצחה ובמוסיאונים המוקד־שים למאיאקובסקי, הן בעיירת מולדתו והן במו־

הבסיליקה בכיכר האדומה, רישום גרשון קניספל

סיאון הנקרא על שמו שבכיכר דג'רז'ינסקי אשר במוסקווה, וכן באתרי ההנצחה בלנינגראד, הפגי־שו אותי עם מיטב יצירותיהם של מאיאקובסקי וחבריו: משוררים וציירים מ„חזית הלף" (חזית השמאל) שעימה נמנו כמה מן הטובים והמקוריים שביוצרי התקופה.

החבורה כולה פעלה במיסגרת קבוצת ה„רוס־טה", הסוכנות הטלגראפית הרוסית שקדמה ל־סוכנות טאס, ונוסדה על־ידי מאיאקובסקי. בתע־מולתם בשירות המהפכה, הם הציגו את עבודו־תיהם המכוונות להמונים בחלונות־הראווה כחו־צות מוסקווה מייד לאחר המהפכה. במוסיאון ה־מוסקוואי מוצגים צילומים וכרזות של ה„רוסטה". בכמה מן הצילומים נראים משוררים וציירים פו־טוריסטיים נודעים כשהם רכונים סביב דמות־הע־נק של מאיאקובסקי, בעת שזה מוליך בביטחה את מיכחולו על פני הנייר. שהרי היה האיש גם צייר גם משורר.

כאן שמחתי לגלות את שרידי יצירותיהם של חלוצי האמנות המהפכנית הסובייטית. אנשים כקאזימיר מאלביץ', אלכסנדר רודצ'נקו, ליובוב פופובה, נתן אלטמן ואף מארק שאגאל, שכיהן זמן־מה כקומיסר לאמנות בעירו ויטבסק. כולם אמנים ששמם הולך לפניהם. כאן גם מצאתי את עבודותיהם של בורליוק, הוא דויד דוידוביץ', את ליסיצקי, הוא לאזאר מרקוביץ', ואת ואסילי אר־מילוב. מקובל היה עליי מכבר שהקובופוטוריזם — הצירוף הרוסי של פוטוריזם וקוביזם — עלה בחדשנותו ובהישגיו, וכן בחיבור שחיבר חלל, תיעוש, שירה וטיפוגראפיה, על כל מה שהשיגו עמיתיו בארצות אחרות. בעיניי היו אנשים אלה מבשריה הראשונים והאותנטיים של המולטי־מדיה, מיכלול האמנויות, כפי שהוא מכונה בי־מינו.

וכך צירפתי במסעי אחד לאחר פירטי מידע, יצירות, צילומים, תעודות ומיסמכים למעין תש־בץ מרתק המציג באור נכון יותר את חידושי האוונגארד המערב־אירופי של אותם ימים. מעל כולם מיתמרת דמותו של המשורר־האמן ענק־

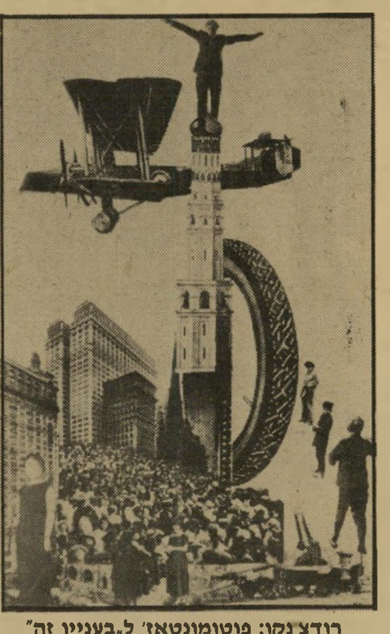

רודצ'נקו: פוטומונטאז' ל„בעניין זה" של מאיאקובסקי (1923)

הקומה (גובהו היה 195 ס"מ), שבקולו הרועם היה מהסה כל מי שניסה לבלום אותו.

ואף־על־פי־כן הוכרע גם מנהיג זה של האוונ־גארד הרוסי תחת חתירותיהם הבלתי־נלאות של קומיסרים ננסים, אותם הצמיחה כאן הביורוק־ראטיה הממוכנת והמשומנת כהלכה, שעינה הי־תה צרה בהישגיהם הנפלאים של מעצבי „אמנות המחר." אותם אמנים שעד עצם היום הזה עדיין לא השכיל איש להעמיד להם דור המשך רצוף.

מעוף מטורף ובועת אוהל

עתה, משנתגלתה היריעה לעיניי בכל עושרה המרתק ובכל עוצמתה, גיליתי גם את הקשר שלה אל מקורות העבר. והללו אינם חבויים אי־שם, אלא מוזדקרים בגאווה לעיני כל הבא בשערי מוסקווה. בראשם, במקום הכבוד, ניצבת הקתד־רלה־בסיליקה של מוסקווה על כיפותיה המחו־צפות, הניצבת במרכזה של הכיכר האדומה ליד חומת הקרמלין. זו הוקמה למעשה על־ידי הצאר איבאן המכונה „האיום" במאה ה־13, כדי להנציח את אחד מנצחונותיו. שלושה־עשר מרבי־האדרי־כלים והבנאים שיצרו את המיבנה הנפלא הזה הוזמנו אל הצאר כתום עבודתם — כך מפי הש־מועה־המסורת — ונשאלו אם היו מסוגלים לח־זור על הישגם במקום אחר, אולי אפילו בצורה מושלמת עוד יותר. לרוע מזלם דיברה גאוותם המיקצועית מתוך גרונם כשהשיבו בחיוב. שכן הצאר לא המתין הרבה עד שציווה לנקר את עי־ניהם, כדי שלא יוכלו לחזור על יצירתם המופ־תית בשנית...

ראיתי את הבסיליקה לראשונה לפני כשלו־שים שנה, ומאז אני נמשך אליה בצורה מאגית. אני מרותק למעוף המטורף והחופשי של עיצוב האורנמנטיקה העשויה צורות פירחוניות שיוצ־רות ריקמה גלית הצומחת כלפי מעלה; לכל קטע בכיפות יש אופי וריתמוס מקורי משלו, וכולן יחד מצטיינות ברכּות ובקטיפתיות. כיום ניתן לקבוע בוודאות שלבסיליקה שמורה זכות הראשונים של מה שמכונה בלשון ימינו „הפיסול הרך."

נשאלת השאלה מה לקובופוטוריסטים וחברי ה„לף" המהפכני בראשות מאיאקובסקי, ולבסילי־קה? כאן אענה רק תשובה חלקית. כאמור, הפ־עילות במיסגרת ה„רוסטה" כללה גם קישוט חלונות־ראווה בכרזות ובציורים. לצורך זה הש־תמשו אמני ה„רוסטה" בשאבלונות, ממש כדרך שמעטרי הבסיליקה השתמשו אף הם בתבניות־אב מאותו מין לביצוע עיטורים חוזרים על גבי חלקי הטיח התחתונים.

הרוח המרדנית ושוברת־המוסכמות של החבו־רה באה, לעומת זאת, לידי ביטוי בתערוכת־הקבע המוצגת בבית מישפחת מאיאקובסקי במוסקווה. כאן מתגלה, למשל, מוצג שנוצר לפני כ־70 שנה. המדובר בבועה שקופה, מעין מעטפת אוהל נייי־דת, המסוגלת ללוות את האדם בכל אשר יילך.

פרוייקט זה, שנתקל כצפוי בליגלוג בזמן הי־ווצרו, הוצג לאחרונה כהמצאה מהפכנית פרי תיכנונו של צוות יפאני דווקא. התערוכה בביתם של ה„מאיאקובסקים" מוכיחה, כי הורתו ולידתו של הרעיון לפני 70 שנה, אלא שאז גם נגנז.

חומת־מגן אנושית

וכך מהווה הבסיליקה שבכיכר האדומה הוכחה חותכת לכך, שלכל חידוש באמנות, לכל ביטוי של מרדנות אותנטית ומלאת תוכן, יש כוח הי־שרדות בתנאי שהוא יונק משורשים מקומיים קדומים. גם רדיפות של צמאי שררה וביורוק־ראטים למיניהם, שימיהם כימי עולם, לא יכלו

ולדימיר מאיאקובסקי (1924)

לחסל חיסול של ממש את יצירות האמנות של התקופה הגדולה. הם עדיין קיימים בזכות עצמם, ואילו את זרועות התמנון העסקני מנסים עתה לקטוע בברית־המועצות.

עמיתו של מאיאקובסקי, המשורר סרגי יסנין (יליד 1895), הפייטן הנפלא אשר שם קץ לחייו במלון „ניבה" שבלנינגראד בשנת 1925, הותיר אחריו את אהובתו־גרושתו, איזאדורה דאנקן, ה־רקדנית המהוללת, חלוצת המחול המודרני ה־„חופשי", וכן צוואה בת שורותיים:

בחיינו לא חידשנו מאומה על המוות,
אך לחיות זו משימה קשה שבעתיים

ששים־ושתיים שנה מאוחר יותר, אני עושה את דרכי אל „הארמונות שעל פלגי מים", קרי ללנינגראד, ברכבת־הלילה ממוסקווה הנוסעת הישר אל „לילותיה הלבנים" של העיר הנודעת ביופיה. בלילות אלה, ששיאם בימים שבין מחצית יוני וראשית יולי, שוקעת השמש בחצות־הלילה, והדימדומים שבעיקבות השקיעה נמשכים עד לשעה 3 לפנות בוקר, שאז כבר חוזר ומפציע השחר.

לפתע אני נתקל בשרשרת סטודנטים וסטו־דנטיות לנינגראדיים הסובבים את אותו מלון „ניבה" כשהם אוחזים זה בזרועות זה, צולבים את ידיהם כחומת־מגן חיה ומונעים בגופותיהם בעד ה„בולדוזרים" (כאן הם נקראים בשם שונה) של המע"ץ הלנינגראדי מלעלות על המלון. על הרי־סת הבניין הורו קברניטי העיר בטענה שברצונם להקים במקום בניין תיאטרון נוסף. „ניט"!" שוא־גים הסטודנטים, „הבולדוזר לא יעבור! את זיכרו של יסנין שעשה כאן את שעותיו האחרונות לא תעקרו!"

לא ראיתי את הסטודנטים התל־אביביים צוב־אים בהמוניהם על בניין גימנסיה הרצליה שעה שבולדוזרים עלו עליה למחותה מעל פני האדמה, בהכשירם את הקרקע ל„מיגדל שלום" המבעית בהתנשאותו השחצנית מעל הסביבה. לא ראיתי את הסטודנטים החיפאים מקיפים את „גן האם" כדי ש„הריאה הירוקה" האחרונה ששרדה בנוף העירוני של מרכז הכרמל לא תפנה את מקומה לקריקטורה סרת־טעם של גאודי — האדריכל הספרדי האכסצנטרי הנפלא.

כאן, בלנינגראד, מצטטים עתה סטודנטים נר־גשים את דיברי תשובתו המחורזת של מאיא־קובסקי לצוואת עמיתו המתאבד:

לא יקשה למות בתבערת חיינו —
אך לבנות חיים קשה פי כמה וכמה

אנאטולי לונאצ'ארסקי (1933־1875), הקומיסר ושר־התרבות הסובייטי הראשון, שפעל לצידו של לנין; דרמטורג נפלא בזכות עצמו, מבקר תיאטרון חד־לשון ומצפן לאנשי־הרוח, תמך תמי־כה אמיצה בקבוצת אנשי ה„לף" האוואנגארדי — גם אם נאלץ להסתייג מהם תכופות, בייחוד בעת שחזונם המהפכני הותיר אפילו את ה„חבר" לנין מאחור. לנין לא נותר אדיש למתהווה. כך כשמתח ביקורת זועפת על אותו לונאצ'ארסקי שלו: „כיצד העזת להדפיס את (שירו של מאיא־קובסקי) 150 מיליון ב־25 אלף עותקים? האם אתה מאמין שהעם יירד לעומקה של חריזה מקוטעת, משופעת סולם קולות ותווים חסרי־פשר הדור־שים התמחות סיפרותית?"

— כלום ניתן כאן האות וההכשר לעידודה של שירה „בהירה", „ברורה" וחד־משמעית, ות־מיכה בצורות ביטוי נטוראליסטיות שעתידות היו להוליך שולל עם שלם?!

לנין, שנורה בידי פניה קפלן האנארכיסטית היהודיה בשנת 1919 ונפטר ארבע שנים לאחר־מכן מתוצאות הלוואי של אותה פציעה אומללה, שוב לא יכול היה להוסיף ולנווט בכוח סמכותו האינטלקטואלית האדירה את „פקקי התנועה" שנוצרו באותם צמתות בהם נצטלבו דרכיהם של המוני „עם עבדים ומזי רעב", עם אלה של משו־ררים, סופרים, ציירים, פסלים ומחזאים שביקשו ומצאו, בלהט מהפכני שלא־ידע־מעצור, אפיקים ודרכי־ביטוי חדשניים שהעולם טרם ראה כמו־תם...

אבל הקומיסרים, „שוטרי התנועה", בבקשתם „לקצר את התהליך" ולפתור בעיות מצוקה מיי־דיות, נתנו „זכות־קדימה" לצועדים בסך: איכרים ופועלים, מממשי „שלטון העם." וכך שרדו האי־כרים והפועלים ונחסמה דרכם של מבשריו הא־מיתיים, האותנטיים ביותר של „עולם המחר."

התאבדות, גלות

. מאיאקובסקי, משורר המהפכה, שיותר מכל הזדהה הזדהות פנימית עמוקה עם הבניה הסוצ־יאליסטית, מצא עצמו — לפי עדותו של לו־נאצ'ארסקי עצמו — גלמוד, בודד, מושמץ... וכל זה חמש שנים בלבד לאחר שהשיב לכתב־הייאוש של יסנין בהעלותו על נס את החובה „לבנות חיים."

בן 37 בלבד היה בהצמידו אקדח לרקתו ובי־לחצו על ההדק.

מאיאקובסקי מת. הבימאי הדגול מאירהולד (1940־1874) שהעלה את מחזהו של מאיאקוב־

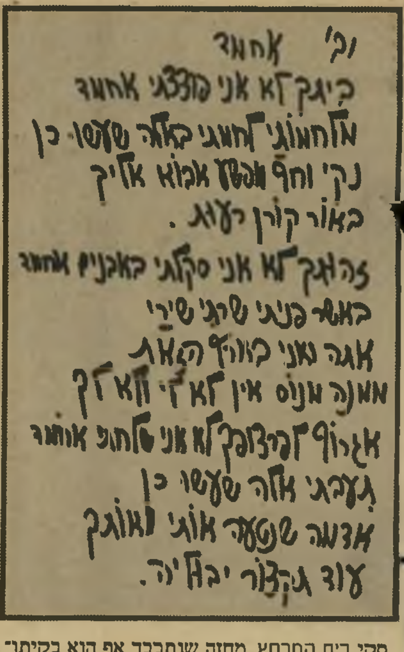

סקי בית המרחץ, מחזה שנתכבר אף הוא בקיתר־נות של ביקורת מרושעת ובלתי־רגישה, סמוך לאותו יום נורא שבו התאבד המשורר, הוגלה לסיביר, שבה גם מצא את מותו.

הבידור גבר, החלונות נאטמו והתריסים הוגפו בפני כל משב רוח רענן. תאורה מלאכותית חד־גונית וחיוורת החלישה עד מאוד אורות וצללים גם יחד. בחלל האוויר עמדו ריחות עובש, עיפוש ושיגרה חונקת.

העיתונות דיווחה על הישגי ה„סטאחאנובי־צ'ים", צוברי מיכסות־השיא בעבודה, תמונותיהם פורסמו מעל דפי כל היומונים, התנוססו ב„ויט־רינות" שבחוצות הערים. אך על טיב מוצריהם לא דווח בעבר מאומה.

בימים אלה פירסם השבועון קרוקודיל כתבה על טיבן של הנעליים המקומיות. סוליותיהן — מתברר — פערו פה, חרצו לשון, מסמריהן נת־קעו בבשרן החי של כפות רגלי האזרחים...

אותו קרוקודיל (9 מיליון עותקים לגיליון), שהוא שבועון להומור ולסטירה, מציע לכל קור־איו המבקשים לרכוש לעצמם מציתים מתוצרת סובייטית, שכל קונה יצרף למצית בשרשרת הדוקה קופסת־גפרורים לרפואה.

לפנס־כיס מוצע על־ידי קרוקודיל לחבר נר — על כל צרה שלא תבוא...

האוגוניוק — שבועון שהירבה בעבר לפרסם דווקא את היצירות הנטוראליסטיות יותר של ה־הולכים בתלם — צועד עתה בראש המוחים כנגד תחלואיה של הביורוקרטיה המנוונת של המנגנון.

בגיליונו ממחצית יוני השנה, מעלה אותו אוגוניוק את פרשת רדיפתו של סטאלין את המ־שוררת הנפלאה אנה אחמטובה, מחבורת האק־מאיסטים, אשר לאה גולדברג שלנו העריצה כל־כך. בשנות השלושים שילח סטאלין גם אותה לסיביר הרחוקה. אבל היא זכתה לחזור מגלותה.

מלווי הצמוד, אלכסנדר בוגייב, עיתונאי מוס־קוואי בן 31 שלמד תיקשורת בלייפציג, שולט בגרמנית ומשמש לי מתורגמן. הוא ביקש לרכוש לי, לפי בקשתי, אותו גיליון של אוגוניוק. ללא הצלחה.

במסעותינו חרשנו את מוסקווה, טיבּיליסי (טיפליס), קוטאיסי (בחבל המערבי של גרוזיה) ובאקו בירת אזרבג'אן, ולא נמצא גם קיוסק אחד שבו ניתן יהיה להשיג גיליון זה של אוגוניוק.

עד — עד שהגענו לעיירה גורי, במרכז גרוז־יה, מקום הולדתו של סטאלין, אשר בטבורה ניצב עדיין בית העץ המיניאטורי שבו נולד, מוקף במיבנה־אבן גדול, המשמש מוסיאון תיעודי לחיי המנהיג השנוי־במחלוקת. בקיוסק לא רחוק מצאנו סוף־סוף את גיליון אוגוניוק הנעלם.

„מה הפלא?" — אמרו ליצני העיירה שרבצו בכיכר — „בעיירתנו אין קונים שום עיתון המ־פרסם דברים בגנות סטאלין..."

ה„בסט סלרים"

אם רצונך להשיג יומונים כפראבדה, איז־[...]טיה, קומסומולסקאיה פראבדה או מוסקאו [...]שבלשון האנגלית, עליך להשכים קום ולה־[...]קיוסק לא־יאוחר מן השעה 8 בבוקר. אז [...] כלשהו שתזכה באחד מהם.

[...]ונים מפתיעה גם את ה־[...] לאחרונה את התפוצה [...]ביק את הביקוש ההו־[...]

[...]ים בחוצות העיר לא פתרה [...]ספר הצובאים על לוחות־ה־

פירסום המיוחדים גדול כל־כך, שכמעט מן הנמ־נע להגיע לעמדת־קריאה נוחה.

בשנים האחרונות נתגלו ופורסמו פשעים חמור־רים שבוצעו על־ידי המזכיר הראשון של המיפ־לגה הקומוניסטית באזרבג'אן, וכן על־ידי הממו־נה על התיכנון הכלכלי באזור מוסקווה עצמו.

העובדות שנתגלו בבתי־המישפט ופורסמו בעיתונות חשפו תמונת־מצב מחרידה לגבי העוצ־מה שאותה צברו אי־אלה פונקציונרים אשר הקיפו את עצמם ב„מאפיה", שעל־פי העדויות — מסוגלת היתה להתחרות בזו הסיציליאנית בכל הנוגע לתיחכום הדרכים שבהן חוסלו כל מי שעמדו בדרכה. העסקנים והפקידים ניצלו את המנגנון שאמור היה להיות מופקד על ריווחת התושבים לקידום האינטרסים האישיים שלהם.

המנהיגות הסובייטית הועמדה בפני דילמה קשה. להסתיר מעיני העולם את גידולי־הפרא שאיימו לסכן הישגים משמעותיים של הרפורמה הכלכלית, או לבער כל מה שדבקו בו העובש, הרקב והשחיתות.

היא בחרה בדרך השניה. לשם כך הוחל למע־שה בגיוס העם כולו למאבק, תוך בלימת כוח ההתנגדות של כל אותם אנשי מנגנון ביורוק־ראטי המאיישים מישרות — מן הרמות ביותר ועד לדרג הנמוך.

לראשונה מאז ימי אביב המהפכה פועלת המנהיגות בגיוס מלא של כל אמצעי־התיקשורת לסילוק מסכי הטישטוש וחשיפת ממדי ההפק־רות ועוצמת המחדלים שכירסמו בריקמתה של החברה הסובייטית.

רק כך ניתן להבין את גודל ועוצמת התהודה הציבורית שנודעת לפירסומים באמצעי התיק־שורת, ביומונים, בשבועונים, בתחנות־השידור ובערוצי הטלוויזיה.

ביקורי זה, הרביעי במיספר, בברית־המועצות, איפשר לי לעמוד על כל מלוא היקפם של ה־שינויים והתמורות שחלו בארץ ואשר ניכרו בכל מקום שבו עברתי.

כך הפך מסעי לגילוי עיקבותיו של מאיא־קובסקי גם למסע לגילוי רוסיה החדשה, המת־נערת מחרצובותיה של זו הישנה, שאבר עליה הכלח.

(בשבוע הבא – בבאקו בירת אזרבג'אן)

מנגד

רק בני אדם

דויד שחם מספר במדורו „כסף קטן" (ידיעות אחרונות) כי מצא בלא־פחות משלושה עיתונים את הטקסט המלא של שירו החדש של שלום חנוך. „שיריהם של שלונסקי, אלתרמן ואורי צבי גרינברג" — הוא נזכר — „שלא להזכיר את שמותיהם של החיים היום, כדי לא להעליב איש — הופיעו לכל היותר בעיתון אחד, במדור הסיפרותי, ולפעמים גם זה לא."

מסקנתו של דויד שחם: „משהו רקוב בממלכה השביעית," כלומר, בעיתונים „המעמידים את עצמם בהתנדבות לרשות יחסי־הציבור של תוכנית־בידור חדשה."

רוצים עוד דוגמה? — בבקשה.

כמה עמודים אחרי רשימתו־קובלנתו של דויד שחם מופיעה ידיעה בת 9 שורות המדווחת לנו כי „סיפרה של דבורה עומר דמעות של אש, שהופיע ב־84 בהוצאת הקיבוץ המאוחד... זיכה באחרונה את המחברת בעיטור על שם יאנוש קורצ'אק." עוד מספר לנו עיתונו של שחם כי „הסופרת תשהה בפולין בין ה־8 ל־10 באוקטובר, במהלכם תוענק לה מדליה ותעודה". וגם זה, שהספר שבו מדובר כבר זיכה את כותבתו בשלושה פרסים, וכי זו שהתה בפולין לפני חמש שנים, כדי „לספוג אווירה" ולאסוף „חומרים אותנטיים" לסיפרה החדש.

החומרים היו כנראה אותנטיים עד מאוד אם לשפוט על פי התוצאות — ואכן הכתבת גם מציינת כי „ההשקעה היתה כדאית."

ממש כמו ההשקעה בשירו החדש של שלום חנוך, שעדיין לא זכה אומנם בשלושה פרסים אבל כבר זכה ונדפס — אני מסתמך על דויד שחם — בשלושה עיתונים. והרי גם זה לא דבר של מה־בכך.

באותה מידה היתה גם כדאית, בלא ספק, ההשקעה באותה תוכנית־זמר חדשה ש„ממני מני" ו„סיבה למסיבה" כבר לא הספיקו לה עד כי נזקקה דווקא ל„מבט לחדשות."

לא שיש לי, חלילה, משהו נגד שלום חנוך, דבורה עומר או יהודית רביץ. אדרבה, עבד אני תחת כפות רגליהם, כמו שיונתן רטוש המנוח היה נוהג לומר. לכל מכריי אני עומד ומכריז בזה כי ההשקעה בהם, בכולם, היתה כדאית בהחלט.

יתר־על־כן, ברצוני גם לנצל הזדמנות זו לברך את דבורה עומר. שלושה פרסים, מדליה ותעודה — זה לא הולך ברגל.

הדבר היחיד שהשבית קצת את השתתפותי בשימחתה היתה העובדה שקראתי ושמעתי את דבר זכייתה לפחות שבע פעמים לפני הפירסום האחרון בידיעות אחרונות. ברדיו, בטלוויזיה, בשידור החדשות ועוד בכמה מקומות אחרים — כולל מקומונים, שלא אשכח.

בקיצור: הכל שמחים בשימחת העיטור והמדליה. לא זכור לי שהיתה אי־פעם שימחה במאס־שטאב דומה בהופעת סיפריהם של שלונסקי, אלתרמן ואצ"ג. מה יש להגיד: דויד שחם צודק. אבל אולי אין זה מן הראוי לערב שימחה בשימחה.

מה רציתי לומר? בעצם רק זה שכל החינגה, הנזכרת וזו שאינה נזכרת, רק מחזקות אותי בדעתי, בה אני מחזיק מזה שנים, כי אילו בחרו בכמה מסופרינו, אמנינו, זמרינו וזמרותינו לעמוד בראש מישרד ממשלתי ליחסי־ציבור, היתה תדמיתה של מדינת־ישראל בגויים נראית אחרת מכפי שהיא נראית כיום.

עם יחצ"נים כאלה, אפשר היה אולי לוותר אפילו על חלק מכפילי מישרד־החוץ.

זה בכל זאת עוזר

עוכר־אורח שעבר במקום מדווח לי שהשלט „המגיד מדובנה" הוסר מן הרחוב התל־אביבי הסמוך לשדרות רוטשילד. הרחוב חזר להיקרא בשמו הישן והטוב, רחוב „המגיד", על שם העיתון, מחלוצי העיתונות העברית.

ממקור אחר נודע לי כי הולכת ומתגבשת תוכנית לשחזר ולשמר את אנדרטת הפועל העברי ההיסטורית הניצבת במה שהיה אי־פעם שטח יריד המזרח.

ואת שיבחה של חברת בזק והמהירות שבה תיקנה את טלפונו של עמיתנו צבי טל כבר קראתם במדורה של דניאלה שמי מן השבוע שעבר.

זה בכל זאת עוזר, העיתון, לפעמים, מה? !

באמת, אנא היינו באים בלי עיתונים?

היינו נאלצים להמציא אותם מחדש, חס וחלילה.

מילגות מיעוט

בשבוע שעבר כתבתי — ולאו דווקא בסופרלאטיווים — על 330 אלף השקלים החדשים שהוקצבו השנה לכלל סופרי ישראל ואלמנותיהם — רק אלה הכותבים עברית, כמובן — כתמלוגים על השאלת סיפריהם בסיפריות. הבעיה כולה לא תמצא, לדעתי, את פיתרונה הנאות עד אם תעוגן בחוק, חוק זכויות היוצר: תמלוגים בגין השאלת ספרים.

לעומת זאת מותר בהחלט, ואף ראוי לשבח את המועצה לתרבות ולאמנות, וגם את השר העומד בראש המישרד שהיא, המועצה, מהווה חלק ממנו, על הגדלת מספרן של מילגות היצירה הניתנות כל שנה לסופרים מטעם קרן ראש הממשלה על שם לוי אשכול — מחמש לעשר מילגות. אלה הן מילגות הניתנות לסופרים כדי שיוכלו לשבות לשנה אחת מכל יגיעם ועמלם הלא־סיפרותי ולהתמסר ליצירתם, כלומר, למלאכת הקודש. במקרים מסויימים, ההשקעה כדאית. במיקרים אחרים, לא־כל־כך. ובכל זאת, המיפעל כולו — ובעיקר הרחבתו — ראויים לכל שבח.

אף אני עברכם הנאמן השתתפתי לפני כמה שנים בחבר השופטים אשר בחר את חתני המילגות (אז עוד היו אלה רק חמש). לשבח עמיתיי־לשיפוט אומר רק זאת, שכמה מבעלי הדעה־והמאה בקריית־ספר שלנו — והלא כולם יודעים מי הם, אין צורך לנקוב בשמות — לא סלחו לנו עד עצם היום הזה על שהם לא היו בין הזוכים. אחד או שניים מהם אף פנו אז בתלונה לחבר הנאמנים של הקרן, והללו או מיקצתם, אחוזי חלחלה או „אימה גדולה וירח", כמאמר המשורר, מיהרו להבטיח להם, שמה שלא עלה בידיהם בשנה הרזה ההיא יצלח בידם בבאה אחריה. ואכן כך גם היה. בעזרת השם, השם רצה — ועיסוקם של הקובלים (עיתונות בדרך כלל) אף הוא לא הזיק.

מה ששוב הוכיח לעין־כל כי עיתונות היא השקעה כדאית לסופרים, אם גם לא תמיד לעיתונאים עצמם.

מאז זרמו הרבה מים בפישון והינה הגיעה לידי בימים אלה רשימת הזוכים המאושרים דהשתא.

כצפוי: הצירוף הרגיל של ראויים, ראויים מאוד והרבה פחות מלא־ראויים. מבין האחרונים, שני שמות משכו במיוחד את תשומת־ליבי: אורציון ברתנא ואמנון נבות, שני פירחי־סיקריקין יוצאי בית „עכשיו" שלא היו מביישים — בהשכלתם, ברמת כתיבתם, בתרבותם וביושר ליבם — את מדורו הסיפרותי של „העיתון המיוחד" הזכור לטוב של מיודענו ד"ר אלכסנדר זאובר המנוח, אילו היה בו מדור סיפרותי.

על מה ולמה זכו דווקא שניים אלה, שבלשון המעטה ניתן לומר עליהם כי ידם לא רב להם במה שמתקרא „יצירה" — ואפילו המדובר רק בישראל שלנו?

האם מחמת פעילותם היתירה בסיפרות, ואולי בעיתונות דווקא? וגם זה: מילגה כדי להתפנות. אבל, במיקרה זה, להתפנות למה?

— רק שופטי המילגה יוכלו כמובן להשיב על שאלותינו. הגיעו הדברים לידי כך, שעל אחד מן הצמד־חמד נאמר לי על־ידי אחד השופטים/ות כי זכה בפרס „בקול אחד ועם שני נמנעים". וזאת מתוך שלושה חברי צוות השופטים.

אני חוזר: ברוב של קול אחד לעומת שני נמנעים...

נתן זך ■

אמנות

אישיות, חיים אסתטיים וחלל תצוגה

סרז' שפיצר, אמן צעיר בוגר בצלאל, החל את דרכו האמנותית במחצית שנות השיבעים. כיום, שמו מוכר בכמה ארצות יותר מבארץ שבה הוא ובני מישפחתו מתגוררים. בין השאר יש בעובדה זו גם כדי ללמד על האיש ועל אישיותו, כפי שזו משתקפת בחייה האסתטיים של יצירתו.

לאחרונה הציג שפיצר, במוסיאון בשם „מאַ־גאזן" השוכן בעיר גרנובל שבצרפת, מה שמכונה בעגה הטכנית של אמנות זמננו בשם מיצב, אשר לו קרא בצרפתית „בלא רפאנס פאסיב" (בתרגום מילולי: כחול של התגוננות סבילה). המיצב מור־כב מעמודי־בטון בגובה 3 מטרים כל אחד ומ־סילת־ברזל העוברת על פני מישטח ראשיהם

קוונטין ברטוי, פאריס

סרז' שפיצר: מיצב בגרנובל

הגרועים של עמודים אלה. על גבי המסילה הונח לוח ברזל ענק ברוחב של 12 מטרים ובאורך של 20 מטרים. על גבי זה הונח חישוק־ברזל גדול. לפני המיצב, במרחק־מה ממנו, הוחדר אל תוך הריצפה, עד לגובה פני הקרקע — לוח ברזל בגודל 8 x 3 מטרים. מאחורי המיצב, מתחת רגלו של אחד מעמודי־הבטון והלאה ממנו, הונח שטיח, אף הוא בגודל 8 x 3 מטרים.

מיצב מעין זה מזמין את הצופה לחדור לתוכו ולהתהלך בין העמודים. בהשאלה ניתן אולי לר־אותו כמסמל מקום מיקלט, מחסה מפני הפצצה (וזה גם פישרה של אותה „הגנה פאסיבית" בצר־פתית). אילו ניסה מישהו, חלילה, להזיז — ולוּא גם במעט — את השטיח ממקומו, היה כל ה„גג" קורס תחתיו, והחישוק שמעל אותו גג היה חובק לאחד מעמודי מיבנה המוסיאון (להבדיל מעמודי המיצב) — כאוהב, ואולי משתחל בו כעגיל מאור־זן, ומוסיף נופך של חן ושחוק לעבודה הגדולה וכיבדת המישקל — 120 טון!

בראיון שנתן בגרנובל, הסביר שפיצר את הקשר בין עבודתו לבין התרשמותו מן המיבנה שבו היא ניצבת. כשביקר כאן לראשונה, אמר, התרשם מאוד מציבעם הכחול של החלונות, וכן מן העובדה שבמקום שצבע הציפוי הכחול התקלף מן הזכוכית — מסתנן האור פנימה ויוצר אפקט של ויטראז'. מלאכת צביעת החלונות נעשתה בימי מילחמת העולם השניה: המדובר בצבע הסוואה כחול להגנה מפני הפצצות אוויריות. על שם תפקידו, כוּנה גוון זה של צבע כחול בכינוי התעשייתי של „בלא דפאנס פאסיב", כלומר, כחול הג"א, ומכאן גם שם עבודתו של שפיצר. הוא גם מציין שאף ציבעם

(המשך בעמוד 32)

עורך נתן זך

מלך הסטריפ-טיז ביפו

ריטה קאדילאק: אחרי כל הופעה שלה, שני צעירים יפהפיים, ובכל פעם אחרים

ג׳ורג׳ וג׳נדי
אורגיות מאחורי הקלעים

„כשהתחלתי לפני 27 שנה, הסטריפ־טיז היה אמנות. עירום נוצץ ויפה. במשך הזמן זה התלכלך והפך לפורנו. אביזרי־עזר, איברי־מין, זוגות, לסביות ומה לא. לפעמים ההופעה היא ממש וולגארית!" כך חיים לוי, בעל ארבעה מועדוני־לילה ביפו, שביחד עם קובה זילברמן המנוח ניהל במשך 27 שנים את חיי הסטריפ־טיז בארץ.

אחת הוולגאריות ביותר, שהופיעה באחרונה במועדון נובמבר, היא בחורה גרמניה בשם בריג׳יט. במשך ההופעה היא מכניסה סכינים בגדלים שונים לאיבר־המין שלה, ובאופן הבוטה ביותר מקיימת על הבימה אקט מיני, על כל שלביו עם בובה.

כוכב אחר במועדון הוא הבחור הספרדי, קומר. הוא מגיע, בדרך־כלל, בחודשים יולי־אוגוסט. הוא גרוש ומגדל שני ילדים, וזו התקופה היחידה בשנה שבה הוא יכול לעזוב את עיר־מגוריו, ברצלונה, ולנדוד להופעות מעבר לים, מכיוון שאז יש חופשת־קיץ בבתי־הספר שבהם לומדים ילדיו. הם מלווים אותו להופעותיו בארץ.

לקומר יתד התקועה באיבר המין שלו. אל היתד מחוברת שרשרת, ואליה מחוברת עגלה. על העגלה מושיב קומר ארבעה גברים, ומושך אותה באמצעות איבר־המין שלו לאורך הבימה.

מופיעים אחרים הם ג׳ורג׳ וג׳נדי, מהנועזים ומהמיקצועיים ביותר שבין חבריהם.

ג׳ורג׳ הוא בחור יווני, דו־מיני, וג׳נדי בחורה אנגליה. גם חייהם הפרטיים, מאחורי הבימה, היו נועזים. בסיום ההופעות היה ג׳ורג׳ מקיים אורגיות־מין בביתו. כל האמנים מתגוררים בביתו של לוי.

כוכבים חדשים אלה, מספר לוי, אומנם מושכים קהל, אבל הסטארים האמיתיים, היקרים ומושכי־הקהל ביותר הן דווקא הסטריפ־טיזאיות הוותיקות של פעם.

הזמרות לא קדושות

אחת הגדולות שבהן היא מגדה מאייר, שהתחילה להופיע בשנות ה־60, והיום, כשהיא כבר בת 46, היא

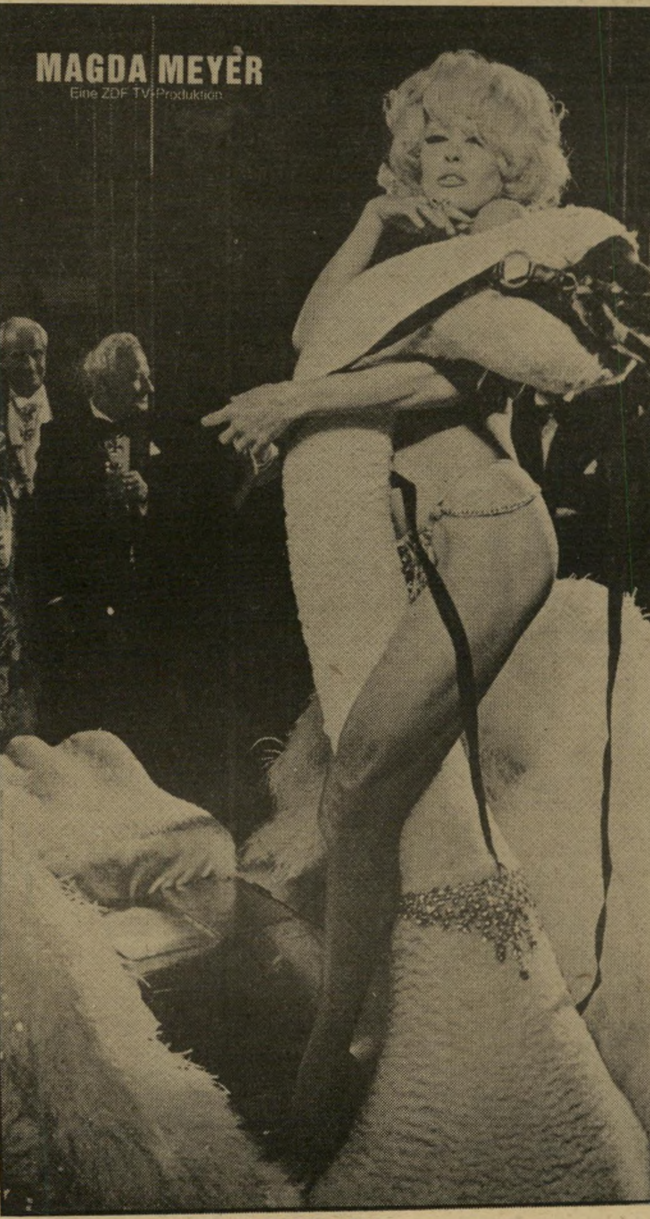

מגדה מאייר
נבר יקר

ממשיכה להופיע במחירים אסטרונו־מיים. הקהל יושב מרותק בהופעותיה, למרות שאינה עושה דברים וולגאריים על הבימה. מגדה היא למעשה גבר גרמני, המחלק את חייו הפרטיים עם גבר אחר.

אחת אחרת, שהפכה במשך השנים לכוכב ומילאה אולמות היתה ריטה קרילאק. היא הגיעה למועדון של לוי כשהיה במצב כלכלי קשה, בשנות ה־60, והצילה את מצבו. היא היתה גובה סכום של 150 דולר להופעה, כשכל חשפנית אחרת קיבלה אז סכום של 30 דולר בלבד. וגם אחרי שעברה כבר את גיל ה־40, לא היתה פעם שלא יצאה אחרי הופעה כשעל זרועותיה תלויים שני בחורים יפים בני 19־20.

„אבל," מרגיש לוי, „לא נכון לומר שהחשפניות הן זונות ושהזמרות,

לולו סיטיאגו

מיליארדר רודף

לעומתן, הן קדושות ובלתי־נתנות להשגה. יש סטריפ־טיזאיות שקשה להגיע אליהן, וששומרות מאוד על חייהן הפרטיים."

יש, לעומת זאת, מי שיש לה מחזרים שונים ומשונים. אחת מהן היא החשפנית לולו סיטיאגו. היא צרפתיה מיניאטורית בת 24, שהתמזל מזלה ואיל־נפט מליארדר התאהב בה. לכל מקום בעולם שאליו היתה מגיעה, היה הוא בא אחריה במטוס פרטי, כשבידיו חבילת־יהלומים.

לוי מספר שהאמנים שקשה ביותר לעבוד איתם הם ההומו־סכסואלים והקוקסינלים. לידם אסור להתברח, אסור להגיד להם מילה רעה, אסור לבקר אותם, אחרת הם נעלבים מאוד.

★ „אצלו אין חולים!"

הדבר האחרון שיעלה על דעת מי שייתקל במיקרה בחיים לוי הוא שהוא בעל מועדוני־לילה.

הזמר המפורסם מייקל ג'קסון שילם עשרות אלפי דולרים, ועבר יסורים רבים, לשפץ את פניו הנאים, שיהיו נאים עוד יותר. אחד הניתוחים שעבר נועד להתקין לעצמו חריץ חינני בסנטרו המחוטב.

חיים לוי לא היה זקוק לניתוח כדי לזכות בחריץ כזה. הוא נולד איתו. וזו רק אחת ממעלותיו הגופניות. הוא גבה־קומה, רחב כתפיים, כסוף־שיער, בעל עיניים בהירות, לבוש במיכנסי־ג'ינס, ולמרות גילו (57) אין לו כרס הבולטת מעבר לחגורה.

חיים לוי הוא הבעלים של ארבעה מועדוני־לילה ביפו. יש לו שלוש קומות במועדון כליף ומועדון נובמבר הסמוך.

במשך חודש אחד עוברים במועדונים אלה 12־15 אלף איש ואשה. הקהל הממלא את האולמות הוא קהל סולידי, אנשי ארץ־ישראל. בשבוע שעבר, למשל, היו שם גברים מקיבוץ זיקים, שבאו לבילוי בתל־אביב במיסגרת יום־הגבר שנערך בקיבוץ.

בפעם אחרת אפשר היה למצוא במועדון־הלילה קבוצה גדולה של

שולמית יריב ■

(המשך בעמוד 30)

בריג'יט הגרמניה

מין עם בובה על הבימה

מועדונאי לוי וסטריפ־טיזאית השבוע

ובכל זאת, לחזור אל האשה

מלך הסטריפ־טיז ביפו

(המשך מעמוד 29)

נשות נעמת, שבאו לבלות במיסגרת יום־האשה.

לוי נולד ב־1930 להורים שעלו מבולגריה ב־1923. הוא היה בן־יחיד לטכנאי־שיניים ולעקרת־בית. הצריף חולק כך שבצידו האחד גרה המישפחה, ובה הסבא והסבתא, ובצידו השני היתה רפת, שאיכלסה 12 פרות.

לסבא היתה קונדיטוריה בשם לוי. המעדן שבה היה יוגורט בולגרי שעשו מחלב הפרות. חיים למד בבית־הספר אחד־העם, בביאליק ובגאולה.

המצב הכלכלי בבית היה קשה ביותר. היו תקופות שבהן לא היה מה לאכול. „אז אכלנו מרק־שעועית ומעיים. היו 10 שנים קשות.” אביו לא הצליח לקבל עבודה כטכנאי־שיניים, ובמשך 10 שנים עבד עבודת־כפיים קשה, בעיקר ניכוש־עשבים בפרדסים.

המצב התחיל להשתפר כשהסבא התחיל לראות רווחים מהקונדיטוריה. חיים זוכר ששיא אושרו היה כשקיבל

כשהיה בן 23 כבר היה אב לבת בשם טובה, ושש שנים אחר־כך נולדה בתו אתי. היום הוא כבר סב לשני נכדים ולשתי נכדות.

במשך כל השנים המשיך לעבוד בקונדיטוריה לוי של סבו. עד שאביו קרא לו לעזרה. הוא פתח בית־חרושת לזכוכית באיזור־התעשיה ברמלה, ונקלע לקשיים חמורים.

זמן קצר אחרי שבא למיפעל הבין חיים שאביו אינו יודע איך לנהל מיפעל בקנה־מידה כזה, שהיו בו אז 250 פועלים. הוא שילם לכולם, סגר את המקום, וחזר לקונדיטוריה.

פרידה וחיים אהבו בילויים. „שיא הבילוי”, הוא נזכר, „היה כשהנשים היו הולכות לשחק קלפים ואנחנו, הגברים, היינו הולכים לאריאנה, שותים קוניאק 84 ואוכלים דג.”

שם, באריאנה, הכיר חיים לוי את הזמר אריס סאן, והתיידד אתו. אריס סאן הציע לו לפתוח מיסעדת־בידור יוונית. חיים מצא חירבה קטנה ביפו,

השני שלי היה שמצאתי איטלקי במילאנו, בשם לואיג'י איוואלדי, שה־פך לפטרון של כליף.

„חיי לא היו קלים. הרווחתי הון־תועפות, אבל גם הפסדתי סכומים גדולים. להיות בעל־מועדון זה ללכת על ספ־התהום. צריך להזין את הבימה בדברים שימשכו קהל, וצריך להחליף תוכניות כל חודש־חודשיים.

„אותי מעניינות המאסות של האנשים, הקהל הגדול. היפהפיים לא מכירים אותי. מי צריך אותם? אני בנוי על 12־15 אלף איש בחודש.

„אחרי 27 שנה ויותר מ־30 פעם שהייתי בפאריס, אני מכיר שם רק רחוב אחד: ,שאנז־אליזה', הוא רחוב האמרגנים.

„כל האמנים הגדולים בארץ הופיעו אצלי. ירדנה ארזי הופיעה אצלי פעמיים בשנה במשך 10 שנים. גם עופרה חזה.

„פעם ראה יגאל בשן מודעת סטריפ־טיז, והודיע שאינו מוכן ששמו

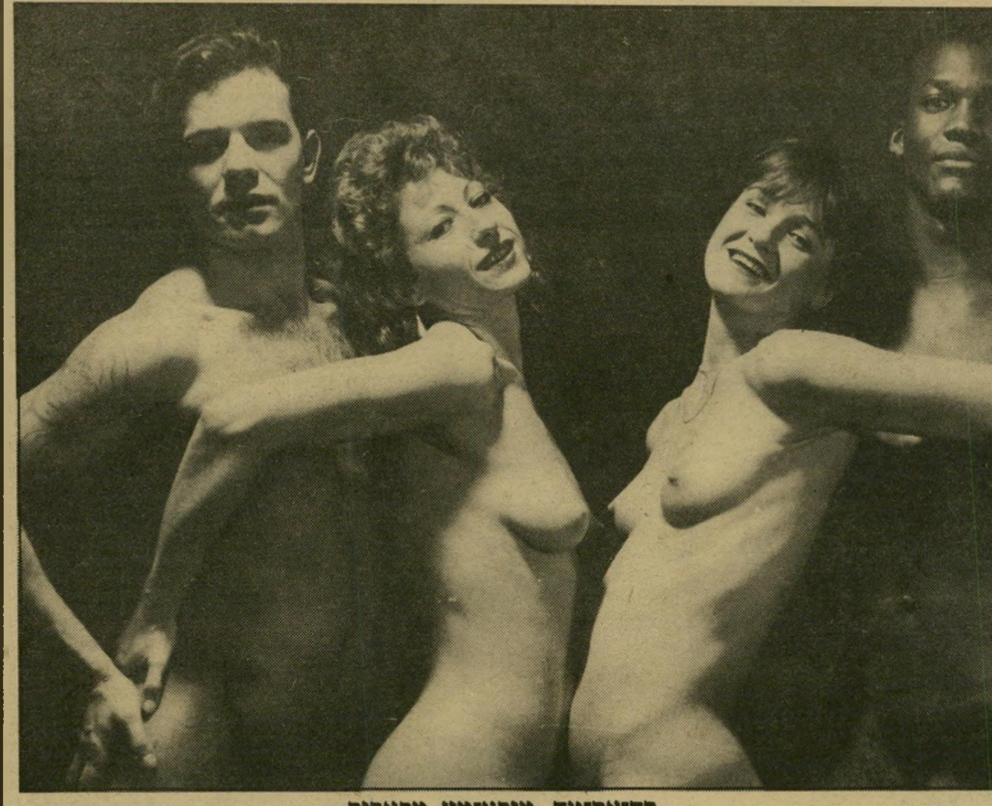

סה־אם־טה, מופע־מין מפאריס
„הוולגריות הורסת את הכלו״

לבר־המיצווה במחנה אופני־ראלי. „אם להשוות להיום,” הוא אומר, „זה כאילו ילד בן 13 יקבל מכונית מרצדס.”

חיים, כמו שאר בני־המישפחה, היה ילד חרוץ ביותר. בלילות, ביחד עם מישפחתו, עבד בקונדיטוריה והכין בצק לעוגות. למרות שהיה בן יחיד, לא הירשתה לו אמו להתפנק. הוא זוכר פעם שהיה חולה, ואמא שלו אמרה לו בזעף: „לך לעבודה, אצלנו אין חולים!”

בבית חונך כך שיש שני ערכים חשובים: „מישפחה ועבודה. וכך הוא חי ומרגיש עד היום.

כשהיה בן 13, הפך למדריך בתנועת־הנוער מכבי. אחת החניכות שלו היתה ילדה בשם פרידה, צעירה ממנו בשנה. היא היתה רקדנית אצל מיה ארבטובה. כשהיו השניים בני 17, פרח הרומאן. חיים היה כותב לפרידה שירים, שולח לה פרחים.

הם היו במשך ארבע שנים חברים, אבל במשך תקופה ארוכה לא העזו להחזיק ידיים, והסתפקו במבטים בלבד.

קלפים וגם דג

נער היה חיים פעיל בלח"י. כשהגיעה עת הגיוס, הלך לחטיבת גיבעתי והיה מדריך־ספורט ביחידה.

עוד כשהיה חייל בשרות סדיר, החליט להתחתן עם פרידה. הוא קיבל חמישה ימי־חופשה מהיחידה. החתונה נערכה אצל הרב אריה פרנקל בתל־אביב, בנוכחות 10 אנשים. חיים היה אז בתול ותמים.

שהיתה פעם בית־חרושת לעיבוד עורות הוא קנה אותה בסכום של 21 אלף לירות והתחיל לשפץ אותה כשפתח היתה שם מיסעדה בלקנית, בשם כליף.

לוי היה בור בענייני בידור ומיסעדות. הוא לא ידע שבמקום כזה דרוש טלפון, כדי שהסועדים יוכלו להזמין מקומות. תוך זמן קצר הבין, מכיוון שהמקום הפך ללהיט. באו לשם דיפלומטים זרים וגם אישי־ציבור מקומיים, כמו אבא אבן ומשה דיין. המקום היה אלגאנטי, והמלצרים לבשו חליפות ועל ידיהם היו כפפות לבנות.

בעיתונים כתבו ביקורת על המיסעדה ואמרו ש„כליף מקלף”, מכיוון שסטייק אצלו עלה חמש לירות.

את בעיית־הטלפון פתר כששם פתק במיסעדה, ובו כתב שמי שרוצה להזמין מקומות יכול להתקשר עם הקונדיטוריה לוי.

על סף תהום

חיים גם לא ידע שיש לארגן הופעות למיסעדה מסוג זה. אריס סאן הופיע שם, אבל לא היה די בזה. מזלו היה שחבר סיפר לו על רביעייה במדריד. הוא הזמין אותה להופיע בארץ. המבקר חיים גמזו יצא מגידרו, והחגיגה היתה גדולה. החברה הגבוהה הציפה את המקום.

„הכל היה טוב ויפה, אבל אני לא הייתי איש־מיקצוע. עד שתפסתי ש־אני צריך להביא תוכניות, ונסעתי לאירופה בפעם הראשונה בחיי. המזל

יופיע על מודעה כזאת. אמרתי לו שאני אראה לו ששמו לא יופיע על המודעה, והקהל בכל זאת יבוא. וכך היה.

„מנדי רייס־דייויס הופיעה אצלי מייד אחרי פרשת פרופיומו. היא שרה חמישה שירי־ילדים אינפנטיליים, וכמארח לקחתי אותה לסיבוב אחרי ההופעה. הגענו לאטום־בר בבן־יהודה, ושם ישב רפי שאולי. היא נדלקה עליו ממבט ראשון, ושאר הסיפור ידוע.

„השנים הקשות ביותר שלי היו 1962־1963, כשהפסדתי את כל כספי. זה היה קשה משאול. לאט־לאט זה הרס לי את חיי־המישפחה.

„זה לא היה בגלל הופעות הסטריפ־טיז. זה מעולם לא גירה אותי, ומעולם לא חלמתי על הופעות הסטריפ־טיז בלילות. הבעיה היתה שהתחילו לחזור אחריי המון נשים. לא הייתי פלייבוי, אבל עבודה של שיבעה ימים בשבוע, עד השעות המאוחרות של הלילה, הצריכה התפרקות, ואותה מצאתי ברומאנים.

„המישפחה סבלה. במשך 13 שנה גרתי ברחוב שרת בתל־אביב. במשך 13 שנה לא אמר לי אף שכן אחד — כולם, אגב, רופאים ועורכי־דין — שלום במעלית.

„לפני כמה שנים נפרדתי מאשתי, אבל אני רוצה לחזור אליה. תמיד אהבתי אותה ותמיד אוהב אותה.

„החלום הגדול שלי הוא לחזור למישפחה ולחזור למה שהיה בתחילת־הדרך. אני רוצה לעשות מהקומה הראשונה של מועדון כליף מיסעדת־בידור, כמו שהיו פעם.”

„צמח בר, זה אניו”

(המשך מעמוד 25)

חדש תל־אביביות, וניגנה איתם. „עדיין לא את המוסיקה שלי.”

את כל הלהקות היא עוזבה אחרי תקופות קצרות. „עמדנו על הבימה ושרנו באנגלית. אני רציתי לשיר בעברית, דברים שקורים כאן אצלנו. הם שרו „כמה קר” ואני אמרתי: חם כאן, לא קר! העיפו אותי מכל הלהקות, בגלל המרידה הזו בחיקוי של חוץ־לארץ.”

במקביל ניסתה סי להתקבל לאקדמיה למוסיקה. מכיוון שלא היתה בידה תעודת־בגרות, היא נדחתה. היא החליטה לנסות ולהתקבל לבית־צבי, שם לא דורשים תעודת־בגרות, והתקבלה.

שנה היא למדה שם. „בשליש האחרון התחילה מלחמת־הלבנון. כל הבנים גוייסו, וגרי בילו רצה שנעלה הצגה בהשתתפות הבנות בלבד. ניגשתי אליו ואמרתי לו: נמאס לי, אני עוזבת.” הוא הציע לי להופיע לפני פצועים, והסכמתי. שלושה חודשים הופעתי עם הגיטרה בבתי־חולים, ובצבא. הופעתי המון.”

„כתבתי את זה במילחמת־הלבנון, אחרי שראיתי את הפצועים, את פניהם העייפות, כשעמדתי מולם וראיתי שגם להם עצוב, שחם להם, ואז גם הוספתי את השורה: מילחמות כבר לא קורות בקיץ/אפילו לנו קצת חם בשביל לשנוא.

„אז הבנתי שהמילחמה הזו מיותרת, שלא צריך אותה בכלל, לא בקיץ ולא בחורף.

הפנקיסטית המוזרה

הבנתי גם שהמילחמות האלו לא ייפסקו. תמיד חיינו בהרגשה שה־דור שלנו הוא הדור האחרון שנלחם, והנה באה מילחמת־הלבנון וכאילו אמרה: לא, זה לא נגמר, זה אף פעם לא ייגמר.”

ההמשך של השיר מילחמות לא קורות בחורף: הי, אתה, גיבור גדול/ בוא והראה לי שאתה יכול/ זו לא חוכמה להיות חזק רק במילחמה/בוא והראה לי קצת חיבה.

השורות הללו אישיות יותר. „היה לי חבר טייס, במילחמה הוא נעלם, לא יכול לחיות עם זמרת רוק ששרה נגד מילחמות. מה לעשות, אני לא יכולה לשיר סתם שירי־אהבה, אני חייבת להגיד בשירים מה שאני מרגישה באמת.”

מתקופת המועדונים ועד התקליט עברה סי דרך ארוכה. חברות־התקליטים לא ששו להחתים את זמרת הרוק הצעירה. „רוני בראון אמר לי שהוא עסוק עם זמרת צעירה שתתפוס את כל זמנו. זו הייתה ריטה. יאיר ניצני מהד ארצי אמר לי שהם משקיעים בשרון ליפשיץ, ובסי־בי־אס התחמקו בלי סיבה.”

סי לא הרימה ידיים. היא המשיכה להופיע במועדונים בלילות, בימים היתה יושבת ברחובות ומוכרת חגורות ותכשיטים. החלום הגדול של תקליט לא הירפה.

„יום אחד קיבלתי טלפון מהבימאי אבי נשר. הוא שמע עליי והציע לי לשיר שיר בסרט חדש שהוא עושה, שוברים. הסכמתי. אחר כך הגיע גם תפקיד בסרט.

„חמישה אנשים ראו את הסרט הנורא הזה בבתי־הקולנוע, אבל השיר ששרתי, זהב טהור, הצליח ברדיו.

„כשהוזמנתי להופיע בלהיט־בראש בטלוויזיה, ביקש ממני אבי נשר שאעזור לסרט ביחסי־ציבור ואופיע כמו בדמות שבסרט. עשיתי שטות והסכמתי — הופעתי בשיער פרוע לצדדים ותילבושת מוזרה עם המון תכשיטים.

„רק אחר־כך הבנתי שהתדמית שיצרתי לעצמי גרועה, וזו בכלל לא הייתי אני. התחלתי לשמוע שמדברים על המוזרה, המשוגעת והפנקיסטית הזו — סי היימן.”

באותה תקופה חזר האב מחוץ־לארץ. „הפגישה איתו הייתה עצובה. הוא הגיע הנה פוחד. לא ידע אם אוהבים אותו כאן, לא ידע איך יקבלו אותו. היום הוא יודע שכאן זה המקום שלו. הוא מצטער שהוא בכלל נסע מכאן. מה לעשות, לא בוכים על חלב שנשפך.”

„אני לקקתי את הפצעים משוברים והמשכתי להופיע במועדונים ולמכור חגורות.”

צריך קוקיות

היא לא פסקה לפנות לחברות־תקליטים, עד שקיבלה תשובה מסי־בי־אס: „אנחנו באים לראות אותך בהופעה.”

„באותה תקופה הופעתי בהמרתף העליון בבית לסין. היו מגיעים להופ־עות שלנו עשרים־שלושים אנשים. ב־אותו ערב הגיעו 92 אנשים. אני זוכרת, ספרתי אותם. המכובדים של סי־בי־אס ישבו בצד וראו איך הקהל משתולל.

„למחרת קיבלתי טלפון מהם. זה היה היום המאושר בחיי, אמרו לי לבוא לפגישה.

לבשתי את מיטב בגדיי, עשיתי קוקיות כדי לא להיראות פנקיסטית מרי, והלכתי בהרגשה שמכאן אני יוצאת עם תקליט.

„הייתי אז בתקופה נוראה, הרגשתי שאני לא יכולה עוד להתרוצץ ממועדון למועדון כדי לשלם שכר־דירה, לא יכולתי עוד לשבת על המידרכות ולמכור חגורות. נגמר לי הכוח.

בפגישה אמרו לי: נעשה לך תקליט אם תחליפי את הלהקה ותשירי חומר של זמרים אחרים. לא הסכמתי, אמרתי שלום והלכתי.

„חודש אחר כך נסע נגן מהלהקה שלי לחוץ־לארץ ורונה שחר, שניגנה איתי על קלידים, נשברה מההופעות במועדונים ועזבה לנגן עם קורין אלאל. נשארתי בלי להקה, וחיפשתי לי נגנים אחרים. כשמצאתי, באתי איתם לחברת־תקליטים. הם נתנו לי את המעבד משה לוי, שיעבוד אתנו, ומשה אמר: סי, את צריכה להופיע חצי שנה במועדונים כדי להשתפשף, ורק אחר כך ניכנס לאולפן להקליט תקליט.”

„אמרתי לו: „די, אין לי כוח להופיע במועדונים, עייפתי מזה. זה לא עזר. הוא עמד על זה.”

נורא מקווה

חצי השנה עברה בלא מעט קשיים. חלק מחברי הלהקה נשברו וחזרו בהם. ואז הגיע היום הגדול, הקלטת התקליט.

„באותו יום הסתפרתי, רציתי להגיע להקלטות אחרת, שונה. זה היה בשבילי יום חג.”

השבוע ייצא התקליט. האמרגנית טמירה ירדני, ששמעה אותו בהקלטות, מארגנת לסי מופע שיעלה בחודש אוקטובר.

„אנחנו מתחילים בקטן”, אומרת סי, „אני לא יכולה להופיע עוד עם ריח הצ'יפס באף ואנשים שאוכלים לי מול הפנים. אני רוצה שאנשים ישלמו כרטיס ויבואו לראות אותי בהופעה.

„עד מתי אהיה על הבימה כזמרת רוק? אני חושבת שהשיא שלי יהיה בגיל 40, אעמוד על הבימה, והילדים שלי יהיו באולם ויראו את אמא שלהם שרה רוק.

„פחדים עם צאת התקליט? לא, אין לי. יש בי המון שימחה, יותר רע ממה שהיה לי לא יכול להיות. בחלומות שלי אני מרמיינת שהתקליט יימכר ב־20 אלף עותקים, ואני אבוא לחברת־התקליטים ואגיד להם: הנה, אתם רואים שהצלחתי? אני יודעת שזה לא יקרה, שהתקליט לא יימכר בכזאת כמות, אבל אין לי גם שאיפות כאלה. כל מה שאני רוצה זה לצעוד צעד אחר קדימה, לא לדרוך במקום, להתקדם.

„אני שלמה עם התקליט הזה, מרגישה שהוא טוב, נורא מקווה שיאהבו אותו, נורא מקווה.”

עצם העניין

שי כרם

עצם העניין. מדור חדש. נועד לצעירים בגיל (ומותר לצעירים ברוחם). אם יש לך מה לתרום להציע, להגיד, להלל, לשבח ולשאול — כתוב ל„עצם העניין", העולם הזה, ת"ד 136, תל־אביב. בכל שבוע יוגרל תקליט חדש לגמרי בין המשתתפים מיוזמתם במדור.

תקליטים

● אלטון ג'ון בהופעה חיה. אלטון ג'ון, זמר נצחי, שכוכבו דעך במקצת בשנים האחרונות. התקליטים

אלטון ג'ון
כשעצוב

האחרונים שלו לא הצליחו כמו תקליטיו בעבר. צעירים רבים גדלו בשנות ה־70 על השירים הרומנטיים שלו, הרבה נשיקות ראשונות ניתנו כשהמוסיקה של אלטון ברקע. היום הצעירים מתנשקים למשמע צלילים אחרים, שונים.

עתה הוציאה חברת פונוקול תקליט כפול של הופעה חיה של אלטון, שנערכה באוסטרליה לפני 11 אלף איש. יש בתקליט כל השירים ההם של אלטון, הבלדות השקטות הנצחיות והמרגשות (הלילה, השיר שלך, השמש יורדת עלי ועוד). יופי של שירים, יופי של ביצועים.

אלטון ג'ון מוכיח שהוא עדיין כוכב, עדיין בצמרת. שוב אפשר לשים את אלטון כרקע נהדר לזוגות אוהבים. גם למי שהוא לבד ועצוב לו, התקליט הזה מומלץ.

● לאורה ברניגן: גע

לאורה ברניגן בת ה־28. בתקליט חדש, חמישי במיספר, אחרי הפוגה של

לאורה ברניגן
חבל

שנתיים. לאורה, בעלת קול חזק וטוב, שרה שוב במיקצב־הדיסקו הקליל. חבל, היא היתה יכולה להיות רוקרית מעולה.

היא החלה בקאריירה כזמרת־הליווי של לאונרד כהן. ב־1982 הוציאה תקליט ראשון, שנקרא ברניגן. התקליט זכה בהצלחה מעל למצופה, הוא צעד במיצעד האמריקאי במשך שנה תמימה.

את התקליט הנוכחי הפיק דויד קירשנבאום, שהפיק את תקליטיהם של סופרטראמפ וג'ו ג'קסון.

אגב, השמועות אומרות שלאורה שהתה במכון לגמילה מסמים (ולא לביקור). נכון או לא, כמו תמיד בשמועות, קשה לדעת.

● „קארט דה סאז'ור": $2\frac{1}{2}$

קארט דה־סאז'ור, להקה שהוקמה באלג'יר על־ידי ארבעה בחורים פלסטיניים. פירוש שמה של הלהקה: רשיון־שהייה. לזרים.

את התקליט הראשון הם הוציאו ב־1983, ולאחריו הם יצאו לסיבוב־הופעות ברחבי אירופה. ההופעות קצרו הצלחה רבה. עתה הוציאה בארץ חברת פונוקול את תקליטם האחרון. התקליט הזה הוא התקליט הכי־ישראלי שיצא השנה בארץ. הלהקה משלבת מיזרח ומערב באופן מרתק ומעניין, צלילים אלקטרונים ממוחשבים במקצב מיזרחי, רוק ערבי. מוסיקה מעולה, קסומה, מהפנטת ממש.

בקרוב הם יגיעו להופעות בארץ. לזמרים המיזרחיים שלנו יהיה הרבה מה ללמוד.

„קארט דה סאז'ור"
פלסטינים

● לה במבה לבמבה.

פסקול הסרט לה במבה, המבוסס על סיפור־חייו של ריצ'י ואלנס, זמר־רוק מצליח בשנות ה־50. לארץ יגיע הסרט בסוף החודש. בינתיים יש תקליט.

על הבימה

● מין זימה ופוליטיקה.

בימים אלה החלו חזרות על מופע חדש, בהשתתפות דורי בן־זאב, איקה זוהר, נתן נתנזון ורינת עימנואל (משוחררת טריה מלהקת הנח"ל.) יהיה זה קאברט סאטירי מוסיקלי שנכתב על־ידי תום לרר, סאטיריקן יהודי־אמריקאי שזכה בהצלחה רבה בשנות ה־60. (היום הוא מרצה למתמטיקה באוניברסיטה בקליפורניה.)

המחזה יעסוק בנושאים שונים: מין, זימה, פוליטיקה ואהבה. הצגות ראשונות באמצע אוקטובר.

● גבי עמרני אצל השכנה.

ועוד התחילו בחזרות גבי עמרני, שולה חן, שלמה וישינסקי ויעל עמית — הם עובדים על מחזה בריטי שכתב וילי (לחנך את ריטה) ראסל. ההצגה עוסקת במישפחה בורגנית בתקופת השפע הכלכלי. „כשכל אחד מתבשל במקרוגל של השכנה," אומר יוסי אלפי, הבימאי. הצגות ראשונות באוקטובר.

● ילד־השדה בהופעה.

המלחין גידעון כפן (אבק של כוכבים, מותק), שנתן קולו בשירה (ילד השדה), הוציא לרדיו שיר חדש: שבוי שלך הלילה. זהו גם שמה של תוכנית שבה יופיע בבית ליסין ב־18.9.87.

● פינוקיו ונערת־היוגורט.

שמוליק וילוז'ני מעלה על הבימה הצגה חדשה. הפעם, בראשונה, בתור כותב ובימאי.

מי רצח את פינוקיו — זהו שמה של ההצגה, שהיא לדבריו „פנטזיה אבסורדית על הבובה פינוקיו ברגע שהפכה לאדם. מתחת לקומדיה מסתתר סיפור בדידותו של האמן היוצר, הכאב והכעס והתיסכול שביצירה". המחזה יעלה לראשונה באולם צוותא ביום שישי, ה־18 בספטמבר.

אחת המשתתפות בהצגה היא ענת צחור היפהפיה, הזכורה מתשדיר־השירות על היוגורט.

טלי קליין
„לתת את המקסימום!"

ההלכה על המין: לא בעמידה, לא בישיבה, לא לאור הנר, לא על הגב, לא בלי אוכף, לא בג'ינס הדוקים

„יש איבר קטן..."

מילחמת הדתיים בחילוניים בשיאה (היא בשיאה כבר מזה שנים, אלא שעם הזמן נשברים השיאים ונקבעים חדשים).

אחת הטענות המרכזיות של הדתיים היא שהנוער התרחק מהמסורת היהודית, לא מכיר אותה ולא מתעניין בדת.

כדי לגרום לקירוב־לבבות, החלטנו להביא למדור קצת יהדות.

מתוך הספר חוכמת אדם עמוד ק"ע „הלכות אישות". הסכיתו ושימעו.

הלכה ד' אומרת:

„אסור להוציא זרע לבטלה, ועוון זה חמור מאוד מכל העבירות שבתורה... והבורא לא ברא האדם להשתמש בתאווה זו, כי אם לפרות ולרבות באשה הכשירה, והמוציא זרע לבטלה הרי הוא כאילו הרג את בניו ואין לך רשע שנקרא רע אלא המוציא זרעו."

הלכה זו ריברה בכלליות על הוצאת זרע. לגבי הפיסקה האומרת שזו העבירה החמורה בתורה — אין מה להיבהל. כמעט על כל הלכה אומרים את זה.

הלכה ב' באותו עמוד מפרטת יותר:

„המקשה עצמו (את איברו) מדעתו בידיים, או שמביא עצמו לידי הירהור (על הנושא), אמרו חז"ל שהוא עובר על לאו דאורייתא" (איסור מהתורה, שנחשב לאיסור חמור בהרבה מאיסורי החכמים). „וקבלו חז"ל שלא יהרהר אדם ביום, שעל־ידי זה יבוא לידי טומאת קרי־לילה."

הלכה זו גם אומרת שאם יושב אדם בבית־כסא או בבית־מירחץ, מקומות שם אסור לחשוב על עניינים דתיים, ולפתע חס ושלום תוקפים אותו הירהורים כחולים, מתירים לו לחשוב גם במקומות הללו על ענייני־הדת **כדי „לבטל הירהורים רעים."**

כדי להימנע מקרי־לילה ממליצה הלכה ג': **„אסור לאדם לישון על עורפו ופניו למעלה עד שיטה מעט, שזה הוא על פי הטבעת שכשישכב כך יבוא לידי קישוי איברו ויטמא בקרי."**

כדי להיזהר להימנע ממחשבות רעות, ': **„אסור להסתכל לבהמה ולעוף בשעה שמזדקקין זכר לנקבה."**

הלכה ה' אומרת: **„אסור לאדם שאינו נשוי לשלוח יד במבושיו, כדי שלא יבוא לידי הירהור, ואפילו מתחת לטבורו לא יכניס ידו. ואם השתין מים לא יאחוז באמה וישתין.**

הלכה ז': **„אסור לרכוב על בהמה ללא אוכף, ואסור ללבוש מכנסיים הדוקים על בשרו, כי כל זה גורם לידי־חימום."**

ולסיכום עניין הוצאת־הזרע/לבטלה כתוב שם: **„חסידים ראשונים התפארו שלא נסתכלו במילה שלהם ואמרו: המסתכל במילתו קשתו ננערת. ירגיל האדם את עצמו להסתכל בדברים הקדושים, והמקדש את עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה."**

פרק כ"ח בספר נקרא „שלא להרבות בתשמיש המיטה" הלכה ג' בפרק אומרת: **„אף על פי שמותר לאדם לעשות עם אשתו כל מה שירצה, ולבעול בכל עת שירצה, ומנשק בכל עת שירצה, כל זאת לא התירה התורה אלא כנגד יצר הרע. אבל צריך לגדור את עצמו. ולא להרבות בתשמיש המיטה, שדבר זה פגום מאוד ומעשה בורות הוא. ככל שייצא יותר זרע לבטלה הגוף כלה וחיים אובדים וכל השטוף בבעילה, זיקנה קופצת עליו וכוחו תש ועיניו כהות."**

בסיום ההלכה יש תגלית רפואית מרעישה: **„אמרו חכמי הרופאים, אחד מאלף מת משאר המחלות, ואלף מתים מרוב תשמיש המיטה, לפיכך ייזהר האדם בזה."** ואולי זוהי נבואה למחלת האיידס?

בהמשך הפרק הזה מביאים כמה חוקים לגבי האופן שבו מבצעים את תשמיש המיטה. לדוגמה: **„לא ישמש בתחילת הלילה ולא בסופו כדי שלא ישמע קול בני־אדם ולא יעשה זאת באמצע הלילה. מי שתקפו ייצרו, מותר."**

ועוד **„אסור לשמש (לשכב) לאור הנר."** צריכים לעשות זאת באפילה (יתרון גדול לאנשים מסויימים) **„לא יבעול כשהוא שבע או רעב, אלא כשיתעכל המזון.**

ועוד: **„אם יושב בעגלה או בספינה או רוכב, מותר (לעשות זאת לא בשכיבה)."** לסיכום הנושא אמרו חז"ל: **„יש איבר קטן; משביעו רעב, מרעיבו שבע."**

בתאבון.

נערת השבוע

יפה ושרירית

גם במדי־החאקי היא נראת יפהפיה. טלי קליין, שחקנית־כדורסל (נבחרת ישראל ואליצור קרית־אונו) התגייסה השבוע לשורות צה"ל. הקריירה הספורטיבית תיאלץ לחכות. „אני מתכוננת לתת את כולי לצבא, לתרום כמה שיותר. תמיד אני כזו, משתדלת לתת מעצמי את המכסימום."

בשל סיבה זו היא גם סירבה להצעות דוגמנות שקיבלה, „העדפתי להשקיע בכדורסל."

עוד אהבה גדולה של טלי: הרמת מישקולות. „זה ספורט מהנה, מפרק ומשחרר מלחצים. רציתי להשתתף בתחרות־השרירים מרת־ישראל, אבל בסוף החלטתי שזה גברי מדי."

ובעניין הגברי, זה עתה נפרדה טלי מחבר שלה. תכתבו אלינו ונעביר לה את המיכתבים: „אולי אני אכיר ככה חבר חדש." היא אומרת. אולי.

מה ש־או אצל:

● אמיר פישר בן 22, מלצר תל־אביבי.
● ספר: מלך עכברוש. אהבתי את ההווי במחנה.
● סרט: נרדפי החוק. מי שראה יבין למה.
● בילוי: מסיבות.
● בגד: יפה וספורטיבי.
● זמר: ואלנטט פאמס.
● ספורט: כדורגל.
● חברה: אין כרגע.
● הכי אוהב: קבוצת הכדורגל טוטנהם.
● הכי שונא: ליוורפול ואדום.
● חלום: לעשות את זה עם גאולה כהן בשטחים, או שולה אלוני ברבנות.

אמיר פישר
לעשות עם נאולה כהן

תשבצופן העולם הזה 2611

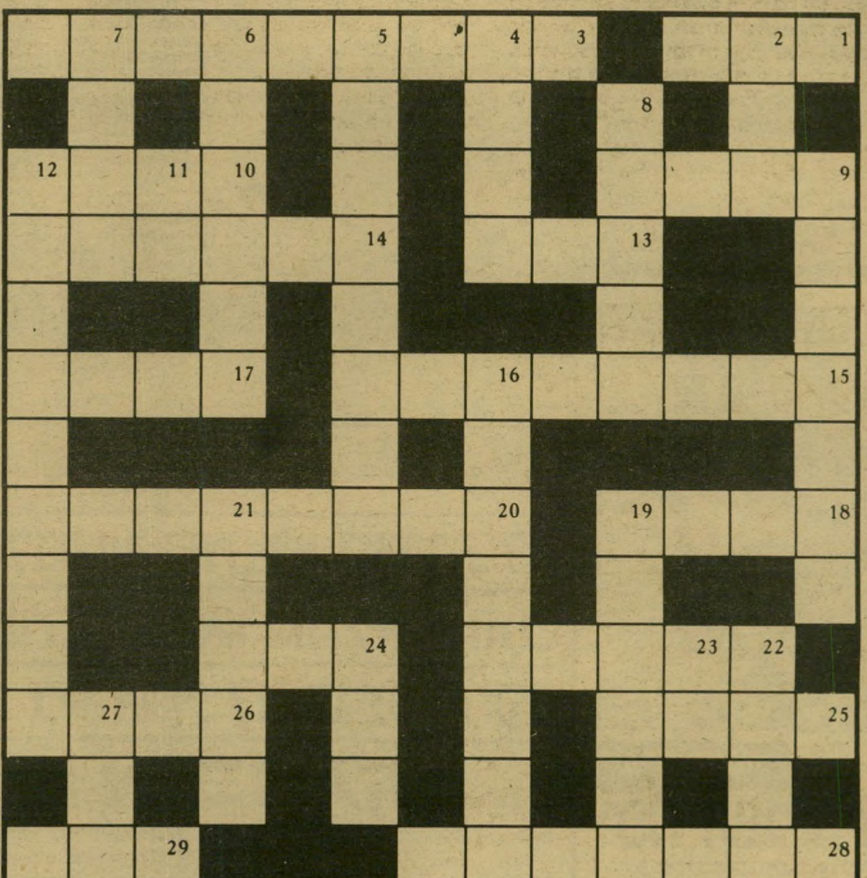

מאוזן:

1) סוחטים מהישוב (3);
3) ברבורים, כל הזמן באותו טון (3,3,3);
8) מאחורי עכו זורם הגעתון (4);
10) בסוף קלעו את הכדור בלהקה (4);
13) מושב ברכס ארבל (3);
14) מבקשים סליחה מחליבה (6);
15) שמענו שכתב אותה בעל אוברדרפט, אבל היא נפסקה באמצע (4,4) (ע"פ יורם הרועה);
17) שבחו את היו"ר (4);
18) למה כובע? שאלת תם (4);
20) מה שעשה בן ג'ונסון אחרי סטפן צוויג (4,4);
22) בושם ע"ש שחקנים שבדית? (5);
24) תצרי קשר עם בן המשפחה (3);
25) כמו נטוע במסמרים לקול הצ'לו בתזמורת (4);
26) פניקה של חלוץ (4);
28) עוצר רכב בלי מאור? (4,3);
29) בירד הוא היחיד שהאמין בשר (3);.

מאונך:

2) מלאכה קשה גם לבהמתך (3);
4) מקצץ בלא לגרוע דבר (4);
5) זוחל יותר מהר כשמעליו המוסלמי (4,4);
6) זה לא יוסף, זה לא יוסף, אז מי זה? זה רק יגביר את המתח (6);
7) זה מה שניתן לעשות לאור מה שאמר בלק ללוי (4);
8) בעקרון זה מה שנשאר מבתיה (5);
9) גדול, צומח, טפש ומתפרע (3, 4);
11) זה נכון שהספרדי יורד והאנגלי עולה בסולם (2);
12) שאלה ידועה בחידון, איך להגדיר קוף צדיק (2, 3, 4) (ע"פ יורם הרועה);
16) יספיד בדמעות שליש ארון מורה ומלחין (4,4);
19) שמענו שאין לתת לפתח את הפרויקט (4,2);
21) מתנדב להשתלת איבר (5);
22) „אני לדודי ודודי לי" זה חרש (4);
23) תקוע בתווך (2),
24) זה מה שנשאר מהשבט (3),
27) יש קצת צבע בלורד (3);

פתרון תשבצופן 2609

אביגיל ינאי

איתן עמיחי

הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמת-גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272 · טל. 790114-5-6

בשמירה על בריאותך ורכושך

דף חדש

(המשך מעמוד 27)

של לוחות־הברזל של המיצב שלו הוא כחול „טיבעי".

שפיצר פועל בתחומם של גבולות נזילים: עבודתו גם חזקה גם שבירירית, גם מזמינה גם דוחה, גם ריגושית גם שכלתנית, גם טרזנית גם בנאלית. הגיונה הוא, איפוא, היגיון כפול, וכזה הוא גם הרושם שהיא עושה על הצופה: פיסול „נקי" המתייחס לאדריכלות של המקום או הסביבה, ובעת ובעונה אחת פיוט שהוא בעיקר פיוט של תיחכום.

בלי אוסף קבע

מיבנה מוסיאון „מאגאזן" תוכנן על־ידי המהנדס הנודע גוסטאב אייפל (יצירתו המוכרת יותר: מיגדל־אייפל בפאריס). בשכבר הימים שימש המיבנה מיפעל־נשק. מכאן הצורך להסוות אותו מעיני האוייב. כיום, הוא אחד המוסיאונים הידועים בצרפת, ששיטחו הגדול (3,000 מטרים מרובעים, כולל אולם וסדנאות) מאפשר לאמן להציג בקנה־מידה בלתי־מוכר כמעט במוסיאונים קונוונציונאליים.

ואכן, יש כאן מעט מאוד מן הקונוונציונאלי. המוסיאון שנפתח לפני פחות משנה פועל בשיטת הקונסטהאלה הגרמנית, כלומר: הוא מציג תערוכות בלבד ואין לו שום אוסף קבע. האוסף היחיד שהוא מתגדר בו הוא אוסף סירטי הווידיאו שלו בנושאי אמנות. דומה שאין צורך להוסיף כי הוא מתרכז אך ורק באמנות בת־זמננו.

תצוגתו של שפיצר כללה את המיצב הנזכר וכן 30 מציוריו. בצמוד, על פני שטח כולל בן 800 מטרים מרובעים, הוצגו 157 ציורים של האמן האוסטרי הנודע ארנולף ריינר, כמעט תערוכה רטרוספקטיבית של יצירתו של האמן המנוח (הוא התאבד זה־לא־כבר), שהדי השפעתו ניכרים יפה־יפה גם באמנות הישראלית.

סרז' שפיצר הוא אמן פעיל מאוד, הנמצא בתנועה מתמדת. בקאסל שבגרמניה הכין מיצב לתערוכת הדוקומנטה המפורסמת בין אמנים ושוחרי אמנות, אשר נפתחה ב־12 ביוני ותוסיף להיות מוצגת עד סוף ספטמבר. מכאן המשיך בדרכו לפאריס לעבוד על פרוייקט חדש שהוא מכין לתערוכה בשם „מלטם" אשר תתקיים בטירה שבעמק הלואר בחודש ספטמבר. באחרונה ישתתפו האמנים סול לויט, פאוליני, יאניס קונליס, סי טוומבלי ושפיצר עצמו. בצמוד לתערוכה מתוכנן אירוע „אופראי", האורסטיה, על שם הטרילוגיה הנודעת של אייסכילוס. היוצר: האדריכל והמלחין הנודע של מוסיקה בת זמננו, יאניס קסנאקיס.

יעד אחר היא יוסטון שבארצות־הברית, שם כבר הכין שפיצר מיצב לקראת הפתיחה של מוסיאון פרטי חדש, האמור להיות השני בגודלו בארצות־הברית, אחרי זה של המיליונר פול גטי. תערוכה מיצירות שפיצר שאמורה היתה להיפתח במרץ השנה בניו־יורק נדחתה לאוקטובר, כיוון שהאמן רצה לבלות כמה זמן בחברת מישפחתו בירושלים.

אמנים אמריקאיים כסול לויט וסי טוומבלי חיים מזה שנים באיטליה. יאניס קונליס, אמן ממוצא יווני, חי אף הוא באיטליה. סרז' שפיצר, יליד רומניה (1951), עלה ארצה ב־1972 והוא מתגורר ועובד כמעט בו־זמנית בירושלים, בברלין, בניו־יורק ולאחרונה גם בפאריס.

האם זה גורלו של האמן החדש בן זמננו — כגורלו של אורסטס בן אגממנון שנע ונד על פני כל יוון, בהרחיקו מסביבתו הטיבעית? במילים אחרות: האם ייעודו של האמן של העתיד, ובעצם גם של ההווה, הוא לעבור מתרבות לתרבות כשהוא נושא ומעביר עימו את הקו, המסורת או הסיגנון שלו?

ואולי באה יציאת האמן לתרבויות זרות רק בכוונה להפרות אותו בשובו לארצו שלו, שבה יותיר בסופו של דבר את החותם העז ביותר?

במיקרהו של שפיצר קשה להתנבא.

נעמי הר־ירוק ■

איפה מרדכל'ה

(המשך מעמוד 15)

בכל פעם שמכונית עברה בצומת, מרחק עשרות אחדות של מטרים, נשמעה הזעקה „שאבעס!" מפיות החרדים.

כמו, להבדיל, בשיר גיבעת־התחמושת, גם כאן התנהלו הדברים בסדר קבוע. מכונית עברה, החרדים צעקו שאבעס, השוטרים ממול נכנסו לכוננות, החרדים התחילו לברוח בבהלה אל תוך הסימטות, השוטרים נרגעו, החרדים חזרו אל התפילה, וחוזר חלילה.

רגע לפני הפיצוץ

זה ברור ששני הצדדים אינם מעוניינים בעימות. ילד קטן, שהעז לזרוק אבן לעבר השוטרים, נתפס על־ידי מי שנראו כרבנים נשואי־פנים. הם צעקו עליו ביידיש רמה, ואף היכו בו מכות נאמנות והיתרו אותו שלא יעז לחזור על מעשה־השובבות.

בשלב הזה אזרנו אומץ והתקדמנו בשקט לקירבתם של הגברים המתפללים. נשענו על גדר שעליה עמדו שלוש ילדות קטנות, לבושות בשמלות־שבת חגיגיות, לרגליהן גרביים לבנים חדשים ונעלי לאק שחורות. הן דיברו, כמובן, יידיש, ותיכננו ביניהן לאן יברחו אם וכאשר תשתמש המישטרה בגאז מדמיע. אחרי ויכוח קצר, שאת רובו לא יכולנו להבין, הן בחרו בסימטת עידו הנביא כמקום־מנוסה. במחשבה שניה החלטנו גם אנחנו לנוס לשם, במיקרה של התקפת־גאז.

ואז, באמצעה של התפילה, באמצע המהומות, במרכז ההתקהלויות, שמענו קריאה נואשת: „מרדכל'ה!" והקריאה חזרה על עצמה שוב.

הבחנו באברך גדול־מידות ורחב־מותניים, שעל כל אחת מידיו היה תלוי ילד קטן ומבוהל, כשכל השלושה קוראים בקצב: „מרדכל'ה! מרדכל'ה!" מביטים בפחד לכל הכיוונים, מסתובבים סביב עצמם בהתרגשות.

הבנו שהם איבדו את אחד מילדי־המישפחה. וכך, בעוד החרדים צועקים־חמס על חילול השבת, בעוד השוטרים עוטים על פניהם את מסכות־הגאז, בעוד העיתונאים מצלמים ורושמים דיווח על הנעשה, הסתובב אבא מודאג וחיפש נואשות את מרדכל'ה הקטן.

קבוצות של אברכים, שסיימו את תפילת־המוסף, ארזו את עצמם והתחילו לנוע לתוך הסימטות. בשעה הזאת כבר היו השולחנות ערוכים, והכל היה מוכן לסעודת־הצהריים. הצומת התחילה להתרוקן ממתפללים, אך השוטרים עדיין עמדו בהיכון.

צער קטן, צעקה בלתי־מכוונת, גררו את רוכבי־הסוסים, שפרצו בדהרה מטורפת לתוך השכונה, כשהם מניסים בבהלה את עשרות החרדים והחרדיות. זה היה רגע לפני פיצוץ.

אחד האברכים, לבוש בגלימת־משי מפוספסת, כשטלית גדול מכסה את ראשו ואת כתפיו צעד באומץ לעבר השוטרים. הוא נופף בידיו וצעק לעברם, במיבטא אנגלו־סכסי בולט הוא ביקש להרגיע את הרוחות. הוא הבטיח לשוטרים שאם יעזבו את המקום, יעזבו גם החרדים, וההפגנה תתפזר בשקט וללא נפגעים.

השוטרים, שניכר היה בהם שהם עייפים ממאורעות השבתות האחרונים, וכי היו מעדיפים לבלות את השעות האלה בחיק־מישפחותיהם, שמחו על המתווך. הם פנו אליו בידידות בשמו הפרטי, דוב, כשהוא, מצידו, פונה לקצין־המישטרה בשמו הפרטי: איתן.

ואז פרקו שני הצדדים הניצים את נישקם והתחילו להתפזר איש־איש לכיוון שלו. הבנו שהפגנה זו תמה ללא נפגעים, והחלטנו לשוב לציוויליזציה.

אבל היתה לנו בעיה חמורה. איך לצאת כתילבושת משונה זו מתוך הסימטות לכיוון עמיתינו העיתונאים, מבלי שאיש מהם יכיר אותנו ויפרוץ בצחוק פרוע?

בפתח של בית, שאליו נכנסנו, הורדנו את מיטפחות־הראש שלבשנו, ויצאנו בצעד מהיר לכיוון המכונית, כשאנחנו משתדלות לא להסתכל ימינה ושמאלה, ולא לפגוש במבט איש ממכרינו.

מרים בנימיני

מזל החודש: בתולה

החיות והמזלות

האסטרולוגיה המוכרת והמקובלת עלינו מתייחסת לשנים־עשר המזלות – עשרה גרמי־שמיים, שהם השמש, הירח ושמונה כוכבים. באסטרולוגיה המקובלת עלינו, כל חודש מתחלף המזל בהתאם למהלך השמש סביב גלגל־המזלות.

קיימות תורות נוספות ושיטות רבות ושונות להסביר את החיים, הגורל, או טבע־האדם. האסטרולוגיה הסינית מתייחסת גם היא ל־12 המזלות, אלא שאלה מתחלפים מדי שנה ונקראים בשמות של חיות. האגדה מספרת שלקראת השנה החדשה הזמין אליו בודהה את כל ברואי־עולם, ורק 12 חיות הופיעו: העכבר, השור, הנמר, החתול, הדרקון, הנחש, הסוס, התיש, הקוף, התרנגול, הכלב והחזיר.

מכל אלה הרכיב בודהה את גלגל־המזלות הסיני, המושפע יותר מהירח מאשר מהשמש.

כאמור, כל שנה מתייחסת לאחת החיות הנזכרות לעיל, ומבטאת אופי גורל ומזל. לא רק השנה עצמה נלקחת בחשבון. הסינים אינם מתעלמים מהחודש, היום השעה והמקום. אלא שבאופן כללי הם סבורים, שכל מי שנולד בשנה מסויימת יש בו מהתכונות, הגורל והאיפיונים של אותה שנה. כל 12 שנה חוזר אותו המזל ומשפיע על התקופה ועל הנולדים בה. למשל, שנת 1987 היא שנת החתול, שנה שבה גלומות כל התכונות הקשורות למזל זה (חתול). בכל זאת, זה שנולד במזל בתולה בשנת החתול, אינו דומה לזה שנולד במזל מאזניים, אריה, שור או מזל אחר בשנת החתול עצמה.

האסטרולוגיה הסינית אינה מבטלת את האסטרולוגיה המקובלת עלינו, אלא מוסיפה לה מימד נוסף, שממנו אפשר להשקיף על החיים, המצב ועל האופי של הנולדים באותה שנה.

ב־17 בפברואר 1988 מתחילה שנה חדשה, הנקראת שנת הדרקון, היא מסתיימת ב־2 במאי 1989. שנת הדרקון היתה בשנים 1976, 1964, 1952, 1940, 1928 וכו׳, כלומר מחזור בן 12 שנה.

אנשים שנולדו בהשפעת השנה המזהירה, חסרת־הלאות ובת־האלמוות, הם בראש וראשונה בולטים. כל זה נאמר על ילידי שנת הדרקון בכל שנה שבה הוא משפיע. יש בהם רוגע, שקט ושלווה, לצד משיכה מגנטית חזקה ופעילות אינטנסיבית בלתי־פוסקת סביב התחום שבו הם מעוניינים. יש בהם משהו משל המלך או השליט. הם אף פעם אינם כנועים או מנוצחים. הם מרגישים בעלות על כל דבר ובכל מקום. במקום שבו יתנו להם הרגשת זרות, הם לא ישארו. באופן תמידי הם מושכים תשומת־לב

ושופעים קסם. מי שנשבה בקיסמם אינו יכול להפסיק להאזין להם או לשכוח אותם. ההתלהבות שלהם מדבקת. כשמשהו תופס אותם, הם אינם מרפים, מדביקים בהתעניינותם את כל מי שבא עימם במגע.

מאחר וזהו החודש של מזל בתולה, כדאי לעקוב ולראות מה קורה לצירוף של שנת הדרקון ומזל בתולה. כלומר מי שנולד בשנים 1976, 1964, 1952, 1940, או מי שייולד בשנת 1988. מה הם מרכיבי אישיותו, אם הוא נולד במזל בתולה כמובן.

צירוף כזה הוא רב כוח. ילידי בתולה־דרקון יש בהם אומץ לפוצץ ולהוציא מן המסלול את כל סביבתם הקרובה והרחוקה. יחד עם זאת, הם תמיד ישארו עם האופי הצנוע, כשהם שומרים על טעם מעודן, נימוסים טובים, התחשבות בזולת והסתפקות במועט.

בתולה ודרקון מגלמים את ההגינות והמצפון של הבתולה, והכוח השקט והמיסתורי של הדרקון. נישמת הדרקון הבוערת מתמזגת עם הטעם, החן וההתחשבות בזולת – אם כפרט ואם כחברה – שאינה אופיינית למזל בתולה.

לבתולה בדרקון שכל חריף וחד. יש להם

קריירה ומקום בחברה במקום יחסים קרובים

אינטואיציה חזקה בצד היכולת לחזות עתיד ולתכנן היטב את המהלכים הנכונים שיש לבצע בכל מצב נתון. הם אוהבים שיטה, סדר והגיון בריא.

לרוב, צפוייה להם הצלחה בכספים. לעולם אינם מגיעים למחסור, ומכל משבר כספי הם יוצאים עשירים יותר.

הם אינם רגשנים במיוחד, ומרגישים נוח יותר כשראשם הוא המוביל, ולאו דווקא ליבם וריגשותיהם.

● בתולה ודרקון באהבה

חייהם האישיים אינם טובים במיוחד, והם אינם יכולים לשמש דוגמה להרמוניה הדדית. בני המין השני מאוד נמשכים לטיפוסים האלה, בגלל המיסתורין המוקרן מהם ובגלל הסקס־אפיל השופע מהם. אבל לרוע המזל, צירוף זה נמשך דווקא לעבר קריירה ולמציאת מקום הולם בחברה. תחומים אלה הרבה יותר מושכים מאשר יחסים קרובים ואינטימיים עם אדם אחד.

מי שמתאהב בדמות כזו יצטרך להמתין בסבלנות ואף לעודד ולתמוך עד שאותו בתולה־דרקון יגיע לנצחון. היא או הוא יתעקשו לשתף את בן־הזוג בפעילותם. החיים עימם אינם רחוב חד־סיטרי.

בקיצור, יש הרבה מה להעריך בהם, אך מעט מאוד אפשרות לחבק, ללטף, לאהוב ולהתפנק.

ידידויות חדשות צומחות לפתע. ברגע ה־ראשון ההתלהבות גדולה, אולם כדאי לה־יות יותר מזהירים בקשר לכל מי שלא מכירים היטב. כרגע לא נראה נזק בטווח הקרוב, אולם בעתיד תהיה לכך השפעה, ואת זאת כדאי למנוע. ההתנהגות שלכם נוטה להיות נמהרת מדי ומסוכנת לכם ולסביבה. יתכן שזה יכול להסתכם רק בטעויות על הכביש, אך אתם עלולים לשאת בתוצאות גם זמן רב לאחר שהתקופה תחלוף.

* * *

בני המשפחה זקוקים לתמיכה והרבה עידוד. נראה כאילו היחסים בבית די מתוחים ותוכלו ליישב את אי ההבנות והכעסים על ידי שיחה גלויה ורצון להקשיב לבקשות של בני הזוג או הילדים. ה־18 בחודש אינו נוח לביצוע עיסקות, מי שחושב על כך כדאי שיזהר, מאחר והאפשרות לצאת ברווח מכל עיסקה אכן קיימת, אלא שלאחר מכן צפויות צרות. הכרויות חדשות קורות בצורה מוזרה מאוד, אך מפתיעה ומרגשת. יידרשו מכם פתיחות וכוונות לעזור.

* * *

ה־16 וה־17 בחודש שוב מהווים בעיה, בגלל הצורך להחליט בדבר עתידכם המיקצועי. בחודש האחרון ספגתם כמה אכזבות בקשר לכך, ובכל זאת כדאי להמשיך ולהשתדל לשנות מקום או תפקיד. להצעות שמגיעות אליכם ענו בחיוב ונסו לקבוע ראיונות בהקדם. ידידים עלולים לגרום לאכזבה ב־18 וב־19 בחודש, אך הפעם אתם שופטים אותם באי צדק, הם אומנם אינם יכולים לעזור, אך הפעם שלא באשמתם.

* * *

העבודה גורמת לכם התלבטויות, כל מה שהיה במעט מובן מאליו והסתדר ללא בעיות גורם לכם עכשיו לחרדה בקשר לעתיד. נדמה כאילו מישהו או משהו עוצרים בעדכם מלהתקדם, אך הדבר לא כך. אל תפרשו עיכובים זמניים כגזר דין סופי וגמור, גלו יותר אורך רוח ותוך זמן קצר תשיגו כל מה שחרצו בתחום העבודה. בעבודה אף תיפגשו במכרים חדשים. התחום הרומאנטי שוב יתפוס מקום חשוב ויוסיף התרגשות נעימה. צפויה לכם פגישה חשובה.

* * *

בתוך תקופה שוקקת חיים אתם נהנים מעליה בפופולאריות שלכם ומכך שלא משאירים אתכם לבד. אורחים באים ללא הודעה, אך לא מוסיפים טירחה, אלא עידוד והנאה. גם השבוע חרבו לצאת מהבית ולהיפגש עם ידידים ועם בני המין השני. אולם אל לכם לשכוח את התחייבויותיכם לעבודה, נראה שקצת הזנחתם את תפקידיכם לאחרונה וכדאי שתמהרו להשלים את הפיגורים. ב־18 בחודש — שימרו על הבריאות. ב־21 וב־22 נכונה לכם הפתעה מלהיבה.

* * *

העבודה שוב תופסת זמן רב. הדאגה לבני מישפחה שאינם בריאים מטרידה את מחשבותיכם וגוזלת זמן. ה־18 בחודש אינו נוח מבחינה בריאותית. ב־21 וב־22 אתם נוטים להוציא כספים בצורה מופרזת – לא תוכלו לכסות את הגרעון אלא לאחר חצי שנה, ועל כן כדאי שתעצרו בזמן. הכרויות מיקריות צפויות בעת נסיעה או בעת ביקור במקום רחוק מהבית. עכשיו עשוי להתפתח קשר חדש בצורה לא שיגרתית.

* * *

הנושא המרכזי שמעסיק אתכם השבוע הוא העבודה. אתם נאלצים לוותר ולהשלים עם רצונותיהם של אחרים את הרעיונות שיש לכם אינכם יכולים להוציא לפועל בינתיים. ההרגשה היא שעוצרים ומגבילים אתכם. כצפוי, לא תוכלו לעבור לסדר היום מבלי לומר דבר, וההתפרצות תגיע בבת אחת, ב־21 או ב־22 בחודש. עדיף לומר מה שפחות, מאוחר יותר דבריכם עלולים לפגוע בכם. בתחום הרומאנטי שימרו על סודיות. משהו חדש עשוי להתפתח.

* * *

זהו השבוע האחרון שבו אתם סובלים ממצב רוח כבד ומדוכא. בעיות כספיות מציקות לכם, אם כי אין סיבה לדאגה. רכוש או כספים של בני מישפחה גורם לכם אי שקט, אומנם מוטלת עליכם אחריות גדולה, אך אתם מסוגלים לעמוד בכך. בריאות של אנשים קרובים או שלכם עצמכם אינה טובה, וזה יציק בעיקר בין ה־21 ל־23 בחודש. נסיעה לחו"ל עולה על הפרק, אך עדיין מוקדם לדעת אם תצא לפועל.

* * *

היחסים עם הסביבה הקרובה די מתוחים, [...]ינכם מרוצים מהצורה שבה מתנהלים ה־חיים היומיומיים, עליכם לבצע מיספר שינויים בבית. אירגון מח[...]ש של הדירה שלכם [...] של הורים מבוגרים מצריך צורת־מחשבה אחרת. הגישה שלכם עד היום לא היתה נכונה, וזה עלול להקשות עליכם מאד. אם כתוצאה מחוסר תיכנון תצ[...]תע לבצע שינויים מהפכניים בחיים [...] בכספים – צפויה הפתעה נעימה.

מצב הרוח אינו קל, אתם נוטים להתפרץ, להתרגז ולהטיח לאנשים בפרצוף כל מה שיש לכם נגדם. אולם למרות הכעס והעצבנות שהם גורמים לכם, לא תוכלו להרשות לעצמכם את המותרות להסתכסך עם אנשים שבינתיים אין לכם ברירה אלא לשאת את חברתם. ה־18 עד ה־20 בחודש יהיו קשים, אתם או מישהו מבני המישפחה עלול לא להרגיש טוב, צריך להתייחס לבעיות אלה ברצינות ויש לנשת למומחה. ב־22 בחודש הזהרו מהחלטות נמהרות.

* * *

קשרים עם ארצות אחרות יגרמו לכם הנאה בין ה־18 ל־20 בחודש, זה קשור ברווח כספי או במתנה שתקבלו במפתיע. ידיעה משמחת בדבר תוכנית לימודים לעתיד הקרוב תתקבל ותשפר את ההרגשה. בעבודה לא הכל זורם חלק ונוח, ודווקא שם הוא המקום שבו תיאלצו להתרגז, לריב ולומר כל מה שהיה אצור בתוככם עד עתה. לא תוכלו עוד לשתוק ולהבליג. ידידים הופכים את הקשרים ביניכם לרציניים ומיוחדים.

* * *

המתח ביניכם לבין הסביבה מגיע השבוע לשיא, הדיכאון, האכזבה והבדידות שתחושו בין ה־18 ל־20 בחודש יגרמו לכם להסיק מסקנות חפוזות ופיתאומיות. את זאת תבטאו בצורה ברורה ומפחידה בין ה־21 ל־23 בחודש. ההתפרצות תגיע, וכל מה שעד עכשיו הציק והפריע ייצא החוצה. למרות כל זאת בתחום הרומאנטי מתברר שטעיתם בשיפוט של אדם שבשנים האחרונות בטחתם והאמנתם בו. הגיע הזמן לסיים את הקשרים, ולבטוח בעצמכם.

רחל מרחלת על כל העולם

מאת
שולמית יריב

לאילנה אביטל יש סיבה לשיר

אילנה אביטל וחיים בולקין
הזמרת והשוטר המפורסם

לפני כמה שנים כולם שמעו עליו. הוא היה קצין־מישטרה צעיר ונאה־למראה, שהקשיב בהיחבא לשיחות של **בצלאל מיזרחי**, ואחר־כך העיד על זה במישפט. אחר כך שמעו עליו שוב, כשהלך לעצור את מנהל קבוצת שימשון תל־אביב, **פינחס צבי**, ובאותה ההזדמנות התאהב בבתו של צבי, **רונית**, ונשא אותה לאשה.

זוכרים את קצין המשטרה **חיים בולקין?** זהו. ידעתי שתזכרו.

אחר־כך היה שקט מהכיוון שלו, ואף אחד אף לא ידע שאחרי שנת־נישואין אחת נפרדו חיים בולקין ואשתו רונית.

אז למה הוא חזר לחדשות, אתם בוודאי תשאלו. מה הוא עשה עכשיו? פשוט התאהב בזמרת **אילנה אביטל**, גרושתו של האמרגן **שלמה צח.**

אילנה אביטל, לעומת זאת, מייד אחרי הפרידה משלמה, התאהבה בבחור בשם **יוסי הלר**, הצעיר ממנה בחמש שנים, ואחרי רומאן קצר נפרדה ממנו. עכשיו היא התאהבה בחיים בולקין — שהוא, אגב, בן למישפחה עשירה מראשון־לציון, בעלת פרדסים ונכסים אחרים — והשימחה משני הצדדים רבה.

אתם עוד תשמעו על השניים האלה.

מישפחה שכזאת

לפני שנתיים סערו הרוחות בארץ, וגם באנגליה. תמר אשכנזי אמו של **ארז קידר** (בנו של **מוטקה קידר** מאגף־האיקסים) נסעה ביחד עם בעלה חיים לבקר את ארז בלונדון. ארז, שהיה עסוק בביזנסים למיניהם, שיכן את אמו ואת בעלה בדירה שבה גרה גרושתו, **יפעה**, ובתם הקטנה. אחרי כמה ימים הצית מישהו את הבית, שבו גרה יפעה, ובדליקה שפרצה נשרפו למוות תמר וחיים.

ארז לא בא להלוויית אמו ובעלה, שנערכה בארץ. סקוטלנד־יארד עצר אותו. הוא ישב זמן־מה בבית־הסוהר, ובאותו הזמן לקחה גרושתו, יפעה, את הבת הקטנה ונסעה איתה לארצות־

ארז קידר
הבת של אשת אביו

הברית, שם חיה ביחד עם החבר שלה, **חיים**, שהוא גם החבר הקרוב ביותר של ארז קידר.

בימים אלה הגיעה יפעה ארצה עם הבת. מהחום של הארץ, או מהאווירה, או אלוהים יודע ממה, היא התאהבה בבחור ישראלי ועומדת להינשא לו.

ושם, באנגליה, ארז קידר נעצר השבוע שוב על־ידי הבריטים. הפעם באשמה של סחר בסמים וכנראה גם בשותפות בשוד־הכספות הגדול. הוא שוב יושב בבית־הסוהר. מה שמחזיק אותו ומחזק את רוחו היא הידיעה שחברתו תבוא לבקרו בקרוב. חברתו היא **מיכל**, בתה של **תמר דנציגר**, שהיתה נשואה לפני שנים לאביו של ארז, מוטקה קידר.

ציון צפריר, העולם הזה

ג'קלין ב
בסוף הוא בחר

החלטות לחוד והתאהבות לחוד

כשאשה נכנסת להריון היא אף פעם לא יודעת מה ייצא. פעם בת, פעם בן, פעם בלונדי, פעם שחרחר. הכל לפי המזל.

נהוג לחשוב שבאימוץ זה אחרת. בן־אדם רוצה לאמץ ילד, נוסע לבראזיל, ושם הוא בוחר לו בדיוק מה שהוא רוצה כבר מזמן. אם בן־אדם חולם על בן שחרחר, הוא לוקח לעצמו בן שחרחר, ואם הבן־אדם רוצה דווקא בילדה בלונדית, אז זה מה שהוא לוקח.

זאת אומרת ככה אתם חשבתם. אבל עכשיו מסתבר שגם באימוץ זה מזל וגורל, וכל מיני דברים שאין לנו שליטה עליהם.

איתן בינג, אחד השותפים בפירסום בינג־ליניאל, ואשתו **ג'קלין** חלמו הרבה שנים על בן־זכר. כשהסתבר סופית שאצלם זה לא הולך, החליטו בני־הזוג לנסוע לבראזיל ולמצוא להם שם בן זכר. קמו, קנו כרטיסים, עיצרואת הקשרים, טסו לבראזיל והגיעו למקום ששם מאמצים ילדים.

ז'קלין נכנסה למישרד, והסבירה למי שצריך להסביר שהם רוצים לאמץ ילד, אבל רק ילד ממין זכר, כי בדיוק על זה הם חולמים כבר שנים. בזמן שז'קלין היתה עסוקה ברישום, הסתובב איתן בין החדרים ששם שוכבים להם בשקט הילדים הקטנים, המחכים להורים חדשים.

פיתאום שמעו במיסדרונות איזה קולות בלתי־ברורים. הבראזילים לא הבינו את הקולות, אבל ג'קלין, השולטת בשפה העברית, שמעה את בעלה צועק בקול גדול: „הנה הילדה שלי! זאת הילדה שלי!" מסתבר שאיתן הסתכל בתינוקות, עד שנפל מבטו על ילדה קטנטונת ומשגעת, ובלי לחשוב פעמיים הוא צעק את מה שצעק.

עכשיו המיפשחה כבר בארץ, ג'קלין, איתן והבת החדשה. מה שהם לא מצליחים להבין בשום אופן זה איך בכלל הם רצו בבן ממין זכר.

במהירות הסילון

בין שאר היורדים מסתובב לו באמריקה כבר מזה שנים **מוריס ששון**, שפעם היה מבעלי ג'ינס ששון, והיום הוא חלק מאופנת ג'ורדש. הבחור הגיע לגיל 38 וכל החברה, שהם יהודים לסינרמה באיזה ערב לרקוד, והוא דאג להביא לשם גם את מוריס ששון.

מוריס הסתכל, מצא חן בעיניו מה שהוא ראה ומייד הוא פנה אל נילי ודיבר איתה. נילי סיפרה

נילי ומוריס ששון בחתונתם
רומא, הונג־קונג, ניו־יורק — והופ, לחופה

בנישמתם, התחילו לשאול „נו, מה עם חתונה?"

ששון הסביר לכולם שהוא מוכן להתחתן רק עם ישראלית גיזעית, והבטיח לחברים שבפעם הבאה שהוא יבוא ארצה לביקור הוא יעשה חיפושים.

אז לפני חודש וחצי הוא הגיע ארצה, ומייד הוא פנה לגיסו, **בני וינצלבורג**, מבעלי הסינרמה, ואמר לו: „צא וחפש לי בחורה יפה ונחמדה, תוצרת כחול־לבן."

בני יצא וחיפש ומצא את **נילי דרוקר**, שהיא יפה עם פתק. לפני שנתיים אף היתה מלכת־היופי של ישראל. בני גילה שנילי תגיע

לו שהיא דוגמנית, ויש לה חשק לעבוד קצת בחו"ל.

עברו שלושה ימים. מוריס התקשר עם נילי ואמר לה שהוא סידר לה יומיים של צילומים באיטליה, ושמחר בערב תתייצב בנמל־התעופה בן־גוריון, כי הם נוסעים.

נילי התייצבה. הם ישבו ביחד במטוס.

כמה זה עד רומא? איזה שלוש וחצי, נכון? אז בשלוש וחצי הם התאהבו לגמרי.

הגיעו לאיטליה, נילי צולמה פעמיים־שלוש, אבל תחת לחזור הביתה, לבאר־שבע, היא נסעה עם מוריס לעסקים שלו בהונג־קונג. משם הם נסעו ביחד לניו־יורק, ונילי ראתה איפה מוריס חי ועובד. שם כבר רכשו שימלת־חופה. השבוע חזרו לארץ, ותוך יום נערכה החתונה.

בשבת האחרונה הם עמדו מתחת לחופה. מזל שלגיס של מוריס, בני, יש שרות קיטרינג, ווילה יפיפיה, אחרת ל־200 אורחי־מסיבת־החתונה לא היה מה לאכול. אבל בני היה, הקיטרינג היה, האורחים היו הרב היה, ועכשיו נילי ומוריס ששון נשואים.

איזה קצב!

בעיקבות מדור בעיתון

אני מעריכה מאוד אנשים הכותבים רק על דברים שהם מבינים בהם עד הסוף. אם מישהו כותב על גירושין, בבקשה שיתגרש קודם כל בעצמו. אם מישהו כותב על יופי, אז שיהיה יפה בעצמו. אם מישהו כותב על גידול ילדים, שקודם יעשה שניים־שלושה משלו.

בעיתון חדשות מופיע מזה זמן־מה מדור שנקרא „חד־הורי". את המדור כותבת גברת צעירה בשם **ציפורן לוטוס בר־לב**, שעד היום היתה ידועה בעיקר כחברתו של המשורר **דויד אבידן**. פה ושם קראתי את המדור, אבל מאחר והיא איננה מישפחה חד־הורית, לא ידעתי אם היא יודעת מה היא מדברת, או לא. יכול להיות שבאחד הימים גם ציפורן לוטוס חשבה שהיא לא יודעת די על הנושא, ולכן היא החליטה לעשות משהו בכיוון זה.

מה היא עשתה? היא ביקשה מהחבר שלה, דויד אבידן, שיעשה אותה לאמא. המשורר לא חשב פעמיים, ועשה את מה שעושים לבחורות כדי שתהיינה אמהות.

דויד אבידן וציפורן לוטוס בר־לב
אולי היא תבין מה זה מישפחה חד־הורית

שמעתי שעכשיו הוא פיתאום שם־לב לכך שאם מישהו עושה את הבחורה לאמא, הוא בעצמו נהיה לאבא. זה כל־כך הפחיד אותו, שהוא החליט שלא לעשות הלאה שום דבר, לפני שהוא יחשוב על זה כמה וכמה פעמים. אבל מאי־העשייה הזאת עוד מעט תהפוך לוטוס ציפורן למישפחה חד־הורית, ואז סוף־סוף אני אדע שהיא מבינה על מה שהיא כותבת.

על הגובה

כשהיתה **עדי בן־יוחנן** ילדה קטנה, כבר ראו שהיא תהיה גדולה מאוד, ודי דאגו לה איך היא תמצא חתן בגובה שלה. עדי צמחה וצמחה, עד שעצרה על מטר שמונים ושלוש. אבל יחד עם הגובה התפתח לה גם היופי, ולכן לא היתה לה בעיה למצוא בעל. היא מצאה את **דורון איינהורן**, בן למישפחה שעסקה בחיפושי־נפט. עדי ודורון נישאו, ודורון עזב את חיפושי־הנפט ועבר לעבוד עם האבא של עדי, העוסק בביטוח. ככה עברו שלוש שנים.

עדי רצתה להיות דוגמנית, ואומנם כל מי שראה אותה חשב שהיא יפה ומתאימה למיקצוע, אבל 1.83 זה לא גובה רגיל בארץ־היהודים, ולכן הרבה מאוד עבודה לא היתה לה.

ומה הציל אותה? זה שבאחד הימים, לפני ארבעה חודשים, היא רבה עם בעלה. כל־כך רבה איתו עד שהחליטה לארוז מיזוודה ולנסוע לניו־יורק, כדי להתאוורר שם. נסעה, הגיעה, ואחרי יום מישהו ראה אותה ואמר לה לפנות לסוכנות הדוגמניות פורד.

היא פנתה. ראו אותה, לא התעלפו מהגובה שלה ולקחו אותה לעבודה. אחרי שבוע כבר שלחו אותה לצילומים באיטליה, ונתנו לה להרגיש שהנה היא מצאה את מקומה.

עכשיו היא חוזרת ארצה, אבל לא לגמרי. היא חוזרת רק כדי להסדיר את הגירושין מדורון.

אז נשואה היא לא תהיה, אבל דוגמנית דווקא כן, ועוד באמריקה.

צבי טל, העולם הזה

עדי בן־יוחנן וידיד
באה להסדיר גירושין

מאחורי הקלעים של המישפט

אני כבר יכולה לעשות דוקטורט במישפט איוואן דמיאניוק. הכל אני יודעת עליו כבר, וגם הכל על עורך־הדין **מרק אוקונור** ועל עורך־הדין **ג'ון גייל** ועל העדות שעורך־הדין **מיכאל שקד** עשה מהן מתאבדות פוטנציאליות. אני מכירה בעל־פה את קולה של המתרגמת הנפלאה, **בתיה פרוסט**, ואני מכירה את עורך־הדין **יורם שפטל**.

נו, אז מה אני לא יודעת? אני לא יודעת מה עם חיי־האהבה של שפטל. הרי לא יכול להיות שכל ההנאות של החיים מסופקות לשפטל על־ידי מישפט דמיאניוק. אז פשוט קראתי לשפיונים שלי מאיזור ירושלים ואמרתי להם לשים מעקב על מלון אמריקן קולוני, ולראות, אולי במיקרה תבוא לשם איזה גברת לבקר את שפטל.

מה אגיד לכם, עבודה יותר קלה מזו לא היתה להם שנים. ברגע שהם נעמדו ליד המלון הגיע לשם יורם שפטל, כשעל זרועו תלויה צעירה יפה ושחרחורת. בעוד שני השפיונים שלי מביטים כה וכה, הם שומעים את שפטל אומר לנערה: „תירצה, תני לי את התיק שלי, בבקשה."

השפיונים הבינו שהם גמרו את יום־העבודה שלהם, ומייד טילפנו אליי ואמרו לי: לשפטל יש חברה תימניה וקוראים לה **תירצה בשארי**, בת 28. את השאר תבררי בעצמך.

אז עשיתי דרינג־דרינג ליורם שפטל ושאלתי אותו האם נכון שיש לו חברה בשם תירצה.

„נכון מאוד."

„מי היא, מה היא עושה?"

„חכי רגע על הקו, ותשאלי אותה בעצמך."

„הלו!"

„שלום תירצה."

„כן?"

„מה את עושה?"

„אני בעיקר מלווה את יורם."

„מתי הכרתם זה את זו?"

„לפני שנה. הוא התארח במלון באילת, ואני עבדתי שם בקבלה. מאז אנחנו ביחד."

„ומה התוכניות?"

„אני אחזיר לך את יורם, ותשאלי אותו."

„הלו, יורם!"

„כן?"

„בן כמה אתה? והאם נכון שמעולם לא הייתי נשוי?"

„אני בן 38, ומעולם לא הייתי נשוי. זאת הוכחה לכך שאני מבריק, לא?"

„ועם תירצה זה רציני?"

„ימים יגידו. ותדעי לך שזאת הפעם הראשונה שכותבים עליי במדור רכילות, כי אני לא מופיע בשום אירועים ושום פתיחות."

תירצה בשארי
בפעם הראשונה במדור רכילות!

שום וסרט כחול

החלטתי שאני לא יוצאת עוד מהבית בלי ראש־שום, ועליו סרט כחול. אומנם אני אשה מודרנית ואמונות טפלות זה לא מודרני, אבל עין־הרע כנראה קיימת בכל זאת. אז למה לי לקחת צ'אנס?

הנה, בשבוע שעבר, בחתונה של **דנה וקסלר** עם **איציק ספקטור**, היה הכל מאוד יפה. האולם יפה והכיבוד יפה והפרחים יפים והגברים יפים וכמובן הנשים יפות. ובכל זאת בין כל היופי הזה, בלטו שתי נשים: הכלה דנה וחברתה הטובה **פינצ'י מור**. הן היו כל־כך יפות, שכל אחד ניגש אליהן ואמר להן מילים היכולות להביא עין־הרע. דנה, שהיתה עסוקה בלהיות כלה, לא שמה לב לאלפי המחמאות שקיבלה. אבל פינצ'י אמרה בסוף הערב: „אני ממש מפחדת מעין־רעה'."

נו, ומה קרה, לדעתכם? עוד באותו הערב החליקה הסבתא של דנה בצאתה מן האולם, שברה את אגן־הירכיים שלה והובלה לבית־החולים איכילוב. פינצ'י היפה ובעלה **עמי מור** חזרו הביתה, ועוד באותו הערב התלונן עמי על מיחושים שונים.

אז אם אתן יפות כמו דנה או פינצ'י? תיזהרו מעין־רעה! ואם אתן פחות יפות — תיזהרו גם.

פינצ'י ועמי מור עם בתם
אגן־ירכיים שבור והתקף־לב

בני מישפחות הנרצחים זועמים. אין זו הדרך הראויה להנציח, הם אומרים. איש לא התייעץ איתם. ובטקס עצמו התייחסו אליהם בזילזול

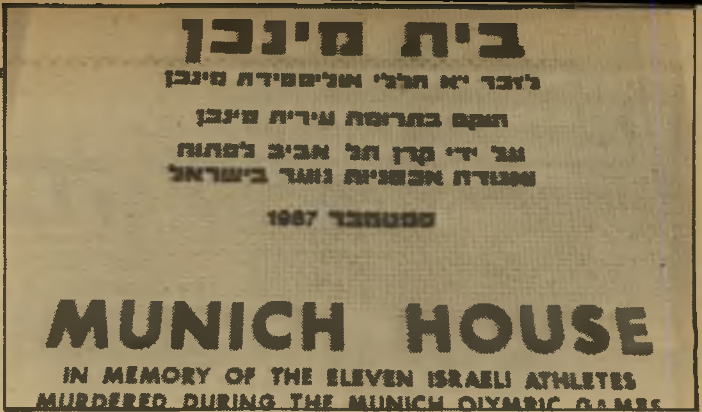

ההנצחה המוזרה

שלמה להט, כהרגלו, נמרץ ומלא חדוות־חיים. אברהם שריר, באופן מפתיע, שוהה בארץ, בתל־אביב, ואפילו אוחז במיספריים גדולים, מסייע באבירות לראש עיריית־מינכן לגזור את הסרט הנצחי, שבלעדיו חנוכה אינה נחשבת כחנוכה אמיתית. אחר־כך שתו ואכלו והתחככו זה בזה: שר־התיירות וראש־עיריית תל־אביב, ראש־עיריית מינכן ויו"ר הוועד האולימפי הישראלי, נשיא אגודת אכסניות־הנוער בישראל ומזכיר המדינה לענייני־פנים במחוז בוואריה.

כך חנכו השבוע את האגף החדש באכסניית־הנוער שברחוב בני־דן בתל־אביב. אגף מפואר, הנקרא בית מינכן, והאותיות קטנות יותר: „לזכר י"א חללי אולימפיאדת מינכן." ארבע קומות, אודיטוריון ל־300 איש, שלושה אולמות כינוס, 30 חדרי מגורים, בכל חדר ארבע מיטות.

2,750 אלף דולר, זהו מחירו של האגף. 2,350 אלף דולר תרמה עיריית־מינכן, במחווה חד־פעמית של נדיבות, לזיכרם של 11 הספורטאים שנרצחו בעיר ההיא, בדיוק לפני 15 שנים. עיריית תל־אביב קיבלה את התרומה בשימחה.

„לא לחם־חסד"

שלושה שבועות לפני הטקס קיבלה אילנה רומנו בדואר הזמנה חגיגית. אלמנתו של יוסף רומנו, מרים־מישקלות, היא אם לשלוש בנות. הגדולה היתה בת 7 כשאביה נרצח, הקטנה בת חמישה חודשים. שנה אחרי הרצח עברה אילנה להתגורר בתל־אביב. מעולם לא נישאה לאחר.

„מאז המאורע אנחנו מנהלים משא־ומתן עם ממשלת־גרמניה," אומרת רומנו. „ביקשנו את תוצאות הבדיקה שלאחר־המוות. הם מסרבים לחשוף את תוצאות הבדיקה הזו. הסעיף 'סיבת המוות' בתעודת־הפטירה הושאר ריק.

„ביקשנו שיפתחו לפנינו את דוח ועדת־החקירה שלהם, שחקרה את הרצח. הם מסרבים.

„אנחנו מבקשים פיצויים. בתחילה אמרו שהם אינם אשמים, ולכן לא הם שצריכים לפצותנו. אחר־כך אמרו שחל על הרצח חוק־ההתיישנות, וממילא לא נקבל פיצויים.

„בתור מחווה של רצון טוב הם הבטיחו לנו לממן את לימודיו של אחד מילדינו בגרמניה. מובן שסירבנו. איננו אוכלים לחם־חסד מידיה של ממשלת גרמניה!"

יומיים לפני ראש־השנה 1972 נרצחו במינכן 11 הספורטאים הישראליים. ביחד עם ארונותיהם הגיעו לארץ תרומות של הצלב האדום הגרמני. רומנו קיבלה כמה אלפי דולארים. אחר־כך קיבלה 11 אלף מארקים ממשלת גרמניה. זהו סכום הביטוח שביטחה הממשלה הגרמנית את כל הספורטאים שהשתתפו באולימפיאדה.

„מלבד זה לא קיבלתי דבר. הם אף לא טרחו להנציח את הרצח ואת הנרצחים. שנה אחרי הרצח נסעתי לטקס־הזיכרון במינכן. הבניין שבו גרו הספורטאים הפך לבית־מגורים. בפתחו שלט קטן, המכריז כי כאן נרצחו הספורטאים. וזהו. לא גל־עד, לא אתר־הנצחה ראוי לשמו.

„ופיתאום, אחרי 15 שנים, החליטו להנציח את הנרצחים, ודווקא בצורה כזו. למה נזכרו דווקא עכשיו? ואם כבר החליטו להנציח, למה בצורה כזו?

„הרי אכסניית־נוער היא עסק מיסחרי. זו אינה דרך ראויה להנצחה. אילו שאלו אותנו, היינו מציעים להקים מועדון־נוער, בית־ספר, לתרום כספים למען החינוך.

„אולם אף אחד לא שאל אותנו. שלוש שנים נבנה האגף, ורק שלושה שבועות לפני טקס החנוכה נודע לנו על קיומו. איש לא חשב שצריך להתחשב בנו, לשאול לדעתנו. והרי הבניין אמור להנציח את בני־מישפחותינו!"

לא על הבימה

שבע אלמנות וארבעה זוגות של הורים שכולים הותיר אחריו הרצח. ביחד עם ילדי הנרצחים, אחיהם ואחיותיהם, הגיע המספר ל־35 אבלים.

15 שנים אחרי־כן הם כואבים את כאב האובדן כאילו קרה אתמול. „כל מירצי, כל חיי, מוקדשים להנצחת האסון. ואחרי מותי, אני מקווה, ימשיכו בנותיי במה שהתחלתי אני," אומרת רומנו.

„מדי שנה אני משתתפת בכל טיקסי־הזכרון הנערכים בארץ. בווינגייט, בבית־הקברות ובבתי־ספר. תמיד אני מגיעה לטקסים וזוכה ביחס של כבוד.

„דווקא כאן, בתל־אביב, באתר ההנצחה היחידי שהוקם בכסף גרמני, איש לא התייחס אלינו. שלוש השורות הראשונות באולם נשמרו למען המוזמנים הגרמניים. על הבימה ישבו כמה מוזמנים ישראליים, שהשיבו במילות־תודה נרגשות לגרמנים. ואנחנו כאילו לא קיימים. לא היה לנו ייצוג על הבימה, גם לא בעת הטקס.

„הוזמנו כדי לשמש קישוט, כדי לעזור לגרמנים להציג לפני הישראלים גרמניה אחרת. אלא שמבחינתנו גרמניה אינה אחרת. היא אותה מדינה קשה ואכזרית שהכרנו לפני 15 שנים."

„לחזק את הקשר..."

„הגרמני," כך מכנה רומנו את הגרמנים. „הגרמני אשם במות בעלי. הגרמני תרם שני מיליון דולר. אני תרמתי את דמו של בעלי. עכשיו הגרמני רוצה לכפר על פשעיו, אבל האכסניה הזו לא תשנה דבר. פשעיו קיימים, והם כאילו התרחשו אתמול."

בין אורחי־הכבוד בטקס היה יהודה גולן, עורך־דין ירושלמי, נשיא אגודת אכסניות־הנוער בישראל. „אומנם האכסניה שייכת לנו, ואנחנו מפעילים אותה, אולם לא היה לנו כל קשר לתרומה," הוא אומר.

יצחק אופק, היום יו"ר הוועד האולימפי בישראל, שהיה ב־1972 יו"ר הנהלת ההתאחדות־לספורט וחבר בהנהלת מישלחת־ישראל לאולימפיאדת מינכן: „הוזמנתי לטקס כדי לברך, וכך עשיתי. ואף הדגשתי שאני שמח על כל אתר־הנצחה חדש. מבחינתי אין זה משנה אם זו אכסניה או אתר קטן בבית־ספר כלשהו. באשר לקשר עם המישפחות, לא אני הייתי אחראי לכך, אלא עיריית תל־אביב."

בהודעה לעיתונות מטעם קרן תל־אביב, נכתב: „הקרן טרחה אף לשתף את נציגי המישפחות בהחלטות הקשורות בבניין."

חנן בן־יהודה, מנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח, שבנתה את האגף: „עיריית־מינכן החליטה לתרום תרומה לעיר תל־אביב, כדי לחזק את הקשר בין בני־הנוער הישראליים לגרמניים. לא היה כל קשר בין התרומה להנצחת חללי־מינכן.

„הוחלט לבנות אכסניית־נוער. במהלך המשא־ומתן בין שתי העיריות ביקשו שלמה להט ויגאל גריפל, ממלא־מקומו, כי הבניין ינציח את חללי־מינכן. ראש־עיריית מינכן נענה לבקשה.

„במשך כל זמן המשא־ומתן ובניית האגף היינו בקשר עם יצחק אופק, יו"ר הוועד האולימפי. ראינו בו את המקשר בינינו לבין המישפחות. הוא שהזמין אותם לטקס, והוא גם נאם, בטקס, ואנחנו ראינו בו נציג שלהן, שנואם בשמן.

„בעת הסרת הלוט חלק מבני־המישפחות נשארו מאחור, בשל הרוחק הרב, ויכול להיות שנפגעו. לנו לא היתה כוונה להעליב אותם. יתרה מזאת, אנחנו אף מתכוונים להקים חדר־זיכרון מיוחד באכסניה, כדי שכל מי שיגיע לאכסניה יוכל להתוודע לאסון."

שרה ליבוביץ ■

צבי טל, העולם הזה

שריר, להט ומזכיר־המדינה של בוואריה
הסעיף „סיבת המוות" נשאר ריק

צבי טל, העולם הזה

אלמנה רומנו בגמר טקס־החנוכה*
„אנחנו כאילו לא קיימים..."

** עם מיכל שור, הבת של קהת שור, קהת־שחר, בנה של מיכל, ורחל רומנו, בתה של אילנה רומנו.*

עם אחד

בנאומו אמר אברהם שריר: „ההיסטוריה של העם היהודי שזורה בקורבנות, אבל במצבי־מצוקה אנחנו מתאחדים לעם אחד, דאגה אחת, עצב אחד." אולי שריר לא ידע, אבל זוהי פראזה על סיסמה נאצית: „עם אחד, רייך אחד, מנהיג אחד."

האורחים הגרמניים נדהמו. כך גם מיקצת המוזמנים הישראליים.

בית מי? בית מה?

במחשבה שניה, זה נשמע מוזר. „בית מינכן". מדוע לא „בית חללי מינכן"? או „בית הי"א"? ממתי מנציחים את אתר־הרצח, ולא את הנרצחים עצמם? אמר השבוע הסופר שלמה שבא, המתגורר בקירבת־מקום: „לפי אותו ההיגיון אפשר היה לקרוא אתר־הנצחה לקורבנות־השואה בשם 'בית־המוות של מינכן', על שם המקום שבו ערך אדולף היטלר את הפוטש הראשון שלו: 'בית־המרזח של מינכן'."

דפנה ברק מספרת על מה שהתרחש מאחורי הקלעים של
החלפת היועצים: הקנוניות, הלחצים, הפגישות, המועמדים

2 הלכו
1 נשאר

ביום הרביעי הוזמנה ניצה שפירא־ליבאי, יועצת ראש־הממשלה למעמד־האשה, ליוסי בן־אהרון, מנכ״ל מישרד ראש־הממשלה.

ציון צפריר, העולם הזה

ניצה שפירא־ליבאי
״איש לא הזהיר אותי״

ניצה, שהיתה טרודה כולה בקידום המעמד הנשי בארץ, לא חשדה במאומה. הודעתו של בן־אהרון, שעבודתה תופסק בקרוב במיסגרת הסכם־התפר הקואליציוני, הפתיעה אותה לחלוטין.

ביום השני סיפרה ניצה: ״הייתי מופתעת. נכון שבעיקרון יכולתי לצפות זאת, אבל איש לא הזהיר על־כך. זה בא בהפתעה גמורה. כשהוזמנתי למנכ״ל, לא היה לי מושג מה צפוי. על

״לא היתה שום כוונה להדיח את עמירם ניר!״

כל פנים, אני נוטה לקבל דברים. זה לא בבחינת עולמי חשך...

״מדוע הופתעתי? מפני שכבר עברה שנה מאז הרוטציה, ומדובר על תפקידים מיקצועיים, שכל אדם חדש זקוק לשנה כדי להיכנס אליהם. אני גם לא חושבת שהתפקיד שלי מפריע למישהו מבחינה פוליטית. זוהי רק סורכריה, לפנק מקורבים.״

שפירא־ליבאי האזינה לדיברי המנכ״ל וביקשה לדבר עם ראש־הממשלה וממלא־מקומו, שימעון פרס. עם פרס שוחחה כבר, ואילו עם שמיר נקבעה לה פגישה.

פרס ושמיר נועדו ביניהם ביום ה־שישי ודנו, בין היתר, בחילופי־הגברי שהתפרסמו באותו היום.

בן־אהרון השיב בחיוב על מישאלותיה של היועצת, ואף הוסיף: ״לא נתווכח על זמן...״

שפירא־ליבאי עצמה תלתה, כנראה, תיקוות בפגישתה עם שמיר, שכן אמרה לפני הפגישה: ״שום־דבר לא סגור, שום־דבר לא נחתך! אני מעריכה שאעזוב את תפקידי בעוד חודש. על המועד, בין היתר, ארבר עם שמיר.״

חמש דקות

ביום השישי פורסם כאילו מתכוון שמיר לסיים את תפקידיהם של שפירא־ליבאי, הדוקטור ישראל

את ניצה שפירא־ליבאי עומדת להחליף קודמתה בתפקיד, אתיה שימחה

(״רויק״) פלג, מנהל לישכת העיתונות הממשלתית, ועמירם ניר, היועץ ללוחמה בטירור. השלושה נושאים בשלושה מתוך ארבעת התפקידים, שעליהם רובר ב״תפר״ בין ממשלת־פרס לבין ממשלת־שמיר. הרביעי הוא יוסי גינת — מי שהיה יועצו של פרס לענייני ערבים, שעבר בצמוד לשר עזר וייצמן.

גינת ממשיך לטפל בפועל באותם הנושאים עם וייצמן ופרס. אך יושב מאז הרוטציה על תקן של עובד מישרד־החקלאות. (בראש מישרד־החקלאות עומד איש־המערך, אריק נחמקין). במקומו התמנה עמוס גלבוע, והוא עובד לצידו של השר משה ארנס.

סיפר פלג: ״ביום שישי הלכתי לי הביתה בשלווה. לא הקשבתי בכלל למהדורות החדשות. לפתע התחילו שיחות־הטלפון להגיע. לכל מי שפנה רישמית ולא־רישמית, עניתי שאיש עוד לא הודיע לי על הפסקת תפקידי.״

ביום הראשון בבוקר הוכחשה הידיעה בדבר פיטוריהם של ניר ופלג, ורק הפסקת עבודתה של שפירא־ליבאי אושרה. טופטפו גם שמות המועמדות להחליפה, כגון רחל קרמרמן, בתו של ממציא־הממציאים יעקב מרידור. קרמרמן — אשה נאה וסימפטית — לא שהתה בארץ בעת הפירסום, ולכן לא השתתפה בחגיגה.

ביום הראשון בבוקר נערכה הפגישה בין מנכ״ל מישרד ראש־הממשלה ובין מנהל לישכת־העיתונות הממשלתית. ״כשבן־אהרון קבע עימי פגישה, סיפר פלג, ״לא חשדתי במאומה. מועד־הפגישה התאים ללוח־הזמנים של שלושה פרוייקטים שאני מגלגל בדיוק בימים אלה במיסגרת תפקידי: מיחשוב הצילומים בלישכת העיתונות, הקמת מאגרי־מידע של הלישכה והקמת טרמינל־תיקשורת בינלאומי. עוד ביום שישי הוצאנו על־כך קומוניקט לעיתונות.

״אחרי הפירסום ביום השישי, נכנסתי לחדרו של בן־אהרון ושאלתי אם הפגישה היא בעניין הפרוייקטים האלה או בעניין הפירסומים. בן־אהרון השיב לי שיש לו מה להודיע לי.

״השיחה על ההודעה ארכה כחמש דקות. היא התנהלה באווירה טובה. אחרי־כן עברנו לשוחח חצי שעה על

(המשך בעמוד 38)

עמירם ונימרוד ניר, רוליק ואוהד פלג
ויא־דולורוזה ברשות־השידור

תמרורים

מן הפרדס לעיתון

נחוג ◆ שבועיים אחר סיכום על פתיחת מחלקת אינטרסים הונגריים בתל־אביב, כצעד ראשון לחידוש הקשרים הדיפלומטיים בין הונגריה לישראל, שנותקו במילחמת ששת הימים, יום־הולדתו ה־79 של **דויד גלעדי**, מי שהיה, בשנת 1967 צירה האחרון של ישראל בבודפסט. גלעדי, אביה של מי שהיתה יו״ר אגודת הסופרים, שולמית (ניא אוני) לפיד, נולד בהונגריה כאחד מ־12 ילדיו של רב מקומי, אשר ביקש לחנכו בישיבה, מה שלא מנע מגלעדי, אחרי עלותו ארצה ואחרי תקופה קצרה כפועל־פרדסים ומלטש־מירצפות, לפנות למיקצוע העיתונאות, בו עלה במהרה מתפקיד עורך־הלילה ביומון הדתי הצופה לזה של אחד מכוכבי מעריב בראשית ימיו — עיסוק אותו זנח גלעדי לתקופות קצרות בשרות־החוץ, כשתפקידו הראשון במיסגרת זאת היה זה של קצין־עליה בשגרירות ישראל בבוקרסט הרומנית בשנת עליית־ההמונים מרומניה.

● ● ●

מן הישיבה למחנה

נבחר ◆ כרכה הראשי של קריית־ארבע, **הרב דוב ליאור**, 54, ראש ישיבה במקום, שנכשל לפני עשר שנים בבחירות לרבנות הראשית האשכנזית בירושלים, כאשר הציע את מועמדותו לתפקיד זה. ליאור, יליד פולין, שעלה ארצה באוניית־המעפילים אכסודוס, אחר שנותר יתום מהוריו, שגוועו ברעב, בעת נדודיהם, בימי מילחמת־העולם השניה, כפליטים ברוסיה, הוא קיצוני בדיעותיו והוא אביו של מתתיהו ליאור, בן ה־18 העומד עתה למישפט על חלקו בהתפרעות אנשי קריית־ארבע במחנה־הפליטים דהיישה בראשית הקיץ האחרון.

● ● ●

מהביטוח לבית־הכנסת

נפטר ◆ בלונדון, חודש לפני יום־הולדתו ה־85, **מקס (מרדכי) זליגמן**, מבכירי הפרקליטים של ארץ־ישראל המנדטורית. זליגמן, יליד אנגליה, שעלה ארצה בגיל 19, החל לומר, אחר תקופה קצרה כפקיד בחברת־ביטוח, מישפטים, מיקצוע שהביא אותו, בהיותו מקורב לזאב ז׳בוטינסקי ולתנועתו, לכך שהקדיש שנים רבות בהגנה על אנשי האצ״ל לפני בתי־דין צבאיים בריטיים (כהגדרת יצחק שמיר בהודעת־האבל שלו על מות זליגמן: ״פרקליטם הנאמן של עצורי המחתרות״). בין עיסוקיו הלא־מישפטיים של זליגמן: ייסוד בית־הכנסת הגדול (ישורון) בירושלים וייסוד אגודת הידידות ישראל־בריטניה, אחר קום המדינה.

● ● ●

מהדפוס לחיות־הבר

נפטר ◆ בגרמניה, בגיל 91, ד״ר **הוברט שטרנברג**, מי שהיה במשך עשרות בשנים יו״ר מועצת־המנהלים של חברת מכונות־הדפוס היידלברגר, שמאות מדגמיה (הנושאות את השם המיסחרי היידלברג והמאופיינות בציבען השחור) פועלות בעשרות בתי־דפוס ברחבי הארץ, אליהם הגיעו בעיקבות הסכם השילומים עם גרמניה, שגרר אחריו יבוא ניכר של מוצרי־יסוד גרמניים. שטרנברג, מהנדס־מכונות שגאוותו היתה על כך כי בתקופת ניהולו יוצרו יותר מ־100 אלף מכונות היידלברג, היה בחופשותיו צייד חיות־בר, שגילה תעוזה גם בעיצומם של ימי מילחמת־העולם השניה, עת נפגש עם תעשיינים בריטיים על אדמת שוודיה הניטראלית כדי לתכנן את המשך הייצור במיפעליו לאחר תום המילחמה.

(המשך מעמוד 37)
הפרוייקטים שאני מגלגל כראש-לישכת העיתונות הממשלתית...״

על אף הבטחתו של פלג (שקויימה על ידו) שלא לטלפן לעיתונאים ולבשר להם על השינוי, דלף דבר החלפתו, והתחיל פסטיבל השמות, ההשערות וההערכות השונות.

מי נפגש

בניגוד לפירסומים, אין רחל קרמרמן המועמדת הפייבוריטית להחליף את שפירא-ליבאי. המועמדת הכמעט-בטוחה היא אתיה שימחה — מי שהיתה כבר היועצת למעמד האשה במישרד ראש-הממשלה.

הלשונות הרעות ריכלו ששימחה — אשה חביבה, הנשואה לשופט —

ציפי מנשה, העולם הזה

מועמדת קרמרמן
שנה לפני הבחירות

לחצה על שמיר ומקורביו, ואף נראתה באחרונה מסתובבת במיסדרונות מישרד ראש-הממשלה.

שימחה מקורבת אל שולמית שמיר, אשת ראש-הממשלה.

המועמדת האלמונית-יחסית שוהה בחו״ל לרגל שימחה מישפחתית. בביתה ענו לי שברגע ששמעו על חילופי-הגברי במישרד ראש-הממשלה, עלה בבית הרעיון שאולי אם-המישפחה היא מועמדת.

שפירא-ליבאי סיפרה לי ששמעה שאריאל שרון התערב במינויים לטובת שימחה, אך זוהי שמועה בלבד.

באשר למועמדים להחליף את פלג: נזרקו שמות רבים במשך חודשים. למשל: משה עמירב. בכל זאת, מדברים נכבדות בלימור ליבנת — בתה של הזמרת שולמית ליבנת, הידועה במירחד בזכות — או בגנות — החוברת התוקפנית שפירסמה לא-מכבר נגד שימעון פרס.

השאלה המתבקשת: מה עומד מאחורי השינויים הפרסונליים האלה? האם מדובר בעיתוי מיקרי? ואולי נבחר עיתוי הסמוך למלאת שנה לרוטציה (17.10.86)?

מלישכת שמיר מנסים להפיץ מסרים מרגיעים — אין כל חשיבות לעיתוי. עברה פחות או יותר שנה מאז הרוטציה, והגיע הזמן לרענן את השרות ולהכניס לתמונה את אנשי-שמיר.

בגירסות הפחות-רישמיות, הפחות-משכינות-שלום:

● **גירסה א׳:** הכל בגלל עמירם ניר. זוהי גירסה פופולארית במיוחד. עמירם ניר, הנמצא בעמדה רגישה במיוחד מבחינתה של ישראל בעיקבות פרשת הנשק האיראני, היה בעצם המטרה לפיטורין. מכיוון שפיטוריו היו מתפרשים כקשורים בפרשה האיראנית, סימנו סביבו עיגול, שכלל את שפירא-ליבאי ופלג.

גורם בכיר במישרד ראש-הממשלה: „התחלנו בתהליך פיטורין על פי הסכם-התפר, וגם תורו של ניר יגיע. הגורם המעכב? חקירת הקונגרס אודות הפרשה.״ אולם החיצים פגעו רק בעיגול. המטרה עצמה לא נפגעה. ניר לא פוטר.

מועמדת ליבנת
לחצים לחלוקת סוכריות

שפירא-ליבאי אמרה שאינה מופתעת. היא קראה את המפה והבינה את הרגישויות השונות. פלג אמר שאינו מחטט בסיבות להתפתחויות, ומכיוון שהוא מחוסר קשרים בליכוד, אין לו מושג מה הסתתר מאחורי מהלכי סוף-השבוע.

● **גירסה ב׳:** מקור מדיני בכיר ביותר קבע: „לא היתה שום כוונה להדיח את ניר. בהחלט יכול להיות שהוא ימשיך בתפקידו בנחת עד הבחירות...״ על פי גירסה זאת, סוכם בין שמיר ופרס שלא יתקיימו חילופי-גברי מייד עם הרוטציה, וינתנו כמה חודשים לבעלי-התפקידים למצוא ג׳ובים חדשים.

שמיר, על פי גירסה זאת, ידוע כאיש נוח, ולכן לא לחץ על שינויים, עד שהתחילו בסניפים לחצים לחלוקת סוכריות, מכיוון שמתחילה שנת-בחירות, זקוק שמיר לגייסות בקרב הליכוד, ומכאן שהחליט לכבד כמה מחברי-מיפלגתו.

על פי גירסה זאת, מנחיתים מקורבי-שמיר אש על פלג, וטוענים שחל נתק מוחלט בינו לבין שמיר, ולא יתכן נתק כזה בין ראש-ממשלה לבין מנהל לישכת-העיתונות הממשלתית. פלג, לדבריהם, לא יזם כל קשר עם שמיר, לא בא לעדכן אותו על הנעשה בממלכתו הממלכתית. „גם אילו היה יוזם שיתוף-פעולה, ספק אם היה זוכה לו...״ הודה מקורבו של שמיר. פלג עבד לצד יוסי בן-אהרון, וסיפר בסוף-השבוע שאנשי שמיר מעולם לא התלוננו עליו, והוא העדיף הצגת תוצרת על פני יחסים אישיים.

שפירא-ליבאי, לעומתו, נפגשה עם שמיר במהלך השנה האחרונה, „אבל אני חייבת להודות שנפגשתי עימו פחות מאשר עם פרס. אצל פרס יכולתי ליזום דברים רבים יותר. עם שניהם הייתי נפגשת לפי הנושאים. אם היה לי משהו על סדר-היום, הייתי נכנסת. כשנכנסתי לתפקידי, ביקשתי לשבת דווקא בקומה השניה (לישכת ראש-הממשלה ממוקמת בקומה הראשונה). רציתי להיות עצמאית, ולכן פחות הושפעתי מהחילופין.״

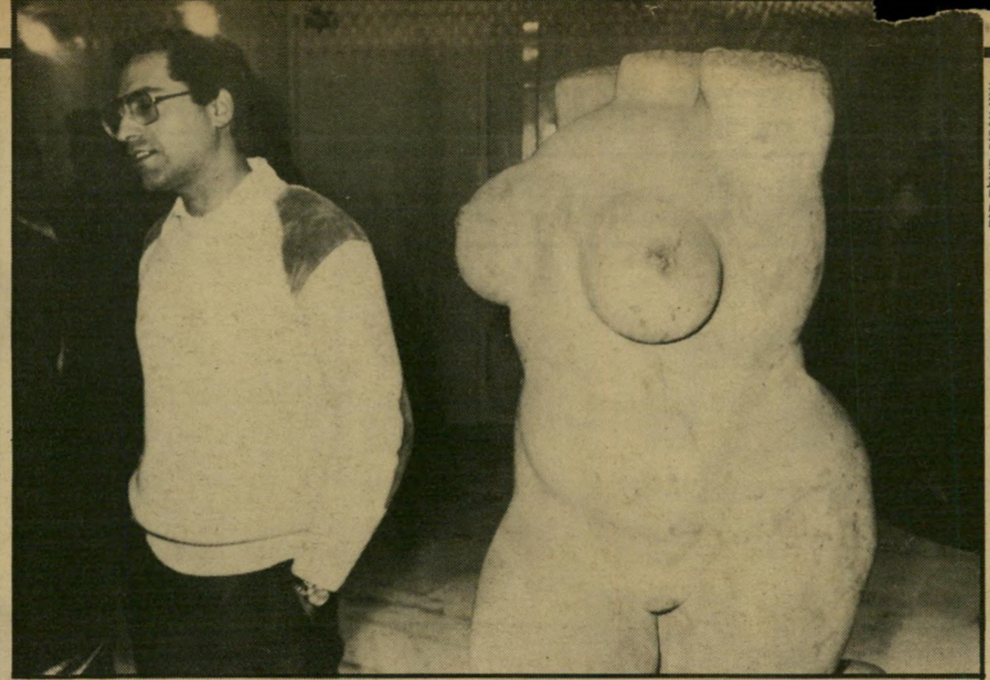
ציון צפריר, העולם הזה

מודח פלג (בתערוכת פסלים)
„הלכתי לי הביתה בשלווה...לפתע התחילו שיחות הטלפון...״

שלושה סירבו

שפירא-ליבאי עוד לא מפרטת את תכניותיה. על פלג, לעומתה, ידוע שהוא נושא את עיניו לתפקיד יושב-ראש הוועד המנהל של רשות-השידור. תפקיד זה הובטח לו על-ידי עוזי ברעם, מזכ״ל המיפלגה.

להסכם הרוטציה קיימים שני נספחים: אחד בנוגע לאיוש המישרות המדוברות, ואילו השני — בעניין מוסדות רשות-השידור.

שר-החינוך והתרבות, יצחק נבון (מערך), הציע לבטל את מליאת רשות-השידור ולמנות במקומו ועד-מנהל מורחב בן 15 אנשים (במקום שיבעה כיום). על נספח זה חתומים השרים חיים קורפו ומשה ניסים מהליכוד. נבון ומשה שחל מהמערך. נבון וקורפו כבר דנו בנושא. שחל וניסים — עדיין לא.

הוויה-דולורוזה של רוליק פלג כוללת הסכמה של הליכוד והמערך על השינוי המוצע, וכינוסה של מליאת-הכנסת לאישור השינוי. הכנסת נמצאת בפגרה, ובוודאי לא תתכנס במיוחד לשם כך, והליכוד, כך בוחשים, מעכב את התהליך כולו.

נוסף על שמו של פלג, הוזכרו גם שמותיהם של אהרון יריב, שלמה אבינרי ומיקי בר-זוהר לתפקיד הנכסף. הוזכרו — אך דחו את ההצעה, על פי שמועה אחרת.

פלג, כמו שפירא-ליבאי, נפגש בדחיפות עם פרס. הערכה מבוססת-היטב היא שפרס ידרוש מהליכוד לקיים את התחייבותו, כשם שהוא מקיים את התחייבותו סביב הרוטציה ומקבל את פיטורי מקורביו. התחייבות הליכוד, קרי: תמיכה בהצעת נבון, והמלכתו המהירה של פלג, עם סיום תפקידו הנוכחי בנובמבר.

ואם לא? פלג הוא עובד-מדינה, שעבר גם מיכרז, ומכאן שהעברתו מתפקידו גורמת לבעיות, מפני שיש לו הזכות לקבל מישרה שוות-ערך.

בחרושת-ההלצות שהשתוללה ביימים האחרונים, התהלכה בדיחה שבתפקיד של יו״ר הוועד המנהל של רשות-השידור יזכה עמירם ניר.

אולם ניר נשאר על כנו.

א. בירמן את רפי
שרותי גביה ואבטחה בע״מ

■ טיפול בשיקים ללא כיסוי בכל הארץ כולל במגזר הערבי
■ גבייה וביצוע צווי מעצר וצווי עיקול ■ ביצוע פסקי דין ופינויים
■ בלדרות לחו״ל ■ אבטחה מיוחדת ■ שומרי ראש

חולון, סוקולוב 13, טל׳ 5053129, 5053181, 03-854233
חיפה, החלוץ 27, טל׳ 666269, 04-641711
ירושלים, המלך ג׳ורג׳ 16/6, טל׳ 02-246842
ביפ-א-קול, טל׳ 02-224341, מנוי 6555, בירמן
נתניה, רמז 15, 053-619093
איתורית, טל׳ 03-7549111, מנוי 6444, רפי

בקרוב ייפתח סניפנו בבאר-שבע

כל בני ריקליס התכנסו מכל קצות תבל
להלוויית אבי המישפחה שנפטר בלאס־וגאס

בובה עד הקבר

פינחס ריקליס מת בגיל 94 במיטתו שבמלון ריוויירה בלאס־וגאס, ארצות־הברית. המלון שייך לבנו, משולם ריקליס.

לפני נסיעתו ללאס־וגאס התגורר האב ריקליס במשך תקופה ארוכה במלון הילטון בתל־אביב, כשבנו משלם את ההוצאות הכרוכות בכך.

משולם וקריסטופר בהלוויה
מלון בלאס־וגאס

אחרי מות אשתו, לפני שנתיים, טיפלו באב הזקן בני־המישפחה ושתי מטפלות, שהיו בחברתו במשך 24 שעות ביממה.

אביבה נעמן, בתו של פינחס, שהתה גם היא בארץ באותה התקופה, ויכלה לפקח מקרוב אחרי הטיפול באביה. לימים, כשחדלה לעבוד והחליטה לנסוע עם מישפחתה לארצות־הברית, לקחו הזוג אביבה ויוסף נעמן את האבא איתם. משולם, הבן, שלח מטוס פרטי, שאליו עלתה כל המישפחה, ובכללה שתי המטפלות, ושמו פעמיהם ללאס־וגאס.

כשנפטר פינחס ריקליס ביום השישי בבית־המלון בלאס־וגאס, החליטו בני־המישפחה לערוך את הלווייתו בארץ בנוכחות כל הילדים, 11 הנכדים, ו־12 הנינים.

ואכן, בהלוויה, שהתקיימה ביום ה־שלישי שעבר בתל־אביב, נכחו כל בני מישפחת־ריקליס המורחבת. היתה שם גם יהודית, אשתו הראשונה של משולם, בחברת שתי בנותיה ובנה מנישואיה למשולם. איתה היה גם אייזיק מויאל, בן־זוגה לחיים, איש־עסקים מוותיקי תל־אביב.

משולם בא בחברת אשתו הנוכחית, פיא זדורה, ושני ילדיהם: קיידי בת ה־3 וכריסטופר בן ה־7 חודשים.

אחרי ניתוח־פנים וצביעת שערו לחום בהיר נראה משולם צעיר, שמור היטב, ללא כרס וללא קמט בפניו, למרות 63 שנותיו.

פיא, אשתו קטנת־המימדים, לבשה חליפה אפורה מחויטת, בעלת שרוולים ארוכים, והלכה בהלוויה כשהיא נושאת לסירוגין את בנה התינוק ובובת־תינוק בגודל טיבעי.

מיספרם של החשובים שבאו ללוות את פינחס ריקליס בדרכו האחרונה היה מועט ביותר. היו שם, בין השאר, לילי ואריאל שרון, שלמה (צ׳יץ׳) להט, קייני וזלמן שובל, מרק שפס ממוסיאון תל־אביב ורבים ממי שזכו לתרומות כספיות שונות מכיסו של משולם המיליונר.

גם שתי הנשים הכושיות, שטיפלו באבא ריקליס במשך תקופה ארוכה, הלכו אחרי ארונו.

פינחס ריקליס נקבר בבית־הקברות בחולון. הבן קנה שם חלקת־קבר מישפחתית גדולה, והאבא נקבר בסמוך לאמא, שמתה לפני שנתיים. ליד הקבר אמר משולם קדיש יתום, ושתי נכדות קראו הספד. בתו של משולם קראה הספד באנגלית ובתה של אביבה, אחותו של משולם, קראה הספד בעברית.

לצורך השיבעה שכר משולם את אולם הזית במלון הילטון בתל־אביב, ושם קיבלו בני־המישפחה את פני המנחמים למיניהם.

שולמית יריב,
צילם: ציון צפריר ■

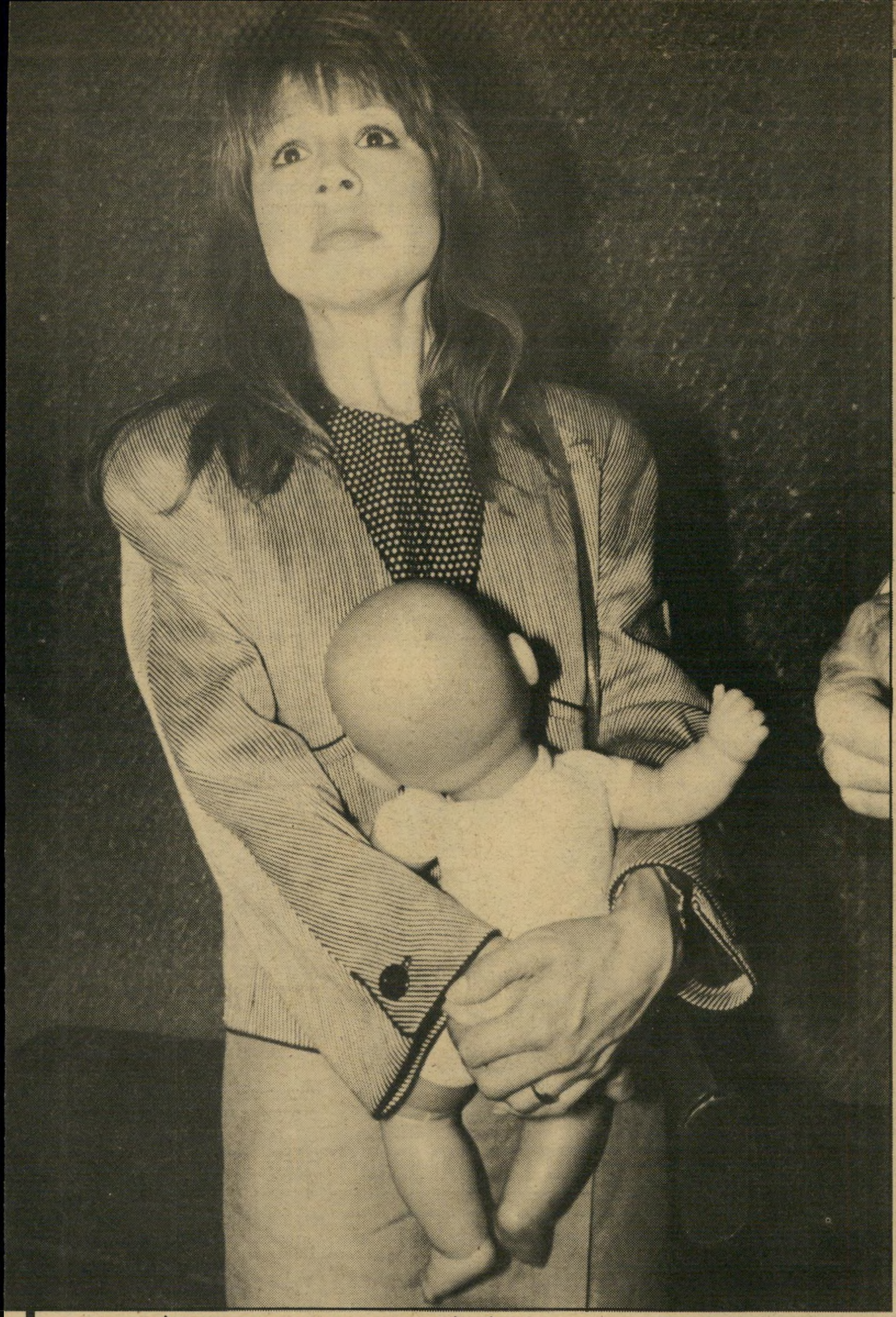

פיא (למעלה) וקיידי (מימין) עם הבובה בהלוויה
הילדים, הנכדים והנינים

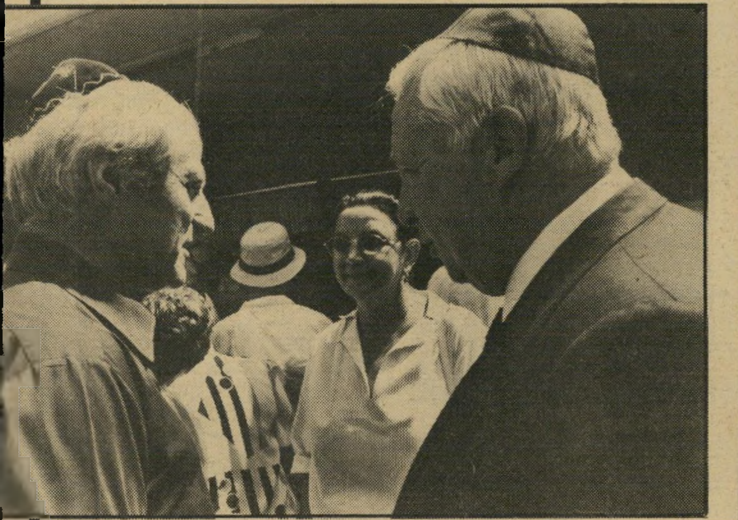

אריאל ולילי שרון ושלמה להט
וגם שתי נשים כושיות

בלעדי

ראיון ראשון עם חווה יערי בכלא

„אילו יכולתי לחיות את חיי מחדש...”

„התאפרתי במיוחד עבורך!” אמרה חווה כשנפגשנו. עיניה הירוקות והיפות היו מוקפות איפור כחול. חווה מודעת מאוד ליופיה ולחזותה החיצונית.

היא התלוננה כי שתיים משיניה נשברו בכלא, והיא חוששת פן יעקור אותן רופא־השיניים של הכלא. היא ביקשה שיאפשרו לה טיפול־שיניים פרטי בכלא, אך הדבר לא אושר.

היא סובלת מכך שאיננה יכולה להתאפר, בגלל תקנות הכלא. „אבל מסתדרים,” ענתה לשאלתי בדבר איפור־העיניים, „מוצאים איפור ואחר כך מרכיבים מישקפי־שמש, כדי שהקצינה לא תיראה.”

ממבט ראשון ניכר שחווה נרגעה מעט, והחלה להתגבר על הטראומה של המישפט והכלא. עורה צח וחלק, השקעים העמוקים שהיו בלחייה בעת המישפט התמלאו קצת, ועיניה נראות פחות נפחדות.

לפני הביקור ביקשתי ממנה לחשוב על השאלה: „מה הייתי עושה לוא ניתן לי לחיות את חיי מחדש?”

בפגישה נוכחתי לדעת כי קשה לה מאוד לחשוב על דברים ערטילאיים

„אהוד עשה חשבון קר של נישואין כדאיים. יפה, חכמה, עשירה, אשה ייצוגית לאיש־ קריירה...”

ולהינתק ממצוקות־חייה. שוב ושוב חזרה לטענות נגד בעלה ונגד אביבה גרנות, ופרטה עד דק את הליכי־מישפטה.

בשיחה בינינו ניסיתי להגיע אל חווה שלפני המישפט. „אני יודעת כי לוא יכולתי לחיות את חיי מחדש, הרי באופן פראקטי הייתי בוודאי עושה הכל באותה הצורה. הייתי מתחתנת עם אהוד ומנהלת משק־בית,” היא אומרת.

כאשר היא מדברת על אהוד, ניכר יחס דו־ערכי מסויים בדבריה. אבל היא טוענת שאיננה שונאת אותו. „למרות מה שנכתב, אינני מרירה ואינני שונאת את אהוד.”

היא מספרת על היכרותם ועל תחילת דרכם המשותפת: „היכרתי את אהוד כאשר למדתי בכתה ו' בבית ספר א"ד גורדון בתל־אביב. הוא היה בכיתה ח', מזכיר ועד־התלמידים ומקובל מאוד. שנים אחרות לא התראינו.

„ואז, יום אחד, במסיבה אצל חברה, פגשתי אותו. באתי למסיבה עם בת־דודתי וראיתי את אהוד יושב על המידרכה לפני הבית. הוא הכיר אותי ופנה אלינו בדברים. הוא סיפר כי אביה של חברתי זרק אותו מהבית, מפני שפתח את הבר ושתה קוניאק.

„הזמנתי אותו לבוא לטייל איתנו. לבשתי באותו יום חולצה לבנה וחצאית שחורה — והוא זוכר זאת עד היום, לעיתים קרובות היה מזכיר לי את זה.

„כאשר התחלנו לצאת, הייתי תלמידת־תיכון תמימה, ואהוד כבר היה סטודנט ועורך־לילה בדבר. לפניו היה לי חבר ממוצא עיראקי. היום הוא עורך־דין ידוע, ואני לא רוצה לציין את שמו. הוא היה לוקח אותי למיסעדות קטנות בכרם ומביא לי מתנות. זה מאוד הרשים אותי אז. חשבתי שזה רומאנטי, כמו בסרטים.

„הוריי מאוד התנגדו לו, מכיוון

שהיה ספרדי. אני זוכרת שיום אחד הם שכרו מונית, לקחו את כל המתנות שקנה לי ונסעו לביתו בחולון. הם החזירו לו את כל המתנות וניתקו את הקשר בינינו.

„היה לי חבר נוסף באותה תקופה, בחור דתי, שאחרי הצהריים היה שר בבית־הכנסת. אבי מאוד חיבב אותו. יום אחד, ביום־הולדתי, הבחור הזה בא אליי והביא לי במתנה פודריה. גם אהוד הגיע, בלי מתנה כמובן, וכאשר ראה את השני פשוט גירש אותו מהבית. הבחור הדתי הלך ולא ניסה אפילו להיאבק עליי. אהוד נראה לי אז מאוד מאצ'ו.

„כאשר התגייסתי, חברה שלי הכירה לי צלם אמריקאי. הוא היה צלם של השבועון מק'קולס, הוא צילם אותי ופירסם את התמונה בעיתון. לאמי בבית יש תמונה זו עד היום. אחר כך רצה לצלם אותי שוב לתמונת־שער ולכתוב עליי ועל דיעותי, כבחורה ישראלית. אבל אז התערבו הוריו של אהוד. אמו רדפה אחריי ברחוב כדי שלא אצטלם.”

הכלא מעלה בליבה של חווה אסוציאציות מעניינות מאוד. „כאשר אני יוצאת לפעמים בבוקר לעבודה ואני רואה את כל הירק מסביב ואת הפאסטורליות הזאת של דשאים, עצים וברוזים, אני נזכרת לפתע באמי. היא חייתה כמה חודשים באושוויץ. גם שם הכל נראה פאסטורלי ותמים, אבל בפנים היה סבל נורא.

„לפעמים אני מרימה את העיניים ורואה את גדר־התיל המקיפה את בית־הסוהר ועליה יושבת ציפור. וזה הרי

הסמל של אושוויץ, לא? מה שמוסיף זוהי הארובה הגדולה שבכלא רמלה, שאפשר לראות מכאן. אני יודעת שזו הארובה של המכבסה, אבל זה מעורר אסוציאציות.

„בתחילת שהותי בכלא גרה איתי בתא אילנה לב, גם היא ילידת־שואה. ואז פיתאום גיליתי שאני אוגרת לחם בתא. כמו אמי, שעד היום היא מחזיקה בבית מיצבורים של סוכר וקמח.”

חווה משבחת את מנהלת הכלא, חיה שוהם, העוזרת לה ומייעצת לה כיצד להתגבר על הקשיים.

על אביה מדברת חווה באהבה רבה. גם הוא היה באושוויץ. אבל הוא לא הירבה לדבר על כך בבית. חווה, הטוענת כי היא חפה מפשע, מנסה למצוא פיתרונים לישיבתה בכלא.

„לפעמים אני חושבת שזה עוון אבות על בנים. אבי התעסק במטבע שחור ולא היה צדיק. הציק לי מאוד ששכחתי את יום מותו, ואמרתי תאריך אחר בבית־המישפט. איך יכולתי לשכוח את התאריך הזה? הרי כמה ימים לפני עדותי שלחתי את אמי ואחותי לקבר של אבא להתפלל?

„שוחחתי על כך עם הרב של הכלא, שהוא אדם מאוד נחמד ולא מיסיונר. והוא אמר לי דבר מאוד מעניין. הוא אמר לי שעובדת השיכחה היא העונש של אבי. מכיוון שאבי לא היה טלית־שכולה־תכלת, עונשו הוא ששכחתי את תאריך מותו.

„ועוד משהו בקשר לעניין הזה. הרי אין כל ספק שהכסף המיוחס למלבסקי ז"ל הוא כספו של אבי. ויש לי הרגשה שכאשר הכסף הזה ייגמר, והוא עומד להיגמר עוד מעט, יחול שינוי גדול בחיים שלי. שינוי גדול לטובה.”

את אביבה גרנות, חברתה לכלא,

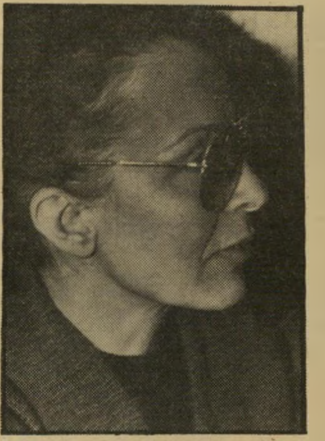

היא שונאת. „אני בדרך־כלל לא אדם של רגשות קיצוניים אבל את אביבה אהבתי אהבה טוטאלית ואני שונאת אותה שינאה טוטאלית.

„אביבה היא זו שאמרה לי שעליי לצאת לעבוד. כאשר הייתי צעירה, רציתי ללמוד מישפטים או רפואה; ואומנם, התקבלתי לפקולטה לרפואה באוניברסיטת חיפה ולפקולטה למישפטים בתל־אביב, אבל אחרי שהתחתנתי, הייתי די מרוצה בלהיות עקרת־בית. לא הייתי מתוסכלת ממצבי.

„כאשר אהוד היה חולה, ושכב בבית־חולים בעפולה, הייתי עוברת כל פעם ליד בית־החרושת לשטיחים בקיסריה, הייתי נכנסת וקונה שאריות. חיברתי אותם לשטיח מקסים. בכלל, היה לנו בית יפהפה.

„אביבה ראתה אותי בכל פעם עם הספונג'ה ואמרה לי שעליי לחשוב על העתיד. היא אמרה לי שהילדים יגדלו וייצאו מהבית ואהוד תמיד עסוק, ועליי לחשוב על עתידי.

„והיא צדקה בזה. העבודות שעשיתי עד אז היו להחליף חברה שנסעה לחוץ־לארץ ולמכור במקומה בבוטיק. זה נחמד, אבל זו לא עבודה של ממש. היה כבר קצת מאוחר להתחיל ללמוד באוניברסיטה. אז אביבה סידרה לי עבודה בסניף־הבנק שלה.

„בכלא בהתחלה לא דיברתי עם אביבה. אחר־כך במשך כמה חודשים דיברתי אתה, עד שהוצאתי ממנה מה שרציתי, מאז אני מתעלמת ממנה.

„כאשר עברתי לפני חודשיים לאגף המתקדמות, אמרו לי שאביבה ביקשה שאצטרף לתא שלה. היא אמרה למנהלת שיש לה טלוויזיה ולי אין, ולכן כדאי לי לעבור לגור אתה. אמרתי למנהלת: בשום אופן! אומנם מאוד רציתי טלוויזיה, קיויתי שבני־מישפחתי יקנו לי, והם לא קנו. השבוע

„אביבה שוכרה עבורנו חדרים עם מיטה זוגית ואמרה שזה יותר זול. היא לסבית סמויה...”

עורך־הדין שלי, דויד ויניצקי, קנה לי טלוויזיה. הוא אפילו סחב אותה בעצמו לכאן.

„בכלל, בכלא התגלו לי כל מיני דברים על אביבה שלא ידעתי. אני חושבת שהכלא הוציא מתוכה דברים שהיו חבויים בה. היא התחילה להכניס לתא שלה כל מיני בחורות צעירות בנות 18־19. היא חושבת שעל־ידי כך תוכל להחזיר אותי אליה.

„נדמה לי כעת שאולי אביבה רצתה יחסים אחרים איתי, כאשר התחלנו להיות חברות. אני לא הבנתי את זה ודחיתי אותה באופן בלתי־מודע. למשל, כאשר היינו נוסעות לחוץ־לארץ, היא היתה תמיד מזמינה במלון חדר עם מיטה זוגית. כאשר שאלתי אותה מדוע אינה מזמינה חדר עם שתי מיטות, אמרה שזה יותר יקר. אבל הרי ההפרש הוא קטן מאוד. היינו ישנות במיטה גב לגב.”

לחווה תמיד היתה נטיה למיסטיקה. אבל היא התייאשה מאסטרולוגיה. „לוא זה היה דבר רציני, הרי הייתי צריכה לראות מה עומד לקרות לי. לפני כמה שנים אסטרולוג אחד עשה עבורי הורוסקופ והקליט את דבריו על קלטת. לפני כמה שבועות ביקשתי מאחותי להשמיע לי את הקלטת. הוא אמר שם שבגיל 40 אהיה מוצלחת ואכתוב ספר.

„לא יכולתי להמשיך ולשמוע את הקלטת עד הסוף. אני לא מאמינה בכך יותר. אבל אני מאמינה באלוהים.”

הירהורים של חווה על אותו הנושא:

„אילו יכולתי לחיות את חיי מחדש"

מהות הוויית קיומנו תלויה בגישתנו לשאלה קרדינאלית אחת: „האם הגזירה גזורה והרשות נתונה?" המיתולוגיה היוונית משיבה בלאו מוחלט. היהדות לעומת זאת הציבה בפנינו את האפשרות של חזרה בתשובה. היינו: הרשות נתונה.

אדיפוס המלך, אנטיגונה, פדרה – לא יכלו להימלט מגורלם. הם היו מאריונטות בידי האלים, בידי כוח עליון. משום כך לא יכלו, בעצם, לקחת אחריות על גורלם ועל חייהם.

היהדות טוענת לאחריות. מוטיב השכר והעונש למשל, מחזק את זכות הבחירה שיש לאדם. האחריות שאנו מסוגלים ליטול או שאיננו מסוגלים ליטול – היא בבחינת „מותר האדם מן הבהמה".

האם לי היתה רשות נתונה? האם היתה לי זכות בחירה חופשית? כדי לנוסת ולהשיב בחיוב אני צריכה לשחק במישחק־הילדים: „נדמה לי, לוא, אם, אולי".

למען תעתועי־שווא אלה יש צורך בפעלולים טכניים דמיוניים, כמו, למשל, שיקוי־הפלאים של עליסה בארץ־הפלאות. אקח ממנו לגימה, אכנס למינהרת־הזמן, והנה אני בת 18, עצמאית, החלטית וקשוחה. ולא נותנת מירווח־מיחיה לכל מיני מסיתים ומדיחים ומשכנעים למיניהם. מסרבת להצעת־הנישואין של אהוד, מסיימת קורס קצינות במינהרת־הזמן, בשדות־החיים. הייתי לוקחת איתי מגלה־מוקשים ועוטה לגופי איפוד־שכפ"ץ.

אהוד יערי היה המוקש הראשון של חיי־כאדם, נכה־נפש, שעשה לעצמו חשבון קר של נישואין כדאיים – יפה, חכמה, עשירה, אשה רפרזנטטיבית, לאיש־קריירה עתידי, אני הייתי יעד מתאים, ילדה־טובה־ירושלים. נאיבית שאפשר היה בקלות לעבוד עליה. „למה לך קורס־דיילות? את תיסעי איתי!" אמר (אמו אפילו באה והציעה לי צ'ק שמן, כדי שלא אצטלם לשער בעיתון).

אהוד יערי, איש הניגודים, חי ומקיים את המוטו של חייו: „אני ואפסי עוד!" ומצד שני חשוב לו מאוד מה יגידו עליו.

אכן, הופעותיו היומיומיות בהיכל־המישפט הוכיחו את עצמן. הוא הצליח לקבל ממר אורי אבנרי בכבודו ובעצמו את המישפט הבא: „לוא הייתי צריך לבחור לי רע וחבר, הייתי בוחר באהוד יערי!" אבל מר אבנרי הנכבד לא ידע כי המלך הוא עירום. אהוד הצליח לשכנע אותי באמצעים פסולים (כאן, קרוב לוודאי, הייתי זוכה במישפט־זוטא) למכור את הבית בירושלים, ובחלקי אני, וחלקי בלבד, ברכוש המשותף, לממן את עורכי־הדין.

אהוד לא תרם ולוא רק שקל אחד למען הגנת אשתו. ורק עוד דבר אחד. ב־20 למרס 1986, ביום הולדתי, השבתי בבית־ילדיי, אינני יכולה לסרב להסכים להצעת הנישואין של אהוד. נניח וקיבלתיה, אז הרווחתי את הילדים, שהם מזוני הרוחני בימים טורפים אלה. ילדיי הם האמת היחידה שקיימת עבורי היום, כאשר אני מתקיימת, לא חיה, בשדות־המתים של נווה־תירצה...

שוב שגיתי, ונפלתי כפרי בשל בידיה של הנוכלת גברת גרנות. לא יכולתי להבחין כי היא בעצם זאב שעוטה פרווה של כבש. המון חום, המון סימפטיה, המון חוכמה והמון מישמנים עטתה עליה גברת גרנות. כשהושלכה ממנה האדרת, על־ידי הרוקחים של ירושלים, כולם ראו אותה במערומיה.

כאן היתה לי זכות הבחירה. הכתובת היתה על הקיר, היו המון תמרורים בדרך אליה. אבל אני כיסיתי את עיניי במישקפיים ורודים, משום שרציתי חזרה (כמו ילדה קטנה בגן, שקילקלו לה את בהצעצוע) את אביבה שלי. פחדתי מהזאב שגיליתי, כולם ברחו מהזאב ורק אני נשארתי.

הפסיכולוגים יאמרו כי כאן אני יכולה למצוא נחמה פורתא במיסגרת של נסיבות מקילות, ולהוריד מעצמי את האחריות למערכת־היחסים האישית שלי עם השועל־זאב־נוכלת. אבל אינני יכולה להסתתר תחת נסיבות מקילות.

אולי לא ברחתי ממנה מתוך פחד לאבד אמא מלאת מישמנים (אמי תמיד היתה

חנה עם אביבה גרנות על ספסל־הנאשמים

„היא יצאה מהארון בכלא!"

חווה עם אהוד בבית־המישפט

„הוא תרם שקל להגנתי..."

בח"א (אותו לא סיימתי בגלל קינאתו של אהוד בטייסים היפים שהקיפו אותי) מסיימת קורס דיילות־אוויר (נרשמתי אליו כדי לשלב עבודה ולימודים), טסה באל־על כחמש שנים, ובינתיים אני מסיימת את לימודי הרפואה או המישפטים. והיום, קרוב לוודאי הייתי רופאה או עורכת־דין מצליחה.

במקום תואר במישפטים יש לי היום תעודת־הוראה חסרת־תכלית מטעם אוניברסיטת תל־אביב.

כרופאה לא הייתי יכולה לסרב להגיש לגברת גרנות סעד רפואי־פסיכיאטרי, משום שבועת הרופאים המחייבת. אולם כעורכת־דין, ששום שבועה לא חלה עליה, הייתי מסרבת לקחת את התיק של גרנות.

לוא יכולתי לטייל שוב המישפט „לא מודה!" לאשמה הנוראה מכל, ונלקחתי לאחר כבוד לרבנות, ושם כבהיסח־הדעת חתמתי על הסכם חלוקת־ממון, שבו ויתרתי אפילו על דמי־כתובתי.

נישואיי לאהוד היו המעידה הראשונה שלי בשדות־החיים. צר לי שהמוקש התפוצץ גם בפניו, אבל אין אנו חיים בוואקום. החורבן שלי הוא חורבנו וחורבן ילדיי, היקרים לי מכל. למרות כל זה, לאהוד ולילדים יש תקומה, אני היא זו שמשלמת את המחיר הגבוה מכל, מחיר חיי.

לולא נישאתי לאהוד, אין לי כל ספק שלא הייתי עוברת לגור בירושלים, ואז לא הייתי פוגשת בזאב שמחופש לסבתא של כיפה אדומה – גברת אביבה גרנות. אבל אז... אולי לא היו לי ילדיי הנפלאים. כשאני תושבת על כחושה, כמעט שדופה), מתוך דאגה, אהבה ופחד לאבד את אמא (באותו זמן הייתי יתומה, אבי נפטר.)

המשכתי במערכת־יחסים מעוותת, לא מאוזנת שהיתה תמיד מבוססת על נתינה בלתי־פוסקת מצידי. לוא שמעתי בקולם של אלה שאמרו לי לעזוב אותה, לא הייתי מוצאת את עצמי היום יושבת על עיי־החורבות של חיי.

לוא אבי היקר היה היום בחיים, הוא היה מונע ממנה לטוות לי את כורי־העכביש. הוא היה בא לבית־המישפט ומוכיח איזו עלילת־דם שפלה העלילה עליי... לוא אבי היה בחיים, אינני חושבת שיכול היה להציל את מלה מלבסקי ז"ל מציפורניה של הגברת גרנות, אבל יכולתי ללכת אליו. הוא היה מקשיב לי, בניגוד לבעלי היקר.

היה או לא היה?

(המשך מעמוד 9)

לאומי. לכן זה לא מתקבל על הדעת שבו זמנית ישלח מישהו, ובידו מסר המדבר על שיחות ישירות.

„כל העניין נראה כמו טריק, שתוכנן כדי להעסיק קצת את העיתונות."

„זוהי פרובוקציה"

בין רק"ח לבין הרשימה המתקדמת לשלום קיים, מאז יסודה של הרשימה, מאבק כמעט עקוב־מדם, ה־משופע באלימות מילולית מן הסוג הגרוע ביותר. המאבק נסוב בעיקר על קולותיהם של הבוחרים הערביים. הוא התחיל משום שרק"ח פחדה שעם צאתה של הרשימה המתקדמת לאוויר־העולם תאבד היא את ההגמוניה שהיתה לה ברחוב הערבי.

חיים הנגבי, דובר סיעת הרשימה המתקדמת בכנסת, שהשתתף גם הוא בכינוס בז'נווה, אמר דברים בוטים יותר על המסר שהיה־או־לא־היה: „זה היה שילוב של שני דברים: הרצון של רק"ח להוכיח לציבור היהודי והערבי שהם

ערפאת ומפת תוכנית אלון

לא מקובלת

מופקדים על עניין השלום ועל הקשרים עם הפלסטינים, והרצון של צ'רלי, כאדם בודד שאין מאחוריו תנועה, שרצה להכות גלים באופן בולט כדי לבסס את מעמדו.

„הם אמרו בשם ערפאת דברים שמעולם לא אמר, ושהם מנוגדים לעמדה שלו, שאותה ביטא בנאום הפומבי.

„נעשה פה פשע כלפי המאבק לשלום בחברה הישראלית. זוהי פרובוקציה."

היתה גם דיעה אחרת, שהועלתה בין אנשי הרשימה המתקדמת, בנסיון להבין את המניעים של אנשי רק"ח. דיעה זו טוענת שביטון הוליך שולל גם את חבריו בחזית אנשי רק"ח, וכשהבינו אלה שהוטעו, ניסו להתחמק מהעניין בדרך אלגאנטית.

אחרים אמרו שלראשי חד"ש לא איכפת להשתמש בביטון ולבזבז אותו, מכיוון שאינו קומוניסט אותנטי, ולא תמיד סר למרותם.

כך או כך, אם היה מסר ואם לא היה, אם זו היתה פרובוקציה ואם לא, אם היה זה תעלול־פירסומת ואם היו אלה דברים כנים, אין ספק שהמיקרה הזיק באופן ברור לתהליך־השלום, אם קיים כזה.

ההכחשה שבאה מתונים, ממוסדות אש"ף, לגבי המסר, שיחקה לידיהם של פרס, שמיר ושאר חבריהם, שטענו הפעם, כמו בפעמים קודמות, שעל אש"ף אי־אפשר לסמוך, מכיוון שאנשיו תמיד מכחישים את הדברים יום אחרי פירסומם.

המיקרה גם סיפק למימסד הישראלי תירוץ שלא להתמודד באופן ענייני ועמוק עם הנאום הפומבי שנשא ערפאת במליאת הכינוס, ושבו הכיר באופן ברור בהחלטות האו"ם 242 ו־338.

המיקרה של ביטון הפך את כל הכינוס לשערוריה תיקשורתית חולפת, וחיזק את מתנגדי־השלום בישראל.

איש לא שאל

גם העיתונאים, ובעיקר העיתונאים הישראליים שליוו באופן צמוד את כל דיוני הוועידה וגם את המיפגשים מחוץ לאולמות, שיחקו תפקיד לא־מבוטל בהפיכת הכינוס לסנסציה חולפת.

איש מהם לא טרח לבדוק את דבריו של צ'רלי ביטון עם הצד השני, שהיה שותף לאותה פגישה לילית. אנשי אש"ף, נציגים רישמיים ומוכרים, וכאלה שאינם מוכרים, הסתובבו במקום כשכולם פתוחים לפניות של ישראלים.

לא היתה כל בעיה לאיש מן העיתונאים לפנות לאחד מן הדוברים הרישמיים של אש"ף כדי לבדוק איתו את הסיפור של ביטון.

אחד מחברי המישלחת, שאינו עיתונאי, שמע על המסר של צ'רלי. הוא לא היסס ופנה לאחד היועצים הבכירים של ערפאת, כדי לאמת את קיומו של המסר. היועץ בדק את הדברים תוך דקות אחדות, וזיכה את השואל בתשובה מפורטת.

איש מן העיתונאים הישראלים לא טרח לעשות דבר דומה, והכל שלחו לארץ כותרות מפוצצות, שסיפרו על פריצת־דרך ועל מיפנה היסטורי. כותרות שאותן היו צריכים להכחיש למחרת היום ובימים שאחר־כך.

רונית אנטלר

חור ברשת

עוזי קרן

משה סלקטר (משמאל) חלוץ בית"ר ירו־שלים, ומשה מרכוס, שוער מכבי תל־אביב. הצהלה בעיניו של סלקטר מובנת. רגע לפני שהשתרע על הדשא, נגח לרישתו של מרכוס וקבע 1:2. המישחק הדרמאתי בין האלופה, בית"ר ירושלים, לבין מחזיקת הגביע, מכבי תל־אביב, הסתיים בתוצאת תיקו.

צ'ק ללא כיסוי

תמורת שבת־קודש

מכבי פתח־תיקווה משחקים את מישחקי־הבית שלהם בימי שישי. מקורות מהדשא במלבס מספרים, שגורמים דתיים הבטיחו למכבי פתח־תיקווה מימון, אם אכן יקיימו את הבטחתם ולא יחללו את השבת.

הפתח־תיקוואים אכן עושים מאמצים.

בעבר הרחוק זכור המיקרה של בית"ר ירושלים, שניסו אף הם להעביר את מישחקי־הבית שלהם לימי שישי. אז סיפרו, שגורמים דתיים שהיו מקורבים לבנק צפון אמריקה — אותו הבנק שראשיו נמצאים בימים אלה בבית־הכלא — הבטיחו לראשי בית"ר מימון ניכר, תמורת שמירת קדושת השבת.

בית"ר ירושלים נשארה עם ההבטחות. והכסף? עד היום אין יודעים איפה הוא.

מעניין מה יהיה עם ההבטחות שניתנו למכבי פתח־תיקווה. האם להם יאיר המזל?

מי שיודע חשבון

קופת בית"ר ירושלים מידלדלת והולכת. גם קופת־הנקודות בליגה הלאומית לא מראה הצלחות מרשימות. שני מישחקי־ליגה, ובאמתחתה נקודה אחת בלבד.

אז ככה. בית"ר ירושלים רכשה העונה שני חלוצים, האחד רונן רוקמן

ציפי מנשה, העולם הזה

מאמן שפיגלר
50 אלף דולר

והשני משה סלקטר. משכורותיהם של השניים יגיעו בעונה זו ל־150 אלף דולר ברוטו. אבל השניים אינם שחקני־בית של בית"ר. ראשי בית"ר נאלצו לקנות את שני החלוצים בסכום לא מבוטל. תמורת רוקמן שילמה בית"ר 55 אלף דולר, ותמורת סלקטר 115 אלף דולר.

בית"ר ירושלים, על־פי חשבון מתמטי פשוט, שילמה עבור שני החלוצים 320 אלף דולר.

אבל בית"ר גם מכרה השנה את אלי אוחנה לבלגיה. תמורת אוחנה קיבלה בית"ר 200 אלף דולר. בית"ר גם חסכה השנה 80 אלף דולר, משכורתו של אוחנה בעונה שעברה.

החשבון מראה, שמכירת אוחנה זיכתה את חשבון בית"ר ב־280 אלף דולר. אותו חשבון מתמטי מראה, כי בית"ר — עוד לפני פתיחת העונה — נמצאת בגרעון של 40 אלף דולר.

לכן, לראשי בית"ר צפויה העונה צרה כספית גדולה.

מוטלה שפיגלר, המאמן, יקבל העונה 50 אלף דולר נטו. בעונה שעברה קיבל המאמן, דרור קשטן, רק 40 אלף דולר.

ומה עם השחקנים? כל אחד מהם, באופן פרטי לגמרי, הצליח להעלות את משכורתו. כך שלמה שירזי, כך אודי אשש ודידו, כך ונדרמולין ומיזרחי ואזולאי ומלכה.

אם בית"ר תמשיך את הליגה כפי שהתחילה, מצבה הכספי עוד ילך וידרדר, זה ברור לכל מי שיודע חשבון. ומה יהיה אז? מוטב לנו שלא נכתוב על כך דבר.

צחי במחנה האוייב

כל מי שראה את צחי הנגבי, מנהל לישכת־ראש־הממשלה, בבלומפילד, בשבת, היה בטוח שצחי, כמו ירושלמים רבים אחרים ירד לתל־אביב כדי לעודד את קבוצת בית"ר ירושלים. רק מעטים יודעים את הסוד הכמוס. שצחי הוא בעצם אוהד מושבע של מכבי תל־אביב.

פעם, לפני הרבה שנים, כשהיה צחי נער צעיר, הוא עלה לירושלים לבקר את אביו, שהיה מזכיר סניף תנועת־החרות בבירה, וכמו כל חרותניק טוב, אוהד שרוף של בית"ר ירושלים.

האב, עימנואל הנגבי, לקח את בנו לימקא, לראות מישחק בין מכבי תל־אביב לבית"ר. מכבי הבקיעו גול לרשת בית"ר. צחי קפץ משמחה והשמיע קולות־עידוד לקבוצתו התל־אביבית. אביו טפח על שיכמו והזהירו שלא לחזור עוד על המעשה האמיץ הזה. „כאן", אמר לו, „ביציע בית"ר, תיזהר שלא להפריז בעידוד למכבי תל־אביב!"

בשבת האחרונה הוא נזהר. מישקפי־שמש וגלידה לא עזרו לו

עוזי קרן

יועץ הנגבי
אבא הזהיר

להסוות את עצמו. אבל לא נורא — אוהדי בית"ר היו בטוחים שהוא לצידם.

כיפליים מלי ג'ונסון

בקבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב עדיין מחפשים שחקן. על הפרקט מספרים, שהנהלת הכספת הגדילה את הסכום שאותו היא מוכנה לשלם עבור שחקן מיקצועי מהליגה המיקצוענית בארצות־הברית. הפעם על הכוונת מייק בראון, שחקן שיקגו־בולטס. בראון עדיין חתום בשיקגו, אבל הכספת בטוחה שבעבור סכום אדיר של 400 אלף דולר הוא יהיה מוכן לעבור לאלופת־המדינה.

אגב, דבר מוזר קורה בהנהלת מכבי תל־אביב. הם היו מוכנים לשחרר שחקן מצויין כמו לי ג'ונסון, שדרש בסך הכל 200 אלף דולר. ועכשיו הם מוכנים להכפיל את הסכום — העיקר שיימצא שחקן.

מתחילים ברגל שבורה

לרוע מזלו של דוביד שווייצר, מאמן בני־יהודה, ועוד יותר לרוע מזלו של ברוך ממן, שחקן־הקישור, שבר ממן את רגלו במישחק בין בני־יהודה למכבי חיפה.

ממן יצטרך לשכב כמה שבועות בגבס. דוביד, לעומתו, על הפנים. אם לפני שבוע כתבנו כאן שדוביד תולה את הצלחת בני־יהודה בכישוריו של הקשר המהולל, הרי שהשבוע דוביד אובד־עצות. ממן פצוע ובני־יהודה נשארו בלי קשר.

האלטרנטיבה של שווייצר היא לחפש שחקן קישור בחוץ. עדיין לא ברור את מי יעדיף שווייצר לצרף לקבוצתו. הכל פתוח בבני־יהודה, שני מחזורים בלבד אחרי פתיחת־הליגה.

היורש של סיני

בהפועל תל־אביב בכדורגל מוכנים להשקיע עד 100 אלף דולר בקניית קשר. המאמן, יצחק שניאור, מתחיל להבין אחרי שני מישחקי־ליגה, שמצב הפועל בלי משה סיני יכול להיות רק יותר גרוע.

שמענו במיגרשים ששניאור מוכן לעשות את ההשקעה הכספית הגדולה הזו בשחקן חיים בן־שאנן, שהוא, אגב, שחקן חופשי, ושיחק בעבר בהפועל באר־שבע.

אחרי שני מישחקים, שהסתיימו ב־0:0, אין ברירה למאמן הפועל, וגם לא לראשי האגודה המפוארת.

יש להם בית

פעם אחת ראוי לציין גם איזה דבר חיובי שקורה בעולם הכדורגל הישראלי.

עמי פזטל, מנהלה הכל־יכול של קבוצת הפרוורים שימשון תל־אביב, גילה תושיה ראויה לאיזכור.

בשימשון תל־אביב יש תשע קבוצות של נוער וצעירים. להנהלת שימשון היה ברור, שאין די מקום לאכלס את כל הילדים שרוצים ללמוד כדורגל, ודווקא בשימשון. הוא נסע לנמל אשדוד, ושם מצא מכולה ענקית ריקה, 15 מטר אורכה. פזטל שילם עבור המכולה שלושת אלפים דולר, והעביר אותה אחר כבוד למיגרשי הספורטק, שם מתאמנים שחקני שימשון תל־אביב. המכולה נצבעה, פתחו בה דלתות וחלונות, חילקו אותה לשלושה חלקים, ועתה לשלוש קבוצות נוער יש בית בשימשון תל־אביב.

על כך ראוי פזטל למלוא ההערכה.

שילמדו מדבורין

תחנת־הרדיו קול השלום נוהגת להעביר בשידור ישיר בכל שבת את אחד המישחקים בליגה הלאומית לכדורגל.

בשבת האחרונה החליט שאול אייזנברג, שדר־הספורט של קול־

ציון צפריר, העולם הזה

שדרן דבורין
שיעמום ברשת המתחרה

השלום, להמר על מישחקה של שימשון תל־אביב מול הפועל תל־אביב.

אייזנברג התיישב עם הפלאפון ביד בדשא של בלומפילד, וכמעט ששקע בתרדמה עמוקה. המישחק היה משעמם, לא היו בו גולים, ואין ספק שבתור שדרן הוא נאלץ לעשות עבודה קשה ביותר, כדי להשאיר לפחות את המאזינים בעניין.

כשסיים איזנברג את שידורו הישיר, החליפו אוהדי הכדורגל, שלא התחשק להם לנסוע למיגרשים, את התדר ועלו על שירים ושערים, של קול ישראל.

ושם היתה להם חגיגה אמיתית. דני דבורין, ששידר מבלומפילד את המישחק בין בית"ר ירושלים למכבי תל־אביב, זכה לדווח על שישה גולים — כולם בשידור ישיר.

השבוע הזמין אייזנברג את אוהדי הכדורגל לפאב שלו, השעון, כדי לחגוג את הוצאת סיפרו של דבורין, כדורגל כמו מארדונה. הספר נכתב על־ידי דבורין בשיתוף עם רופא־שיניים בשם אלי נבו.

המארח, אייזנברג, שנשא דיברי ברכה, אמר לאורחים: „אילו שחקני הפועל ושימשון היו קוראים את הספר ולומדים ממנו רק מעט טכניקה וטאקטיקה, בוודאי לא היו הורסים לי את השבת."

הכל צלול בקלטות מדיה

היבואן: **ספוט שרותי צילום בע"מ**

כ״ב באלול תשמ״ז 16.9.1987 מיספר 2611 שנה 51 המחיר 4.00 שקל חדש

העולם הזה

חווה יערי: „אילו יכולתי לחיות את חיי מחדש!״

בלעדי

מלך חיי הלילה של יפו, חיים לוי, מספר על חדירת הפורנוגרפיה למועדונים

„זה הרס את חיי!״